

FUGLE

I

ÅRHUS AMT 2003

3. UDGAVE • DOF ÅRHUS AMT

Udgave: Denne PDF-version er med enkelte rettelser og tilføjelser i forhold til den trykte version.

Udgiver: Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdelingen i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand. Gironr.: 5 51 09 61.

Hjemmeside: www.dofaarhus.dk

Redaktion: Flemming H. Nielsen, Ole Lilleør og Henning Ettrup.

Medarbejdere ved rapporten: Ursula Burmann, Jørgen S. Christensen, Mogens Erlandsen, Henning Ettrup, Ole Gylling-Jørgensen, Carsten Høeg, Erik Hørning, Peter Lange, Arne Bo Larsen, Ole Lilleør, Flemming H. Nielsen, Anders Rasmussen, Jan Sielemann og Henrik Stenholt.

Illustrationer: Fotos: Lars Borup, Henning Ettrup, Klaus Bertram Fries, Carl Erik Mabeck og Peter Nielsen. Tegninger: Ursula Burmann (side 24, 27, 40, 44, 69, 73, 78, 80, 83, 96, 97, 107) og Mathias Glavind (forside samt øvrige tegninger).

Trykkeri: Søe-Knudsen, Stoholm.

Oplag: 120 stk.

Pris: 130,00 kr.

Henvendelse til redaktionen: Kan ske til foreningens adresse eller til redaktionen (se adresseliste bagest i rapporten).

Indholdsfortegnelse:

Indledning	1
Artsbehandling i rapporten.....	2
Retningslinier for indsendelse af materiale.....	2
Vejledning om sjældne fugle	3
Vejret 2003.....	4
Dyr i Århus Amt 2003	6
Ringmærkningsaktiviteten i 2003	8
Lidt statistik om 2003	9
Arts gennemgang	10
Lommer	10
Lappedykkere	11
Stormfugle	15
Årefodede	15
Storkefugle	16
Andefugle	18
Rovfugle	33
Hønsefugle, Traner	40
Strandskader, Klyder, Trieler	42
Brokfugle.....	44
Snepefugle	47
Kjover	57
Måger.....	57
Terner	62
Alkefugle	64
Duer, Gøge	66
Ugler	67
Natravne, Sejlere, Skrigefugle.....	69
Spætter.....	70
Lærker	72
Svaler.....	74
Vipstjerter og pibere.....	75
Silkehaler, Vandstære m.m.	79
Drosselfugle.....	81
Sangere	85
Fuglekonger, Fluesnappere	89
Mejser m.m.....	91
Piroler, Tornskader.....	95
Kragefugle	95
Stære	98
Spurve.....	98
Finker.....	99
Værlinger.....	107
Litteratur.....	110
Forkortelser	110
Medarbejdere ved rapporten	111
Bidragydere 2003.....	112
Artsindex.....	114

INDLEDNING

Det er nu 32 år siden, at DOF-Århus' lokalrapport så dagens lys. De seneste 17 år er den udgivet som "Fugle i Århus Amt". Den ornitologiske aktivitet er i de senere år blevet kraftigt stimuleret af nye kommunikationsmidler som Internettet og mobiltelefonen, der har gjort det til en leg at viderebringe fugleobservationer. Men "Fugle i Århus Amt" er fortsat det eneste sted, hvor du kan få et *samlet overblik* over fuglenes forekomst og en status for bestandene i amtet!

DOFbasen har tydeligvis øget interessen for at indrapportere iagttagelser. Langt flere end tidligere – nemlig omkring 240 ornitologer – har denne gang bidraget med materiale til rapporten. Det er vi i Rapportgruppen meget glade for, for jo flere data, des bedre rapport og bedre viden om amtets fugleliv. I 2003 er der indrapporteret 39.100 observationer fra ca. 1000 lokaliteter fordelt på godt 300 arter!

Listen over *sjældne fugle* i årets løb er lang, blandt andet kan nævnes: Hvidnæbbet Lom, Skkestork, Sortbuget Knortegås, Amerikansk Krikand, Kongeederfugl, Amerikansk Sortand, Stellersand, Steppehøg, Pomeransfugl, Hvidvinget Måge, Sorthovedet Måge, Rovterne, Biæder, Hærfugl, Blåhals, Drosselrørsanger, Buskrørsanger, og Hvidhalset Fluesnapper. Endvidere var der et glædeligt gensyn med Toplærke i Århus Amt.

Oprettelsen af *Årslev Engso* har også sat Århus Amt på det ornitologiske landkort i 2003. Lokaliteten har været et magnet for vandfuglene, og det har kunnet ses på indberetningerne. Hos mange arter er årstotalerne blevet slået eftertrykkeligt! Hos en række arter har vi derfor fokus på lokaliteten ved hjælp af figurer.

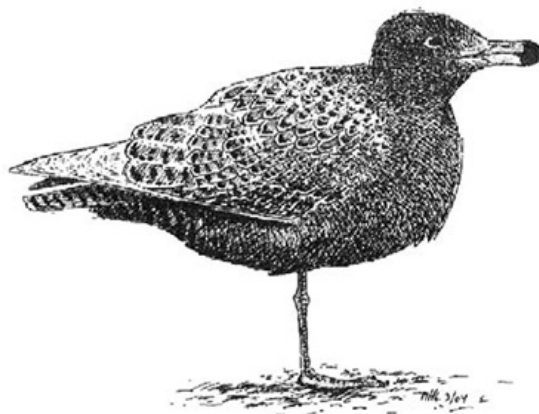
For at sikre rapportens høje kvalitet og pålidelighed forlanger vi, at observationer af sjældne fugle sendes til godkendelse i *DOF's Sjældenhedsudvalg (SU)* før omtale kan finde sted i rapporten (side 4). Hvis du ser en sjælden fugl, som skal beskrives, så gør det snarest muligt efter, at du har gjort observationen, mens den er i frisk erindring. Det er vigtigt, at observationerne bliver vurderet, da man derved får en mere præcis viden om fuglenes forekomster og spredning. Det er ikke nok at offentliggøre observationerne på Internettet. Bemærk, at den nationale SU-liste er udvidet med en *lokal SU-liste* (side 4) med en række meget sjældne arter for amtet, der ligeledes skal godkendes i SU. I øvrigt ser vi gerne, at *usædvanlige fund* generelt suppleres med en lille beskrivelse i DOFbasen.

I år er der atter *udokumenterede SU-fund* (Sortbuget Knortegås, Sandterne, Lille Skrigeørn, Sydlig Nattergal og Fyrremejse). Disse obs når ikke længere end til denne indledning, men de vil blive bragt i senere rapporter, hvis de bliver beskrevet for og godkendt af Sjældenhedsudvalget. Så se at få de beskrivelser lavet!

Her fra redaktionen vil vi gerne sige *tak til alle bidragydere*, uden hvis iver, interesse og aktivitet denne rapport ikke var blevet til. Også en tak til alle medarbejdere i Rapportgruppen og til illustratører og fotografer. Også tak til Preben Bach, der har valgt at trække sig fra rapportarbejdet. Vi vil på dette sted samtidig opfordre interesserede nye (og tidligere) skribenter til at melde sig under fanerne. Der er altid brug for en hånd og Rapportgruppens medlemmer er altid indstillet på at hjælpe nye sikkert i gang med arbejdet.

Tilbage er blot at ønske god læselyst.

Redaktionen

ARTSBEHANDLING I RAPPORTEN

Der tilgår Rapportgruppen et meget stort datamateriale. Alt indsendt materiale anvendes ved artsbehandlingen, men det er den enkelte skribent, der står for prioriteringen af, hvad der er relevant at nævne i afsnittet. De enkelte arter er generelt søgt behandlet efter følgende skabelon (vedr. sjældne fugle, se nedenfor):

1. Overskrift. Dansk og videnskabeligt artsnavn (systematik og navngivning efter Olsen (1992) med enkelte afvigelser) samt artens euring-nummer. **2. Kommentar** til artens forekomst i det forløbne år i forhold til "normalen". **3. Yngleforekomst.** Ynglepar og syngende fugle samt andre fund som tyder på yngel. **4. Træk-/rasteforekomst** opdelt i første/andet halvår eller forår/efterår. Her omtales første og sidste forekomster samt større antal af rastende og trækkende fugle. Endvidere nævnes sommer- eller vinterfund hos arter, der normalt ikke ses i hhv. sommer-/vinterperioden. **5. Tabel.** Til slut en oversigt over materialet i tabelform:

Årstotal (= summen af månedssummerne + evt. udaterede observationer)

Gennemsnit for de 10 foregående år

Antal indsendere, antal observationer og antal lokaliteter, hvor arten er observeret

Total: 21.609 (22.128) Indsendere: 27 Observationer: 216 Lokaliteter: 97

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
218	104	2374	7033	140	116	-	35	420	11.139	10	20

Månedsfordeling over alle daterede obs (minus oplagte gengangere), samt for udvalgte arter andre former for sammentællinger.

Dubletter og stationære fugle

Månedsfordelinger og totaler søges udarbejdet gennem en frasortering af dobbeltobservationer. Dvs. når flere personer har indsendt obs fra samme lokalitet den samme dag, bruges kun den største obs; ved trækobs tages dog hensyn til optællingstidspunktet, hvis dette er oplyst. Ved rasteflokke observeret gentagne gange over en periode sker der også en frasortering, hvis fuglene med overvejende sandsynlighed kan skønnes at være stationære. Denne metode giver ikke de store problemer ved primære trækobs samt fåtallige og sjældne arter, men er vanskeligere ved f.eks. rastende ande- og vadefugle, hvor det kan være svært at afgøre graden af udskiftning i flokkene. Vi håber dog, at en ensartet behandling vil give et mere tydeligt billede af arternes forekomst, samt et bedre sammenligningsgrundlag i forhold til andre områder og tidligere år.

RETNINGSLINIER FOR INDSENDELSE AF MATERIALE

Brug DOFbasen!

Lokalrapporten udarbejdes ud fra data indtastet i Dansk Ornitologisk Forenings fugledatabase DOFbasen (www.dofbasen.dk). Alle kan frit tilmelde sig DOFbasen, og observationer kan indtastes direkte på hjemmesiden eller ved hjælp af et indtastningsmodul, der kan hentes ned fra hjemmesiden. Det anbefales kraftigt, at man anvender DOFbasen, da det letter Rapportgruppen for et stort indtastningsarbejde og mindsker risikoen for at vi laver fejl.

Skemaer

Ønsker man at indsende på papir, skal man huske: a) navn og adresse på alle ark, b) alle observationer skal være relaterede til en dato, c) brug stednavne, som kan genfindes på kort 1:100.000 (Topografisk Atlas).

Hvilke obs?

Alle iagttagelser modtages med glæde, også af de almindelige arter. Men er dette uoverkommeligt, er vi især interesseret i: a) Ynglefund/observationer der tyder på yngel, b) Optællinger af ynglende, rastende eller trækkende fugle, og c) Sæsonens tre første og tre sidste observationer af trækfuglene. Indsend kun reelle observationer. Hvis du skønner antallet af fugle, gør da tydeligt opmærksom på, at det er et skøn.

Indsendelsesfrist

Observationer skal være indtastet i DOFbasen eller indsendt til lokalrapporten senest 10. januar.

Husk supplerende oplysninger

Husk at angive adfærdskode (rastende, syngende, fouragerende, trækkende osv.). Husk klokkeslet ved træk-iagttagelser, sjældne fugle, flokke m.m., og notér meget gerne eventuelle medobservatører. Husk ved ynglefund at angive antal par (sikre-sandsynlige) samt om der er tale om reder, udfløjne unger osv.

Dokumentation og korrektur

Ved indtastning af usædvanlige observationer, anmoder vi om at man supplerer med en kort beskrivelse. Den bør indeholde oplysninger om, hvad man så på fuglen, observationsforhold, medobservatører etc. Det er ens eget ansvar, at de indsendte oplysninger er korrekte. Det anbefales derfor, at man læser korrektur på indtastningerne inden indsendelse til DOFbasen/Rapportgruppen.

Pattedyr, krybdyr og padder mv.

Rapportgruppen indsamler også observationer af pattedyr, krybdyr, padder, insekter og orkidéer i Århus Amt. Observationerne kan indtastes i DOFbasen eller indsendes i skemaform til Rapportgruppen.

Et enestående materiale

Alt det indkomne materiale samles i DOFbasen. Herved skabes et enestående kildemateriale over fuglelivet i Århus Amt, som foreningens medlemmer kan anvende ved at rette henvendelse til DOF Århus Amt. For sårbare arters vedkommende må man dog påregne en form for klausulering af materialet. Materialet anvendes også ved udarbejdelsen af den landsdækkende årsrapport som offentliggøres i DOFT.

VEJLEDNING OM SJÆLDNE FUGLE

DATSY – Dansk Ornitologisk Forenings Arbejdsgruppe for Truede og Sjældne Ynglefugle

DOF har nedsat en gruppe, DATSY, som følger udviklingen i bestandene af truede og sjældne ynglefugle i Danmark. Hvilke arter der følges, og hvem der er koordinator for de enkelte arter, kan læses i "Fugle i felten" nr. 4, 2002 samt på DOF's hjemmeside www.dof.dk. Hvis du registrerer en af de sjældne arter på listen, er det vigtigt, at du bringer din iagttagelse videre til koordinatoren for den pågældende art – også selv om du ønsker fundet hemmeligholdt! Kun derved får vi et dækkende billede af de sjældne ynglefugles forekomst og fordeling. Den seneste DATSY-rapport kan læses i DOFT (Grell *et al.* 2004).

SU – Sjældenhedsudvalget

Sjældenhedsudvalget er et udvalg under DOF, som foretager en vurdering af observationer af sjældne og nye arter i Danmark (inkl. Færøerne og Grønland) samt af observationer af usædvanlig karakter i øvrigt, inden disse kan offentliggøres i foreningens tidsskrifter og blade. Udvalget fremstiller en liste over arter og racer, der skal bedømmes af udvalget. Listen er senest optrykt i Fugle i Århus Amt 2000 (Ettrup *et al.* 2001), men den aktuelle liste kan også ses på www.netfugl.dk.

Lokal SU-liste

Som supplement til den nationale SU-liste findes en lokalliste gældende for Århus Amt med arter, der ligeledes skal beskrives for SU, før omtale kan finde sted i nærværende rapport:

Lille Stormsval	Sydlig Blåhals (ynglefund)
Stellersand	Sydlig Nattergal
Hvidvinget Måge	Hvidhalset Fluesnapper (kun brune fugle)
Sandterne	Rosenstær (1k-fugle)
	Fyrremejse

Vores politik

I Fugle i Århus Amt bearbejdes SU-arterne efter følgende procedure: Godkendte observationer bringes på deres rette plads i artsgennemgangen med alle oplysninger. Observationer, som er beskrevet men endnu ikke færdigbehandlet, bringes også men uden dato og observatørinitial, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Ubeskrevne fund nævnes blot kort i indledningen med en bemærkning om at få dem beskrevet, mens forkastede fund ikke nævnes i rapporten.

Der skal kraftigt opfordres til, at man **straks efter en usædvanlig observation indsender beskrivelse heraf** til Dansk Ornitologisk Forening, Sjældenhedsudvalget, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. Rapportgruppen står gerne til rådighed med vejledning om beskrivelse o.l.

VEJRET 2003

Januar havde underskud af nedbør og sol. Med en middeltemperatur for landet som helhed på 0,2°C blev januar kun lidt over normalen (0,0°C). Månedens højeste temperatur 9,8°C blev målt ved Roskilde 28/1 og den laveste temperatur -21,0°C i Midtjylland 7/1. Nedbøren i gennemsnit ud over landet blev 48 mm (84 % af normalen). Solen i København skinnede i 33 timer, 23 % under normalgennemsnittet.

Februar blev meget tør og forholdsvis kold. Middeltemperatur på landsplan blev -1,2°C, mere end 1°C koldere end normalt. Højeste temperatur på 9°C forekom i Midtjylland 24/2, laveste temperatur på 13°C i Skrydstrup 18/2. I gennemsnit faldt der beskedne 12 mm nedbør (mest som sne), mindre end en tredjedel af normalnedbøren. Solen skinnede i København i 84 timer, 16 timer over normalen.

		JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Temp (°C)	Min	-16,7	-11,9	-5,2	-7,5	-1,0	6,7	10,1	3,4	-1,0	-7,7	-2,9	-10,5
	Max	8,7	5,4	13,3	17,0	19,9	23,8	26,7	28,9	22,6	14,6	11,1	9,2
	Middel	-0,3	-2,1	2,6	6,2	10,9	15,4	17,7	16,9	13,1	5,2	6,0	2,9
	Normal	0,9	1	2,6	6,5	11,2	14,1	16,3	15,7	12,2	8,6	4,2	1,6
Nedbør	Amt	46	11	14	63	66	61	78	38	35	50	44	73
	Normal	53	36	42	38	46	50	64	61	64	67	69	58
	Døgn	20	7	6	10	16	12	15	13	9	12	17	15
Frostdøgn		14	28	25	11	1	0	0	0	2	13	3	15

Tabel 1. Vejret i 2003. Absolut minimum-, maksimum- og middeltemperatur ved Tirstrup samt normaltemperatur for 1982-2000. Nedbør (mm) i Århus Amt samt normalnedbør for 1961-90. Antal nedbørdøgn og antal frostdøgn ved Tirstrup.

Marts var solrig, tør og forholdsvis varm. Månedsmiddeltemperaturen blev +3,4°C, godt 1°C over normalt. Den højeste temperatur på 17°C blev registreret i Sønderjylland 29/3, mens den laveste temperatur på -7°C blev målt 24/3. Nedbøren blev i gennemsnit beskedne 17 mm eller kun 37 % af normalgennemsnittet. Solen skinnede i København hele 186 timer, næsten 60 % over normalen!

April blev temmelig varm og solrig men våd til sidst. Middeltemperaturen endte 1,4°C over normalen. Den højeste temperatur blev 23/4 målt til 22°C i Midtjylland, og 8/4 den laveste temperatur på -9°C ligeledes i Midtjylland. Den gennemsnitlige nedbørmængde blev 58 mm, 41 % over normalen. Frem til 25/4 var der dog kun faldet 12 mm i snit. Solen skinnede i hele 249 timer, 35 % over normalgennemsnittet.

Maj var våd og forholdsvis varm. Middeltemperaturen blev på landsplan 0,6°C over gennemsnittet. Den højeste temperatur på 26°C blev målt 25/5 på Bornholm, og 17/5 den laveste temperatur på -1°C i Tirstrup. På landsplan faldt der 74 mm nedbør, mere end 50% over det normale. Solen skinnede i København i 261 timer, 12 timer mere end normalt. De østlige egne havde mest sol i maj i år.

Juni blev både temmelig våd og varm med overskud af sol. Med en ganske varm begyndelse og afslutning blev middeltemperaturen 15,8°C, 1,5°C over normalt. Højeste temperatur på 28°C måltes 4/6 i Sønderjylland, og den laveste på +5°C ved Roskilde 17/6. Der faldt i gennemsnit 80 mm nedbør, 45 % over normalen! Knap så galt gik det i Århus Amt. Solen skinnede i 285 timer, 11 % over normalen.

Juli var varm og solrig. Døgnmiddeltemperaturen på 18,1°C var 2,5°C over normalen. Landets højeste temperatur på 30°C blev målt 20/7 i Sønderjylland, og den laveste temperatur på 8°C 14/7 ved Thisted Lufthavn. En så høj laveste minimumtemperatur for en juli er ikke registreret før! I snit faldt der 73 mm regn, 7 mm over normalen. Solen skinnede i København i 295 timer, 21 % over normalen.

August blev varm med overskud af sol og underskud af nedbør. Månedsmiddeltemperaturen på 17,7°C var 2°C over normalt. Den højeste temperatur på 31°C blev registreret 8/8 ved Randers, mens den laveste temperatur på 1,3°C blev målt 28/8 i Midtjylland. I snit faldt der 41 mm regn, kun 61 % af det normale. Solen skinnede i København i hele 304 timer, 30 % over normalen.

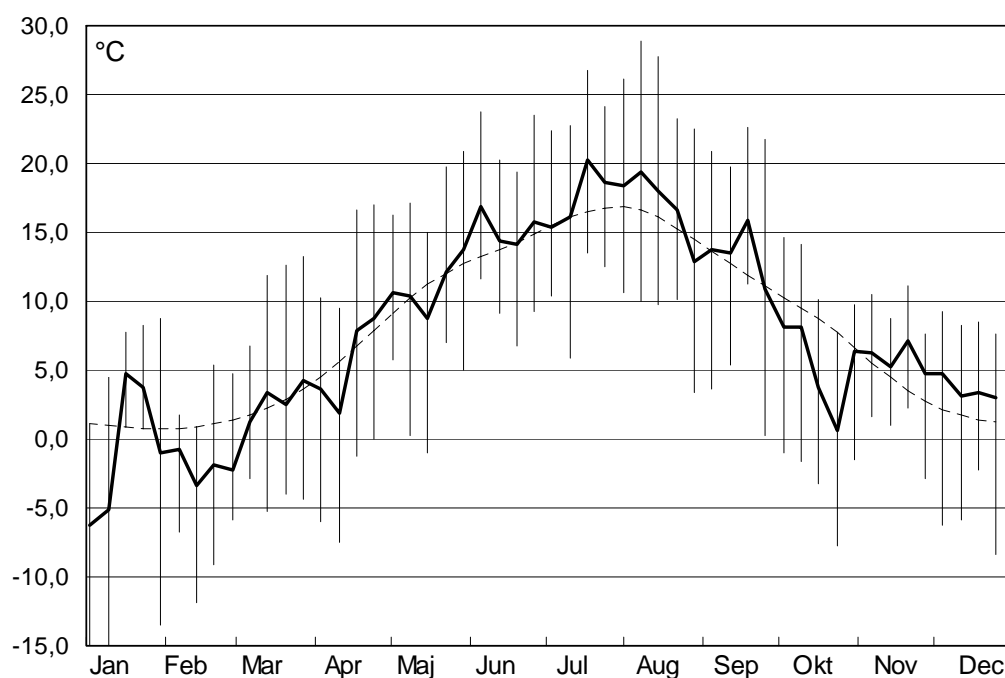
September var temmelig varm, solrig og tør. Månedsmiddeltemperaturen 14,0°C Det er 1,3°C over normalen. Højeste temperatur blev 27-28°C i Sønderjylland så sent som 22/9. Laveste temperatur indtrådte natten til 1/10, hvor den i Østjylland kom ned på -1°C. I gennemsnit faldt der kun 39 mm nedbør, kun 53 % af det normale. Solen skinnede i København i 215 timer, 36 % over normalen.

Oktober blev kold og solrig. Med en middeltemperatur på 6,7°C blev måneden hele 2,2°C koldere end normalt. Vi skal tilbage til 1974 for at finde en lige så kold oktober! Højeste temperatur på 18°C blev registreret 2/10 på Bornholm, mens laveste temperatur blev målt 24/10 til -8°C flere steder i indlandet. I gennemsnit faldt der 57 mm nedbør. Det er kun 75 % af normalen. I Århus Amt dog næsten normal mængde. Solen skinnede i København i 145 timer, hvilket er usædvanlig meget (67 % over det normale). Kun i 1922 (75 %) og i 1951 (69 %) var der mere sol i oktober.

November var varm og med underskud af nedbør og sol. Middeltemperaturen blev 6,7°C, 2,0°C varmere end normalt. Den højeste temperatur blev 13°C i Midtjylland 6/11, og den laveste temperatur på -4°C blev målt 30/11 ved Roskilde. På landsplan faldt der 54 mm nedbør, 32 % under gennemsnittet. Solen skinnede i København i 46 timer. Det er 8 timer eller 15 % under normalen.

December blev varm med overskud af sol og nedbør. Døgnmiddeltemperaturen blev +3,9°C, 2,3°C over normalen. Den højeste temperatur på 10,5°C blev målt 5/12 ved Odense, laveste temperatur på -11,9°C blev registreret 31/12 i Midtjylland. Juleaften var vejret gråt og mildt med nogen regn, især i Jylland. På landsplan faldt der 71 mm nedbør, 8 % over normalen. Solen skinnede i 49 timer, 14 % over normalen.

Bemærkninger. Kilde til vejrdata er DMI's uge- og månedsberetninger.

Figur 1. Vejret i 2003. Ugentlig minimum-, maksimum- og middeltemperatur ved Tirstrup. Endvidere normaltemperatur for 1982-2000 (stiplet).

DYR I ÅRHUS AMT 2003

Nedenstående oversigt over observationer af dagsommerfugle, pattedyr, krybdyr og padder i Århus Amt er i år næsten udelukkende baseret på observationer indtastet i DOFbasen. Der er blot suppleret med hval-oplysninger fra www.hvaler.dk.

Sommerfugle

I alt 42 arter af dagsommerfugle samt 5 arter af sværmere er rapporteret. Opmærksomheden bør her henledes på DOFbasens mulighed for også at indtaste observationer af natsommerfugle.

Sortåret Hvidvinge ses på Mols og Samsø. Begge **Høsommerfugle** ses på Samsø (MWH). Der foreligger hele 23 fund af **Nældesommerfugl**, som ser ud til at være under spredning. Alle fundene er fra Djursland og Samsø. **Dagpåfugleøje** har masseforekomst omkring 1/8, i Hestehave Skov 31/7 ses skønnet 500 dyr (DD). Samme dag og sted noteres 300 **Admiraler** og 30 **Tidselsommerfugle** (DD) – et smukt mylder!

Art	Dyr	Lok	Periode	Art	Dyr	Lok	Periode
Stregbredpande	19	5	16/6-5/8	Sandrandøje	92	9	26/7-25/8
Skråstregbredpande	20	5	13/6-5/8	Græsrandøje	1311	15	28/6-24/9
Kommabredpande	30	4	5/8-24/8	Engrandøje	566	9	28/6-11/8
Stor Bredpande	22	7	11/6-6/8	Okkergul Randøje	594	15	25/5-12/9
Sortåret Hvidvinge	120	2	27/5-28/6	Skovrandøje	567	17	23/4-9/10
Stor Kålsommerfugl	210	18	2/6-11/10	Vejrandøje	120	15	25/5-15/10
Lille Kålsommerfugl	348	20	16/4-16/10	Guldhale	12	3	10/8-30/9
Grønåret Kålsommerfugl	397	13	13/4-11/9	Blåhale	17	4	2/7-16/8
Aurora	84	22	17/4-11/6	Det Hvide W	1	1	4/7
Gul Høsommerfugl	1	1	5/8	Grøn Busksommerfugl	14	3	30/5-4/6
Orange Høsommerfugl	1	1	13/9	Lille Ildfugl	210	17	25/5-2/10
Citronsommerfugl	143	32	14/3-12/10	Dukatsommerfugl	36	6	8/7-16/8
Iris	4	4	2/8-8/8	Skovblåfugl	4	2	23/4-20/7
Sørgeskåbe	6	6	25/3-9/8	Engblåfugl	1	1	3/8
Dagpåfugleøje	1389	29	16/3-16/10	Almindelig Blåfugl	180	11	27/5-30/9
Admiral	2142	55	6/5-4/11	Isblåfugl	4	2	26/6-6/7
Tidselsommerfugl	1019	47	18/5-16/10	Argusblåfugl	2	1	6/7
Nældens Takvinge	412	38	13/3-28/11	Foranderlig Blåfugl	50	3	28/6-6/7
Det Hvide C	32	9	16/4-27/9	Ligustersværmer	1	1	21/6
Nældesommerfugl	146	7	11/5-27/8	Snerlesværmer	1	1	22/9
Kejserskåbe	4	2	26/7-29/7	Snerresværmer	1	1	25/8
Storplettet Perlemorsomf.	87	14	6/7-7/10	Duehale	5	5	12/8-23/10
Moseperlemorsomf.	13	2	26/6-3/7	Hermelinskåbe	1	1	28/3
Okkergul Pletvinge	100	7	27/5-28/6				

Tabel 2. Sommerfugle i Århus Amt 2003. Antal dyr, antal lokaliteter og fundperiode.

Pattedyr

Vandspidsmus ses i havedammen i Moesgård Park (JKI). Observationerne af **Skimmelflagermus** er alle fra Århus Midtby samt Universitetsparken i Århus. Alle **Halsbåndmus** er fanget i fælde af (HST). Observationen af **Skovmår** er fra Løvenholm Skov (via JPL). Fem af **Grævlingerne** er fundet trafikdræbte, fire af observationerne drejer sig om spor, grave eller ekskrementer, og kun fem dyr er set levende. Observationerne af **Odder** er fra Remstrup Å (ekskrementer og hul) (SFP), Lyngbygårds Å (ekskrementer) (JTL), én set Alling Å ved Clausholm (PLA), én set i Bjerregrav Mose (BKR) samt to set Gudenåen ved Langå (ROR).

Langt hovedparten af sælobserveringerne er fra Sødringholm Strand med max 4/5 15 rst (LTP). **Marsvinene** ses typisk omkring Djursland eller fra færgerne til Sjælland. Max er 30/5 11 set fra færgen mellem Århus og Kalundborg. **Vildsvinene** er alle set i hegnet ved Gjerrild Nordstrand (LPJ).

På www.hvaler.dk nævnes flere observationer af småhvaler i de lokale farvande. 21/6 må Falck aflive en desorienteret **Almindelig Delfin** ved Tangkrogen ud for Marselisborg. 7/7 bliver en 270 cm land **Hvidnæse** fundet død i Ebeltoft Havn. 10/9 observeres en formodet **Almindelig Delfin** under en kapsejlad i Århus Bugt. Fra 24/9 og nogle dage frem ses arten igen – denne gang i Kalø Vig. 2/10 observeredes atter en småhval i Kalø Vig – måske samme?

Art	Dyr	Lok	Periode	Art	Dyr	Lok	Periode
Pindsvin	8		2003	Grævling	15	14	10/1-18/9
Muldvarp	3		2003	Husmår	8	7	19/1-11/9
Almindelig Spidsmus	1		2003	Skovmår	1	1	21/4
Vandspidsmus	2		2003	Ilder	4	4	30/3-30/9
Brunflagermus	34		2003	Lækat	14	5	1/2-29/11
Skimmelflagermus	6		2003	Brud	4	4	8/7-1/10
Dværgflagermus	15		2003	Odder	6	5	7/1-26/8
Vandflagermus	2		2003	Spættet Sæl	51	3	22/2-5/9
Flagermus sp.	18	4	4/5-16/11	Marsvin	49	12	22/4-27/12
Hare	96		2003	Vildsvin	12	1	19/2
Egern	49		2003	Krondyr	27	4	23/2-30/9
Brun Rotte	4	3	15/9-31/12	Dådyr	11	3	23/2-14/10
Halsbåndmus	7	1	4/1-16/11	Sika	6	1	15/2
Dværgmus	1	1	3/12	Rådyr	605	60	1/1-30/12
Mosegris	3	2	18/1-12/12	Almindelig Delfin	3	3	21/6-2/10
Rødmus	3	1	16/4-4/8	Hvidnæse	1	1	7/7
Ræv	52	33	4/1-23/11				

Tabel 3. Pattedyr i Århus Amt 2003. Antal dyr, antal lokaliteter og fundperiode.

Krybdyr og padder

Grønbroget Tudse er fundet på Hesselholm i Stavns Fjord (LEB). Alle **Løvfrøerne** er fra de kendte lokaliteter i området omkring Moesgård. **Grøn Frø** er registreret på Molslaboratoriet, Sengeløkke Mose, Sletterhage samt Emborg Bro. **Skildpadden** ses i en dam ved Ny Moesgårdvej, Moesgård 26/6 (LLH). Helt sikkert et udsat dyr! **Markfirbenene** er alle fra det sydlige Djursland. De må da ses mange flere steder?

Art	Dyr	Lok	Periode	Art	Dyr	Lok	Periode
Lille Vandsalamander	25	2	24/4-3/5	Markfirben	8	3	22/4-30/9
Skrubtudse	15	6	25/3-14/9	Almindelig Firben	38	4	14/4-26/6
Grønbroget Tudse	2	1	10/6-28/8	Stålorm	6	5	1/6-1/10
Løvfrø	82	5	29/4-30/9	Snog	19	13	14/4-3/10
Butsnudet Frø	29	5	25/3-11/11	Hugorm	8	4	14/4-29/9
Grøn Frø	41	4	29/5-17/7	Eur. Sumpskildpadde	1	1	26/6

Tabel 4. Krybdyr og padder i Århus Amt 2003. Antal dyr, antal lokaliteter og fundperiode.

RINGMÆRKNINGSAKTIVITETEN I 2003

Oversigten over ringmærkningsaktiviteten i Århus Amt udarbejdes på baggrund af oplysninger indhentet via Østjysk Ringmærkergruppe. Alle der ringmærker, gør det på licens fra Zoologisk Museum i København, og hvis man er med i Østjysk Ringmærkergruppe, samles oplysningerne under samme licensnummer. Der er dog flere ringmærkere, som ikke er medlem af gruppen, hvorfor der kan mangle oplysninger om mærkede fugle i oversigten. Der blev i 2003 ikke ringmærket på Anholt.

Art	n	Art	n	Art	n	Art	n
Gråstrubet Lap.	4	Rødhals	61	Løvsanger	32	Gråspurv	34
Duehøg	1	Nattergal	7	Fuglekonge	8	Skovspurv	187
Spurvehøg	29	Sydlig Nattergal	1	Brog. Fluesnapper	1	Bogfinke	104
Musvåge	1	Rødstjert	4	Skægmejse	42	Kvækerfinke	63
Tårnfalk	92	Solsort	166	Halemejse	4	Grønirisk	269
Vibe	6	Sjagger	1	Sumpmejse	16	Stillits	3
Tyrkerdue	4	Sangdrossel	1	Topmejse	8	Grønsisken	450
Natugle	6	Vindrossel	1	Sortmejse	11	Gråsisken	23
Isfugl	1	Sivsanger	11	Blåmejse	162	Lille Korsnæb	10
Landsvale	78	Kærsanger	47	Musvit	404	Dompap	255
Bysvale	16	Rørsanger	191	Spætmejse	3	Heraf Stor Dom.	1
Skovpiber	3	Gulbug	1	Træløber	1	Lille Dom.	72
Bjergvipstjert	1	Gærdesanger	9	Pungmejse	5	Kernebider	7
Hvid Vipstjert	2	Tornsanger	25	Rødryg. Tornskade	1	Gulspurv	4
Vandstær	44	Havesanger	15	Skovskade	4	Rørspurv	32
Gærdesmutte	11	Munk	23	Husskade	5		
Jernspurv	47	Gransanger	76	Stær	4		
						Total	3138

Tabel 5. Ringmærkningsaktiviteten i Århus Amt 2003.

LIDT STATISTIK OM 2003

Nedenfor er lidt statistiske oplysninger om indrapporteringerne til DOFbasen i 2003. En af fordelene ved at have alle data anbragt i en database er muligheden for at søge på kryds og tværs i den store datamængde. Lidt jongleren med tal herfra har resulteret i følgende ”grove” oversigter:

Art	Dataposter
Musvåge	1127
Grågås	748
Vibe	669
Gråand	618
Rørhøg	599
Troldand	596
Gravand	592
Tårnfalk	591
Sangsvane	580
Toppet Lappedykker	577

Tabel 6. De 10 mest indrapporterede arter (flest dataposter). Det er tydeligvis ikke nødvendigvis de almindeligste fugle.

Lokalitetsnavn	Kommune	Dataposter
Årslev Eng sø	Århus	6968
Årslev Enge	Århus	1104
Århus Østhavn	Århus	987
Sødringholm Strand	Nørhald	819
Hesselholm+Hesselholm Made	Samsø	806
Issehoved	Samsø	789
Brabrand Sø	Århus	785
Sminge Sø	Gjern	673
Fornæs	Grenå	670
Barnekold	Samsø	650

Tabel 7. De 10 mest besøgte lokaliteter (flest dataposter). Den nye Årslev Eng sø har ikke kun tiltrukket mange fugle men også mange fuglefolk! Bemærkelsesværdigt er også den høje aktivitet på Samsø trods få faste fuglefolk på øen!

Navn	Initial	Obs
Mogens Wedel-Heinen	MWH	5038
Henning Lykke Larsen	HLL	3022
Lars Tom-Petersen	LTP	2244
Svend Dybkjær	SDy	1725
Morten D.D. Hansen	DD	1532
Henrik Stenholt	HST	1424
Peter Lange	PLA	1189
Jens Peter Lomholt	JPL	1133
Hans Erik Dylmer	EDY	1123
Thorkil Brandt	TBR	1036
Arne Bo Larsen/Ursula Burmann	ABU	1032
Lars P. Johansson	LPJ	1009
Flemming H. Nielsen	FNI	923
Leo L. Hansen	LLH	882
Carsten Høeg	CHØ	709
Mikkel Rasmussen	MHR	653
Rune Sø Neergaard	RSN	639
Poul Erik Østergaard	PEØ	607
Jørgen S. Christensen	JSC	600
Stig Frøjk Pedersen	SFP	591

Tabel 8. De 20 observatører med flest dataposter. Alle taster selv ind via DOFbasen.

Navn	Poster	Fugle
Kvækerfinke	227	1.770.583
Hjejle	459	186.817
Stær	403	13.3943
Ederfugl	242	10.3015
Blishøne	386	76.650
Vibe	669	71.728
Gråand	619	67.285
Grågås	748	60.933
Almindelig Ryle	505	52.537
Hættemåge	239	49.990
Krikand	573	44.105
Sangsvane	581	41.198
Sjagger	390	39.274
Pibeand	464	36.563
Ringdue	293	34.974
Skarv	445	34.116
Engpiber	314	29.488
Silkehale	486	26.109
Sortand	130	25.444
Allike	166	24.822

Tabel 9. De 20 talrigeste arter i DOFbasen. Det er grove tal; fugle der optræder i store flokke og som indrapporteres af mange er nok overrepræsenteret her.

ARTSGENNEMGANG

Rødstrubet Lom *Gavia stellata* 00020

Arten forekommer i svingende antal, men i år med det næsthøjeste antal siden 1990. I år er der observationer fra flere lokaliteter end sædvanligt og fra alle årets måneder. Men som blandt de øvrige lommer ses arten oftest på de typiske træksteder – og flest i efteråret, hvor der bl.a. er nogle gode trækdage med pæne antal ved Fornæs og Kysing Næs.

1. halvår: Fra perioden er der 10 observationer af 68 trækkende fugle og 4 observationer af 6 fugle der rastende eller uden oplysning. Flest er set ved **Fornæs**: 29/1-19/2 36 trk, flest 11/2 29 S (HLL,MHR,TSK). Øvrige trækobservationer (>2): 18/2 11 Ø **Strevelshoved** (MHR,TSK), 9/4 15 trk **Grenå Strand** (TSK) og 11/5 3 NV **Issehoved** (SDy). Øvrige observationer er 17/1 3 **Grenå Strand** (MHR), 30/1 1 rst **Sødringholm Strand** og periodens sidste 22/5 1 død **Mellempoldene** (LTP,PLA).

Sommer: Der foreligger 2 obs fra sommerperioden: 29/6 1 S og 5/7 2 N begge **Sødringholm Strand** (HLL).

2. halvår: Efterårets første er 16/8 1 S **Fornæs** (HLL), 7/9 1 N **Kysing Næs** (OGJ) og 5/10 2 rst **Dystrup Sø** (VFR) – den eneste indlandsobservation, som formentlig er olieskadede fugle. Med en enkelt undtagelse ses gennem efteråret kun trækkende fugle. Undtagelse er 14/10 1 døende (anskudt?) **Hevring Strand** (MAA). Af periodens 27 trækobs er de 16 fra Fornæs og 6 fra Kysing Næs. **Fornæs**: I alt 95 i perioden 16/8-27/12, flest (>10): 12/10 18 trk (FNI), 2/11 12 S (GGU), 17/11 10 S + 1 N + 1 rst, 24/11 11 N + 1 S og 16/12 10 N + 1 S (alle HLL). **Kysing Næs**: I alt 68 i perioden 1/11-20/12, flest 8/11 24 Ø, 9/11 12 Ø, 16/11 12 N og 23/11 11 N (alle OGJ). Øvrige obs: 9/10 7 V + 12/10 15 V begge **Issehoved** (SDy) og 13/10 1 V **Gåsehage**, **Helgenæs** (DD).

Total: 267 (143) Indsendere: 17 Observationer: 45 Lokalteter: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	47	3	15	4	1	2	1	1	55	112	21

Smålom *Gavia stellata/G. arctica* 00029

Få observationer af uidentificerede smålommer i år.

1. halvår (alle nævnes): 1/2 1 N **Fornæs** (CO), 19/2 4 **Sangstrup Klint** (MHR,TSK) og 19/2-5/4 1 set trk flere gange (samme?) **Sødringholm Strand** (LTP).

2. halvår: Efterårets første er 25/9 1 N **Sødringholm Strand** (LTP). Gennem efteråret foreligger 10 obs af 93 fugle fra **Fornæs**: Første 9/10 17 N (HLL), flest derefter (>10): 16/12 24 N + 5 S og 17/11 10 S + 5 N (alle HLL). Desuden 8/11 1 S **Gåsehage** (JPL,JKL) og 8/12 6 N **Sødringholm Strand** (HLL).

Total: 109 (167)

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	6	2	1	-	-	-	-	1	33	28	39

Sortstrubet Lom *Gavia arctica* 00030

Det næstbedste år siden 1990 med ikke mindre end 60 ex efter sidste års bundskraber med blot 18 fugle. Ofte træffes arten enkeltvis eller blot nogle få sammen. Om foråret ses den mere spredt langs amtets kyster, mens observationer fra Fornæs dominerer efterårets iagttagelser.

1. halvår: Af de i alt 15 observationer er de 9 af i alt 12 trækkende fugle. **Fornæs** 13/1-11/2 4 obs af 7 trk, flest 11/2 4 S (HLL), 1/3 1 S **Sødringholm Strand** (LTP), 2/3 1 S **Kysing Næs** (OGJ), 12/3 1 V **Lushavn**, **Samsø** (MWH), 24/3 1 ad sdr Ø og 25/4 1 of **Dragsmur** (DD,AGN,FNI). Øvrige obs: 15/3 1 fou **Øster Hedekrog**, **Samsø** (SDy), 16/3 1 **Eskeplet** (HLL), 22/4 1 rst **Sandhagen**, **Ebeltoft Vig** (FNI) og forårets sidste 13/5 1 fou v. f. **Anholt** (TSK,MHR). Hertil kommer følgende usædvanlige indlandsobs: 19/1-25/1 1 2K vdr **Ørnsø** (SFP,EBA).

2. halvår: Periodens første er 28/8 1 S **Molslaboratoriet** (DD,RDN,SSL) og 3/9 1 N **Fornæs** (LPJ). Fra perioden foreligger 24 obs hvoraf de 21 obs er af 39 trækkende fugle. Flest fra **Fornæs** i perioden 3/9-16/12 i

alt 30 fugle, flest 1/12 5 S, 9/10 3 N + 1 S, 17/11 4 S, 25/10 3 trk (OEH), 10/11 3 S (alle HLL). Desuden 14/9 2 Ø + 1 V **Sønderbjerg**, Anholt (FNI), 7/10 1 1K of **Hesselholm** (SDy), 9/10 3 V **Issehoved** (MWH), 25/10 1 S vdr, 20/12 1 N og 20/12 1 N **Kysing Næs** (OGJ). Øvrige obs: 10/9 1 rst **Anholt Nordstrand** (FNI), 16/11 1 **Eskeplet** (HLL) og 22/11 1 fou **Øster Hedekrog**, Samsø (MWH,SDy).

Total: 60 (38) Indsendere: 17 Observationer: 41 Lokalteter: 15

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	5	6	2	1	-	-	1	5	13	16	8

Islom *Gavia immer* 00040

Efter ikke at have vist sig sidste år, er der i år ikke mindre end 4 observationer af 5 fugle, der fordeler sig med 2 observationer i det sene forår og 2 fra sidst på året. Alle nævnes.

1. halvår: 8/5 1 rst **Anholt Nordstrand** ved Flakket (TSK,MHR) og 19/5 1 rst **Begtrup Vig** (JTL).
2. halvår: 2/11 2 1K S (GGU,OEH) og 16/12 1 ad vdr N (HLL) alle **Fornæs**.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii* 00050

Blot én obs af denne storlom fra efteråret.

12/10 1 imm V **Issehoved** (SDy). SDy skriver, at den kom ind fra øst og fulgte strandkanten nord om Issehoved.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis* 00070

Et meget flot år med største årstotal siden 1995 og næsten en fordobling i forhold til sidste år. Antal af indrapporterede ynglepar er på samme høje niveau som sidste år.

Yngel: I alt oplysning om 24-26 ynglepar fordelt på 19 lokaliteter mod 20-27 ynglepar sidste år. I år kun 3 lokaliteter med mere end 1 par med **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** 3-4 par (TN), **Søballe** 2 par (PLA) og **Overgårds Marker** 1-2 par (LTP).

Vinterflokke (januar-februar): I januar flere pæne flokke 6-14 fugle på mange forskellige lokaliteter, flest fugle er set (>10 ex): 1/1 15 og 4/1 10 **Kalø Vig** (begge FNI), 4/1 12 **Norsminde Havn** (HBØ) og 9/1 14 **Århus Å** (SSK). Fra februar fortsat flere pæne flokke med 10/2 16 **Norsminde Havn** (MHA), 13/2 18 + 24/2 20 **Studstrupværket** (LBO,PBC) og 23/2 10 **Brabrand Sø** (HLL). Igen i år mangler der oplysninger fra Mariager Fjord/Hadsund-broen først på året, hvor der traditionelt ses mange fugle i vinterhalvåret.

Fra marts og april typisk kun observationer af 1-3 fugle, dog i år flere pæne forekomster med 10/3 6 **Studstrupværket**, 27/3 6 **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** (TN) og 1/4 10 og 8/4 10 **Årslev Engso** (HLL,EDY).

Fældetid (august-september): Primo/medio august ses mange fugle ved **Årslev Engso** med typisk 5-9 fugle pr. obs, dog 8/8 hele 17 fugle (HLL). Fra ultimo august og i september sædvanligvis kun større ansamlinger ved **Norsminde Fjord** med 31/8 92 og 13/9 120 (begge OGJ), hvor sidstnævnte er rekord i nyere tid for Norsminde Fjord og Århus Amt. I 1950'erne kunne man dog se op til 300 fugle i fjorden (Wittrup Jensen).

Efterår-vinter (oktober-december): Fra oktober kun en enkelt større forekomst med 28/10 34 ved **Norsminde Fjord** (CEM). Sædvanligvis optræder arten mere spredt i amtet i vinterperioden, hvor de største flokke (>10 fugle) er set på de sædvanlige lokaliteter med 1/11 30 rst **Norsminde Fjord** (OGJ), 5/12 56 **Mariager Fjord** (OEH) og 19/12 11 **Norsminde Havn** (CEM).

Total: 1105 (681) Indsendere: 72 Observationer: 361 Lokalteter: 76

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
194	121	65	42	23	14	35	150	168	114	73	106

Lille Lappedykker. Norsminde Fjord
10/9 2004. Foto: Carl Erik Mabeck.

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus* 00090

Vi skal åbenbart vende os til et nyt niveau for forekomst af Toppet Lappedykker i Århus Amt, hvad angår fældende og overvintrende fugle. Den gennemsnitlige årstotal for de seneste 6 år (1998-2003) er ca. 4300 fugle, imens den gennemsnitlige årstotal for de 6 foregående år (1992-1997) er på ca. 16.700 fugle.

Yngel: I år er der indrapporteret 141-182 par fordelt på 26 lokaliteter, hvilket er nogenlunde samme niveau som sidste års 178-195 par. Største ynglepladser er **Brabrand Sø** 45-46 par (KEH), **Årslev Engso** 18-29 par (EDY,BGO,PLA m.fl.), **Dronningborg Bredning** 12-14 par (LTP), **Knudsø** 4-15 par (PLA,JKI) og **Lading Sø** 9-11 par (HET). Lokalitetsmax fra ynglelokaliteter (>50 fugle) marts til juli: 13/4 96 + 21/5 91 **Brabrand Sø** (SSK,KEH), 14/6 72 **Julsø østdel** (JKI,PLA) og 27/6 55 + 4/7 79 **Årslev Engso** (begge HLL).

I år mangler tal fra flere kendte større ynglepladser, og igen i år må særligt tal fra Mossø efterlyses, såvel optælling i yngletiden, som fra vinter- og fældeperioden.

Vinterflokke (januar-februar): Kun få mindre flokke i hele perioden. Fra ferskvand (>10 fugle): 24/1 12 **Skanderborg Sø** (PLA), 24/1 15 **Salten Langsø østdel** og 24/1 19 + 31/1 11 **Brabrand Sø** (begge HLL). Fra saltvand med (>10 fugle) 4/1 25 + 14/1 11 + 26/1 11 **Århus Havn/Østhavn** (GGU,HBP), 11/1 12 **For-næs** (HBP) og største ansamling ses 15/2 65 **Alrø Egehoved** (HLL). Primo/medio marts stadig flere større rastende flokke i saltvand, fortsat med flest fugle ved **Alrø Egehoved** 9/3 77 (OGJ), men også 13/3 58 **Følle Strand** (ROC) og 13/3 17 **Århus Østhavn** (BGO).

Fældetid (august til oktober): Først i perioden kun en enkelt lille flok fra saltvand 30/7 21 **Overgårds Dige** (LTP), ellers kun mere end 50 fugle fra ynglepladserne. Kun få største flokke i perioden (≥ 70 ex) og alle fra ferskvand med 7/9 70 **Årslev Engso** (PLA), 13/9 340 + 14/9 300 + 17-19/9 200 + 22/10 185 **Salten Langsø** (GGU,ERH,AWM,DSA m.fl.) og 12/10 174 **Stubbe Sø** (PLA).

November-december: Kun mindre flokke i hele perioden og kun 5 flokke >20 fugle: 6/11 32 + 7/11 20 **Alrø Strevelshoved** (CEM,ANB), 9/11 22 **Ørnsø** (SFP), 18/11 24 **Stubbe Sø** (ABU), 6/12 80 **Salten Langsø midtdel** (JOP) og 23/12 64 rst **Løgten Bugt** (ROR).

Total: 4244 (11.215) Indsendere: 71 Observationer: 520 Lokaliteter: 88

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
203	118	753	344	393	497	179	192	831	566	132	226

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena* 00100

En pæn fremgang i årstotalen i forhold til sidste år, som dog alene kan tilskrives mange fugle i november måned ved Samsø. Antal af indrapporterede ynglepar på niveau med sidste år, hvor det særligt skal bemærkes, at genoprettede Årslev Engso alene står for ca. en tredjedel af amtets ynglebestand.

Yngel: Der foreligger oplysninger om 22-34 ynglepar fordelt på 13 lokaliteter. Amtets største ynglelokaliteter er **Årslev Engsø**, hvor der 23/5 optælles 53 fugle og 29/5 er registreret 14 reder (begge EDY). Flertallet af fuglene har dog allerede opgivet ynglen primo juni og kun 4 ungeførende par er set i juli måned (HLL,EDY m.fl.). Amtets øvrige ynglepladser (>1 par) er **Sengeløkke Mose** 5-12 par (KEH,DD m.fl.), **Sem Sø** 2-5 par (TN m.fl.), **Søndermaden**, Fussingø 2 par (BKR), **Knudsø** 1-3 par (SFP) og **Troldkær** 0-4 par (PLA m.fl.). Igen i år mangler der oplysninger fra flere tidligere store ynglepladser, særligt Haldsø, Leca-fabrikens lergrave, Rugård Søndersø og Vissing lergrave.

Vinter-forår (januar-april): Sædvanligvis få fugle i januar/februar, dog ses de første ansamlinger ved Samsø i år meget tidligt 15/2 6 **Vester Hedekrog** + 12 **Sælvig Bugt** (SDy,MWH). Sædvanligvis kulminerer forekomsten først fra medio marts til medio april, men i år kun to større flokke 15/3 13 **Øster Hedekrog** (SDy) og 17/4 38 fou **Vester Hedekrog** (SDy). I øvrigt skal bemærkes 22/4 26 rst **Ebeltoft Vig** (FNI). Ankomst til ynglepladserne ses fra medio marts med største forekomst 15/3 18 **Sengeløkkemose** (KEH).

Fra fældeperioden (august til september) foreligger sædvanligvis meget få fund, hvor eneste større forekomst er 4/9 7 fou **Øster Hedekrog**, Samsø (SDy).

Fra oktober-december sædvanen tro flest observationer fra Kysing Næs og Fornæs, hvor de største dage er 9/11 17 Ø **Kysing Næs** (OGJ) og 10/11 14 S + 5 N **Fornæs** (HLL). Mest bemærkelsesværdig er dog mange rastende fugle ved Samsø med 20/11 12 fou **Kågsør Hage** (MWH), 22/11 27 **Øster Hedekrog** + 89 **Vester Hedekrog** (SDy,MWH). Det er nyt med mange rastende fugle her i november.

Total: 813 (625) Indsendere: 52 Observationer: 289 Lokaliteter: 52

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	22	73	210	112	76	17	12	12	24	235	13

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* 00110

Et godt år med samlet 8 observationer af 12 fugle, hvilket er tæt på seneste 10-års gennemsnit på 11,1 fugle.

Alle observationer nævnes: 27/4 2 ad sdr **Fløjstrup Strand** (LAM,TEP m.fl.), 6/11 2 og 7/11 1 vdr **Alrø Strelshoved** (CEM,ANB), 8/11 1 rst **Gåsehage** (JPL,JKL), 9/11 1 vdr **Kysing Næs** (OGJ), 22/11 4 vdr **Øster Hedekrog**, Samsø (SDy,MWH) og 4/12 1 vdr **Alrø** ved dæmningen (SFP).

Nordisk/Sorthalset Lappedykker *Podiceps auritus/P. nigricollis* 00119

En enkelt observation i denne kategori med 10/11 5 rst **Gjerrild Nordstrand** (BJS). Såvel lokalitet som tidspunkt peger mest i retning af Nordisk Lappedykker.

Gråstrubet Lappedykker. Årslev Engsø 4/5 2003. Foto: Lars Borup.

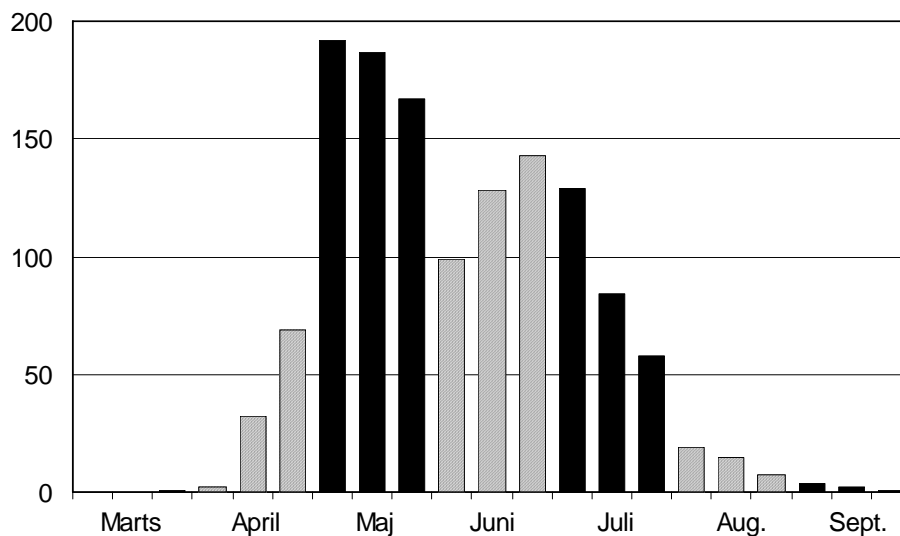

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis* 00120

Et lidt skuffende år med en samlet tilbagegang i amtets ynglebestand. De seneste års fremgang i Søhøjlandet er ikke fastholdt, og i år således kun oplysning om 1-11 par herfra mod 40 par i 2001 og 68-93 par i 2002. Alle ynglefuglene fra Brabrand Sø er desuden flyttet til det genoprettede Årslev Engsø, som nu suverænt er amtets største ynglelokalitet. Arten synes at have en forkærlighed for genoprettede vådområder og har i andre egne af landet også etableret sig som ynglefugl på netop sådanne lokaliteter.

Yngel: Samlet oplysninger om 55-110 par mod sidste års 115-140 ynglepar. Ynglelokaliteter er (2002-tal i parentes): **Årslev Engsø** 46-86 par (0 par) (EDY m.fl.), **Brabrand Sø** 0-1 par (32 par) (KEH m.fl.), **Julsø** 1-11 par (12-16 par) (JKI,PLA), **Sem Sø** 6-10 par (4 par) (TN m.fl.), **Sminge Sø** 1 par (0 par) (SFP m.fl.) og **Frederiksdal** 1 par (0 par). På sidste års større ynglepladser i Søhøjlandet (2002-yngletal i parentes) er der 14/6 optalt 5 rst **Birk Sø** (30-40 par), 9 rst **Knudsø** (10-15 par), 4 rst **Rosvig** (7-10 par), 13 rst **Lillesø** (6-8 par) (alle JKI,PLA), således i år kun ynglefund fra Julsø. Fra **Hald Sø** (9 par) foreligger en enkelt sen observation fra august 5/8 4 fou (LTP), hvilket dog kan tyde på, at der har været ynglende fugle her også i år, men lokaliteten er tilsyneladende ikke besøgt tidligere på sæsonen.

1. halvår: Første fugl ses til normal tid 27/3 4 rst **Brabrand Sø** (ANB), 30/3 2 rst **Alrø Strevelshoved** (OGJ), 30/3 1 **Årslev Engsø** (IZN,PLA m.fl.). Materialet i år domineres totalt af observationer fra Årslev Engsø, og der foreligger ikke observationer over 20 fugle fra andre lokaliteter i amtet. Vedrørende forekomst ved Årslev Engsø se Figur 2.

Figur 2. Sorthalsede Lappedykkere ved Årslev Engsø 2003. Maksimum pr. periode (primo, medio, ultimo). Månederne er skiftevis skraverede. Forekomsterne kulminerer svagt primo maj med flest fugle 9/5 192 fugle (BGO). Antallet af fugle stiger igen fra medio-ultimo juni qua ynglende fugle med unger/pulli. De første pulli ses 11/6 (HLL) og største forekomst i juni er 30/6 146 fugle, heraf mange pulli (BGO). Knap en måned efter de første pulli ses, forlader fuglene successivt lokaliteten.

2. halvår: Lidt flere fugle end sædvanligt fra 2. halvår. Observationer fra **Årslev Enge** dominerer fortsat materialet, hvor der indtil ultimo september ses mange fugle, primært 1K-fugle. Største observationer i august 1/8 19, 11/8 14, 13/8 15 og 20/8 7 **Årslev Enge** (alle HLL) og fra september 8/9 4 og 14/9 2 **Årslev Enge** (begge LLH). Årets sidste fugle ses 4/10 4 vdr **Alrø Strevelshoved** (OGJ).

Total: 853* (778) Indsendere: 45 Observationer: 244 Lokalteter: 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	8	158	256	265	132	26	4	4	-	-

*) Årslev Engsø har været meget velbesøgt, således foreligger næsten 200 indrapporteringer af mere end 9.000 fugle fra lokaliteten. I års-/månedstotalen er kun månedsmax medtaget herfra.

Malleuk *Fulmarus glacialis* 00220

Arten er i år mere død end levende ved det, at to af de tre observationer er af døde fugle. 28/4 1 V **Hjelm**, farvandet syd for (EIL), 3/5 1 død **Tunø**, Sønderklint (KNP) og 6/8 1 død **Albuen Besser Rev** (MWH).

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus* 00430

Arten optræder næsten årligt i amtet og én observation er meget normalt. 25/9 1 V **Øer/Hassensør** (DD).

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus* 00460

Denne sjældne trækgæst fra ynglepladserne ved De Britiske Øer er det 13. ex indberettet i Århus Amt siden 1989. 22/6 1 N **Kysing Næs** (OGJ).

Sule *Sula bassana* 00710

Antallet af Suler er det højeste antal i rapportens historie, og det er ikke hvert år, man ser Suler i trecifrede antal her i amtet. Især august og oktober er bemærkelsesværdige. Det hidtil højeste antal var i 1995 med 639 fugle. Lidt usædvanligt ses der 11/3 4 ad rst **Følle Strand** (ROC) i Kalø Vig i fint og stille vejr.

Året indledes 28/1 1 N **Grenå Havn** (AR).

Forår og sommer: **Sødringholm Strand**: 28 ex i perioden 5/4-26/7, flest 5/4 20 fou N (LTP). **Kysing Næs**: 10 trk i perioden 6/4-22/6, flest 6/4 5 N (RPA). Desuden 5/5 10 S **Mariendal Strand** (KEH).

Efterår: **Fornæs**: 457 ex i perioden 16/8-16/12, flest (>5): 16/8 139 N (HLL), 17/8 110 N (AR), 28/9 65 N (AR) og 12/10 118 N (FNI). **Kysing Næs**: 38 ex i perioden 16/8-20/12, flest 16/8 21 SSØ (OGJ). 12/10 4 1K NV + 10 2K NV + 17 3K NV + 2 4K NV + 12 AD NV + 17 NV **Issehoved** (SDy), 16/8 14 N **Grenå Havn** (AR) og 13/10 31 Ø **Gåsehage** (DD).

Total: 707 (129) Indsendere: 19 Observationer: 58 Lokalteter: 16

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	4	28	13	5	6	317	85	217	14	17

Skarv *Phalacrocorax carbo* 00720

Herunder medtages også de få observationer, der er indsendt af Storskarv *P.c.carbo* 00721 og Mellemskarv *P.c.sinensis* 00722. Tre bidragydere har indrapporteret Mellemskarver.

Yngel: De følgende oplysninger er alle hentet fra rapporten "Skarver 2003" fra DMU (Eskildsen 2003). Der er igen i år tre lokaliteter med ynglende Mellemskarv: **Rugård Gods**: 103 reder ved Nørresø 8/5 og 23 reder ved Sønderlø 24/4. Skarverne bliver bortjaget fra området, bl.a. ved brug af gaskanoner, og der er ingen ynglesucces. **Stavns Fjord**: 3118 reder 12/5, hvoraf 2867 på Yderste Holm og 251 reder på Kolderne. **Svanegrunden**: 1482 reder 22/5. Der er så vidt vides ikke gjort yngleforsøg ved **Stubbe Sø**, hvor skarverne sidste år ulovligt blev bortskræmt fra en ny ynglekoloni.

Store forekomster udenfor ynglelokaliteterne: De største ansamlinger bliver traditionelt set i efteråret, 2003 er ingen undtagelse herfra. 1. halvår største flok er 1/3 500 **Bønnerup Strand** (HAC) og 13/3 min. 600 **Århus Bugt** udfør Århus Havn (RDN). 2. halvårs største antal er (lok.max >500): 30/8 1700 rst og 7/9 1600 rst kysten udfør **Sødringholm** (begge LTP), 10/9 500 **Begtrup Vig** (SEM), 17/9 1000 **Helgenæs**, østkysten (SEM), 30/9 1100 N **Besser Rev** (MWH) og 10/11 1000 rst **Vesthagen, Hjelm** – set fra færgen (TVI).

De største tal fra ferskvand er (lok.max >100): 5/10 115 **Rugård Sønderlø** (KEH), 5/10 125 **Årslev Englø** (LLH) og 6/12 170 **Salten Langlø** (JOP).

Total: 29.862 (heraf 271 indsendt som mellemskarver) Indsendere: 54 Observationer: 264

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
710	987	2135	747	995	438	2719	3578	5659	4727	2120	780

Rørdrum *Botaurus stellaris* 00950

Der spores en fremgang i Rørdrummens forekomst i amtet, der er f.eks. obs fra mindst 9 lokaliteter i år, hvilket er rekord. Sum af lok.max giver 15 fugle.

1. halvår: Obs opsummeres pr. lokalitet: **Brabrand Sø**: 1/1-12/1 1, 11/1 dog 2, som regel set i/over rørskovene i østenden (BGO,SSK,HLL,KEH,OGJ), 7/3 1 fou (PRJ), 12/3-21/3 1 pauk (BGO,KBF,SSK). **Dystrup-Ramten søerne**: 1/1 1 rst (VFR), 12/1 1 rst (VFR), 19/3 2 (LPJ), 29/3-7/6 1-2 pauk (mange inds.). **Dronningborg Bredning**: 2/1 1 rst (LTP). **Tåstrup Sø**: 11/1-12/1 1 set (MOH,EO). **Stubbe Sø**: 9/2 1 rst i østenden (RSN,KBF). **Bjerregrav Mose**: 16/3 1 set (CSS), 3/4-13/6 er paukende fugle hørt tre forskellige steder i mosen (CSS,BKR m.fl.) hvor de sandsynligvis har ynglet. **Lading Sø**: 24/3-29/5 op til 2 pauk (HET,JTL). **Sortesø**, Skanderborg: 21/4, 8/5 og 10/5 1 pauk (PLA,PB).

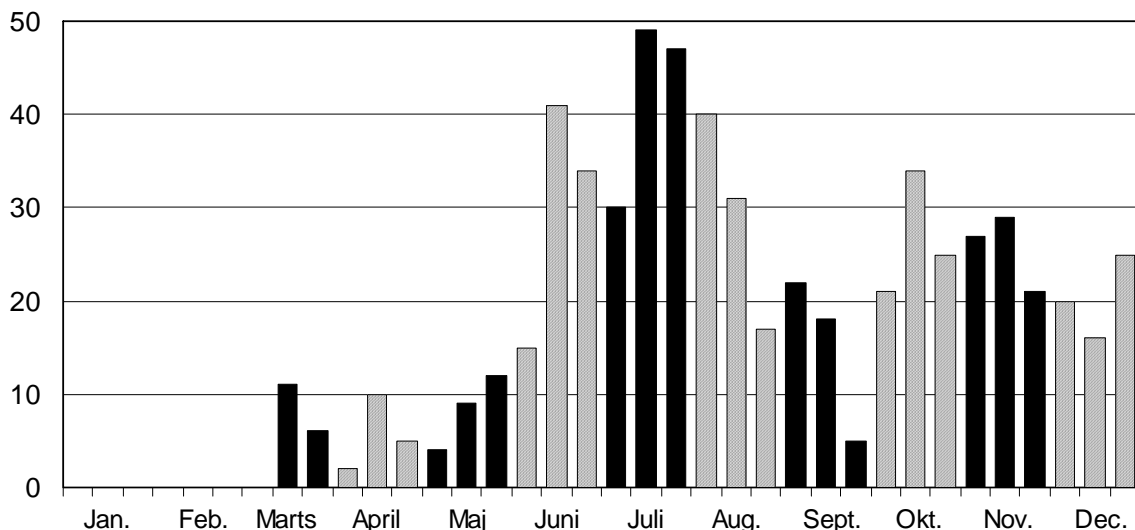
De eneste fund fra 2. halvår er 5/10 1 **Grund Fjord** (Kurt Behrens) og 12/11 1 set **Brabrand Sø**, vestenden (RSN,KBF).

Fiskehejre *Ardea cinerea* 01220

Årets sum er langt højere end sidste års, men skyldes især mange indrapporteringer fra **Årslev Engso** i sensommeren og efteråret. Ses der bort fra disse er resten af årets forekomst langt under middel. Der er kun få større antal og ingen over 50! Som sædvanlig er der kun få og tilfældige oplysninger fra ynglepladserne.

Yngel: 5-6 reder i den lille skov ved **Kalsemade** (DSA) er den eneste helt konkrete yngleangivelse. Desuden er der 17/4 observeret hejrer, der lød som en koloni i **Rosenholm Skov** (JPL,JKL), 22/4 er der set få reder i den kendte redebevoksning ved **Bjerregrav Mose** (BKR), 5/6 meldes der herfra om store unger i min. 6 reder (GGU) og 10/5 18 fugle indrapporteret som ynglefugle **Fannerup**-området (CS) – men uden parangivelse! Husk at udfylde ynglepar-felterne i DOFbasen, når der indrapporteres ynglefugle!

Fra vinter og forår foreligger kun få større ansamlinger (>25 ex frem til og med juni): 18/1 42 **Ørnsø** (SFP), 9/2 30 **Stubbe Sø** (RSN,KBF), 23/2 32 **Silkeborg Vesterskov** (EBJ) og 5/6 34 **Fussing Sø** (PHJ).

Figur 3. Fiskehejren ved Årslev Engso 2003. Maksimum pr. periode (primo, medio, ultimo). Månederne er skiftevis skraverede.

Fra midten af juni begynder **Årslev Engso** at gøre sig gældende, og alene fra denne lok. foreligger der i alt 130 poster frem til årets slutning, hvilket er ca. 30 % af alle poster i denne periode! Udviklingen i antallet af fugle ved **Årslev Engso** illustrerer meget flot Fiskehejrens fænologi i Danmark, med ungespredning, og borttræk (se Figur 3). Månedsmaks fra **Årslev Engso** vises nedenfor.

Fra den øvrige del af amtet nævnes lok.max for alle lok. med mindst 25 fugle: 13/9 35 **Mariager Yderfjord** (LPJ), 15/9 30 **Treskelbakkeholm** (TN), 1/10 27 **Hundsholm, Stavns Fjord** (MWH) og 23/11 25 langs **Århus Å** mellem Brabrand Sø og 3-broer (KEH).

Total: 2914 Indsendere: 72 Observationer: 552

1): Månedstotal og 2): Månedsmax fra Årslev Engsø

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	164	134	139	168	208	421	329	221	317	303	306	204
2	-	-	11	10	12	41	49	40	22	34	29	25

Sort stork *Ciconia nigra* 01310

Efter et års fravær dukker denne smukke fugl op i amtet igen. En fugl i **Kvottrup Mose** ses af mange, idet den går i området næsten en uge og kan ses fra offentlig vej! Totalt er der min. 6 individer hvis fundene i Århus-området i august regnes for samme fugl.

Den første iagttagelse er 2/8 3 1K SV **Ebeltoft Færgenhavn** (TA m.fl.) – de trak målbevidst ud mod Helgenæs! I dagene 13/8-24/8 er der næste daglige observationer. Det begynder med 13/8 1 V **Årslev Engsø** (HLL) og 14/8 1 S **Risskov** (HLL) – den mand må have storketække..., samt 15/8 1 ad SV **Ebeltoft** (MKH). Den 19/8 dukker en 1K fugl op i **Kvottrup Mose** mellem Sabro og Søften, den bliver opdaget kl. 08.45 af (APN), hurtigt meldt ud på DOFbasen, og inden dagen er omme er den set af (RSN,KBF,HST,OGJ,FLU, LBO,AWM,HLL og FNI). Fuglen bliver i området indtil 24/8.

Det (sort-)storkerige efterår afsluttes med 13/9 1 SSV **Salten Langsø** (GGU).

Hvid stork *Ciconia ciconia* 01340

For en gangs skyld foreligger der ingen underlige vinterfund, idet alle årets fund er fra perioden april-juni. Summen på omkring 35 forskellige fugle er næsten 3 gange så mange som sidste års, og igen i år ses stork på reden i Randers, så der er håb endnu...

Årets første stork dukker op 13/4 1 N **Voel** (SHØ). 22/4 dukker årets første storkeflok op i form af 5 storke i **Korupsø enge** (JRP). Dagen efter, 23/4, er de blevet til 7 set i **Kolindsund** (via HSK). De 6 når om aftenen 23/4 til **Ørbækgårds** mark ved **Ørum** (Djursland), hvor de stadig er at se dagen efter. En af storkene er ringmærket, der er formentlig tale om polske storke på forlænget træk (via HSK). 24/4 bliver 6 storke set trække SV over **Grenå** (AR,TSK,MHR), og samme dag raster 4 storke ved **Ommestrup** (Østjyllands Radio). 25/4 skulle der ifølge TV2-Østjylland være set 6 storke omkring **Kolind**, hvor der 26/4 ses 3 (FNI). 28/4 3 SSV **Strandkær** (DD) er måske resten af flokken? 1/5 dukker der igen en stor flok op, denne gang 12 fugle i **Kolindsund** (Henrik Enghave via DOF). Disse ses kun denne dag. Årets sidste "flok" bliver set næsten en måned senere 2/6 5 kredsende over **Silkeborg** (PEN).

Årets sidste storke er 14/6 1 NV **Hårby** (PHO) samt 19/6 2 of **Skejby Sygehus** (RBØL,FF) – ifølge (FF) på vej til fødeafdelingen!

Skestork *Platalea leucorodia* 01440

Under besøg på **Treskelbakkeholm** i Mariager Fjord 21/5 i forbindelse med optælling af ynglefugle bliver der set en ad Skestork, der søger føde på det lave vand langs øen (Jan Skriver,PLA,Ivar Høst,Per Leth). Meget passende er det DATSY-artskoordinator for Skestork Jan Skriver, der først får øje på fuglen! En flot og spændende iagttagelse fra et område, der måske bliver den næste ynglelokalitet for arten?! Arten er sidst set i amtet i 2001 (2 fund), 2000 (ét fund) samt 1994 (ét fund).

[Europæisk Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* 01472]

En fugl af denne race dukker op ved **Årslev Engsø** 17/7 (TBN), hvor den bliver set indtil 26/7 (mange observatører). Rygtet vil vide, at fuglen er undsluppet fra Haunstrup Zoo mellem Videbæk og Herning, og at der er udlovet en dusør til den, der leverer den tilbage! Formentlig samme fugl dukker 1/8 op i Ulvedybet i Nordjylland, hvor den bliver set indtil 24/8.

Knopsvane *Cygnus olor* 01520

Efter antallet af indrapporterede ynglefugle at dømme er arten i stadig tilbagegang. Ser man derimod på antallet af observerede fugle, er den efter et par svage år på vej frem igen, men antallet ligger stadig under 10-års gennemsnittet, og der er stadig langt til rekordåret i 1994 med godt 20.000 observerede fugle.

Yngel: Der foreligger oplysninger om 46-49 ynglepar fra 26 lokaliteter. Flest er fra amtets eneste (?) koloni: 14 par **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.) og 4-5 par **Bjerregrav Mose** (BKR). Hertil 2 par på 4 lokaliteter, 1-2 par på 2 lokaliteter samt 1 par på de resterende 18 lokaliteter.

1. halvår: Der er kun få steder, hvor store antal samles. Største antal er (lok.max >100): 1/11 og 23/2 140 **Dania** (TN,BGO), 27/1 240 Norsminde Fjord (GGU), 27/1 100 **Lerdrup Bugt** (ANB), 23/2 442 **Overgårds Marker** (BGO), 14/3 350 **Ajstrup Bugt** (TN), 21/3 200 **Mariager Fjord** (Mariager-Hadsund) (PST), 23/3 122 **Alrø Egehoved** (SFP) og 29/3 100 **Alrø** (EO). Derefter mindre flokke spredt over det meste af amtet.

Sommer: Der er kun få oplysninger om fældende/ikke ynglende flokke, således 21/5 151 **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.) og 20/6 76 rst **Brokold**, Samsø (MWH).

2. halvår: De første større ansamlinger er i **Stavns Fjord**, 5/7 142, 9/8 137 (begge MWH), 3/9 180 (SDy) og 6/9 173 (begge SDy). Derefter træffes én og tocifrede flokstørrelser spredt i amtet. Eneste undtagelse er 28/9 287 **Mariager Havn**, 12/10 114 200 **Mariager Inderfjord** (begge IBG), 12/10 109 **Mariager Yderfjord** (TN) og 30/10 140 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 8209 (12.117) Indsendere: 70 Observationer: 495 Lokaliteter: 129

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
966	997	1241	481	593	299	196	258	1045	837	617	679

[Sort Svane *Cygnus atratus* 01525]

Eksot fra den sydlige halvkugle på springtur fra sit "reservat" er set i årets første måneder. Der kan måske være tale om 2-3 individer, men det kan også være samme fugl, som strejfer omkring. Alle obs nævnes.

24/1 1 ad rst **Egsmark Strand** (Else Hedegaard), 25/1-29/1 1 fou **Alrø** (OGJ,KEE,AWM,NH), 29/1-17/3 1 rst **Storring** (PLA,EO) i flok med Sangsvaner og 11/3 1 fou **Tirstrup** (JPL,JKL) i flok med Sangsvaner.

Pibesvane *Cygnus columbianus* 01530

Et lidt bedre år end det foregående. Ud fra antal observationer er Årslev Engsø den klart bedste lokalitet med ikke mindre end 31 obs – men det er af de samme 2 individer, der raster med et varierende antal Sangsvaner. Kun få steder i amtet ses antal på mere end 10 fugle, og langt de fleste ses først på året. Alle nævnes.

1. halvår (træk): De første ses tidligt i marts: 6/3 2 ad N **Feldballe** (DD), 7/3 13 ad V **Brabrand Sø** (HLL), 8/3 8 N og 10/3 4 N **Grenå Strand** (MHR,AR). Større træk ses 30/3 40 Ø **Dragsmur**, Helgenæs (DD) og 11 NØ **Århus Midtby** (SØP) og forårets sidste 11/4 1 trk **Grenå Strand** (MHR,TSK,AR). Øvrige obs: 1/1 1 rst **Norsminde Fjord** (PHA) og 1 **Brabrand Sø** (FAJ), 25/1 + 27/1 1 ad fou **Alrø Vadegrund** (OGJ,ANB), 8/3-11/3 9-12 ad **Åkær Enge** (OGJ,CBT) og 16/3 2 ad **Sødringholm Strand** (HLL). Gennem april blot de 2 fugle i **Årslev Engsø** i perioden 9/4-24/4.

2. halvår: De første ses 13/10 2 of **Sminge Sø** (SFP) og 20/10 2 **Årslev Engsø** (EDY). Derefter 20/11-25/11 1 **Tranebjerg**, Samsø (MWH,SDy) og 30/12 1 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 126 (156) Indsendere: 28 Observationer: 54 Lokaliteter: 16

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	-	111	3	-	-	-	-	-	4	1	1

Sangsvane *Cygnus cygnus* 01540

Som det ses for mange af andefuglene er også Sangsvanen i stadig fremgang – og har nu også for første gang i nyere tid etableret sig som ynglefugl i Danmark. Så nu er det blot at vente på det første fund i amtet. Ungeprocenten kan for foråret opgøres til 13,4 % (n= 41 flokke) og i efteråret til 10,7 % (n=17 flokke).

1. halvår (træk): Trækket nordpå forløber i løbet af marts, hvor der er registreret 702 trækkende. Allerede primo marts ses småflokke på nordgående træk, således 6/3 9 N **Feldballe** (DD), 8/3 31 N **Kysing Næs** (OGJ) + 28 N **Risskov** (HLL) samt 10/3 42 N **Fornæs** + 18 N **Grenå Strand** (AR,MHR). Flest ses 15/3 83 N **Sødringholm** (LTP). Trækket fortsætter måneden ud og de sidste flokke af trækkende ses 29/3 40 NØ **Moesgård Strand** (HLL) + 36 NØ **Issehoved** (MWH). Måske de samme fugle?

Øvrige obs (lok.max ≥ 300): 3/1 530 **Lerdrup Bugt** (BGO), 11/1 500 **Dania** (TN), 12/1 300 **Sminge Sø** (BRS), 12/1 2130 **Råby Kær** (LTP), 16/1 875 **Alrø Vadegrund** (OGJ), 19/1 500 **Lerdrup Skov** (DSA), 25/1 440 **Sødring Kær** (LTP), 26/1 500 **Alrø** (KEE), 30/1 + 9/2 300 **Storring** (EO,PLA), 12/2 360 **Åkær Gods** (JOP), 18/2 445 **Demstrup Vase** (HLL), 23/2 1040 **Overgård Gods** (BGO) og 1/3 300 **Knejsted** (LTP). Igennem marts falder flokkestørrelserne hurtigt og sidste flokke på mere end 100 fugle ses 16/3 155 **Eskeplet** (HLL) og 21/3 200 **Mariager Fjord**, Mariager-Hadsund (PST). I april træffes kun én-cifrede antal på nær 14/4 10 **Krogsager** (HST). Periodens sidste er 25/4 1 **Årslev Engso** (ANB), 29/4 5 **Barnekold** (SDy) og 2/5 1 **Ansø Enge** (EDY). Sidstnævnte må siges at være overordentlig interessant, det kunne være en potentiel ynglelokalitet.

2. halvår: De første vender tilbage fra ynglepladserne medio oktober, således 11/10 3 ad fra Ø til rst i **Årslev Engso** (BGO) og 16/10 1 S **Norsminde Fjord** (JLY). Derefter ses sporadisk træk mod SV måneden igennem, flest 26/10 18 SV **Norsminde Fjord** (OGJ). Øvrige obs: Ud over 16/11 278 **Alrø Egehoved** og 29/11 513 **Sødringholm Strand** (begge HLL), skal vi ind i december for at finde antal på mere end 100 fugle (lok.max >200): 14/12 520 **Bjerre/Byvejle** (CSS), 19/12 315 **Norsminde Fjord** (CEM), 25/12 1162 **Sødringholm Strand** (HLL), 29/12 278 **Østerby**, Samsø (MWH) og 14/12 240 **Demstrup Vase** (CSS).

Total: 34.138 (22.912) Indsendere: 91 Observationer: 565 Lokalteter: 147

1) Månedstotal 2) Dagsmax

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	11.034	8708	4848	80	1	-	-	-	-	149	1466	6613
2	3112	1714	782	17	1	-	-	-	-	75	730	1189

Sædgås *Anser fabalis* 01570

Ikke et specielt godt år. De fleste Sædgæs er givetvis Skovsædgæs *A.f.fabalis* (01571), men indsendere oplyser kun sjældent racen på fuglene. I år er 9 fugle racebestemte, alle Skovsædgæs. Observationerne er fordelt på både forår og efterår. Alle nævnes.

1. halvår: 16/1 5 fou **Barnekold**, Samsø (MWH), 13/2 5 NV **Sødringholm Strand** (LTP), 8/3 3 N Skovsædgæs **Kysing Næs** (OGJ), 22/3 18 N **Feldballe** (DD), 13/4 1 **Årslev Engso** (RSN,FAJ) og endelig 17/4 5 V **Gjerrild** (OGJ).

2. halvår: 9/10 6 rst **Råby Kær** (CSS), 8/11 og 10/11 6 rst **Tåstrup Sø** (PLA,CHJ,EO), 6/12 3 fou **Sødringholm Strand** (HLL), 14/12 2 rst Skovsædgæs **Norsminde Fjord** (OGJ), 25/12 3 Skovsædgæs **Sødringholm Strand** (HLL) og 30/12 1 fou Skovsædgås **Norsminde Fjord** (OGJ)

Total: 49 (88) Indsendere: 11 Observationer: 10 Lokalteter: 7

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	5	18	6	-	-	-	-	-	6	6	3

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus* 01580

Få observationer af få fugle – blot 4 obs fra efteråret af 50 fugle eller kun halvdelen af ”normalen” (10-års gennemsnittet er 97 fugle). Alle nævnes.

28/9 4 trk **Fornæs** (AR), 16/11 9 S **Vesborg Fyr** (SDy) samt 24/11 37 V **Silkeborg Vesterskov** (SFP).

Total: 50 (97) Indsendere: 4 Observationer: 4 Lokalteter: 3

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	46	-

Blisgås *Anser albifrons* 01590

Et noget bedre år end sidste år med ca. 32 fugle. Alle nævnes.

1. halvår: 1/1 2 ad rst **Norsminde Fjord**, 12/2 2 ad fou **Alrø Vadegrund**, 12/2 1 rst **Åkær Enge** (alle OGJ), 17/2 2 N **Grenå Havn**, 18/2 1 **Karlby Klint** (begge MHR,TSK), 20/2 1 NØ **Gjerrild**, Bakken (AR), 8/3 2 ad rst **Alrø Egehoved** (OGJ) samt 8/3 2 ad rst + 9/3 5 ad og 4 2K + 14/3 7 **Åkær Enge** (OGJ,RDN,KQJ).

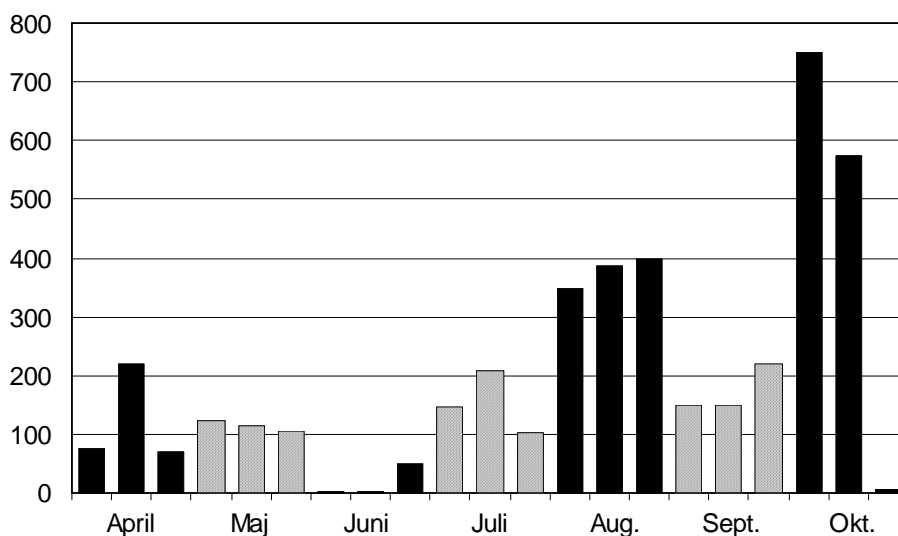
2. halvår: Efterårets første er 4/10 1 ad rst **Åkær Enge** (OGJ), 12/11 4 of **Årslev Eng sø** (KBF,RSN) og 29/11 6 fou **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 32-39 Indsendere: 7 Observationer: 13 Lokalteter: 8

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	7	12-19	-	-	-	-	-	-	1	10	-

Grågås *Anser anser* 01610

Der er vanskeligt at få et sikkert overblik over antallet af fugle, som opholder sig i/passerer Østjylland på grund af de mange gentagne registreringer af de samme fugle på de samme lokaliteter. Givet er det dog, at bestanden øges voldsomt i disse år. Det ses bl.a. af de stadig større flokke, som ses – også takket være de mange nye reservater, der er oprettet. Samtidig illustrerer en hel serie optællinger fra Årslev Eng sø, den store betydning naturgenopretning har for vandfuglene (se Figur 4).

Figur 4. Grågåsen ved Årslev Eng sø 2003. Maksimum pr. periode (primus, medius, ultimus). Månederne er skiftevis skraverede.

Yngel: Der er registreret ca. 80 ynglepar fordelt på 15 lokaliteter, flest 15-20 par **Bjerregrav Mose** (BKR m.fl.), 11 par **Stubbe Sø** (inkl. omliggende småsøer) (PLA), 10 par **Stavns Fjord** (MWH), 7 par **Døj Sø**, Samsø (HMA) samt 6 par **Svingelmo**, Frijsenborg (PHJ) og 6 par **Brabrand Sø** (EDY). Ungeproduktionen er på 4,3 unge/par (32 flokke).

1. halvår (træk): Fra perioden 15/2-1/4 er der oplysning om 493 trækkende fugle, flest 14/3 160 NØ **Kongsdal Skov** (TN), 8/3 50 N **Fuglsang Hede** (MHR) og 10/3 36 NV **Dragsmur** (DD). De sidste ses 25/3 4 Ø **Dronningborg Bredning** (LTP) og 8 trk **Borre Sø** (EJ). Øvrige større obs (lok.max >120): 3/1 300 **Gylingnæs** (OGJ), 28/1 560 **Besser Made** (MWH), 3/2 130 **Brabrand Sø** (HLL), 3/2 180 **Over Fussing** (BKR), 9/2 450 **Stubbe Sø** (RSN,KBF), 12/2 209 **Norsminde Fjord** (OGJ), 12/2 139 **Alrø Vadegrund** (OGJ), 15/2 544 **Bjørnedam**, Samsø (SDy), 17/2 300 **Fussingø Gods** (PST), 22/2 132 **Tørring Mark**, Ry (JKI), 24/2 292 **Barnekold**, Samsø (MWH), og 16/4 ca. 220 **Årslev Eng sø** (BGO,OBV).

Sommer: Rastende flokke af fældende (evt. ungeførende) og/eller ikke ynglende fugle ses ikke så ofte mere, men følgende obs er indsendt: 11/5 130 **Stubbe Sø** (PLA), 11/5 106 **Barnekold**, Samsø (SDy), 20/5 130 **Poldkrog** Alrø (PEØ), 21/5 105 **Årslev Engso** (SSK) og 5/6 90 **Bjerregrav Mose** (GGU).

2. halvår (træk): Der er i perioden medio august-ultimo oktober 25 observationer af i alt 2235 trækkende fugle, flest 21/10 300 of **Øster Bjerregrav** (BKR), 4/10 106 V + 5/10 137 S **Vesborg Fyr** (MWH), 20/9 182 V **Alrø Egehoved** (JSC) og 26/8 400 NV **Falling** (DSA). Fra medio juli ses de første større rastende flokke af blandede lokale og tiltrækkende fugle og de første (lok.max ≥ 200) ses 16/7 207 **Årslev Engso** (HLL) og 29/7 385 **Alrø Poller** (SFP). Først ind i august ses de store antal (lok.max ≥ 300): 7/8 525 fou **Solbjerg Sø** (HE), 14/9 700 rst **Alrø Poller** (JOP), 17/9 800 rst **Salten Langsø** (PEN,BRS), 17/9 750 **Mariager Yderfjord** (TN), 25/9 573 rst **Barnekold**, Samsø (MWH), 1/10 470 rst **Fussing Sø** (BKR) + 750 **Årslev Engso** (BGO), 26/10 300 **Blegind** (OJE) og periodens største antal 29/11 1710 rst **Alrø Poller** (NH).

Total: 31.329 (12.992) Indsendere: 82 Observationer: 721 Lokalteter: 82

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2558	4061	2662	1382	1291	393	1163	2851	4963	4498	3017	2490

Canadagås *Branta canadensis* 01660

Selv om der givet er mange gengangere i de indsendte observationer og det indrapporterede antal derfor ikke er retvisende, er antallet af overvintrende Canadagæs helt sikkert stadig stigende i amtet. Der er i år ikke rapporteret om ynglende fugle.

1. halvår: De største flokke træffes i vintermånederne, mens antallet hurtigt aftager efter midten af februar. Periodens største antal er (lok.max > 150): 3/1 720 fou **Gyllingnæs** (OGJ), 27/1 200 **Lerdrup Enge** (ANB), 9/2 350 fou **Sødringvær** (LTP), 12/2 256 rst **Åkær Gods** (OGJ), 13/2 350 **Demstrup Vase** (LTP), 15/2 300 **Råby Odde** (SHØ) og 15/2 707 rst **Kolindsund** (LPJ). Sidste større antal er 8/3 125 rst **Stubbe Sø** (JPL,JKL) på isen ved Fugleværnsfondens areal. Periodens sidste er 20/5 1 **Alrø Poldkrog** (PEØ), 21/5 1 **Årslev Engso** (ANB,SSK) og 27/6-6/9 1 **Barnekold**, Samsø (SDy,MWH).

2. halvår: Foruden ovennævnte fra Samsø er kun én iagttagelse fra sommeren: 7/7-1/10 1 rst **Åkær Gods** (NH). Først ind i oktober ses de første to cifrede antal: 9/10 12 rst **Råby Kær** (CSS) og 12/10 11 N **Fornæs** (FNI). Vi skal helt hen til udgangen af november før der ses større antal (lok.max > 50): 29/11 80 **Mellem-poldene** (SHØ), 30/11 78 **Gyllingnæs** (JSC), 4/12 84 **Lerdrup Bugt** (DSA), 15/12 171 **Sødringholm Strand** (HLL), 16/12 80 of **Feldballe** (DD), 18/12 67 rst **Bjørnedam**, Samsø (MWH), 19/12 80 **Gylling By** (NH), 20/12 230 **Kolindsund** (MST), 20/12 55 **Ørsted Kær** (FNI), 23/12 250 **Lerdrup** (NH), 23/12 170 **Åkær Gods** (JOP) og 30/12 68 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 7133 (3757) Indsendere: 41 Observationer: 135 Lokalteter: 49

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2120	2660	290	1	7	1	2	3	1	29	358	1661

Grågås x Canadagås *Anser anser x Branta canadensis* 01669

Dette katastrofekryds er ved at være en tilbagevendende begivenhed. I år heller ingen undtagelse, hvor den er set hele tre steder i efteråret. Det kan være samme individ, der er trukket rundt i amtet: 26/9 1 **Årslev Engso** (EDY), 9/11 og 30/11 1 rst **Alrø Poldkrog** (HLL,JSC) og 8/12 1 fou **Sødringholm** (HLL).

Bramgås *Branta leucopsis* 01670

Bramgåsen er en art, som ses i meget varierende antal fra år til år i det østjyske. Men vi må alligevel helt tilbage til 1992 for at finde et år med færre observationer end årets sølle 145 fugle. Alle nævnes.

1. halvår: De første ses medio april, vel på træk til ynglekvarterene. 17/4 1 of **Stubbe Sø** (JPL,JKL) med Grågæs, 28/4 19 NØ **Hesselholm**, Samsø (SDy), 30/4 47 NØ **Øster Hedekrog** (SDy) og 20/5-21/5 1-2 **Årslev Engso** (HLL,JDK,SSK,ANB).

2. halvår: 13/11 + 23/11 7 **Alrø Egehoved** (BGO,OGJ), 13/11 + 29/11 1 **Alrø Poller** (BGO,NH), 30/11 30 rst **Alrø Poller** (JSC,NH), 4/12 24 of **Lerdrup Bugt** (DSA) samt 9/12 + 12/12 2 **Årslev Engso** (BGO,HLL).

Total: 145 Indsendere: 12 Observationer: 15 Lokalteter: 7

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	67	2	-	-	-	-	-	40	26

Knortegås *Branta bernicla* 01680

Igen i år 11 observationer af ikke-racebestemte knortegæs, alle fra foråret. Alle nævnes.

1. halvår: 10/1 18 indtrk **Tangkrogen**, Århus (CHØ), 11/1 4 rst **Fornæs** (HBP), 18/1 5 fou **Sandhagen**, Ebeltoft Vig (JPL,JKL), 16/2 150 fou **Gjerrild Nordstrand** (EO), 24/3 5 **Grund Fjord** (FOL) og 20/4 1 of **Dragsmur** (FNI). Hertil 4 observationer af 1 ex fra **Århus Østhavn**, som givetvis er af den mørkbugede race (se under denne).

Total: 184 Indsendere: 10 Observationer: 11 Lokalteter: 7

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
28	151	5	1	-	-	-	-	-	--	-	-

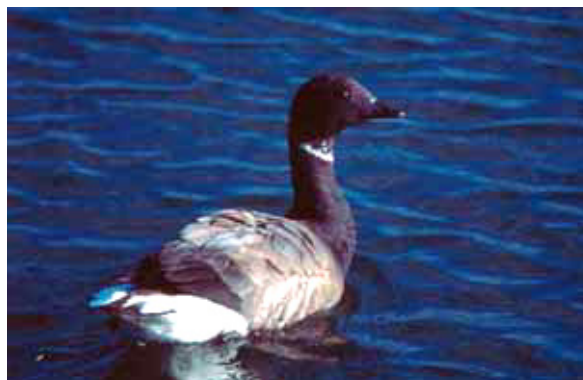
Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla* 01681

Denne race af knortegås har Stavns Fjord som absolut kerneområde her i amtet. Der foreligger kun få observationer fra lokaliteter udenfor Samsø, hvoraf en del er af overtrækkende fugle. Der er set flere fugle i år end i de senere år, men det skyldes især én obs af 2000 trækkende fugle, sikkert på vej til vinterkvartererne i Vadehavet. Det kunne være spændende at kende oprindelsen af Stavns Fjord fuglene.

1. halvår: Der foreligger få registreringer af trækkende eller omstrefjende fugle: 5/1 8 S og 8/3 1 N **Kysing Næs** (begge OGJ), 18/2 2 S **Havnehagen**, Samsø (MWH) og 16/4 3 trk **Sangstrup Klint** (HAC). Vinteren igennem og i det tidlige forår ses småflokke i **Stavns Fjord** i et antal på op til ca. 80 fugle, flest 28/1 78 **Barnekold**, 24/2 62 fou **Gammelholm** og 16/3 77 **Barnekold** (MWH,SDy). Fra sidst i marts sker der et tiltræk inden trækket nordpå, således 23/3 125 **Hjortholm**, 28/3 168 **Brokold**, 3/4 236 **Barnekold**, 10/4 284 **Barnekold** og 27/4 260 **Hjortholm** (MWH,SDy). Herefter aftager antallet og forårets sidste ses 10/5 53 **Hjortholm** + 74 **Yderste Holm** samt 11/5 60 fou **Hjortholm** (alle SDy).

Obs fra øvrige lokaliteter: 7/1 17 **Polderrev**, 8/1 14 **Havknude**, 10/1 6 rst **Fornæs** (alle MHR) og 11/1 6 rst **Århus Østhavn** (MHA). Derefter yderligere 10 obs i perioden 19/1-11/2 af 1 rst **Århus Østhavn** (flere indsendere).

2. halvår: De første ses 10/8 1 ad rst **Sødringholm Strand** (LTP) og 19/9 2 fou **Kolden**, Samsø (MWH). Træk: Få trækobs i perioden, hvor én dog er usædvanlig stor: 21/9 21 V **Alrø Egehoved** (JSC), 24/9 2000 SV **Besser** (via MWH), 1/10 13 N **Besser Rev**, 4/10 22 SV **Barnekold** (alle MWH), 15/10 5 N **Hevring Flak** (MAA), 9/11 2 S og 10/11 1 S **Fornæs** (HLL,JSC) samt 12/11 1 S **Ørnsø** (SFP). Største flokke fra Samsø (lok.max >100): 17/10 193 rst **Draget**, 27/10 126 **Brokold**, 30/10 180 **Langør** og 23/12 196 **Nørreskifte** (alle MWH). Øvrige obs: 14/10 26 rst **Hevring Flak** (MAA), 1/11 1 1K rst **Kysing Næs** (OGJ), 9/11 1 fou **Egehoved** (HLL), 10/11 85 rst **Gjerrild Nordstrand** (BJS).

Den flittigt rapporterede Mørkbugede Knortegås i Århus Østhavn. Foto: Henning Ettrup.

Total: 6061 (3678) Indsendere: 19 Observationer: 179 Lokalteter: 27

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
190	151	516	978	127	-	-	1	2072	778	764	484

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota* 01682

De seneste års mange observationer er sikkert en indikation af, at der er flere fugle. Det formodes således at verdensbestanden nu ligger på omkring 7000 fugle (medd Preben Clausen). Der foreligger i år flere observationer af enkeltfugle eller nogle få sammen udenfor racens traditionelle vinteropholdsområde langs Norddjurslands kyst og Ramsarområde 11. Generelt har racen også udbredt sit overvintringsområde til andre områder i Danmark, bl.a. ses en mindre flok nu også ud for Nordfyn. Der er usikkerhed om observationerne fra Århus Østhavn, da der herfra er indrapporteret fugle af både den mørkbugede og lysbugede race (bl.a. 11/1 6 **Østhavnen** (FAJ,MHA)).

1. halvår: Der er i perioden få obs af store antal, sikkert på grund af isdække tidligt på året. De største dage er (lok.max >200): 12/1 1000 rst **Treskelbakkeholm** (TN) + 72 **Fornæs** (BJS) + 3 fou **Råby Kær** (LTP), 18/2 160 **Stavnshoved Rev** (MHR,TSK) + 121 **Sødringholm Strand** (HLL) og 14/3 425 **Ajstrup Bugt** (TN). Periodens sidste fra kerneområdet er 5/4 75 rst **Mariager Yderfjord** (LPJ) + 2 N **Sødringholm Strand** (LTP). Obs udenfor kerneområdet: **Fornæs**: 10/1 55 (MHR), 12/1 72 (BJS) og 13/1 6 (HLL); **Samsø**: 24/1 5 fou **Kolderne**, 28/1 1 fou **Barnekold**, 14/2 6 fou **Mårup**, 13/3 6 fou **Kolderne**, 15/3 6 fou **Yderste Holm** og 10/4 1 **Barnekold** (alle MWH,SDy); **Århus Østhavn**: 11/1 6 (FAJ), 15/1 1 (ANB), 9/2 1 (SHØ), 14/2 1 (AWM), 15/2 1 rst (IZN) samt periodens sidste 11/5 1 ad (FF). Desuden 18/1 2 rst **Ebeltoft Færgenhavn** (JPL,JKL).

2. halvår: Det store tiltræk sker de sidste dage af august (der også er periodens første obs): 29/8 3000 **Mariager Yderfjord** (LTP), 30/8 14 rst **Mellempoldene** + 12 N **Sødringholm Strand** (LTP). Øvrige store obsdage (>150): 12/10 1550 **Mariager Yderfjord** (+ 748 n.f. amtsgrænsen) (TN), 15/9 500 **Treskelbakkeholm** (TN) + 5 fou **Alrø Vadegrund** (SFP). Obs udenfor kerneområdet (foruden nævnte): **Samsø**: 31/10 + 17/11 1 fou **Langør**, 22/11 1 ad fou **Lilleøre** (SDy), 23/12 + 28/12 1 fou **Nørreskifte** (alle MWH). Yderligere 17/11 6 N (HLL) + 13/12 6 trk (ROR) **Fornæs**.

Total: 8893 Indsendere: 27 Observationer: 91 Lokalteter: 28

1) Månedstotal: 2) Dagsmax (inkl. obs fra hele Mariager Fjord)

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1316	1118	851	78	1	-	-	3026	605	1640	24	234
2	1074	305	425	77	1	-	-	3000	505	1550	8	136

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans* 01683 SU-art

Denne gæst fra Nordamerika har i efteråret taget vinterophold blandt de Mørkbugede Knortegæs, der raster i Stavns Fjord. I starten af efteråret ses to fugle de første dage: 17/10-20/10 2 **Besser Rev** (MWH). Derefter én i resten af perioden: 24/10-29/12 1 ad forskellige steder omkring **Stavns Fjord** (SDy,MWH).

Observationerne er godkendt af SU. Fra og med 2004 udgår racen af SU-listen.

Nilgås *Alopochen aegyptiacus* 01700

Denne uønskede indvandrer er set tre steder i amtet gennem foråret. Det kan dog ikke udelukkes, at det er de samme fugle.

Den første er 26/3 1 rst **Alling Mose** (JKI) og derefter 1/4 3 rst **Skanderborg Sø** (PTO). Derefter ses den kun i **Årslev Engsø**: 3/4-7/8 1-2 ad (PLA,BGO,HLL,HST m.fl.), undtaget dog 9/5-10/5 3 rst (IZN,SKK) og 11/5 hvor der ses 3 trk Ø ved **Søskovvej** (JSC,CHØ), mens der en time senere bliver set 2 i den vestlige del af **Årslev Engsø** (JSC).

Gravand *Tadorna tadorna* 01730

I år kom der vand på Årslev Enge, så lokaliteten nu er reetableret og navnet er Årslev Engsø, hvilket er blevet meget populært. I indeværende år er 37,5 % af observationer af Gravand fra Årslev Engsø. På grund af den store interesse for Årslev Engsø er der usædvanlig mange dobbeltobs, så en kraftig udtynding har været nødvendig. Fra de øvrige traditionelle lokaliteter er der et fald i antallet af indrapporteringer.

Ynglepar: Der er indrapporteret 26-28 ynglepar fra 15 lokaliteter, hvortil der skal lægges et antal obs af par i følgeskab med ungfugle, så der i alt er 30-32 par på 17 lokaliteter, flest 4-6 par **Julsø** østdelen (PLA,JKI), 4 par **Årslev Eng sø** (PLA) samt 4 par **Stubbe Sø** inkl. Fugleværnsfondens reservat (PLA,JPL).

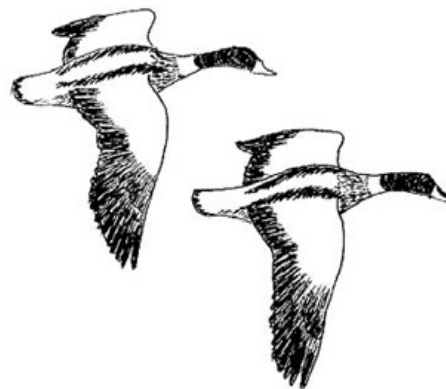
1. halvår: Forårets største obs ses på strækningen fra midt i Mariager Fjord til udmundingen af Randers Fjord i perioden 19/1-5/6 med kulmination pri.-med. februar, flest (lok.max): 19/1 350 rst **Eskeplet** (LTP), 8/3 230 rst **Sødringholm Strand** (LTP), 14/3 550 **Ajstrup Bugt** (TN), 21/5 130 rst **Treskelbakkeholm** (PLA) og 5/6 185 rst **Mellempoldene** (LTP).

2. halvår: Der er en større sommerobs 9/7 200 rst **Sødringholm Strand** (LTP). Efterårets største obs ses 14/9-28/12, flest (lok.max >100): 14/9 260 rst **Sødringholm Strand** (LTP), 15/9 300 **Treskelbakkeholm** (TN), 6/12 126 fou **Barnekold** (MWH) og 15/12 670 **Eskeplet** (HLL).

Total: 12.962 (26.968) Indsendere: 73 Observationer: 592 Lokaliteter: 126

1) Månedstotal: 2) Dagsmax fra Årslev Eng sø

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	817	1535	2058	931	1293	812	603	169	711	438	1560	2034
2	-	-	26	39	28	79	77	23	6	8	6	13

[Mandarinand *Aix galericulata* 01780]

Der er to obs af denne parkand i år: 13/2 1 rst **Lyngbygårds Å** (EDY) og 6/7 1 **Grenå Enge** (BJS).

Pibeand *Anas penelope* 01790

Vi skal tilbage til 1992 for at finde en lavere årstotal, hvilket skyldes de manglende meget store observationer fra Mariager fjord, der er udeblevet i år.

Yngel: Der er ikke nogen ynglefund eller antydninger heraf. Der findes dog en række sommerobs i perioden 8/5-13/8, som er ikke-ynglende. Flest Årslev Eng sø (se tabel).

1. halvår: Vinterens største obs: **Norsminde Fjord** kulminerer 1/1-14/2 (max): 5/2 950 rst (EDY). **Brabrand Sø** kulminerer 18/1-23/3 (max): 26/1 520 (BGO). **Samsø** kulminerer 4/2-9/3 (lok.max): 26/2 150 fou **Hjortholm** (MWH) og 9/3 142 fou **Barnekold** (MWH). Forårets største obs (lok.max): 30/3 150 rst **Sødringholm Strand** (LTP), 3/4 176 **Brabrand Sø** (HLL) og 11/4 112 rst **Barnekold** (MWH). Forårets sidste større obs: 4/5 300 **Treskelbakkeholm** (TN).

2. halvår: Efterårets første større obs: 7/9 220 **Alrø Poller** (JSC). **Alrø** kulminerer 20/9-13/11 (lok.max >302): 20/9 460 **Alrø Poller** (JSC), 2/10 **Alrø** 600 (EDY) og 13/11 250 **Alrø Vadegrund** (BGO). **Barnekold** kulminerer 22/9-30/10 (max): 11/10 460 fou (MWH,SDy). Øvrige større obs (lok.max): 12/10 400 **Mariager Yderfjord** (TN), 16/10 160 rst **Norsminde Fjord** (JLY) og 7/11 230 fou **Kalsemade** (DSA). Vinterens obs kulminerer 19/11-30/12 (lok.max >280): 25/11 680 fou **Barnekold** (MWH), 29/11 300 **Mellempoldene** (SHØ), 14/12 400 rst **Norsminde Fjord** vestdel (OGJ). Efterårets træk foregår i perioden 15/8-30/11, kulminerende 13/10-10/11 (lok.max >27): 9/9 28 S **Ballen** (MWH), 9/11 31 trk **Fornæs** (JSC) og 9/11 75 Ø **Kysing Næs** (OGJ).

Total: 21.107 (31.224) Indsendere: 72 Observationer: 464 Lokaliteter: 93

1) Månedstotal: 2) Dagsmax fra Årslev Eng sø

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1153	2675	1966	1356	357	35	21	77	3070	3865	3814	2718
2	-	70	141	293	20	15	7	12	315	204	164	280

Knarand *Anas strepera* 01820

Antallet af Knarænder er næsten fordoblet i år efter reetableringen af Årslev Eng sø. 78 % af observationerne er fra denne lokalitet – vel i høj grad på grund af den store interesse for lokaliteten blandt ornitologer, men Knarænderne er tilsyneladende også meget interesseret i søen. Indrapporteringen fra øvrige lokaliteter i amtet er uforandret. Der er ingen tegn på yngel.

Uden for Årslev Eng sø ses Knarand i perioden 7/1-17/1 og 11/4-12/6, flest (lok.max >1): 12/1 1 han + 1 hun **Sminge Sø** (PEN,BRS), 12/4 2 han rst + 2 hun rst **Rugård Søndersø** (JPL,JKL), 2/5 6 fou **Solbjerg Sø** (VHJ) og 4/5 2 **Kasted Mose** (SHØ).

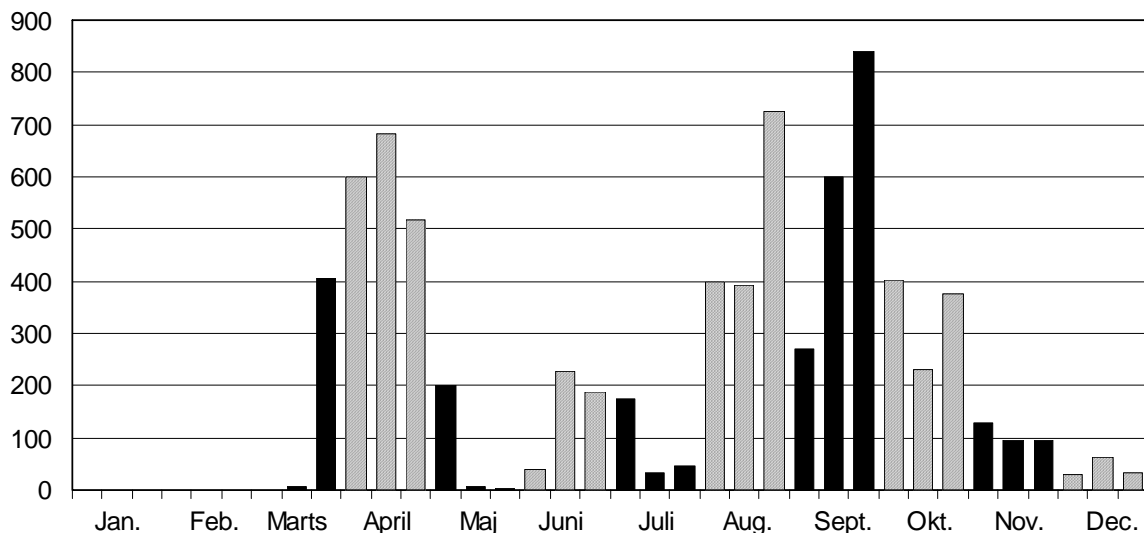
Total: 72 (26) Indsendere: 45 Observationer: 127 Lokalteter: 17

1) Månedstotal: 2) Dagsmax fra Årslev Eng sø

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	7	-	2	19	17	9	2	2	10	2	2	-
2	-	-	2	7	6	8	2	4	10	2	2	-

Krikand *Anas crecca* 01840

Rigtigt mange observationer af arten i år skyldes især observationer fra Årslev Eng sø, men også i amtets reservater er der set større antal. Der er ingen oplysninger om sikre ynglefund, blot 0-1 par **Årslev Eng sø** (AMT), som dog ikke er en typisk lokalitet for arten.

Figur 5. Krikand i Årslev Eng sø 2003. Maksimum pr. periode (primo, medio, ultimo). Månederne er skiftevis skraverede.

1. halvår: I vinterperioden ses flere steder småflokke på op til ca. 70 fugle, flest 21/1 68 **Brabrand Sø** (HLL) og 65 **Gudenåen** v. Randers (LTP). Periodens største ansamlinger er (lok.max ≥ 150): 10/3 173 **Brabrand Sø** (HLL), 27/3 350 rst **Grund Fjord** (LTP), 27/3 153 **Kasted Mose** (KEH), 9/4 684 **Årslev Eng sø** (EDY), 4/5 200 **Treskelbakkeholm** (TN). Fra primo maj aftager flokkestørrelserne hurtigt, hvorefter der kun i **Årslev Eng sø** ses flokke på mere end 100 fugle, mens der på de øvrige lokaliteter ikke ses flokke på mere end 20 fugle, undtaget 29/6 41 **Sødringholm Strand** (HLL).

2. halvår: Også i den periode domineres materialet af obs fra Årslev Eng sø, men i jagttiden ses også i reservaterne større antal. De største obs (lok.max >100) er: 14/9 400 **Sødringholm Strand** (LTP), 22/9 840 **Årslev Eng sø** (EDY), 2/10 1000 **Alrø** (EDY), 5/10 150 trkf **Vesborg Fyr** (MWH), 17/8 120 rst **Mellempoldene** (LTP), 7/9 320 **Alrø Poller** (JSC), 13/9 160 rst **Mariager Yderfjord** (LPJ), 15/9 105 fou **Barnekold** (MWH), Efter primo november ses ingen flokke >100 fugle, og de største flokke udenfor **Årslev Eng sø** er 12/11 80 **Kragemoen**, Samsø (MWH), 16/11 55 **Haldsø** (KEH) og 30/12 51 rst **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 32.298 (12.541) Indsendere: 71 Observationer: 501 Lokalteter: 82

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
481	225	4473	8452	624	672	874	5175	4584	4258	1254	526

Amerikansk Krikand *Anas crecca carolinensis* 01845

For første gang besøges amtet af denne sjældne gæst fra Nordamerika. Det var dog også ventet, da den ses stadig hyppigere andre steder i landet. I perioden 27-29/6 raster 1 ad han i **Årslev Engso** i flok med Krikænder (HLL,KBF,AWM m.fl.).

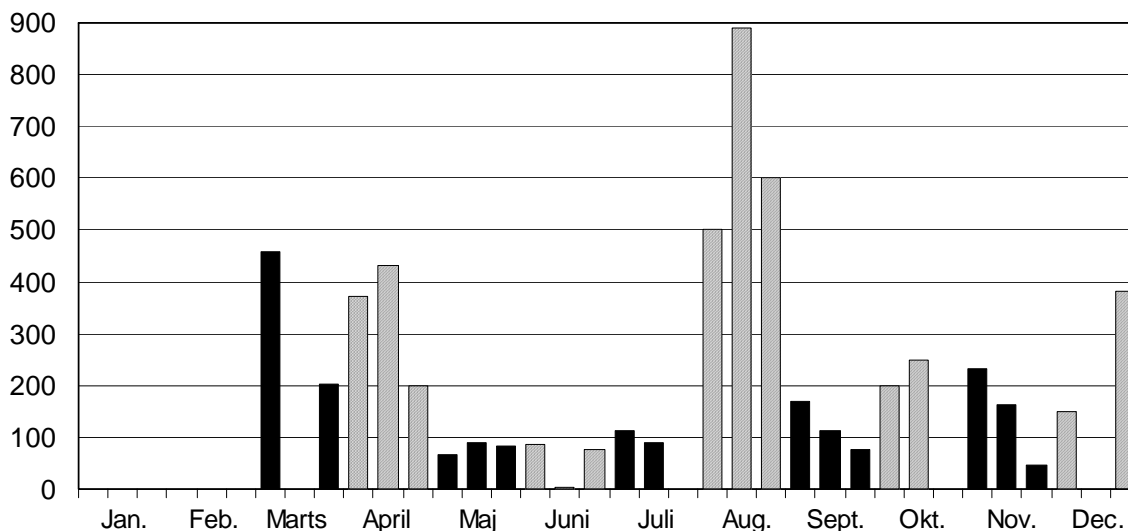
Gråand *Anas platyrhynchos* 01860

Totalen er stort set lig sidste års helt ned til sidste decimal. Der er lidt flere ynglepar i år. Årslev Engsødominansen er ikke så udpræget hos denne art – I gider nok ikke tælle grårapperne...?!

Yngel: 50-75 par, oftest i form af hunner set med ællinger, men også enkelte redetællinger – f.eks. 11 reder på **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.). Årets første ællinger bliver set lidt sent 8/5 i **Årslev Engso** (PLA).

De store ansamlinger er stort set et vinterfænomen; når foråret sætter ind spredes fuglene til ynglepladserne. 1. halvårs største ansamlinger bliver (lok.max >750): 25/1 3000 **Sødringholm Strand** (LTP), 12/2 3000 **Mariager Yderfjord** (TN) og 23/2 800 **Dania Saltværk** (BGO).

I løbet af sensommeren starter opbygningen igen, og efterårets forekomster kulminerer i september, men der er fortsat en del fugle tilstede især i vildtreservaterne igennem oktober og november. 2. halvårs lok.max >750: 18/8 890 **Årslev Engso** (EDY), 14/9 1800 **Sødringholm Strand** (LTP), 7/12 770 **Lading Sø** (HET).

Figur 6. Gråand i Årslev Engso 2003. Maksimum pr. periode (primo, medio, ultimo). Månederne er skiftevis skraverede.

Total: 67.269 Indsendere: 76 Observationer: 618

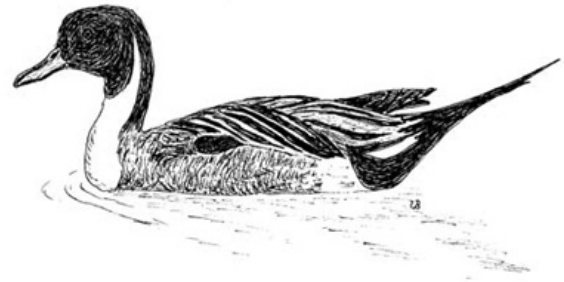
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11.829	11.121	9245	4213	979	806	632	5079	6618	5349	6324	5074

Spidsand *Anas acuta* 01890

Der foreligger rekordmange observationer af Spidsænder fra 2003, og der er fund fra alle årets måneder på nær juli. En stor del af de mange obs skyldes den af ornitologerne meget velbesøgte **Årslev Engso**, hvor der er Spidsænder fra 9/3 (mens det stadig hed "Årslev Enge") til 29/11; i perioder er der næsten daglige obs fra

søen! Forekomsten ved Årslev Eng sø er derfor behandlet særskilt nedenfor.

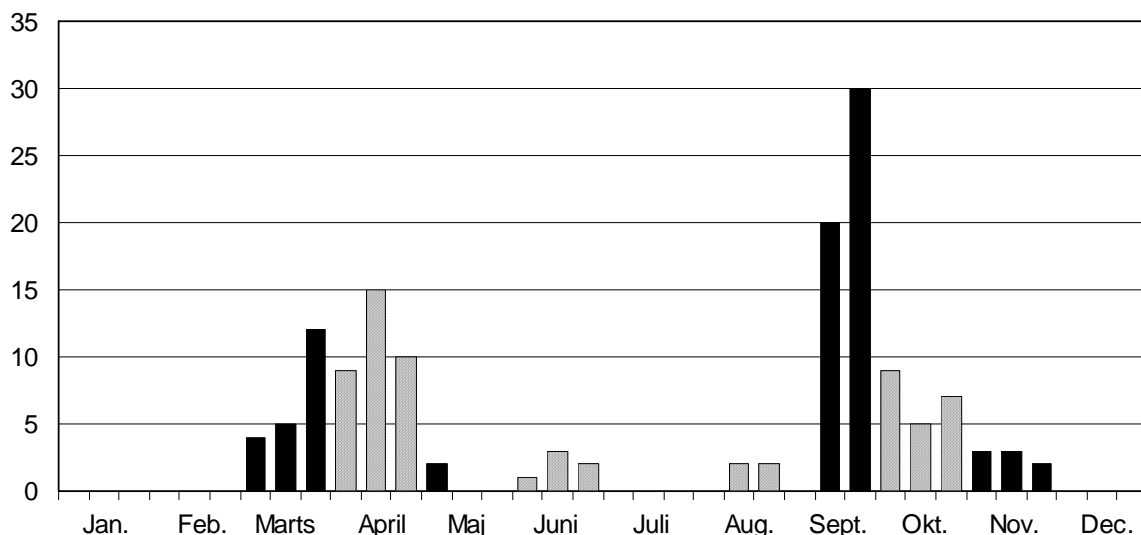
Forårets første må være 24/2 2 **Hjortholm** (MWH), i hvert fald er der herfra om end ikke daglige så ugentlige fund indtil ult. juni. De største tal er (lok.max >10): 12/3 26 **Østerby**, Samsø (BSN), 14/3 107 **Ajstrup Bugt** (TN), 18/3 34 **Stavns Fjord** ved **Barnekold** (MWH), 1/4 16 **Ø Dragsmur** (DD). Forårets sidste udenfor Årslev Eng sø er 4/5 2 rst **Sødringholm Strand** (LTP).

Forårets største obs i **Årslev Eng sø** er 16/4 15 (BGO), forårets seneste er 30/6 1 (HLL) og efterårets første dukker op 11/8 1 (EDY). Efterårets største er 27/9 30 (TBR). Interessant er de sene iagttagelser i juni, som har foranlediget enkelte observatører til at mistænke Spidsænderne for at have ynglet på lokaliteten, men der foreligger desværre ingen dokumentation herfor.

Efterårets tidligste er 8/8 2 **Hesselholm** (LEB) samt 10/8 1 S **Sødringholm Strand** (LTP). Lok.max (>10): 3/9 22 **Barnekold** (MWH), 6/9 29 S **Kysing Næs** (OGJ), 21/9 19 V + 5 **Ø Alrø Egehoved** (JSC), 25/9 27 **Sødringholm Strand** (LTP).

Vinter: Der foreligger enkelte fund i januar og december som må være overvintrende fugle. Januar-max er 25/1 3 rst **Sødringholm Strand** (LTP), og december-max er 25/12 15 **Barnekold** (via MWH).

Figur 7. Spidsand i Årslev Eng sø 2003. Maksimum pr. periode (primo, medio, ultimo). Månederne er skiftevis skraverede.

Total: 1402 (ca. 600 hvis sandsynlige gengangere fraregnes) Indsendere: 44 Observationer: 219

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	16	441	369	14	20	-	14	272	138	59	54

Månedstotalen omfatter alle obs (inkl. gengangere).

Atlingand *Anas querquedula* 01910

Det er vanskeligt at danne sig et billede over antallet af sete fugle på grund af de ekstremt mange gentagne observationer fra Årslev Eng sø. Der foreligger således blot 16 observationer af i alt 27 fugle, der ikke er set i Brabrand Sø eller Årslev Eng sø, ligesom alle obs fra 2. halvår er fra Årslev Eng sø. Tilbagegangen for arten i amtet fortsætter derfor tilsyneladende i foruroligende hastigt tempo.

Yngel: Samsø er igen tilbage med ynglefugle, således foreligger oplysning om ungeførende hun fra **Østerby** (BSN). Hertil 2 yp fra **Årslev Eng sø** (JHH,AMT,EDY).

1. halvår: De første er 17/3-25/3 1 han **Brabrand Sø** (RDN,RSN,SSK m.fl.), 18/3 1 han rst **Norsminde Fjord** (HLÆ) og 25/3 1 han **Årslev Engsø** (HLL,RSN). Der er ikke registreret træk. Ved **Årslev Engsø** er der i perioden 25/3-30/6 i alt 107 observationer af 1-9 fugle, flest 2/5 og 9/6 9 (SSK) samt 24/4, 1/5 og 14/5 8 (PLA,EDY). Obs fra øvrige lokaliteter (alle nævnes): 3/4 1 par rst og 2/5 1 han **Tjærby** (LTP), 28/3 2 par, 1/4 2 rst, 7/4 1 par og 14/4 1 par **Søndermaden**, Fussingø (TBR,BKR,PST,FNI), 16/4 1 par **Tåstrup Sø** (EO), 24/4 1 par **Hesselholm** (LEB), 26/4 1 par **Norsminde Fjord** (OGJ), 11/5 1 han **Stubbe Sø** (PLA) og 21/5 1 han **Kasted Mose** (SHØ).

2. halvår: I alt 44 observationer fra **Årslev Engsø** af 1-7 fugle, flest 23/7 8 (EDY) og 26/8 7 (OGJ,RSN m.fl.). De sidste er 29/8 3 (HLL) og 5/9 2 (EDY).

Total: 391 (122) Indsendere: 36 Observationer: 173 Lokaliteter: 10

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	11	82	97	91	49	58	2	-	-	-

Skeand *Anas clypeata* 01940

Som mange andre andefugle domineres materialet totalt af observationer fra **Årslev Engsø**. Ses der ikke Skeænder andre steder? Det er vanskeligt at danne sig et reelt indtryk af antal fugle, men noget tyder på et antal omkring eller over 10-års gennemsnittet.

Yngel: Blot oplysninger om 1-2 ynglepar, således 1 par **Treskelbakkeholm** (PLA) og 0-1 par **Årslev Engsø** (JHH,AMT,MOK).

1. halvår: I år få vinteriagttagelser med obs 23/1-9/2 1 han rst **Brabrand Sø** (MHA,HLL m.fl.) og 4/2 2 rst **Barnekold**, Samsø (MWH). Gennem marts ses den i et antal af 1-4 fugle ved **Brabrand Sø** og **Årslev Engsø**, eneste undtagelse er 24/3 3 hun + 5 han **Årslev Engsø** (HE). I samme periode kun følgende obs fra andre lokaliteter: 15/3 2 hun rst **Norsminde Fjord** (OGJ), 27/3 3 han fou **Østerby**, Samsø (BSN) og 30/3 2 fou **Søndermaden**, Fussingø (PST). Derefter øges antallet og der træffes enkelte flokke på 5-10 fugle, men kun ved **Årslev Engsø** ses antal på mere end 10 fugle, max således 21/4 49 (EDY) og 22/4 44 (SSK). Obs fra øvrige lokaliteter (lok.max >4): 12/4 3 hun + 2 han **Rugård Nørresø** og 4 hun + 6 han **Rugård Søndersø** (JPL,JKL), 17/4 6 **Kasted Mose** (SHØ) og 21/4 5 **Sortesø** (PLA).

2. halvår: Eneste trækobs er 20/9 5 V **Alrø Egehoved** (JSC). Der træffes kun større ansamlinger i **Årslev Engsø**, med max 22/9 27 og 20/10 23 (begge EDY). Øvrige obs: 2/8 8 rst **Eskeplet** (LTP), 25/8 2 **Sortesø** (PLA), 3/10 1 **Søndermaden**, Fussingø (TBR), 10/10 7 rst **Østerby Mose**, Tranbjerg (HE), 11/10 1 **Barnekold** (SDy), 12/10 1 rst **Stubbe Sø** (PLA), 16/10 1 hun **Sødringholm Strand** (OLI) og 2/11 1 hun **Lading Sø** (PGH). Årets sidste er 7/11 8 + 14/11 1 og 16/11 1 alle **Årslev Engsø** (EDY,HLL,LBO).

Total: 1212 (499) Indsendere: 47 Observationer: 263 Lokaliteter: 27

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	3	44	398	158	182	58	117	108	122	21	-

Taffeland *Aythya ferina* 01980

Et år lidt over middel med flere observationer men på lidt færre lokaliteter end sidste år. **Årslev Engsø** markerer sig godt fra starten, og ser ud til at være den bedste ynglelokalitet i amtet.

Yngel: 14-16 par på 9 lokaliteter: 5 par **Årslev Engsø** (EDY,PLA,HLL,KNP,ANB), 3 par **Sortesø** (PLA), 2 par **Svingelmosen** (PHJ), 1 par **Sem Sø** (TN), 1 par **Eskelund** (KEH), 1 par **Bjerregrav Mose** (GGU), 1 par **Alø i Julsø** (PLA), 0-1 par **Lading Sø** (HET), 0-1 par **Kragemosen** (MWH).

1. halvår: De største flokke (>100): 1/1 600 **Alrø Egehoved** (OGJ), 26/1 150 **Lading Sø** (HET), 9/2 200 + 11/2 200 + 30/3 200 **Stubbe Sø** (KBF,RSN,SHØ,PLA), 27/3 110 **Søbygård Sø** (CHØ).

Et par store sommerobs: 27/6 110 **Lading Sø** (HET), 20/6 86 **Årslev Engsø** (HLL).

2. halvår: De største flokke (>100): 26/10 320 + 7/12 105 **Lading Sø** (HET), 29/8 123 + 27/10 184 + 16/11 226 **Årslev Engsø** (HLL,LBO).

Total: 4073 (3396) Indsendere: 64 Observationer: 132 Lokalteter: 48

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1027	315	603	190	89	351	35	219	148	581	295	220
2	600	200	200	80	34	110	35	123	86	320	226	105

Troldand *Aythya fuligula* 02030

Alt i alt et år lidt under middel. 10-14 ynglepar på 6 lokaliteter: 5 par **Årslev Eng sø** (EDY m.fl.), 2 par **Østerby Mose** (HE), 2 par **Knud Sø v. Gjern** (SFP), 1 par **Sminge Sø** (MER), 0-3 par **Alø i Jul sø** (PLA), 0-1 par **Birkesø** (PLA). Midtjyderne kunne glæde sig over, at arten kunne ses i alle 12 måneder i **Sminge Sø** (som eneste lokalitet i amtet) med lokalitetsmax 20/2 36 (PEN).

1. halvår: Største flokke (>150): 5/1 1200 **Dania Saltværk** (TN), 10/1 200 **Århus Østhavn** (CHØ), 4/2 300 **Mariager Fjord** (TN), 9/2 196 + 7/3 182 **Brabrand Sø** (HLL) og 14/3 475 **Udbyover Sø** (TN).

2. halvår: Største flokke (>150): 30/8 240 + 12/10 235 + 1/12 250 **Stubbe Sø** (PLA,DSA), 4/11 256 **Østerby Mose** (KEH), 5/12 187 **Bjørnedam Samsø** (MWH) og 14/12 275 + 30/12 658 **Norsminde Fjord** (OGJ).

Total: 8818 (11.113) Indsendere: 73 Observationer: 256 Lokalteter: 106

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	2045	813	1461	544	309	305	91	401	303	612	503	1431
2	1200	300	475	120	80	81	83	240	86	235	256	658

Bjergand *Aythya marila* 02040

Det går den gale vej. I de sidste 10 år er det kun 1998 og 2001 der har haft en lavere årstotal, og tilmed kunne arten kun registreres i 5 af månederne i år.

1. halvår: To større forekomster 18/1 1160 **Ebeltoft Vig/Sandhagen** (JKL) og 12/2 770 **Alrø Strevelshoved** (OGJ). Større flokke i øvrigt (>14): 1/1 200 **Alrø Egehoved** (OGJ), 8/1 26 **Havknude** (MHR), 11/1 150 udfør **Århus Østhavn** (JTL), 12/1 28 **Fornæs** (BJS), 13/1 200 **Gjerrild Nordstrand** (HLL), 26/1 15 **Stubbe Sø** (FNI), 9/2 25 **Århus Østhavn** (CHJ), 14/2 19 **Sødringholm Strand** (LTP). En usædvanlig indlandsobs skal nævnes: 27/2 2 han + 1 hun **Salten Langsø** (AWM). De sidste er 8/3 2 **Sødringholm Strand** (LTP).

2. halvår: Sen ankomst 5/11 6 **Fornæs** (HLL). I løbet af november registreres lidt trækbevægelser ved Fornæs. De største forekomster (>14): 9/11 51 **Fornæs** (JSC), 9/11 31 **Kysing Næs** (OGJ), 10/11 21 **Fornæs** (HLL), 1/12 26 **Fornæs** (HLL) og 15/12 32 **Eskeplet** (HLL).

Total: 2822 (12.039) Indsendere: 18 Observationer: 37 Lokalteter: 17

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	1797	841	6	-	-	-	-	-	-	-	120	58

Ederfugl *Somateria mollissima* 02060

Til trods for at antallet af indsendere, observationer og lokaliteter er noget større end sidste år er antal fugle det næstlaveste i 10-års perioden, og ikke meget større end 2001, hvor fuglekoleran reducerede bestanden.

Ynglepar: 15-20 ynglepar, og 2 "børnehaver" med 60+36 pull på 10 lokaliteter. Det er meget lavt i forhold til tidligere, f.eks. **Alrø Poller** hvor der i 2002 var 264 ynglepar, i år kun talt 60 pull.

1. halvår: De største obs (>1000): 17/2 2000 + 8/3 1500 + 30/5 1200 **Sødringholm Strand** (CSS,LTP), 18/2 1200 **Bønnerup Havn** (MHR,TSK), 5/3 1000 + 17/4 2100 **Issehoved** (SDy,MWH) og 13/3 3500 **Århus Østhavn** (RDN).

2. halvår: De største obs (>2000): 7/10 2420 fou **Øster Hedekrog** (SDy), 9/10 5500 rst **Issehoved** (MWH), 8/11 1000 rst + 1000 trk **Gåsehage** (JPL,JKL), 17/11 5449 trk + 24/11 3731 trk **Fornæs** (HLL), 22/11 4500 **Eskeplet** (HLL), 28/12 3000 rst **Hevring Strand** (MAA) og 28/12 2000 rst **Sødringholm Strand** (CSS).

Indlandsobs: 30/6 1 han **Brabrand Sø** (KEH), 6/10 8 rst +15/10 1 han **Ø Årslev Engsø** (PFJ,BGO).

Total: 73.435 (129.285) Indsendere: 52 Observationer: 173 Lokalteter: 75

1) Månedstotal: 2) Største obs

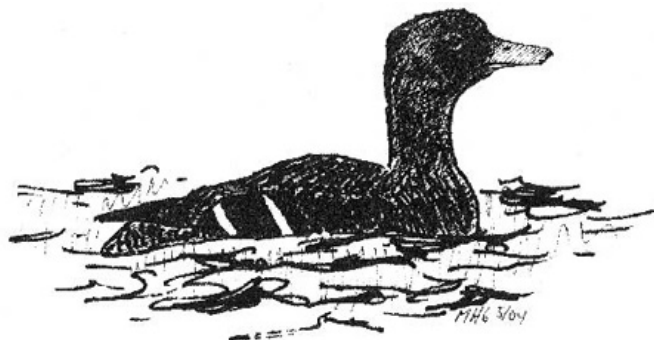
	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	3597	9708	7578	2680	2079	593	523	868	2271	10.651	24.524	8363
2	800	2000	3500	2100	1200	430	400	700	700	5500	5449	3000

Kongeederfugl *Somateria spectabilis* 02070

10-års gennemsnittet er præcis 1 fugl, og også 2003 byder på en enkelt obs: 24/11 1 ad han S sammen 40 Ederfugle **Fornæs** (HLL). Det er 4. år i træk at denne art ses i amtet og 3. år i træk ved **Fornæs**.

Stellersand *Polysticta stelleri* 02080

Lokal SU-art, der desværre ikke fylder meget i vores årsrapporter. Et enkelt godkendt fund: 9/11 1 ad hun trk **Fornæs** (JSC). Det skal i øvrigt bemærkes, at SU ikke længere anerkender tidligere fund fra **Fornæs**, så vi skal tilbage til 1990 for at finde det sidste fund: 12-14/6 1990 1 ad hun Hanepold, Stavns Fjord.

Havlit *Clangula hyemalis* 02120

Ses kun i små tal fra kysten og 2003 ligner de foregående år. Når 10-års gennemsnittet er noget større skyldes det et par store obs fra Stavns Fjord i 1993.

1. halvår: Største obs 30/3 15 **Sødringholm Strand** (LTP), sidste fugle 22/4 2 **Gjerrild Nordstrand** (AR,TSK,MHR).

2. halvår: Den første ses 11/10 1 V **Issehoved** (SDy), største obs 22/11 9 **Øster Hedekrog** (MWH), 24/11 9 N **Fornæs** (HLL) og 24/12 20 **Langør** (MWH).

Total: 142 (277) Indsendere: 13 Observationer: 45 Lokalteter: 10

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
12	21	30	6	-	-	-	-	-	3	42	28

Sortand *Melanitta nigra* 02130

Et halvdårligt år.

1. halvår (obs >1000): 12/2 2000 **Gjerrild Nordstrand** (AR), 18/2 1100 + 16/3 1200 **Eskeplet** (HLL), 1/3 1000 + 5/4 2000 + 22/5 1000 **Sødringholm Strand** (LTP), 15/3 1000 **Gjerrild Klint** (PST).

2. halvår (obs >500): 17/8 1500 N + 17/11 530 trk + 24/11 784 trk **Fornæs** (AR,HLL), 7/9 500 rst **Sødringholm Strand** (LTP) og 25/12 2050 **Eskeplet** (HLL).

Indlandsobs: 24/1 1 han **Salten Langsø** (BGO,PEN,BRS), 25/2 1 han rst **Dronningborg Bredning** (LTP) og 5/4 1 han **Sødringholm Skov** (LTP).

Total: 23.000 (41.850) Indsendere: 30 Observationer: 90 Lokalteter: 38

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	716	4839	3603	2596	1028	200	37	2277	615	1645	2901	2543
2	300	2000	1200	2000	1000	200	25	1500	500	380	748	2050

Amerikansk Sortand *Melanitta nigra americana* 02132 SU-art

Første fund i Århus Amt, og kun 2. fund i DK af denne race. Observationen er godkendt af SU. 27/4-7/5 1 Øster Hedekrog, Samsø (SDy, Kurt Christensen m.fl.).

Fløjlsand *Melanitta fusca* 02150

Et flot år. Året 1992 med (de atypiske) flytællinger indgår ikke længere i 10-års gennemsnittet, det betyder at 2003 faktisk er det bedste år siden 1992. Og så er arten registreret i amtet i 11 kalender-måneder (minus juni) og på 24 kystlokaliteter fra Sødringholm Strand i nord til Kysing Næs i syd og rundt om Samsø.

1. halvår (obs >100): 17/4 450 **Vester Hedekrog** (SDy), 22/4 500 **Ebeltoft Vig syd** (FNI), 28/4 100 **Nordby Bugt** (CHØ) og 22/5 175 **Sødringholm Strand** (LTP).

2. halvår (obs >50): 16/8 59 N + 24/8 69 N + 5/11 53 trk + 24/11 206 trk **Fornæs** (HLL) og 22/11 80 fou **Vester Hedekrog** (SDy).

Total: 2344 (1582) Indsendere: 21 Observationer: 63 Lokalteter: 24

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	52	219	19	1061	186	-	1	128	7	111	529	31
2	15	69	12	500	175		1	69	4	38	206	13

Hvinand *Bucephala clangula* 02180

Som sædvanlig en meget konstant årstotal og stadig ingen ynglefund.

1. halvårs større obs (>300): 12/1 1600 **Randers Fjord** (LTP), 12/1 1400 **Overgårds Dige** (TN), 13/1 450 **Kågsør Hage** (MWH), 4/2 500 + 12/2 700 **Mariager Fjord** (TN), 11/2 500 + 22/3 400 + 14/4 600 **Stubbe Sø** (SHØ,JPL,JKL,PLA) samt 14/2 300 **Sødringholm** (LTP).

Af egentlige sommerobs skal fremhæves: 5/6 97 **Fussing Sø** (PHJ) og 15/7 12 **Årslev Engsø** (SSK).

2. halvårs større obs (>300): 24/10 575 + 25/11 850 + 3/12 350 **Stavns Fjord** (MWH), 30/11 980 + 19/12 410 **Alrø Vadegrund** (NH), 30/11 715 **Lerdrup Bugt** (JSC), 8/12 391 **Eskeplet** (LLH,HLL) og 9/12 300 **Alrødæmningen** (DSA).

Et par enkelte større trækobs: 9/11 180 Ø **Kysing Næs** (OGJ), 9/11 195 + 10/11 64 **Fornæs** (JSC,HLL).

Total: 17.767 (21.628) Indsendere: 67 Observationer: 221 Lokalteter: 87

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	4557	3479	1193	975	47	152	23	21	37	911	4162	2210
2	1600	700	400	600	26	97	12	11	16	575	980	410

[Hjelmskallesluger *Mergus cucullatus* 02190]

Et enkelt fund af arten, der indregnes i kategori E, dvs. sandsynlige eller sikre undslupne fangenskabsfugle. Fundet er godkendt af SU: 7/11 1 han **Alrø Strevelshoved** (ANB).

Lille Skallesluger *Mergus albellus* 02200

Som sædvanlig en lidt fåtallig, men trofast og stabil gæst på de sædvanlige lokaliteter og til de sædvanlige tidspunkter. Flokke på mere end 10 ses flere steder og alt i alt fastholdes tendensen for seneste år med et lidt stigende antal; det samme gør sig gældende på landsplan, især i ferskvandsområder. De mest oplagte gengangere er forsøgt luget ud, men arten flytter sig givet en del rundt mellem de midtjyske lokaliteter. F.eks. bemærkes at den absolut største flok 13/2 30 **Mossø** blot 3 dage senere er reduceret til 4.

1. halvår: Arten træffes også i selve Gudenåen, således 4/1 3 på strækningen **Silkeborg-Sminge sø** (MER), ellers er de større flokke (>4): 11/1 8 + 18/1 15 **Norsminde Fjord** (JW,JBP,OGJ), 11/1 7 **Langør** (MWH), 13/1 5 **Kågsør** (MWH), 26/1 19 + 9/2 17 + 21/3 7 **Stubbe Sø** (FNI,RSN,KBF,KTR), 26/1 7 + 31/1 6 + 13/2 30 + 14/3 6 **Mossø** (BRS,PEN,FNI,JBA), 9/3 11 **Salten Langsø** (PEN,BRS). Sidste obs: 14/4 2 (han+hun) **Fussing Sø** (FNI), 26/4 1 **Norsminde Fjord** (OGJ) – og det er vel lidt småsent.

2. halvår: Efterårets første fugle: 24/10 1 + 26/10 2 **Årslev Engsø** (KBF,IZN m.fl.), 2/11 1 **Lading Sø** (PGH), 7/11 7 **Stubbe Sø** (BGO). Herefter skal vi frem til december før der sker lidt mere (>4): 7/12 6 **Norsminde Fjord** (OGJ) og 27/12 14 **Salten Langsø** (GGU).

Total: 213 (192) Indsendere: 37 Observationer: 52 Lokalteter: 21

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	75	62	33	7	-	-	-	-	-	2	10	24
2	19	30	11	3	-	-	-	-	-	2	7	14

Toppet Skallesluger *Mergus serrator* 02210

Et år på det jævne. Kun 2 ynglepar indrapporteret: 1 hun med 7 pull **Besser Rev** (MWH), 1 hun med 3 pull **Alrø Abildhoved** (DSA). Mon ikke der er lidt flere?

1. halvår (>50): 11/1 55 rst + 9/2 51 **S Fornæs** (HBP), 15/2 63 fou **Sælvig** (MWH), 15/3 82 fou **Øster Hedekrog** (SDy), 5/4 50 rst + 11/5 70 rst **Sødringholm Strand** (LTP,CSS).

2. halvår (>100): 30/7 125 rst **Overgårds Dige** (LTP), 10/8 170 rst **Sødringholm Strand** (LTP), 2/10 190 **Alrø** (EDY), 11/10 109 fou **Hesselholm** (SDy), 12/10 102 rst **Lerdrup Bugt** (JSC), 24/10 210 rst **Stavns Fjord** (MWH), 9/11 132 fou **Alrø Egehoved** (LLH,HLL), 9/12 100 fou **Alrødæmningen** (DSA). Igen i år er det kun ved **Fornæs**, at der registreres et lidt større antal trækkende fugle. I perioden 9/10-27/12 i alt 191, flest 9/11 21 S + 10 N (JSC).

Total: 3562 (3906) Indsendere: 48 Observationer: 165 Lokalteter: 71

1) Månedstotal: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	209	312	184	164	130	25	210	264	278	773	515	498
2	55	63	82	50	70	6	125	170	84	210	132	100

Stor Skallesluger *Mergus merganser* 02230

Bundrekord i de sidste 10 år. Ingen ynglefund og ingen sommerobs.

1. halvår (>75): 8/1 90 **Mariager Fjord** (OEH), 12/1 150 **Randers Fjord** (LTP), 19/1 250 + 24/1 780 + 31/1 300 + 13/3 120 **Salten Langsø** (BGO,PEN,BRS,FNI), 25/1 80 **Stubbe Sø** (MHA,ABU), 4/3 84 + 7/3 75 **Dronningborg Bredning** (LTP). Sidste fugl: 2/5 1 **Lading Sø** (HET).

2. halvår: Den første fugl ses 22/10 1 **Ørnsø** (SFP). Større obs (>15): 26/10 18 + 27/12 735 **Salten Langsø** (GGU,ERH), 23/11 20 **Lading Sø** (PGH), 11/12 20 **Øjesø** (DD), 24/12 26 **Brabrand Sø** (HLL), 28/12 130 **Stubbe Sø** (MST).

Total: 3790 (7206) Indsendere: 65 Observationer: 146 Lokalteter: 75

1) Månedstotal: 2) Max Salten Langsø 3) Max øvrige lokaliteter:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1635	417	573	44	1	-	-	-	-	22	87	1011
2	780	24	120	5	-	-	-	-	-	18	-	735
3	150	66	84	16	1	-	-	-	-	2	20	130

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis* 02250

Heller ingen obs i år, sidst set i amtet i 2001.

Hvepsevåge *Pernis apivorus* 02310

Efter to år under gennemsnittet er antallet i år oppe på et normalt niveau, både hvad angår fugle og obs.

Ynglepar: Der er indrapporteret 1-2 ynglepar fra 1-2 lokaliteter.

Forår: Første obs : 10/5 1 of **Stubbe Sø** (PLA), 11/5 1 of **Vallum Sø** (ABU) og 13/5 1 of **Strandkær** (DD). Træk: 41 obs af 118 trækkende fugle i perioden 18/5-9/6, (lok.max): **Feldballe**: 8 obs/41 trk i perioden 18/5-6/6, flest: 18/5 18 NØ (DD). **Strandkær**: 6 obs/9 trk i perioden 26/5-5/6, flest 27/5 4 N (DD). **Samsø**: 12 obs/25 trk i perioden 18/5-9/6, flest 25/5 5 N **Sælvig Havn** (MWH). Desuden 26/5 8 trkf **Marshøj** (FNI), 29/5 10 N **Dragsmur** (JTL),

Efterår: Træk: 30 obs af 40 trækkende fugle i perioden 1/8-24/9, (lok.max >2): **Strandkær**: 9 obs/12 trk, flest 2/9 3 SV (DD). **Hesselholm**: 4 obs/7 trk, flest: 16/9 3 S (LEB). Større rastende flokke (>6): 16/8 12 **Salten Langsø** (GGU). Sidste obs: 22/9 1 SV **Kanehave Kanal** (MWH), 24/9 1 V **Ebeltoft Færgehavn** (DD) og 24/9 1 V **Hassensør** (DD).

Total: 296 (337) Indsendere: 36 Observationer: 155 Lokaliteter: 57

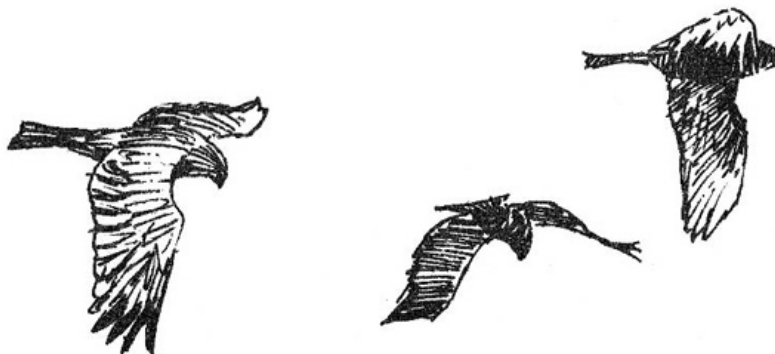
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	128	37	13	85	33	-	-	-

Sort Glente *Milvus migrans* 02380

Årets forekomst er med 6-8 eksemplarer gennemsnitlig. Husk at oplyse klokkeslæt især ved de usædvanlige observationer, det vil gøre det nemmere for rapportgruppen at afgøre hvor mange fugle der reelt har været tilstede i området. Alle fund nævnes:

Forår: De første obs er 15/4 1 Ø **Feldballe** i tidsrummet 14.00-18.20 (DD) samt samme dag 1 trkf **Gjerrild** uden tidsangivelse (BGO,MHR,TSK,AR,HAC) – disse to regnes her for samme fugl. Måske samme fugl ses igen 18/4 1 trkf **Gjerrild** (AR,HAC), 24/4 1 trk **Grenå** (AR,TSK,MHR), samme dag 1 trk **Veggerslev** (MHR) samt 3/5 1 N **Feldballe** (DD) – observatøren nævner selv muligheden for at det er aprilfuglen, der har været en tur rundt over Djursland og nu er på vej nordover igen. De næste fund antages derimod at dreje sig om nye fugle: 5/5 1 N **Gudenådalen** ved **Tvilum Bro** (HST) og 15/6 1 S **Overgårds Marker** (LTP).

Efterår: 10/8 1 først NV senere S over **Østerhede/Trekanten**, **Samsø** (SDy,LEB) samt 14/8 1 fou 19.00-21.00 **Kolindsund** (MST).

Rød Glente *Milvus milvus* 02390

Året bød på en pæn stigning i antallet af observationer. Men der er helt sikkert mange gengangere, og i totaltallet er disse forsøgt rensset meget grundigt ud...Igen i år er der tidlige fugle på spil i vintermånederne, og efteråret bød på flere obs end sidste år. En stor del af årets fund kan teoretisk tilskrives lokale ynglefugle, men da vi ikke har ret godt styr på hvor disse befinder sig, er det svært at afgøre...

Yngel: I hvert fald tre stedfaste par er noteret, hertil sandsynligvis yderligere 1-2 par, bedømt ud fra mængden af observationer i de forskellige områder. Ingen af parrene fik så vidt vides unger på vingerne! Husk at meddele alle fund af ynglende glenter til DATSY (se www.dof.dk).

Forår: Årets første fund er meget tidligt allerede 11/1 1 ad rst **Moesgård** (OGJ) – må vel nærmest kaldes en overvintrende? De næste er 21/2 1 **Vejlby** ved Grenå (AGD) og 1/3 1 **Birkesig** råstofgrave (JPL,JKL) – herefter næsten daglige observationer.

Træk: **NØ-Djursland** (Bønnerup-Gjerrild-Grenå): 6/3-7/6 i alt 49 trk/trkf, men da der i mange tilfælde er tale om de samme fugle, er den reelle total nok nærmere max 15 fugle. Især en flok på 3-4 fugle (nævnt som "firebanden"), er rapporteret gentagne gange 12/4-24/4 fra **Grenå-Gjerrild** området (MHR,AR m.fl.).

Hesselholm og **Nordsamsø**: 6/3-25/4 i alt 13 N/trkf, max 17/4 3 N **Hesselholm** og 25/4 2 N **Hesselholm** + 2 N **Issehoved** (de samme) (SDy,LEB,MWH).

Herudover bør nævnes 3/5 4 NØ **Rugård Strand** (firebanden?) (KTR), 7/5 4 fou ved frilandsgrise i **Fannerup** (firebanden?) (APN), 8/5 4 **Gravlev** (firebanden?) (DSA), 9/5 4 of **Strandkær** (firebanden?) (DD) og samme dag 3 trk **Anholt** (TSK,MHR) samt 13/5 3 of **Feldballe** (DD).

Efterår: Her skal nævnes 28/9 2 V + 1 trkf **Gåsehage** (DD) samt efterårets sidste 5/10 1 **Skødstrup/Løgten** (FNI), 18/10 1 VSV **Høskoven** (MJH) samt 10/11 1 trk **Skindbjerg** (AR).

Total: ca. 90 fugle når oplagte gengangere er rensset fra. Indsendere: 58 Observationer: 173

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1	23	19	29	15	8	8	8	4	1	-

Havørn *Haliaeetus albicilla* 02430

Årets total er forsøgt korrigeret for de mest oplagte gengangere, men som sædvanligt gemmer der sig alligevel en del dobbeltregistreringer i materialet. Mange af de Havørne der ses gennem vintermånederne dukker ofte op på trækstederne i løbet af foråret, og registreres derved på ny. Bag årets total gemmer der sig forsigtigt anslået ca.15-20 forskellige Havørne, hvilket må siges at ligge indenfor rammerne af det "normale" i Århus amt, bedømt ud fra lokalrapportens tal fra de sidste 5 år!

1. halvår: **Salten Langsø** huser som så ofte før stationær Havørn i tiden 17/1 til 19/2, hvor 1 ad huserer rundt (BRS,PEN,OGJ). På **NØ-Djursland** ses 13/1 1 **Gjerrild Nederskov** (HLL), 31/1 SV **Grenå** (AR) og 10/2 1 **Bønnerup Havn** (VFR), hvilket kunne være samme fugl. Ved **Sødringholm/Eskeplet** registreres der 2/2, 9/2 og 13/2 1 2K rastende (LTP), og ved **Norsminde Fjord** raster 1 2K i dagene 10/2-12/2 (OGJ,MHA). Derudover ses 25/1 1 **Linå Vesterskov** (NPB) og 31/1 1 **Langør** (MWH).

I træktiden, der for Havørnens vedkommende ofte starter så tidligt som medio februar, tegner **NØ-Djursland** sig for de fleste observationer. 11/2 ses 2 imm fugle som de første på trækforsøg (AR,MHR), og herefter ses der ørne på følgende datoer: 20/2 1, 10/3 2, 13/4-14/4 3-4, 16/4 1 og 3/5 1, i alt mindst 7 forskellige fugle bedømt ud fra dragt karakterer og tidspunkter (AR,MHR,TSK,HAC,VFR).

De 2 ørne fra 11/2 ses dagen efter raste i **Kolindsund** nær **Ginnerup** (APN) og herefter turer selv samme individer nærmest Djursland tyndt helt frem til starten af maj, hvor de raster ved **Stubbe Sø**. Her ses der ørn i perioden 8/5 til 30/6 (DSA,PLA,BGO,DD).

Feldballe profiterer af sin gode beliggenhed på trækruten mellem Mols Bjerger/Stubbe Sø og NØ-Djursland, og får sit gennembrud som ørne-træksted dette forår: 23/3 2 imm, 14/4 1 imm, 15/4 1 imm (samme), 7/5 1 ad og 16/5 1 ad + 2 imm, i alt mindst 4 forskellige fugle (DD). Lidt det samme kan siges om **Årslev Engsø**, der besøges af havørn 22/3 1 (FAJ), senere set **Tranbjerg** (HE) og 23/4 1 (BGO,SSK), dvs. i alt 2 fugle.

Derudover ses 6/3 1 4K+ **Julsø** (BRS), 26/3 1 ad **Skanderborg Sø** (GGU) og 9/5 1 ad **Strandkær, Mols Bjerger** (DD).

2. halvår: Første "efterårsfugl" dukker op 25/7 ved **Hesselholm, Samsø** (LEB,MWH). Herefter ses 10/8 1 SV **Århus Nord** (FBC), 20/8 1 **Skærsø Plantage** (FF), 24/8 rast **Strandkær, Mols Bjerger** (DD), 27/9 1 **Sødringholm** (CSS), 5/10 og 6/12 1 ad **Salten Langsø** (JOP,JKI), 17/10 1 overflyvende **Mausing Møllebæk** (HST), 23/10 1 **Mossø** (SØM), 25/10 1 S **Hornslet** (FNI) og 1/11 1 **Stubbe Sø** (MIK)

Total: 44 Indsendere: 34 Observationer: 65 Lokalteter: 30

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	9	7	7	4	1	1	2	1	4	1	1

Rørhøg *Circus aeruginosus* 02600

Efter en dårlig sæson sidste år er Rørhøgen tilbage på et antal pænt over 10-årsgennemsnittet. Arten forekommer især i den østlige del af amtet, både ved små og store vådområder. Dog mangler der oplysninger fra mange midtjyske lokaliteter. For første gang er den set i alle årets måneder – sikkert pga. de milde vintre.

Yngel: Der er blot meldt om 20-22 par fra 17 lokaliteter, flest 2-3 par **Dronningborg Bredning** (LTP), 2 par **Bjerregrav Mose** (BKR,TBR,CSS), 2 par **Brabrand Sø** (JHH), 1-2 par **Kragemosen**, Samsø (MWH,SDy) og 13 lokaliteter med hver 1 par.

1. halvår: Der foreligger i år nogle meget tidlige observationer, således 8/1 1 **Fussingø Skov** (PST), hvormed han noterer: ”Fuglen var utroligt tillidsfuld, den fouragerede på et stævningssskovs område mens der blev arbejdet med traktorer og motorsave. Området var snedækket, men ved stævningsprocessen blotlægges jordbunden i skovningsområdet. Det var her den fouragerede på kun 10-15 m afstand”. Næste er 20/2 1 han **Brabrand Sø** (ANB) mens næste først er 21/3 1 han **Brabrand Sø** (SSK). Træk: I perioden ultimo marts til ultimo maj ses i alt 199 trækkende, de første er 23/3 1 han N **Norsminde Fjord** (OGJ), 24/3 1 han trk **Dragsmur** (DD,AGN) + 1 hun S **Moesgård Strand** (PHA) + 1 of **Årslev Engsø** (FNI). Fra **Gjerrild**-området foreligger i alt 100 obs fra perioden 28/3-22/4, flest 16/4 15 trk **Bakken**, 20/4 13 **Bakken/Marshøj** (alle AR,TSK,MHR) og 18/4 12 trk **Marshøj** (HAC,AR). Af øvrigt træk kan nævnes 6/5-10/5 15 trk **Anholt** (TSK,MHR), 31/3-19/5 17 trk **Feldballe** (DD) samt 17/4-27/4 17 trk **Hesselholm** (SDy,LEB).

2. halvår: Træk registreres i perioden 20/7-17/10 i alt 30 fugle, flest 6/9 5 S **Hesselholm** (SDy) og 20/7 3 1K of **Feldballe** (DD). De sidste fugle er 17/10 1 S **Ballen** (MWH), 18/10 1 hun **Sminge Sø** (PEN) og et par sene iagttagelser 30/11 + 1/12 1 1K **Brabrand Sø** (HLL,KBF).

Total: 844 (730) Indsendere: 74 Observationer: 540 Lokaliteter: 110

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1	24	295	143	72	85	149	68	6	1	1

Blå Kærhøg *Circus cyaneus* 02610

Arten forekommer i svingende antal, men ser ud til at optræde hyppigere igen efter de lave antal midt i 90'erne. Efter en lidt dårlig sæson sidste år, er arten i år set i rekordstort antal. Ifølge DOFbasen ses der flere sommerkærhøge i landet i 2003, således også i juni på Samsø.

1. halvår: Trækket omfatter 73 fugle i perioden 10/3-18/5 heraf 33 fugle fra **NØ-Djursland**, flest ses: 14/4 10 trk **Marshøj**, Gjerrild (AR,TSK,HAC,MHR), 23/4 5 trk **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK), 13/4 5 trk **Veggerby** (AR) og 6/5-10/5 5 trk **Anholt** (TSK,MHR). De sidste trækkende ses: 10/5 1 trk **Anholt Sønderstrand** (TSK,MHR), 12/5 1 N **Feldballe** (DD) og 18/5 1 N **Hesselholm** (LEB). Derefter blot 18/5 1 + 28/6 1 hunfarvet rst **Hesselholm** (LEB). Hertil kan nævnes en række fugle, som opholdt sig stabilt i en periode på følgende lokaliteter: 11/1-11/2 1-2 **Grenå Enge** (MHR,AR), 3/2-17/4 1 hun **Fussing Enge/Skov** (BKR,PST,CSS,KL) og 9/2-11/4 1 han **Sødringholm Strand/Sødring Kær** (LTP,CSS,TBR).

2. halvår: De første ses lidt tidligt med udgangen af august: 28/8 1 hun indtrk **Fornæs** (HLL). 2/9 1 ad han rst **Kolindsund** (MST) + 1 V **Strandkær** (DD). Øvrigt træk: I perioden 11/9 og måneden ud ses 16 trk, flest 28/9 6 indtrk **Fornæs** (AR), mens der i oktober ses 6 på træk. Alle øvrige trækobs er af enkeltfugle. Perioden største antal er i øvrigt 5 rst **Kolindsund** 26/10 (MST). Hertil kan nævnes en række fugle, som opholdt sig stabilt i en periode på følgende lokaliteter: 2/9-30/12 1 han + 1 juv **Kolindsund** (MST,LPJ,BGO,TSK,FNI), 11/10-26/12 1 han + 1 brun **Bølling Sø** (MER,PEN m.fl.), 11/10-19/12 1 brun **Årslev Engsø** (HLL,BGO,RSN,KBF,JTL,ANB), 18/10-28/10 1-2 **Norsminde Fjord** (OGJ,CEM), 2/11-4/12 1 han **Alrø Strevelshoved** (OGJ,SFP,ANB) og 24/11-9/12 1 han **Kalsemade** (DSA).

Total: 279 (162) Indsendere: 46 Observationer: 233 Lokaliteter: 91

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
24	18	27	74	9	1	-	1	20	46	36	22

Steppehøg/Hedehøg *Circus macrourus/C. pygargus* 02629

Et fund foreligger af ikke-artsbestemt Steppe-/Hedehøg: 19/4 1 trk **Bakken**, Gjerrild (HAC).

Steppehøg *Circus macrourus* 02620 SU-art

Et enkelt fund godkendt af SU: 14/4 1 ad han trk **Gjerrild** (Rolf Danielsen).

Hedehøg *Circus pygargus* 02630

Som sædvanligt, fristes man til at sige, er der 6 iagttagelser af 6 fugle alle fra første halvår. De første er ret tidligt på færde.

Alle observationer nævnes: 15/4 1 2K+ hun NNØ **Solbjerg** (JSW), 21/4 1 hun N **Hesselholm** (SDy,LEB), 10/5 1 han **Kristrup Enge** (LTP), 16/5 1 ad han Ø **Feldballe** (DD), 3/6 1 N **Grenå By** (AR) og 29/6 1 han fou **Vrads Sande** (KJ). Sidstnævnte er et usædvanlig tidspunkt i Århus Amt.

Duehøg *Accipiter gentilis* 02670

Vi nærmer os et gennemsnitsår. Ikke siden 1998 har antallet været højere.

Ynglepar: Der er indberettet 6-9 ynglepar fra 6 lokaliteter.

Forår: 21 obs af 37 trækkende fugle i perioden 16/2-28/4, (max >2): **Gjerrild Bakken**: 5 obs/17 trk, flest: 13/3 5 N (MHR), 28/3 5 NØ (MHR,TSK), 17/4 3 NØ (OGJ). 11/4 3 trk **Grenå Strand** (MHR,TSK,AR).

Efterår: Ingen træk og kun sporadiske observationer.

Total: 113 (120) Indsendere: 41 Observationer: 96 Lokalteter: 57

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	13	38	30	4	-	1	8	3	4	5	2

Spurvehøg *Accipiter nisus* 02690

Et stort år, kun overgået af årene 2000 og 1991 i total antal. Aktiviteten er meget høj, der er ikke tidligere indrapporteret fra så mange observatører og lokaliteter på årsbasis i Århus Amt som i år, kun antallet af indrapporterede ynglepar er begrænset.

Ynglepar: Der er indberettet 7-9 ynglepar fra 7 lokaliteter.

Forår: Træk: 115 obs af 1629 trækkende fugle i perioden 16/2-23/5 kulminerer med.-ult. april, flest: **NØ-Djursland**: 33 obs/1230 trk i perioden 16/2-23/5 kulminerer 15/4-22/4, flest (lok.max >23): 13/4 25 trk **Gjerrild Nordstrand** (HAC), 13/4 25 trk **Vekkerslev** (AR,TSK,MHR), 20/4 185 trk **Gjerrild Bakken** (HAC,AR,JDK) og 21/4 162 NØ **Marshøj** (GGU). **Anholt**: 6obs/23 trk i perioden 11/5-7/5 (lok.max >3): 7/5 7 trk **Nordstrand** og 9/5 7 trk **Sønderstrand** (begge TSK,MHR). **Samsø**: 24 obs/119 trk, flest (lok.max >15): 21/4 16 trk **Hesselholm** (SDy,LEB) og 21/4 22 trk **Issehoved** (SDy,MWH). **Dragsmur**: 9 obs/51 trk i perioden 29/3-11/5, flest (lok.max): 22/4 16 N (DD). **Grenå Strand** 10 obs/100 trk i perioden 10/3-28/4, flest (lok.max): 17/4 22 trk (AR). **Feldballe**: 9 obs/39 trk, flest (lok.max) 16/4 14 N (DD). Større antal der ikke er anført som trækkende (lok.max >12): 19/4 29 **Gjerrild Bakken** (HAC), 21/4 67 **Gjerrild Nordstrand** og 25/4 26 **Marshøj** (begge MHR,TSK).

Efterår: Træk: 54 obs af 132 trækkende fugle i perioden 31/7-31/12, flest (lok.max >7): 28/9 14 indtrk **For-næs** (AR) og 12/10 9 V **Lushage**, Samsø (SDy).

Total: 2280 (1181) Indsendere: 76 Observationer: 527 Lokalteter: 160

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
35	29	177	1599	66	15	21	50	91	119	39	39

Musvåge *Buteo buteo* 02870

Det er et pænt år kun overgået af år 2000 med 21.501 fugle, nærmeste år herunder er 1998 med 11.321 fugle og før denne tid var årstotalen firecifret. Forårstrækket er pænt, det ser ud som om, det kommer i to ryk først med.-ult. marts og herefter med.-ult. april, men det er et spørgsmål om, hvor og hvornår observatørerne er tilstede sammen med Musvågerne.

Ynglepar: Der er indrapporteret 40-51 ynglepar på 25 lokaliteter, det er lidt over niveauet for tidligere år.

Forår: Træk: 183 obs af 9357 trækkende fugle i perioden 11/1-8/6 kulminerer 10/3-28/4. **Grenå:** 18 obs/3089 trk i perioden 9/3-29/4, kulminerer ult. marts (lok.max): 13/3 239 NØ **Grenå By** og 16/3 625 trk **Grenå Strand** (begge AR). **Fornæs:** 4 obs/318 trk i perioden 10/3-28/3 flest 23/3 103 S + 56 trkf (JPL,JKL). **Anholt:** 11 obs/180 trk i perioden 6/5-12/5, flest 7/5 21 trk **Engen** + 56 trk **Nordstrand** og 9/5 62 trk **Nordstrand** (alle TSK,MHR). **NØ-Djursland:** 39 obs/4485 trk i perioden 23/2-23/5 kulminerer medio marts og medio april. **Gjerrildbakken:** 8 obs/1474 trk, flest: 13/3 480 NØ (MHR). **Veggerslev:** 10 obs/1041 trk, flest: 15/3 360 NØ (MHR). **Marshøj:** 9 obs/1130 trk, flest: 22/4 268 trkf (AR,TSK,MHF). **Gjerrild Nordstrand:** 8 obs/346 trk, flest: 22/4 109 trk (MHR). **Samsø:** 34 obs/180 trk, flest (>21): 16/3 23 N **Samsø** Kommune (MWH). **Moesgård Strand:** 8 obs/459 trk i perioden 23/2-24/3, flest: 16/3 103 N (JTL). Øvrige større obs (>100): 26/3 225 SV **Thorsø** (MHR,TSK) og 5/5 110 trk **Rimsø** (TQA). Største rastende flokke (>35): 10/3 180 **Fornæs** (MHR), 8/4 54 rst **Kolindsund** (TSK), 23/4 70 **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK) og 25/4 92 **Marshøj** (MHR,TSK).

Efterår: Træk: 56 obs af 2422 trækkende fugle i perioden 19/7-17/11 kulminerer 12/10, største obs (lok.max >10): 26/8 20 trk **Strandkær** (DD,RDN), 24/9 12 V **Hassensør** (DD), 12/10 1068 V **Samsø** (SDy), 12/10 1135 V **Lushage**, Samsø (SDy) og 14/10 15 N **Hesselholm** (LEB). Større rastende flokke (>20): 26/10 26 fou **Kolindsund** (MST).

Træktallene fra **Samsø** 12/10 er bemærkelsesværdige. Ifølge rapportøren var trækket forudsigeligt ud fra vejr-situationen med hård blæst og lavtryk, der afløses af svagere vind drejende mod nord samtidig med temperaturfald. Svævetrækkerne, der kommer trækkende fra Sjælland (Røsnæs), går lidt op mod vinden og rammer derfor Samsø/havet syd for Samsø, hvor de udnytter termikken, der bliver blæst ud over havet. Afhængig af vindstyrke og -retning, går trækket så videre mod Endelave eller et smut op langs den sydvestlige kyst af Samsø over Kolby, hvorefter de formentlig trækker videre over havet mod vest. De mange fugle ved Samsø 12/10 bliver ikke set i det østjyske, så de må ubemærket være trukket videre mod syd/vest.

Total: 14.774 (8424) Indsendere: 98 Observationer: 1127 Lokaliteter: 322

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
213	436	5792	4058	629	120	92	229	299	2603	183	120

Fjeldvåge *Buteo lagopus* 02900

Årstotalen er meget høj kun overgået i årene 1994 og 1990.

Forår: Træk: 41 obs af 96 trækkende fugle i perioden 23/1-28/4 kulminerer med.-ult. april, flest (>4): **Mars-høj:** 14/4 8 trk og 18/4 11 trk (AR) samt 21/4 7 NØ (GGU). 16/4 8 trk **Gjerrild Bakken** (MHR,TSK,AR). Sidste obs er 27/5 1 **Ryomgård** (ABU).

Efterår: Første er 8/9 1 fou **Mols Hoved** (ABU) og 1/10 1 SV **Langør** (MWH). 8 obs af 12 trækkende fugle i perioden 1/10-29/10, (lok.max >1): 12/10 4 V **Lushage**, Samsø (SDy) og 16/10 2 N **Hesselholm** (LEB).

Vinterforekomst: Ved Grenå, Samsø og Århusområdet inkl. Silkeborg og Alrø er der observeret vinterfund, som kan tyde på 2-3 overvintrende ex flest (>1): 22/1 2 engene vest for **Grenå** (MHR).

Total: 190 (105) Indsendere: 40 Observationer: 136 Lokaliteter: 63

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
17	18	25	82	4	-	-	-	1	25	16	1

Skrigeørn sp. *Aquila pomarina/A. clanga* 02929 SU-art

En ubestemt skrigeørn godkendt af SU: 30/4 1 **Gjerrild** (Rolf Danielsen).

Kongeørn *Aquila chrysaetos* 02960

En enkelt observation: 22/4 1 langsomt Ø over øvelsesområdet på **Randers Kaserne** (PST).

Fiskeørn *Pandion haliaetus* 03010

Ganske pæn årstotal især tilvejebragt gennem mange fugle set under forårstrækket, mens efteråret er mere normalt. NØ-Djursland har den største forårstotal længe, skønt den feltornitologiske indsats i området ikke kan siges at være specielt imponerende, udover en række dage i april. Fra maj er der således blot en enkelt dag med trækobservationer!

1. halvår: De første dukker op til normal tid 23/3 1 **Grund Fjord** (FOL) og 24/3 1 N **Moesgård Strand** (HLL), og i midten af april starter gennemtrækket for alvor. Fire områder skiller sig ud i forårets materiale:

NØ-Djursland: 103 trækkende set i tiden 29/3-12/5, med flest 14/4 9, 16/4 16, 18/4 13, 20/4 21 og 21/4 10 (TSK,HAC,MHR,AR,JDK,BGO,GGU m.fl.). **Samsø**: 24 trækkende i tiden 13/4-25/5, med flest 17/4 7 og 21/4 4 (SDy,LEB,MWH). **Årslev Engso/Brabrand Sø**: 15 rast + trækkende i tiden 8/4-26/5, med flest 23/4 2 (BGO,HLL,PSP,EDY,IZN,SSK,RSN m.fl.). **Feldballe**: 13 trækkende i tiden 11/4 til 2/6 med flest 15/4 2 NØ og 1/6 2 of (DD).

2. halvår: **Årslev Engso** dominerer fuldstændigt materialet fra efteråret, og det kan være svært at danne sig et bare nogenlunde overblik over de mange observationer fra lokaliteten, bl.a. fordi visse individer har rastet i længere perioder. En sammentælling af de største tal fra hver 10-dages periode i sensommeren og efteråret giver en total på 15-20 rastende og trækkende Fiskeørne ved søen, hvilket er det nærmeste man kan komme et realistisk bud på et antal. Flest ses 1/8 3, 29/8 3 og 31/8 3 (29 indsendere).

Største efterårsforekomst i øvrigt er 16/8 6 **Salten Langsø** (GGU) og ved **Strandkær**, Mols Bjerge ses 7 trækkende mellem 12/8 og 17/9 (DD,RDN,SSL). Fra Grund Fjord, der tidligere har huset mange Fiskeørne særligt i august, meldes der ikke om større antal i år. Sidste ses 5/10 1 **Salten Langsø** (JKI) og 11/10 1 **Lindholm Hoved** (SDB).

Total: 283 Indsendere: 69 Observationer: 291 Lokalteter: 55

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	7	168	31	12	10	32	24	2	-	-

Tårnfalk *Falco tinnunculus* 03040

I forhold til sidste år er totalantallet næsten tredoblet og ligger langt over gennemsnittet fra de foregående 10 år. Tallet er dog ikke rensat for mulige gengangere. Et pænt antal ynglepar indberettes: 33-41 par fra 35 lokaliteter, flest 4 par **Himmerig Skov** og 3 par **Tingvad Kær** (alle LUR).

De første trækiagttagelser i foråret er 6/3 1 N **Strandkær** (DD), 13/3 1 N **Grenå By** (AR) og 13/3 1 N **Randers Fjord** (FNI). Der er i alt 49 obs af 90 trækkende fugle i perioden 6/3-2/6, kulminerende medio, ultimo april med 68 trækkende fugle. Største trækobs: 20/4 7 trk **Gjerrild**, Bakken ved Overskov (MHR,TSK,HAC,JDK) og 22/4 7 trk **Marshøj** (AR,TSK,MHR). I alt 34 trækkende på **NØ-Djursland**.

Efterårets træk indledes allerede med en enkelt obs 13/8 2 SV **Øer/Hassensø** (DD). Trækket begynder for alvor ultimo august 26/8 3 S og 28/8 1 S alle **Strandkær** (DD,RDN,SSL). Der er 31 obs af 61 trækkende fugle i perioden 13/8-30/9. Største trækobs: 2/9 5 SV **Strandkær** (DD), 28/9 7 V **Gåsehage** (DD) og samme dag 8 indtrk **Fornæs** (AR). **Strandkær** er det bedste træksted i år med i alt 21 trækkende fugle. Øvrige større obs: 31/8 14 fou **Kolindsund** (MST).

Total: 1023 (720) Indsendere: 71 Observationer: 576 Lokalteter: 196

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
63	47	65	127	49	56	72	97	191	106	82	68

Aftenfalk *Falco vespertinus* 03070

1. halvår observeres 11 fugle, alle nævnes: 6/5 1 han + 1 hun trk **Anholt** (TSK,MHR), 11/5 1 imm N **Tørring Mark** (JKI), 13/5 1 ad han fou **Nørreskov Hinnerup** (SLM), 25/5 1 **Hesselholm** (LEB), 27/5 1 rst **Kragemosen** (MWH), 1/6 1 trk **Grenå By** (AR), 4/6 1 2K hun N **Strandkær** (DD), 7/6 1 N **Grenå By** (AR), 9/6 1 fou **Besser-Sildeballe** (Niels Henrik Rough via MWH) og 10/6 1 2K hun fou **Øer/Hassensør** (Henning Petersen via DD).

2. halvår byder på 3 observationer af sandsynligvis 2 fugle: 27/9 og 2/10 1 ad hun **Kolindsund** (MST) samt ret sent 7/10 1 2K+ hun S **Strandkær** (DD).

Dværgfalk *Falco columbarius* 03090

Et pænt antal af Dværgfalk observeres i år, en stigning både i antallet af indsendere og observerede fugle i forhold til sidste år. Dværgfalken indberettes fra flere lokaliteter end i 2002.

Vinter/Forår: Året begynder med 4 vinterfund: 12/1 1 han fou og 2/2 1 hun fou begge **Sødringholm Strand** (LTP), 22/1 1 ad **Grenå Enge** (MHR) samt 11/2 1 **Krajbjerg By/Hede** (CBT). Træk: 49 obs af 97 trækken- de fugle i perioden 15/3-11/5. Bedste træksted er **NØ-Djursland** med 56 trækkende fugle. Herfra er også de største enkeltobs: 16/4 8 trk og 20/4 18 trk alle **Gjerrild**, Bakken v. Overskov (MHR,TSK) samt 18/4 7 trk **Marshøj** (AR,HAC). Forårets sidste obs: 8/5 2 trk **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR), 11/5 1 2K hun N **Dragsmur** (DD) og samme dag 2 N **Issehoved** (SDy).

Efterårstrækket sætter ind 24/8 1 indtrk **Fornæs** (HLL) og 4/9 1 SV **Feldballe** (DD). Det bliver til 23 obs af 43 trækkende fugle i perioden 24/8-12/10, flest 28/9 16 indtrk **Fornæs** (AR). Sidste efterårsobs: 9/11 1 hun fou **Sødringholm Strand** og 1 rst **Sødringkær** (begge LTP). Vinteren byder på 5 obs: 25/11 1 **Draget Besser Rev** (MWH), som fanger en af de rastende Alm. Ryler, 26/11 1 fou **Langør** (MWH), 29/11 1 fou **Eskeplet** (HLL), 3/12 1 fou **Havnehagen** (MWH) og 28/12 1 han rst **Kastbjerg**, Mariager (CSS).

Total: 195 (108) Indsendere: 26 Observationer: 121 Lokaliteter: 46

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	2	2	106	7	-	-	1	50	17	5	2

Lærkefalk *Falco subbuteo* 03100

På trods af mere end dobbelt så mange indsendere som sidste år er der et fald i antallet af observerede fugle. Totalen svarer til gennemsnittet fra de forgangne ti år.

Første obs i foråret: 20/4 1 rs **Gjerrild Nordstrand** (JDK) samt 3 obs 21/4: 1 ad NØ **Marshøj** (GGU), 2 **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK) og 1 fou **Hesselholm** (LEB). Der observeres 15 trækkende fugle på 10 lokaliteter i perioden 21/4-3/6, flest **Feldballe** med 3 trækkende i perioden 19/5-1/6. Største enkeltobs: 3/6 3 N **Grenå By** (AR). Sidste obs i 1. halvår er 11/6 1 ad fou **Strandkær** (DD) og 28/6 1 fou **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA). En enkelt sommerobservation 5/7 1 **Hesselholm** (LEB).

Efterårets første obs er 7/8 1 fou V **Århus Østhavn** (OF), 16/8 1 ad fou **Stubbe Sø** (LTP,ABL) og 16/8 1 **Salten Langsø** (GGU). I perioden 7/8-6/10 ses 11 trækkende fugle på 6 lokaliteter, flest **Strandkær** med 4 trækkende. 11/9 ses hele 4-5 fugle fou på **Anholt** (FNI). Sidste obs i efteråret er 14/9 1 S **Ellemandsbjerget**, **Helgenæs** (JW,KEH), 6/10 1 **Grønhoved** (MWH) og 6/10 1 juv rst S **Hesselholm** (LEB).

Total: 52 (52) Indsendere: 24 Observationer: 48 Lokaliteter: 27

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	7	12	7	1	8	15	2	-	-

Lærkefalk/Aftenfalk *Falco subbuteo*/F. *vespertinus* 03109

En observeres overflyvende 13/9 1 of **Astrup Mose** (JSW).

Vandrefalk *Falco peregrinus* 03200

Antallet af indrapporterede Vandrefalke er stigende i forhold til de sidste to år, og er mere end dobbelt så stor som gennemsnittet fra de forgangne 10 år.

1. halvår: Der observeres igen i år overvintrende Vandrefalke i længere perioder: 1/1-8/3 1 2K rst **Alrø** og **Alrø Egehoved** (AWM,OGJ) og 19/1-30/3 1-2 rst **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP,CSS). De øvrige vinterobs er mere spredte.

Der indberettes en tidlig trækkende 10/2 1 rst **SØ Skærvad Skov**, dernæst 20/2 1 ad han NNØ **Kolindsund** (CO) samt 10/3 1 Ø **Nørre Ålum Skov** (PST) og 10/3 1 2K NØ **Brabrand Sø** (HLL). I alt 34 obs af 50 trækkende fugle i perioden 10/2-17/5. Bedste træksted er **NØ-Djursland** med 28 trækkende fugle. Herfra er også de største trækobs: 14/4 4 trk og 18/4 4 trk **Marshøj** samt 20/4 5 trk **Gjerrild Bakken** (MHR,TSK,AR,HAC,JDK). Sidste obs i foråret: 2/5 1 2K rst **Hesselholm** (LEB), 6/5 1 **SØ Strandkær** (DD) og 17/5 1 imm VNV **Knudådalen** (JKI,OFN).

2. halvår: Første obs er 27/8 1 trk **Glesborg** (AR), 2/9 1 ad SV **Strandkær** (DD) og 7/9 1 rst **Thorsager** (MST). 13 trækkende fugle i perioden 27/8-26/11, alle er enkeltobs. Sidste trækobs: 4/11 1 juv S **Årslev Engso** (CEM), 17/11 1 ad indtrk **Fornæs** (HLL) og 26/11 1 indtrk **Lilleøre**, Samsø (MWH). 3 decemberobs: 14/12 1 rst **Sødringholm Strand** (CSS), 23/12 1 ad rst **Kolindsund** (ROR) og 27/12 1 fou **Barnekold** (Pelle Werngreen via MWH).

Total: 151 (66) Indsendere: 45 Observationer: 146 Lokalteter: 62

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	18	20	49	3	-	-	1	13	18	13	3

Agerhøne *Perdix perdix* 03670

Der er en mindre stigning i indrapporterede Agerhøns i forhold til sidste år. Djursland (undtagen Mols) og Århus kommune er godt repræsenteret, men som vanligt kun få meldinger fra den vestlige del af amtet. Århus Østhavn er en sikker vinterlokalitet, og som så mange andre fugle har også Agerhønsene fundet sig til rette ved **Årslev Engso**. Der er meldt om 1-2 ynglepar, men det foreliggende materiale bidrager formentlig med mindst 12 par.

1. halvår: Største koncentration er 4/1 30 **Århus Havn** (GGU), men samme sted ses jævnligt flokke på 10-20 individer. Derudover 13/1 10 **Gjerrild Nordstrand** (MHR), 24/2 16 rst **Hessel-Hesselager** (TSK) samt en sjælden melding fra Mols 18/3 1 rst **Strandkær/Molslaboratoriet** (DD).

2. halvår: Fra medio september begynder der igen at vise sig småflokke rundt omkring. 30/9 12 rst **Århus Østhavn** (RSN), 14/10 13 rst **Følle Strand** (FNI), 20/10 12 **Årslev Engso** (HLL), 10/11 11 **Spørring Grusgrav** (ROR) og 14/12 12 rst **Norsminde Fjord**, vestdel (OGJ).

Total: 507 Indsendere: 45 Observationer: 99 Lokalteter: 45

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
131	84	36	19	20	13	5	3	45	70	44	37

Vagtel *Coturnix coturnix* 03700

Et rigtig godt Vagtel-år, der nærmer sig rekordåret 2000. Totalen dækker over 65-70 forskellige fugle, og selvom der ikke er meldt om yngel, kan det vel ikke udelukkes? Det er igen egnen mellem Randers og Mari-

ager der giver en stor del af iagttagelserne. Til gengæld er Djursland knap så godt med i år, og også Årslev Engsø er nu med Vagtlet.

Årets første Vagtler er lidt sent på den, 28/5 10 **Vandkær Enge, Gjerrild (RSA)**, hvor der er stationære fugle gennem hele sæsonen, dog i skiftende antal der ikke overstiger 10 ex. Det ellers så traditionsrige Vagtlet-terræn ved **Bjerre/Byvejle/Tuerne/Sylten** byder ikke på helt så mange fugle som tidligere, max 16/7 5 sy (LTP). Fuglene er tilsyneladende rykket nogle kilometer vestpå, angiveligt væk fra de store vindmøller på Bjerre-markerne. Den nye lokalitet er derfor egnen omkring **Udbyneder**. De mest markante obs herfra er: 16/7 10 sy, 30/7 15 sy og 9/8 18 sy (CSS,LTP).

På Djursland høres de første 22/6 4 sy **Voldby (AR)**, derefter få spredte iagttagelser sæsonen igennem.

Den sidste obs er 1/10 1 **Gjerrild Sø** (via RSA).

Total: 153 Indsendere: 16 Observationer: 43 Lokalteter: 19

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	20	26	78	28	-	1	-	-

Fasan *Phasianus colchicus* 03940

Der er igen i år gjort iagttagelser af dette tamkræ.

Vandrikse *Rallus aquaticus* 04070

Vandrikse er ret almindelig året rundt, og er tydeligvis jævnt udbredt i hele amtet, om end i et antal der i år er under middel. Der er kun indberettet 3 ynglepar, men et forsigtigt skøn ud fra de indsendte data, giver op mod 50 ynglepar. Brabrand Sø, Bjerregrav Mose og Kasted-Geding Mose er de dominerende lokaliteter, men alle større eller mindre søer har plads til en rikse. Bestandene på de enkelte lokaliteter synes at være ret små, og der foreligger fortrinsvis obs af 1-2 fugle ad gangen.

Største obs (>5): 27/3 6 sy **Kasted-Geding Mose (KEH)**, 3/4 6 rst **Bjerregrav Mose (CSS)**, 7/4 6 sy **Brabrand Sø (RSN)**, 16/4 8 rst **Bjerregrav Mose (CSS)**, 5/5 6 rst **Bjerregrav Mose (CSS)**.

Total: 205 Indsendere: 39 Observationer: 130 Lokalteter: 49

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
9	7	31	46	53	18	4	4	16	9	2	6

Plettet Rørvagtlet *Porzana porzana* 04080

Stadig en usikker gæst i det østjyske, der foreligger 4 obs af 5 forskellige fugle. Første obs ligger tidligt i år. Alle nævnes: 16/4 1 rst **Ramten-Dystrup Søer (BJS)**, 6/5 1 sy **Brabrand Sø (RSN)**, 27/5 1 sy **Kragemosen (MWH)** og 11/6 2 sy **Tåstrup Sø (EO)**.

Engsnarre *Crex crex* 04210

Et rigtig godt år! Der er crexet på livet løs i udvalgte egne af amtet, og de 79 indrapporteringer drejer sig om 25-30 fugle. Mønstret i forekomsterne er interessant. Fra ankomsten 12/5 og frem til primo juni høres arten fortrinsvis ved Brabrand Sø, med enkelte meldinger fra Vesborg Fyr og Mørke Kær. Primo juni til medio juli høres de næsten kun ved den nye, store Engsnarre-lokalitet Årslev Enge/Engsø, mens det fra medio juli og til den sidste høres 6/8 foregår på Samsø. Første obs, sidste obs samt alle obs ≥ 3 fugle nævnes.

12/5 1 sy **Beder (OGJ)**, 13/6 5 sy **Årslev Engsø**, vestende (MHA), 16/6 4 **Årslev Engsø (EDY)**, 2/7 3 **Årslev Engsø (HLL)**, 6/8 1 sy **Ballen/Ballehage (MWH)**.

Total: 79 Indsendere: 29 Observationer: 65 Lokalteter: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	15	44	15	5	-	-	-	-

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus* 04240

Arten er almindelig, ses overalt i amtet, og synes ikke at ændre status. 5-8 ynglepar er tydeligvis for lidt.

1. halvår: Eneste periode med større ansamlinger. Alle over 10 nævnes. 6/1 16 **Silkeborg Langsø**, østbassin (SFP), 6/2 12 **Silkeborg Langsø**, midtbassin (HST), 14/2 26 **Botanisk Have** (RDN), 21/2 24 **Universitetsparken** (JPL).

2. halvår: Eneste større obs er 7/10 9 **Årslev Engso** (EDY).

Total: 300 Indsendere: 28 Observationer: 87 Lokalteter: 46

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
43	83	33	21	19	8	12	27	21	28	4	1

Blishøne *Fulica atra* 04290

Et år klart over middel hvad angår antallet af indberettede fugle. Hvor der er vand er der Blishøns, og ca. 130 ynglepar er for lidt! Det er stadig de traditionelle lokaliteter, der trækker, når det gælder rastende fugle i større tal, dog med den undtagelse at Årslev Engso er ved at vise sig som en vigtig rasteplass for Blishøns i Århus og omegn. Alle obs over 1000 nævnes.

1. halvår: 11/1 2500 **Dania Saltværk/Mariager Fjord** (TN), 4/2 2500 **Mariager Fjord** (TN), 14/2 1400 rst **Dania Saltværk/Mariager Fjord** (HET), 23/2 5000 **Dania Saltværk/Mariager Fjord** (BGO), 14/3 1500 **Ajstrup Bugt** (TN), 15/3 1500 **Fladbjerg** (TN), 21/3 2000 rst **Mariager Fjord** (PST).

2. halvår: 29/7 1095 + 11/8 1180 + 18/8 1940 + 26/8 1100 rst **Årslev Engso** (EDY,PLA), 15/9 3800 **Treskelbakkeholm/Mariager Fjord** (TN), 26/9 1820 + 7/10 1870 + 14/10 1000 rst **Årslev Engso** (EDY,PLA), 16/10 1650 rst **Norsminde Fjord** (JLY), 20/10 1485 **Årslev Engso** (EDY), 2/11 1400 **Mariager Fjord** (IBG), 2/11 3500 **Katbjerg Odde** (HHL), 16/11 1700 **Dania Saltværk/Mariager Fjord** (IBG).

Total: 66.333 Indsendere: 62 Observationer: 342 Lokalteter: 134

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8360	10.169	6746	3368	3270	1334	2244	7540	8180	6972	7563	587

Trane *Grus grus* 04330

Et rigtig dårligt år med kun 15 obs af 29 fugle! De første Traner ses til sædvanlig tid, mens den sidste, i lighed med sidste år, bliver hængende til hen i november. Det er som sædvanlig Djursland og Samsø, der kan mønstre de fleste Traner. Alle obs nævnes.

21/3 4 N **Ørby, Samsø** (MWH), 23/3 1 V **Sælvig Havn** (MWH), 24/3 + 28/3 2 rst **Brattingsborg Gods** (MWH), 29/3 3 trk **Hinnerup** (APN), 2/4 1 N **Grenå Strand** (MHR,TSK), 12/4 3 N **Langør** (MWH), 13/4 1 **Gjesing Mose/Potsø** (JPL,JKL), 17/4 1 N **Gjerrild Nordstrand** (OGJ), 21/4 1 **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK), 21/4 1 N **Hesselholm** (SDy), 22/4 7 trk **Gjerrild by/Marshøj** (AR,TSK,MHR), 24/4 1 **Løvenholm Skov** (JPL), 31/5 2 **Nimtofte** (VFR), 29/11 1 NØ **Øster Bording** (MER).

Total: 31 Indsendere: 9 Observationer: 15 Lokalteter: 13

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	12	16	2	-	-	-	-	-	1	-

Strandskade *Haematopus ostralegus* 04500

Et år i den lavere ende af skalaen, både hvad angår yngleforekomst, træk og overvintring.

Yngel: I alt oplysning om 45-53 ynglepar fordelt på 14 lokaliteter, hvilket er på niveau med sidste års beskedne 48-54 par. I år mangler der oplysninger fra flere større lokaliteter, blandt andet Alrø, Samsø, Anholt og Svanegrund. På den positive side tæller ynglefugleoplysninger fra Randers Fjord-området. Det er første gang i mange år, at der er blevet indberettet ynglefugle herfra. Største ynglepladser i år er **Treskelbakkeholm** 17 par (PLA), **Mellempoldene**, Randers Fjord 7-9 par (LTP m.fl.), **Tunø** 7 par (SHØ) og **Overgårds**

Dige 4-5 par (LTP). I år kun få meldinger fra indlandet med **Lading Sø** 1 par (HET), **Årslev Engso** 0-2 par (JHH m.fl.), **Bilka i Tilst** 0-1 par (PGH). I øvrigt skal bemærkes at **Århus Østhavn** har huset 2-3 ynglepar (CHØ m.fl.).

Vinter (januar): Strandskaden er truffet på knapt 10 forskellige lokaliteter langs den østjyske kystlinie, samt flere steder i Stavns Fjord, Samsø. Største flokke i januar ses 13/1 **110 Polderrev** (HLL), 13/1 **76 Bønnerup Strand** (HLL) og 19/1 **57 Sødringholm Strand** + **35 Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP).

Forårstræk: Forårstrækket passerer amtet stort set ubemærket, således ses kun få større flokke (>100 fugle) og primært ved **Stavns Fjord**, Samsø. Det første tiltræk sker medio februar med 10/2 **112 Hønsøld**, Samsø (MWH) og der registreres ikke nogen større kulmination i perioden medio februar til medio marts, hvor de største flokke er 17/2 **170 Yderste Holm**, Samsø 20/2 **138 Kolderne**, Samsø og 27/2 **166 Yderste Holm**, Samsø (alle MWH). Sidste større forekomster ses 13/3 **107 Kolderne** (MWH) og 16/3 **120 rst Alrø Poller** (SHØ).

Efterårstræk: Også efterårstrækket byder på færre fugle end normalt. Første tiltræk til sædvanlig tid medio juli med 14/7 **250 Sødringholm Strand** (LTP), hvilket samtidig er året største flok. Der er en lille kulmination omkring ultimo juli med 28/7 **60 rst Alrø Egehoved** + **32 rst Alrø Alhale** (DSA) og 30/7 **40 rst Sødringholm Strand** + **200 rst Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP). Der er desværre ingen rapporter fra Samsø i denne periode.

Igennem august og september ses rastende flokke som antalsmæssigt tyder på rimeligt stationære fugle med 140-200 fugle ved **Randers Fjord** udmundingen (LTP), 57-88 fugle ved **Alrø Egehoved** (DSA m.fl.) og 73-82 fugle i **Stavns Fjord** (MWH)

Træk: Kun to større trækkende flokke i perioden med 26/7 **29 S Sødringholm Strand** (LTP) og 20/9 **62 V Alrø Egehoved** (JSC).

I oktober og november er antallet af rastende fugle ved Alrø Egehoved og Stavns Fjord fortsat på niveau på august/september, dog med en lille top 9/11 **119 rst Alrø Egehoved** (LHH,HLL), imens der er skuffende få fugle ved Randers Fjords udmunding, hvor største flok blot er 15/10 **71 rst Mellempoldene** (OLI).

I december ses de største ansamliger (>40 fugle) 3/12 **91 Kolderne**, Samsø (MWH), 4/12 **78 Alrø Egehoved** (SFP), 9/12 **78** + 10/12 **71 Besser Rev**, Samsø (MWH) og 29/12 **42 Hevringholm Strand** (MAA).

Total: 6669 (7680) Indsendere: 67 Observationer: 493 Lokaliteter: 94

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
673	752	572	292	594	390	950	580	728	225	387	416

Klyde *Recurvirostra avosetta* 04560

Et pænt år, meget tæt på gennemsnittet, dog med lidt færre ynglefugle på Treskelbakkeholm end sidste år. Igen i år mangler der præcise optællinger fra flere kendte ynglelokaliteter.

Yngel: Samlet oplysninger om 107-138 par fordelt på 5 lokaliteter mod 197 ynglepar på 2 lokaliteter sidste år. På **Treskelbakkeholm** er der optalt 100-120 par (PLA m.fl.) mod 186 par sidste år. Kolonien er dog kun delvist optalt i år. Fra amtet i øvrigt meldes om **Mellempoldene**, Randers Fjord 1-7 par (LTP m.fl.), **Alrø** 3 par (KEH) mod 11 par sidste år. Fra Samsø er der kun oplysning om 1-3 par ved **Barnekold** (MWH), imens der på forårstrækket ses mange fugle, se nedenfor, ved **Hjortholm**, som sidste år husede en lille koloni med klyder og terner, men der er ikke meldinger om fugle her senere på året.

Mest bemærkelsesværdig er yngleforekomst ved **Århus Østhavn**, hvor 2 par hver fik 4 unger på vingerne (mange indsendere!).

Forårstræk: De første Klyder ses til sædvanlig tid og er alle fra Stavns Fjord med 16/3 **17 Gammelholm**, (MWH,SDy), 18/3 **14 Barnekold** (MWH) og 20/3 **1 Eskeholm** (MWH).

Største flokke fra forårstrækket ses primært omkring (mulige) ynglepladser med 28/3 **54** + 20/4 **74** + 29/4 **60 Hjortholm**, Samsø (MWH,SDy) og 5/4 **85 Mariager Fjord, Yderfjorden** (LPJ).

Efterår: I juli/august måned ses stadig fugle primært omkring ynglepladser, flest 20/7 **12** + 6/8 **12** og 18/8 **10 Århus Østhavn** (DSA,PPR), som alle gælder 4 ad + 6-8 juvenile fugle.

Største observation fra september er 13/9 12 **Mariager Fjord, Yderfjorden** (LPJ). I øvrigt foreligger 11 obs af 1-2 1K fugle ved **Årslev Engso**, sidste gang med 1 fugl 20/9 (KBF,AWF), som også er årets sidste fund.

Total: 535* (751) Indsendere: 29 Observationer: 114 Lokalteter: 18

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	101	209	51	108	37	14	14	-	-	-

*) Årstotalen er lav, da ynglefugleoptælling fra Treskelbakkeholm 21/5 ikke indgår.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius* 04690

Et utroligt flot år med hele 14-18 ynglepar, hvilket er det næsthøjeste antal hidtil og kun overgået af 1996 med 14-23 ynglepar.

Yngel: Amtets 14-18 ynglepar er fordelt på 12 lokaliteter mod blot max 4-8 par sidste år. Største ynglepladser er **Årslev Engso** 2 par (EDY m.fl.), **Århus Østhavn** 2 par (CHØ m.fl.), **Sepstrup Sande** 2 par (EDY), **Svenstrup** ved Hammel 2 par (CHØ), **Stjær Grusgrav** 1-2 par (PLA) og **Kristrup Enge** 1-2 par (LTP m.fl.). Ynglelokaliteter med 1 par (eller 0-1 par) er **Birkesig Grusgrav**, **Glatved** (begge JPL,JKL), **Lindå** (FNI), **Skellerup Grusgrav** (HST m.fl.), **Sødringholm Skov** (LTP) og **Søbygård Gods** (CHØ). I yngletiden foreligger fund af 2 fugle fra såvel **Haldum Grusgrav** (LUR) som **Drastrup Enge** (FNI), hvor der sidste år var ynglepar, men i år foreligger der ingen konkrete ynglebeviser. Største observationer fra yngletiden (>8 fugle) er fra **Årslev Engso** med 18/7 12 (HLL) og 25/7 10 (3 ad + 7 1K) (KBF,RSN).

Forår: Ankomst lidt senere end normalt med 13/4 1 + 14/4 1 + 17/4 1 alle **Årslev Engso** (ANB,FAJ,GGU). Største observationer fra det tidlige forårstræk er fra 22/4 med 4 **Kristrup Enge** (LTP) + 3 **Drastrup Enge** (FNI) + 6 **Årslev Engso** (SSK). Træk: 29/4 1 Ø **Øster Hedekrog**, Samsø (SDy).

Efterår: Normalt forlader amtets ynglefuglene ynglepladserne fra medio/ultimo juli til primo august. I år flere fugle end sædvanligt i august, primært ved **Årslev Engso** med 7/8 7 rst (PLA m.fl.) og 31/8 5 1K (RSN) – det er mange så sent. I august ses arten også 2/8 2 **Ebeltoft Færgenhavn** (DD,TA m.fl.), 11/8 2 **Harlev** (CHØ), 17/8 1 S **Fornæs** (AR), 17/8 4 (1 ad + 3 1K) **Århus Østhavn** (RSN). Sidste fugl ses 5/9 1 **Årslev Engso** (EDY).

Total: 105 (101) Indsendere: 41 Observationer: 179 Lokalteter: 23

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	14	14	34	26	16	1	-	-	-

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula* 04700

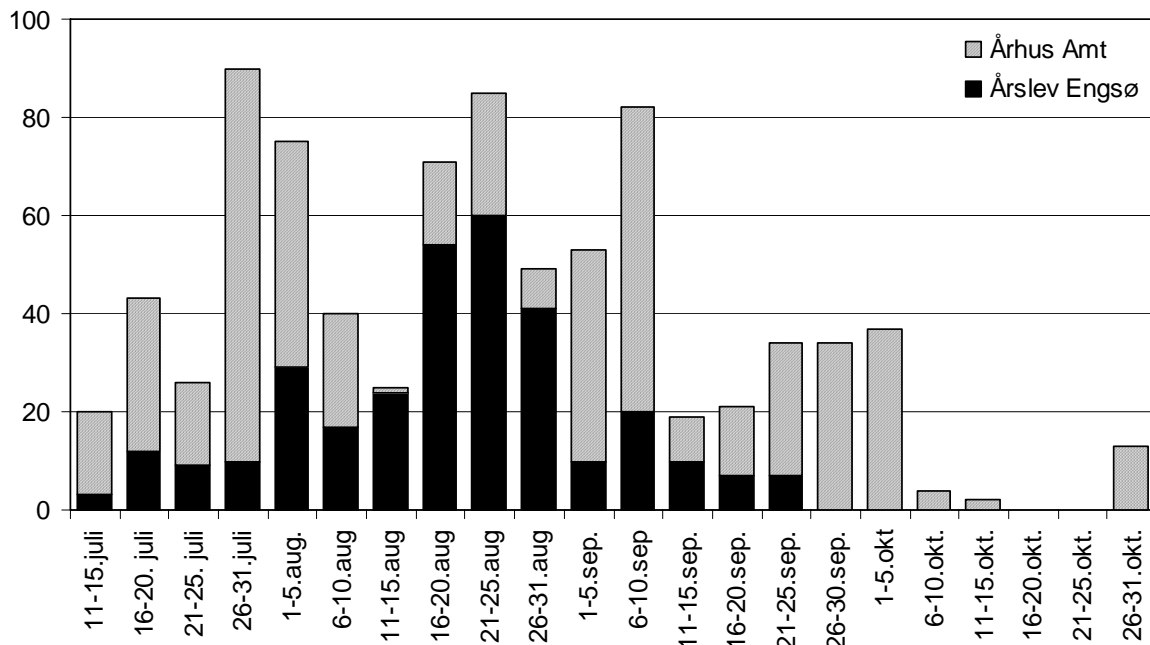
Yngel: Igen meget få oplysninger om ynglefugle, således kun oplysning fra 8 lokaliteter med samlet 14-15 par mod 14-18 ynglepar fra 10 lokaliteter sidste år. Ynglepladser med mere end 1 par er **Mellempoldene**, Randers Fjord 4 par (LTP), **Århus Østhavn** 3 par (HBP), **Glatved Strand** 2 par (JPL,JKL), **Årslev Engso** 2 par (EDY) og **Langør**, Samsø 1-2 par (MWH).

Vinter: Selvom der ikke rastede fugle i december 2002 ved **Ebeltoft Færgenhavn**, er der i januar dér set 1-5 fugle, flest 29/1 5 rst (APN). Fra ultimo januar desuden 29/1 1 **Polderrev** (HLL) og 1/2 5 **Århus Havn** (EDY). Med samlet 11 fugle er der rekordmange vinterfugle.

Forårstræk: Første forårsfugle ankommer 13/2 6 **Havnehagen**, Samsø (MWH), men generelt er der dog utroligt få fugle i februar og første trækølge af den sydlige race *C.h.hiaticula* kulminerer lidt senere end normalt, hvilket er ultimo marts/primo april, med 21/3 36 + 28/3 16 **Sværmm**, Samsø, 22/3 16 **Langør**, Samsø og 8/4 24 + 9/4 48 **Sværmm**, Samsø (alle MWH).

Gennemtræk af den nordlige race *C.h.tundrae* gør sig i år kun svagt bemærket og kulminerer ultimo maj med 21/5 26 **Treskelbakkeholm** og 15 **Ajstrup Bugt** (begge PLA), 22/5 14 **Sødringholm Strand** (LTP) og 30/5 35 **Eskeplet** (LTP). Normalt ses enkelte flokke på >50 fugle.

Figur 8. Efterårstrækket hos Stor Præstekrave gennem Århus Amt og ved Årslev Eng sø i 2003 (lokali-tetsmax pr. fem-dages periode). Hele søjlen angiver det samlede antal i perioden, med sort er markeret andelen ved Årslev Eng sø.

Efterårstræk: Første trækbølge af adulte fugle registreres fra medio juli til primo august. Trækket kulminerer 28/7-4/8 med 28/7 32 fou **Ebeltoft Færgehavn** (DD), 30/7 13 **Eskeplet** (LTP), 3/8 23 **Århus Østhavn** (CHØ) og 4/8 29 **Årslev Eng sø** (HLL).

Ungfugletrækket registreres fra medio august til primo september, hvor **Årslev Eng sø** står for hovedparten af forekomsten i august måned med >30 fugle 16/8 33 (HLL) + 17/8 54 (JSC) + 19/8 57 (EDY) + 22/8 60 ANB m.fl.) + 31/8 41 (BGO). I september ses fuglene mere spredt i amtet med større forekomster 5/9 22 **Kolderne**, Samsø (SDy), 7/9 32 **Ebeltoft Færgehavn** (DD) + 27 **Alrø Egehoved** (JSC).

Fuglene ved **Ebeltoft Færgehavn** synes at være meget stedfaste indtil primo oktober, således fortsat mange fugle 24/9 24 + 27/9 28 + 1/10 34 rst (DD,APN) og stadig 26/10 13 fugle på plads (FNI).

I november og december kun få observationer og alle ved **Ebeltoft Færgehavn** med 8/11 7 rst + 20/12 4 rst + 30/12 4 rst (alle JPL,JKL).

Total: 1339 (1280) Indsendere: 47 Observationer: 349 Lokalteter: 55

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	25	214	91	225	54	189	286	196	42	7	4

Pomeransfugl *Charadrius morinellus* 04820

Et enkelt fund af den sjældne gæst med 15/9 1 1K trk S **Grenå** (AR). Fundet er 11. fund siden 1972.

Hjejle *Pluvialis apricaria* 04850

Et væsentligt bedre år end sidste år, men stadig under sidste 10-års gennemsnit. I år er der foretaget en koordineret optælling af rastende Hjejler i amtet i oktober.

Vinter/forår: Der foreligger kun 3 obs af samlet 7 fugle fra januar og februar, således ses de første mindre ansamlinger (>100 ex) først medio marts med 10/3 132 **Kolindsund** (CO), 12/3 110 **Enslev** (AR,MHR), 15/3 250 **Sødringvær** (LTP) og 20/3 245 + 22/3 300 **Barnekold**, Samsø (MWH).

Antallet af fugle øges kun svagt i løbet af april måned, hvor der typisk ved Randers Fjord, Alrø og Stavns Fjord, Samsø raster flokke på 150-380 fugle, flest ses 20/4 720 **Råby Kær** (LTP). Et sidste større gennemtræk ses primo/medio maj med 4/5 500 **Treskelbakkeholm**, Mariager Fjord (TN) og 16/5 2400 **Alrø Poldkrog** (SFP). Sidste fugle ses 22/5 3 rst **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP m.fl.).

Efterår: Efterårets første fugle ses til normal tid med 5/7 4 rst **Barnekold**, Samsø (MWH), samt 5/7 1 + 9/7 4 **Eskeplet** (HLL,LTP). Antallet af fugle stiger langsomt i løbet af juli med første større ansamling 30/7 250 **Eskeplet** (LTP). Første trækølge af adulte fugle registreres først rigtigt fra medio/ultimo august med 12/8 1200 **Sødringholm Strand** (CSS), 17/8 2500 **Mellempoldene**, Randers Fjord + 1500 **Eskeplet** (LTP), 25/8 800 **Alrø Strevelshoved** (DSA) og 31/8 1860 **Kolindsund** (MST). Gennemtrækket kulminerer i år primo/medio september med 5/9 1100 **Yderste holm** + 750 **Kolderne**, Samsø (MWH,SDy), 7/9 1550 + 14/9 2000 **Alrø** (JSC,NH), 13/9 4000 **Mariager Fjord, Yderfjorden** (LPJ), 13/9 2600 **Kolindsund** (MST) og 15/9 3000 **Treskelbakkeholm**, Mariager Fjord (+ 2000 **Havnø Hage** i Nordjyllands Amt) (TN).

Fra primo oktober ses igen større tiltræk i forbindelse med ungfugletrækket med 2/10 7000 **Gyllingnæs** (EDY) og fra årets koordinerede optælling omkring 7-15.oktober optælles samlet 25.671 fugle i amtet fordelt på 24 lokaliteter. Største observationer (>2000 fugle) er fra 10/10 4434 **Kolindsund** (MST), 11/10 3000 **Hollandsbjerg Holme** + 2000 **Grund Fjord** (begge FFA), 12/10 4300 **Gyllingnæs** (JSC) og 14/10 2300 **Hevring Flak** (MAA). Der er optalt fugle ved Mariager Fjord i perioden, men der er ikke indberettet rastende Hjejler. Til sammenligning blev der under sidste koordinerede optælling medio oktober 1994 optalt 27.895 fugle (inkl. 5500 fugle ved Mariager Fjord).

I år er der registreret mange Hjejler indtil medio november med 2/11 3000 **Eskeplet** (HLL), 5/11 2000 **Kolderne**, Samsø (MWH), 8/11 8500 **Kolindsund** (MST) og 14/11 3000 **Foldby** (LUR). Sidste større forekomster er fra 18/11 3000 **Kolindsund** (MST) og 22/11 1250 **Eskeplet** (HLL). Herefter falder antallet af fugle kraftigt og i december kun få større flokke med 3/12 1600 + 9/12 800 **Kolderne**, Samsø (MWH) og 20/12 600 + 30/12 350 **Ebeltoft Færgehavn** (JPL,JKL).

Total: 124.754 (150.533) Indsendere: 61 Observationer: 439 Lokaliteter: 93

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	3	1695	2606	3093	-	547	15.484	25.740	44.382	27.721	3479

Strandhjejle *Pluvialis squatarola* 04860

Et år i den lavere ende af skalaen med lidt færre fugle på forårstrækket og særligt skuffer ungfugletrækket i oktober igen i år.

Vinter: Kun en enkelt fugl med 8/1 1 fou **Vesborg Fyr** (SDy).

Forårstræk: Første fugle ses 26/4 2 rst **Brokold**, Samsø (MWH,SDy) og de næste til normal tid med 3/5 10 **Eskeplet** (LPJ), 4/5 5 **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP) og allerede 12/5 60 rst **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP). Trækket kulminerer til sædvanlig tid ultimo maj med 22/5 75 **Lerdrup Bugt** (HLÆ) og 30/5 84 **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP). Sidste fugle ses 3/6 4 **Årslev Engso** (HLL) og 5/6 14 **Mellempoldene**, Randers Fjord (LTP,LPJ).

Efterårstræk: Første fugl ankommer 9/7 1 **Sødringholm Strand** (LTP), og større tiltræk ses fra ultimo juli, hvor antallet af fugle ved **Eskeplet** øges dagligt 26/7 27 + 30/7 80 + 31/7 100 + 2/8 170 (LTP,CSS). Første trækølge af adulte fugle topper til sædvanlig tid primo/medio august med 7/8 250 **Eskeplet** (LTP) og 12/8 150 **Sødringholm Strand** (CSS) og 17/8 150 rst **Eskeplet** (LTP). Ultimo august/primo september endnu pæne flokke ved Randers Fjord med 31/8 80 + 7/9 60 **Eskeplet** (CSS,LTP).

Ankomst af ungfugle ses først for alvor fra primo oktober med 6/10 23 **Yderste Holm**, Samsø (MWH) og ikke mindst 9/10 170 rst **Eskeplet** (CSS). I oktober ses færre rastende fugle end normalt, hvor lok.max (>10 fugle) er 15/10 46 + 16/10 90 **Mellempoldene**, Randers Fjord (OLI) og 24/10 17 **Kolderne** + 11 **Besser Rev**, Samsø (MWH), hvilket er skuffende få fugle. Fra primo november ses igen større flokke med 2/11 148 **Eskeplet** (HLL) og 8/11 41 + 9/11 26 + 13/11 11 **Alrø Egehoved** (OGJ,HLL,LLH,BGO).

Fra december foreligger 4 observationer med 3/12 1 **Kolderne**, Samsø (MWH), 4/12 1 + 9/12 2 **Alrø Egehoved** (SFP,DSA) og 25/12 4 **Eskeplet** (HLL).

Total: 2013 (2842) Indsendere: 28 Observationer: 136 Lokalteter: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	2	328	18	204	773	150	314	216	7

Vibe *Vanellus vanellus* 04930

Et gennemsnitligt år, såvel angår antallet af yngleforekomster som forårs- og efterårstræk.

Yngel: Der foreligger oplysninger om 114-149 par fordelt på 25 lokaliteter mod 123-132 par fordelt på 34 lokaliteter sidste år. Største ynglelokaliteter **Årslev Engso** 25-30 par (JSC), **Sødringkær** 15-20 par (LTP), **Tjærby Enge** 12-16 par (LTP), **Dronningborg** 10-13 par (LTP) og **Tebbestrup** 10-12 par (LTP). Sædvanligvis mangler oplysninger fra en række større velkendte ynglepladser.

Vinter/forår: Kun meget få fugle først på året, hvor største ansamling i januar er 24/1 60 fou **Ringkloster Ådal** (PLA) og i februar 24/2 20 **Brabrand Sø** (HLL). Primo marts ses de første trækbevægelser med 7/3 50 of **Skødstrup** (FNI) + 45 N **Moegård Strand** (JTL) og 8/3 27 N **Dragsmur** (DD) og forårstrækket er kort og intenst med kulmination medio marts med 14/3 300 NØ + 15/3 350 NØ **Veggerslev** (begge MHR) og mange rastende flokke med 10/3 325 **Kolindsund** (CO), 12/3 435 **Enslev** (MHR,AR), 13/3 250 **Brabrand Sø** (RSN,CHØ m.fl.), 15/3 220 **Sødring Kær** (LTP) og 16/3 250 **Årslev Engso** (BGO).

Efterår: Som sædvanligt stiger antallet af rastende fugle ved amtets vådområder fra ultimo juni med 22/6 120 + 30/6 144 **Årslev Engso** (JSC,HLL) og 27/6 110 **Barnekold**, Samsø (SDy). Fra juli måned foreligger primært indberetninger fra **Årslev Engso**, hvor antallet af Viber stiger støt gennem hele juli måned fra ca. 100-250 primo juli til 5-600 fugle ultimo juli, og forekomsten her kulminerer medio august med 11/8 1300 + 13/8 1503 (EDY,BGO). Fra den øvrige del af amtet kun få og spredte observationer i denne periode.

I løbet af september øges antallet af rastende Viber i amtet og flere pæne flokke ses spredt rundt om i amtet med (>300 fugle) 3/9 400 rst **Fornæs** (LPJ), 6/9 308 **Barnekold**, Samsø (SDy), 11/9 350 **Begtrup Vig** (SEM), 12/9 805 + 17/9 945 + 20/9 1400 **Årslev Engso** (HLL,BGO) og 13/9 1200 **Mariager Fjord, Yderfjorden** (LPJ), 14/9 300 **Amstrup Red** (JOP) og 15/9 500 **Treskelbakkeholm**, Mariager Fjord (TN). Antallet af rastende Viber kulminerer i oktober, hvor der er set mange rastende flokke på typisk 150-350 fugle forskellige steder i amtet, såvel i agerlandet som ved vådområder. Største ansamlinger (>350 fugle) ses 7/10 350 **Vesborg Fyr**, Samsø (SDy), 9/10 450 **Mariager Fjord** (OEH), 11/10 500 **Treskelbakkeholm**, Mariager Fjord (TN), 12/10 391 **Kolindsund** (ABU), 15-16/10 390 **Norsminde Fjord** (JOP,JLY), 26/10 450 **Demstrup Vase** + 600 **Dalbyover** (TN). Også i oktober flest fugle ved **Årslev Engso** med 4/10 400 + 7/10 1426 + 11/10 650 + 20/10 485 + 31/10 420 (CEM,HLL,BGO).

Indtil midten af november mange Viber på plads med 2/11 370 **Kolindsund** (MST), 4/11 480 + 7/11 498 + 11/11 347 + 21/11 315 **Årslev Engso** (EDY,HLL), 6/11 400 + 13/11 800 **Alrø Poller** (CEM,BGO) og 14/11 700 **Foldby** (LUR), hvor den lille top medio november måske drejer sig om et sidste gennemtræk af fugle fra lande nord og øst for Danmark (se Meltofte 1993).

I slutningen af november forlader Viber amtet og fra december foreligger kun 6 observationer med 1-20 fugle, flest 20/12 20 **Ebeltoft Fægehavn** (JPL,JKL).

Total: 34.084 (38.082) Indsendere: 81 Observationer: 622 Lokalteter: 131

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
94	53	3998	408	371	874	2862	4590	6736	8631	5411	56

Islandsk Ryle *Calidris canutus* 04960

Med en årstotal på 1010 Islandske ryler ligger 2003 lidt under 10-års gennemsnittet, men der er trods alt tale om mere end 1000 fugle. Der ses atter fugle i 1. halvår, dog uden at det er prangende og april måned er helt uden fund.

1. halvår indledes med 3 obs fra januar: 7-8/1 10-11 **Polderrev** (MHR) og 24/1 3 **Kolderne** (MWH). Største obs (≥ 15): 30/5 15 **Eskeplet** (LTP). De sidste fugle i foråret udover førnævnte bliver: 21/5 3 **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.) og 30/5 8 **Mellempoldene** (LTP).

Efterårstrækket indledes med: 14/7 2 **Mellempoldene** (LTP), 22/7 2 **Sødringholm Strand** (LTP) og 25/7 3 **Årslev Engso** (RSN,KBF).

De største obs i 2. halvår er (≥ 60): 30/7 170 rst + 22 trk S **Eskeplet** (LTP), 30/7 60 fou **Sødringholm Strand** (CSS), 31/7 80 fou **Eskeplet** (CSS), 2/8 140 rst **Eskeplet** (LTP), 10/8 50 rst + 21 trk S **Sødringholm Strand** (LTP) og 8/12 66 fou **Sødringholm Strand** (LLH,HLL).

De sidste er samtidig også vinterfund: 8/12 66 fou **Sødringholm Strand** (LLH,HLL), 16/12 1 **Draget**, Besser Rev (MWH) og 25/12 6 **Eskeplet** (HLL)

Total: 1010 (1134) Indsendere: 35 Observationer: 101 Lokalteter: 28

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
14	6	2	-	28	-	322	391	110	35	27	75

Sandløber *Calidris alba* 04970

De sidste 4 årstotaler for Sandløberen i Århus Amt har alle ligget klart over tidligere tiders og 3 af disse år har således været rekordår. 2003 følger dette mønster ved at være et klart rekordår med næsten 4 gange så mange fugle som 10-års gennemsnittet. Antallet af lokaliteter røber lidt af billedet med mange obs fra få lokaliteter, men forekomsten er forsøgt rensset for dobbeltobs og et snit på 30 fugle per obs (ukorrigeret) er meget flot! Bemærk endvidere indlandsfundet fra oktober.

1. halvår: De største obs (≥ 50): **Polderrev**: 13/1 131, 29/1 77, 4/2 68 (alle HLL), 9/2 56 (OGJ), 11/2 59 (HLL), 15/3 110 (JPL,JKL) og 16/3 116 (AR). **Grenå Strand**: 25/1 62 (JPL,JKL), 4/3 59 (MHR) og 22/4 70 (AR). **Mellem Klitsø**: 7/1 50 (MHR). **Gjerrild Nordstrand**: 16/2 55 (EO). De sidste fugle forlader amtet i maj: 22/5 15 **Mellempoldene** (LTP,PLA,LPJ) + 15 **Sødringholm Strand** (LTP) samt 30/5 2 **Mellempoldene** (LTP).

2. halvår indledes i august: 2/8 1 **Ebeltoft Færgehavn** + 1 trk V **Øer, Hassensør** (begge DD) og 10/8 24 **Sødringholm Strand** (LTP). Indlandsfund: 20/10 1 **Årslev Engso** (EDY). Største obs (≥ 50): 9/10 60 trk N **Fornæs** (HLL), 20/11 105 **Grenå Strand** (AR) og 7/12 112 **Polderrev** (JPL,JKL).

Total: 1543 (397) Indsendere: 27 Observationer: 65 Lokalteter: 17

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
351	378	183	129	32	-	-	30	12	116	189	123

Dværgryle *Calidris minuta* 05010

Dværgrylens forekomst i amtet svinger meget i takt med succesen på ynglepladserne. I gode år ses der således mange ungfugle, mens dårlige år er domineret af gamle fugle. 2003 er et af de mindre gode år, uden de store forekomster af ungfugle, som til tider ses. Året udmærker sig endvidere ved et forårsfund (5. år i træk) og et sent efterårsfund.

Forårets ene observation: 22/5 5 ad fou **Lerdrup Bugt** (HLÆ).

2. halvår: De første Dværgryler ankommer 7/7 1 **Årslev Engso** (HLL), 14/7 1 ad **Mellempoldene** (LTP) og 19/7 2 **Årslev Engso** (ANB). De største obs herefter er (≥ 4): 2/8 4 rst **Eskeplet** (LTP), 22/8 5 1K **Årslev Engso** (ANB), 7/9 4 **Årslev Engso** (HLL) og 4/10 4 Ø **Hesselholm** (LEB). De sidste forlader amtet ultimo september 20/9 1 **Årslev Engso** (KBF,AWM), og 21/9 3 ad **Århus Østhavn** (FF) og de sene 4/10 4 Ø **Hesselholm** (LEB).

Total: 52 (93) Indsendere: 21 Observationer: 36 Lokalteter: 11

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	5	-	10	17	16	4	-	-

Temmincksryle *Calidris temminckii* 05020

Atter et rigtigt fint år klart over 10-års gennemsnittet. Sidste år dominerede Drastrup Enge totalt 2. halvår, men i 2003 er dér blot 2 obs af i alt 4 fugle! Den høje total skabes i år af Årslev Engso, der tilsyneladende er meget populær hos såvel Temmincksryler som ornitologer! Den massive dækning ved denne lokalitet resulterer dog i mange obs af de samme fugle, men de er efter bedste evne forsøgt rensset bort.

1. halvår: Der er obs fra 4-23/5, med ankomst 4-6/5 2 **Årslev Engso** (IZN,GGU m.fl.) og 6/5 1 **Århus Østhavn** (APN). Flest ses (≥ 8): 7/5 8 **Kolindbro Enge** (APN), 14/5 18 **Årslev Engso** (ANB) og 23/5 9 **Årslev Enge** (EDY), der sammen med 20-21/5 5 **Årslev Engso** (ANB,SSK m.fl.) er forårets sidste.

2. halvår: Efterårstrækket indledes med: 16/7 1 **Årslev Engso** (HLL), 20/7 1 **Eskeplet** (HLL) + 1 indtrk **Kysing Næs** (OGJ) og 2 **Årslev Engso** (JSC,FAJ). De største obs er alle fra **Årslev Engso** (≥ 4): 1/8 6 (HLL) og 18/8 8 (EDY,KBF). Derudover ses 3 ex på følgende lokaliteter: **Årslev Engso**: 27/7, 4/8 og 7/8 (JSC,EDY,PLA). **Fornæs**: 17/8 (AR). **Drastrup Enge**: 26/8 (LTP). Året afsluttes med fuglene fra Drastrup Enge samt 2 obs fra **Årslev Engso**: 22/8 1 og 31/8 1 1K (RSN,ANB,KBF,HLL).

Total: 108 (70) Indsendere: 34 Observationer: 64 Lokalteter: 9

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	62	-	12	34	-	-	-	-

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea* 05090

Med 209 fugle passer årets forekomst smukt med 10-års gennemsnittet på 204 fugle. Forårsfund registreres desværre ikke i år, men de er også lidt et særsyn i amtet med blot 2 fund (1995 og 1999) siden 1991. Forekomsten domineres af Årslev Engso, der står for hele 70 % af årets observationer.

2. halvår indledes med: 6/7 2 **Fornæs** (BJS) + 1 **Århus Østhavn** (FF,GGU) + 1 **Årslev Engso** (GGU,IZN). Største obs (≥ 15): 21/7 16, 26/7 21 og 27/7 26 alle **Årslev Engso** (JSC,HLL m.fl.). De sidste fugle ses: 11/9 1 1K + 16/9 2 1K **Årslev Engso** (EDY,RSN,LLH) og 20/9 2 V **Alrø Egehoved** (JSC).

Total: 209 (204) Indsendere: 35 Observationer: 89 Lokalteter: 14

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	-	-	149	46	14	-	-	-

Sortgrå Ryle *Calidris maritima* 05100

Årets forekomst af Sortgrå Ryle er, som tidligere år, præget af mange store observationer fra Grenå Havn. Der er derfor tale om mange dobbeltobs, men selv med en grundig frasortering er der tale om et superår, som ligger klart over 10-års gennemsnittet. De 3-5 største obs fra hver lokalitet nævnes.

1. halvår har obs i perioden 4/1-15/3: **Århus Havn/Århus Østhavn/Tangkrogen**: 4/1 1, 11/1 3 og 6/2 1 (MHA,GGU,RSN,RDN,KBF). **Polderrev**: 7/1 4, 4/2 5 og 5/2 5 (MHR,HLL,APN m.fl.). **Grenå Havn**: 17/2 30, 19/2, 25/2, 28/2 og 9/3 alle dage 32 (AR,MHR,HLL m.fl.). **Lindholm med Rumpen**: 20/2 12 (MWH). De sidste fugle fra 1. halvår er alle fra **Grenå Havn**: 9/3 32, 11/3 18 og 15/3 28 (AR,ABU,HLL m.fl.).

2. halvår (12/10-4/12): **Fornæs**: 12/10 2 (FNI) og 9/11 2 S (JSC). **Grenå Havn**: 28/10 7, 19/11 12, 21/11 12, 24/11 14 og 1/12 14 (ABU,AR,HLL). **Høsepold/Besser Rev/Draget**: 5/11 2 S, 25/11 4, 26/11 2, 30/11 1 (MWH). **Lindholm med Rumpen**: 26/11 4 (MWH). **Alrø Egehoved**: 8/11 1 og 4/12 1 (OGJ,SFP).

Total: 195 (42) Indsendere: 20 Observationer: 47 Lokalteter: 11

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
34	76	32	-	-	-	-	-	-	9	29	15

Almindelig Ryle *Calidris alpina* 05120

Sidste års nedadgående tendens fortsætter desværre også i 2003, og vi når således den laveste total siden 1990. Dette er især tidligere tiders meget store obs fra Randers Fjord udmundingen, der mangler. Om nedgangen er reel, eller om der er tale om en nedgang i den ornitologiske aktivitet er svært at afgøre.

Største obs i 1. halvår (≥ 500): 17/2 500 **Sødringholm Strand** (CSS), 3/5 500 samt 4/5 2000 begge **Mellempoldene** (LTP), 16/5 samt 20/5 500 **Alrø Poldkrog** (SFP,PEØ) og 21/5 600 **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.). De sidste fugle fra forårstrækket bliver: 25/5 150 **Kalsemade** (DSA), 30/5 100 **Mellempoldene** + 4 **Eskeplet** (begge LTP).

Efterårstrækket indledes ligesom sidste år tidligt (måske oversomrende individer): 15/6 1 **Eskeplet** (LTP), 24/6 2 **Langør** (MWH) + 1 **Årslev Engso** (PLA). Største obs fra **Randers Fjords udmundning** (LTP hvor intet andet er nævnt) (dagssum ≥ 500): 10/8 500 **Sødringholm Strand** + 50 **Eskeplet**, 17/8 3000 **Mellempoldene** + 500 **Eskeplet**, 31/8 800 **Eskeplet** (CSS), 7/9 4000 **Mellempoldene** + 250 **Eskeplet**, 25/9 1000 **Sødringholm Strand**, 14/10 980, 15/10 1700 og 16/10 2300 alle **Mellempoldene+Sødringholm Strand** (OLI), 2/11 800 og 25/12 begge **Eskeplet** (HLL). Største obs uden for Randers Fjord området (≥ 500): 13/9 1300 **Mariager Fjord** (LPJ), 15/9 1000 S **Alrødæmningen** (SFP), 24/10 500 **Yderste Holm**, Samsø (MWH), 31/10 500 **Alrø Polkrog** (NH), 4/11 1800 **Knudshoved**, Gjerrild Fyr (RSA) og 13/11 900 **Alrø Vadegrund** (BGO).

Indlandsfund domineres af fund ved **Årslev Engso**, mens **Drastrup Enge** kun er repræsenteret med to obs: **Årslev Engso** (1486 ex i perioden 3/4-21/11, obs ≥ 50 nævnes): 26/7 52, 28/7 62, 18/8 52, 7/10 124, 11/10 140, 15/10 63 og 20/10 51 (JLY,HLL,EDY,BGO m.fl.). **Drastrup Enge**: 20/8 3 (PHJ) og 28/8 9 (FNI).

Total: 50.386 (104.149) Indsendere: 72 Observationer: 477 Lokalteter: 68

1) Månedstotal 2) Randers Fjord-udmundingen (Eskeplet, Sødringholm Strand og Mellempoldene)

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	2496	2677	1657	1927	4888	12	2665	6393	9328	9793	6468	2082
2	430	950	195	135	3482	4	1762	5495	5350	4980	1479	1234

Kærløber *Limicola falcinellus* 05140

Blot 2 fugle ses i 2003, hvilket er lidt i underkanten af 10-års gennemsnittet på 2-3 fugle pr. år. Trækket af adulte fugle kulminerer normalt ultimo juli, så årets forekomst passer fint med det.

Alle obs nævnes: 25-27/7 1 ad sdr rst/fou **Årslev Engso** (HET,RPA,RSN m.fl.) og 31/7 1 ad rst **Eskeplet** (CSS). Fuglen ved **Årslev Engso** bliver set sidst 27/7, hvor den kl. 21.20 letter og trækker ivrigt kaldende mod SV med en Almindelig Ryle (RSN pers. komm.).

Brushane *Philomachus pugnax* 05170

Den nye **Årslev Engso** resulterer i store forekomster både forår og efterår. Totalen på 3455 er en tidobling i forhold til 2002 (!), og samtidig er den tidligere rekord på 876 fugle fra 1993 slået eftertrykkeligt. På øvrige lokaliteter ses sølle 109 fugle (svarende til 3 % af årstotalen), hvilket samtidig er langt under gennemsnittet for de senere år. Kan det nyoprettede vådområde i **Årslev Enge** virkelig have trukket fugle fra andre lokaliteter, eller har observatørerne snarere forsømt de "gamle" vadefuglelokaliteter? I totalen gemmer der sig et større antal gengangere, fordi der over længere perioder har været daglige rapporteringer fra **Årslev Engso**. Ved beregning af årstotalen er kun den største af observationerne fra de enkelte dage dog talt med.

Forår: Første fugle ses fra slutningen af marts, 23/3 1, 24/3 1 og 25/3 6 **Årslev Engso** (HLL,FNI,RSN,SSK). Tocifrede antal ses først hen i april, 21/4 15 (CHJ) og 22/4 31 (SSK) ligeledes på samme lokalitet. Trækket ser ud til at kulminere ult. april-pri. maj med følgende største observationer ved **Årslev Engso** (≥ 40): 29/4 44 (SSK,RSN), 4/5 80 (GGU), 5/5 42 (BGO), 7/5 70 (RSN). Største antal på øvrige lokaliteter er 27/4 10 fou trk N **Assedrup Enge** (MW). Forårstrækket ebber ud i løbet af maj, og de sidste er 18/5 2 rst **Drastrup Enge** (CSS), 21/5 1 og 25/5 3 **Årslev Engso** (HLL,SSK,IZN).

Efterår: Første adulte fugle på efterårstræk ses 10/6 1 rst **Kristrup Enge** (HRS,LN). Herefter 11/6 7 og 13/6 2 **Årslev Engso** (RSN,HLL), hvor de første større antal også ses, 15/6 20 (SSK), 16/6 20 (HLL) og 25/6 55 KBF,RSN). Øvrige større antal fra **Årslev Engso** (> 50): 17/7 55 (EDY), 20/7 52 (SSK), 11/8 90 (EDY), 13/8 106 (HLL), 16/8 53 (LBO), 17/8 55 (JSC), 18/8 150 (KBF,EDY), 19/8 170 (RSN), 20/8 163 (HLL), 22/8 150 (RSN,ANB), 25/8 80 (RSN,KBF), 26/8 86 (HLL), 29/8 52 (HLL), 31/8 62 (BGO) og 3/9 51 (HLL). Største antal på øvrige lokaliteter er 21/8 12 **Stavns Fjord** (TC) og 26/8 14 rst **Drastrup Enge** (LTP). Sidste fugle ses 11/10 1 og 12/10 1 rst **Årslev Engso** (HLL,IZN).

Total: 3455 (774) Indsendere: 42 Observationer: 202 Lokalteter: 13

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	19	191	361	275	749	1628	225	7	-	-
2	-	-	6	44	80	55	55	170	51	3	-	-

Enkeltebekkasin *Lymnocyptes minimus* 05180

Med 62 fugle er totalen ikke helt så høj som de sidste par år, men den er alligevel et godt stykke over det normale for de sidste 10 år.

Enkelte fugle ses i de første vintermåneder, flest 2/1 2 **Grimhøj**, Brabrand (KBF,RSN) og 16/2 2 **Brabrand Sø**, vestenden (RSN). Forårstrækket betyder flere observationer i marts og april, fortrinsvis ved Brabrand Sø og Norsminde Fjord, flest 7/4 4 **Brabrand Sø** (RSN) og 15/4 2 + 18/4 2 **Norsminde Fjord**, vestdel (OGJ). Sidste observationer i foråret er foruden førnævnte 29/4 1 rst **Bedder Bymose** (OGJ).

Første fugl i efteråret ses 25/9 1 V **Øer**, **Hassensør** (DD), 28/9 1 rst **Norsminde Fjord**, vestdel (OGJ) og 3/10 1 rst **Kalø Slotshalvø** (FNI). Efterårets træk kulminerer med følgende større observationer, 23/10 8 rst og 30/10 11 rst **Brabrand Sø**, vestende (begge RSN). Max ved **Norsminde Fjord** er 25/10 2 rst (OGJ). I december ses fortsat enkelte fugle, flest 4/12 2 **Brabrand Sø** (RSN).

Total: 62 (38) Indsendere: 13 Observationer: 36 Lokalteter: 16

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	4	6	13	-	-	-	-	2	27	2	4

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago* 05190

Med årets 5935 fugle er det tidligere rekordår i amtet slået med over 300 % !!! Det skyldes igen den nye lokalitet, Årslev Engsø, hvor der igennem året gøres mange og store observationer. Totalen for dette område er på 4852, hvorimod de øvrige lokaliteter tilsammen kun bidrager med 1083 fugle. Ved Årslev Engsø er der pga. grundig dækning dog tale om et større antal gengangere. Det er umuligt at sige noget om udskiftningen af fugle fra dag til dag. Ved beregning af årstotal er kun største obs fra de enkelte dage talt med.

Yngel: Der rapporteres om 10-11 ynglepar, og derudover om 11 territoriehævdende fugle, alt i alt på 12 ynglelokaliteter. Flest par noteres ved **Årslev Engsø** med 4 par (PLA) og **Bølling Sø** med 3 par (MER). Øvrige større antal af territoriehævdende fugle, 11/5 4 **Funderholme** (ERH) og 5/6 3 **Damsbro Mose** (PHJ).

1. halvår: I vinteren noteres få og små observationer. Først medio marts registreres et tiltræk til amtet, men først i april ses de helt store forekomster. **Årslev Engsø** (>80): 8/4 111 (EDY), 11/4 107 (EDY), 14/4 82 (JHH,RSN), 21/4 86 (SSK,EDY) og 22/4 84 (SSK). Største antal fra andre lokaliteter er 18/4 26 **Norsminde Fjord** (OGJ) og 21/4 39 **Brabrand Sø** (SSK).

2. halvår: Fra medio juli bemærkes de første fugle på efterårstrækket, bl.a. 19/7 45 fou **Årslev Engsø** (HST), men først pri.-med. august optræder de helt store antal. **Årslev Engsø** (>100): 8/8 131 (HLL), 13/8 162 (HLL), 17/8 123 (JSC), 18/8 366 (EDY,KBF), 19/8 250 (RSN), 20/8 235 (HLL), 25/8 110 (RSN,KBF), 26/8 240 (HLL), 29/8 265 (HLL,EDY) og 31/10 116 (HLL). Større antal fra øvrige lokaliteter er 31/8 40 **Brabrand Sø** (RSN) og 22/10 37 **Åkær Gods** (NH). Antal obs aftager markant i årets sidste to måneder.

Total: 5935 (1654) Indsendere: 67 Observationer: 379 Lokalteter: 74

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	22	11	220	1125	72	65	167	2537	863	737	88	28
2	3	3	25	111	18	8	32	366	93	116	16	16

Tredækker *Gallinago media* 05200

To observationer bliver det til i 2003. I perioden 25-26/8 noteres et enkelt individ ved **Årslev Engsø** (RSN,KBF m.fl.). 7/10 ses en fugl ved **Hesselholm** på Samsø (LEB).

Skovsneppe *Scolopax rusticola* 05290

Årets antal ligger lidt over 10-års gennemsnittet.

Yngel: Rapporteringerne tyder på ca. 10 ynglepar med de fleste på Djursland. Territoriehævdende fugle høres ved Fugleværnsfondens reservat, **Stubbe Sø**, **Djurslands Plt**, **Løvenholm Skov**, **Snedkerhus Plt**, **Skramsø Plt**, **Gjerrild Nordstrand**, **Trekanten**, **Samsø**, **Klapskov** og **Brunholm Mose**.

1. halvårs obs drejer sig oftest om enlige fugle, dog er der tre større obs: 4/1 9 rst **Vesborg Fyr** (MWH) set i forbindelse med jagt, 23/2 6 rst **Fuglsang Hede** (MHR) og 8/5 24 rst **Anholt** (TSK) set fra "Bybakken".

Gennem sommeren og efteråret kun enkelte observationer, flest 29/10 2 rst **Skærbøge Plt** v. Linå (HST).

Total: 103 (82) Indsendere: 31 Observationer: 57 Lokalteter: 33

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
12	9	19	10	34	6	2	-	-	7	1	3

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa* 05320

For første gang optræder også racen Islandsk Stor Kobbersnepe i Århus Amt med op til 5 individer ved den nye Årslev Engso. Bortset fra disse fugle er året ret normalt med et antal på 4-6 individer. Den samlede årssum anslås dermed til 9-11 fugle, idet der kun regnes med 5 fugle af den islandske race, om end der kan have været udskiftning i flokken i den halvanden måned de registreres på lokaliteten.

Årslev Engso: 25/3 1 (SSK), 18/4 1 + 20/4 1 (HLL), 25/4 1 + 2/5 1 (SSK). Desuden 26/4 1 **Stavns Fjord** (MWH,SDy) og 5/7 1 **Eskeplet** (HLL).

Fra Årslev Engso rapporteres om 9 observationer á 1-5 individer af den almindelige race i perioden 4/10-12/11, og 25 observationer á 1-5 individer af den islandske race i perioden 2/10-16/11. Det formodes dog i alle tilfælde at dreje sig om fugle af racen *Limosa limosa islandica*.

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica* 05340

Igen i år kun få større forekomster. Ikke kun foråret svigter, men også efteråret, hvor det kun bliver til småflokke. Skyldes det mon manglende besøg på de normalt så sikre lokaliteter i Horsens Fjord? Årets sum på 4650 er den laveste siden 1990, og væsentligt under 10-års gennemsnittet på 7425.

1. halvår: Første større antal optræder i marts måned, 15/3 70 fou og 16/3 105 N **Yderste Holm**, Samsø (begge SDy) samt 22/3 75 fou **Alrø Egehoved** (PEØ). En stor flok ses allerede ultimo marts, 31/3 650 **Alrø Egehoved** (HLL). Af øvrige større forekomster i foråret kan nævnes (≥ 100): 10/4 112 fou **Langør**, Samsø (MWH), 25/4 150 **Alrø Poldkrog** (ANB), 26/4 105 fou **Brokold**, Samsø (SDy), 29/4 320 fou **Barnekold**, Samsø (SDy), 6/5 150 rst **Alrø Egehoved** (DSA), 20/5 650 rst **Alrø Poldkrog** (PEØ) og 21/5 110 rst **Treskelbakkeholm**, Mariager Fjord (PLA). Sidste større antal i foråret ses 25/5 41 fou **Kalsemade** (DSA).

2. halvår: De første større antal optræder ultimo juni, 27/6 50 **Alrø Alhale** (DSA) og 29/6 21 S **Eskeplet** (HLL). Efterårets få større flokke er (≥ 40): 14/7 45 ad rst **Mellempoldene** (LTP), 28/7 50 **Alrø Alhale** (DSA), 7/8 40 rst **Eskeplet** (LTP), 12/8 40 fou **Sødringholm** (CSS) og 16/11 65 **Eskeplet** (HLL).

Total: 4650 (7425) Indsendere: 35 Observationer: 190 Lokalteter: 32

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	4	24	1143	1124	1516	79	291	206	62	38	140	23
2	4	14	650	320	650	50	45	40	20	10	65	13

Lille Regnspeve *Numenius phaeopus* 05380

Et gennemsnitligt år i Århus Amt. Summen bæres oppe af LEB's intensive iagttagelser på Samsø under efterårstrækket, hvor det i år resulterede i 2927 fugle eller 88 % af totalen. I forhold til det normale præges foråret af flere større iagttagelser, men ellers er det i efteråret, at de helt store antal registreres.

Forår: Den første fugl ses tidligt, 3/4 1 **Årslev Eng sø** (FAJ). De følgende er 21/4 1 Ø **Gjerrild Nordstrand** (GGU) og 22/4 1 Ø **Dragsmur** (FNI). I foråret ses følgende større observationer (≥ 10): 29/4 26 rst **Østerhe-**
de, Samsø (MWH) og 1/5 34 rst og 4/5 21 rst **Øster Hedekrog**, Samsø (MWH). Forårets sidste er 20/5 2 og 24/5 1 **Hesselholm**, Samsø (LEB).

Efterår: De første iagttagelser fra efterårstrækket er 10/6 1 **Hesselholm** (LEB) og 15/6 1 rst **Overgård Dige** (LTP). I perioden 10/6-1/9 registreres 2927 fugle på **Hesselholm**, Samsø (LEB), flest (≥ 100): 8/7 116, 10/7 180, 13/7 258, 14/7 235, 15/7 418, 18/7 145, 19/7 305, 20/7 162, 24/7 127 og 25/7 141 (alle LEB).

Om observationerne ved Hesselholm Made skriver LEB: "Fra Skt. Hans til 15. august har jeg obs'et så godt som hver eneste dag fra kl. 10.00 til kl. 12.00 og igen fra kl. 14.00 til solnedgang, men også mange dage ml. kl. 12.00 og 14.00. Der har været dage, hvor mine observationer er begyndt før kl. 10.00, men på den tid af dagen er der ikke set ret mange småsøver. De fleste og de største flokke er blevet set i tiden fra omkring kl. 13 og de næste tre til fire timer. Der er faktisk altid store variationer i størrelsen af de flokke, der er blevet set de enkelte dage. De observerede fugle er ikke blevet talt med, hvis der blot har været det mindste, der har givet mistanke om, at de kan have været "gengangere". Derfor mener jeg, at de totalsummer, der er blevet registreret, snarere er minimumstal end maksimumstal...".

Største forekomst udenfor Samsø er 24/8 20 rst **Fornæs** (HAC). Sidste iagttagelser ses 1/9 1 **Hesselholm** (LEB), 5/9 3 S **Fornæs** (HLL) og 10/9 1 **Begtrup Vig** (SEM).

Total: 3323 (3266) Indsendere: 18 Observationer: 104 Lokalteter: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	41	106	118	2899	154	5	-	-	-

Stor Regnsøve *Numenius arquata* 05410

De senere års flotte resultater fortsætter i 2003, om end på et lavere niveau.

Vinter/forår: I januar-februar ses et par større vinterflokke (≥ 250): 29/1 250 **Alrø Poller** (NH), 30/1 320 + 13/2 340 + 14/2 475 + 17/2 350 **Sødringholm Strand** (LTP,CSS) og 18/2 350 **Yderste Holm**, Samsø (MWH). Store forekomster ses fortsat i marts med bl.a. 1/3 455 og 23/3 300 **Sødringholm Strand** (LTP,OEH) inden sidste trecifrede antal i april måned, 20/4 220 **Sødringholm Strand** (LTP) og 21/4 110 Ø **Hesselholm**, Samsø (SDy).

Efterår/vinter: Returtrækket optræder fra juni-juli måned og fremefter. Men først fra juli ses der større flokke, 14/7 100 **Mellempoldene** og 10/8 112 **Eskeplet** (begge LTP). Største forekomster i efteråret er (≥ 150): 30/8 200 + 7/9 180 **Mellempoldene** (LTP), 7/9 158 + 20/9 164 **Alrø Poller** (JSC), 14/9 220 **Sødringholm Strand** (LTP) og 2/10 170 **Alrø** (EDY) og 2/11 263 **Eskeplet** (HLL). Ultimo november-december ses fortsat større ansamlinger ved amtets to vigtigste rastelokaliteter, 29/11 300 **Mellempoldene** (SHØ), 30/11 154 **Alrø Poller** (JSC) samt 6/12 200 (LTP) og 14/12 400 of **Sødringholm Strand** (CSS). Randers Fjords udmunding og Horsens Fjord viser sig igen som de bedste lokaliteter i amtet.

Total: 13.910 (9050) Indsendere: 48 Observationer: 333 Lokalteter: 60

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1401	2002	1774	1068	56	183	650	865	1886	820	1656	1549
2	320	475	455	220	22	30	100	200	220	170	300	400

Sortklire *Tringa erythropus* 05450

Sidste års rekordstore total slås med over det dobbelte antal! Summen på 694 fugle er tre gange så høj som 10-års gennemsnittet. Resultatet skyldes ikke mindst iagttagelserne ved **Årslev Eng sø**, som bidrager væsentligt til det høje antal fugle. Man kan virkelig se resultaterne af en succesfuld naturgenopretning. Oplagte gengangere er frasorteret, men det kan selvfølgelig ikke afvises, at der er gengangere i materialet.

Forår: Første fugle ses 21/4 1 og 22/4 1 **Årslev Eng sø** (begge SSK). Dagen efter ses bl.a. 5 trk Ø **Kysing Næs** (OGJ). Forårets største obs er alle fra **Årslev Eng sø** (>5): 2/5 11 (SSK), 4/5 15 (GGU,JSC m.fl.) og 5/5 27 (BGO). Sidste i foråret er 7/5 5 rst **Årslev Eng sø** (HE,RSN) og 11/5 1 fou **Barnekold** (SDy).

Efterår: Sortkliren indleder jo efterårstrækket tidligt 5/6 1 rst **Mellempoldene** (LTP) og 5 rst **Kolindbro** (JPL). Kun **Årslev Engso** kan bidrage med større flokke over 10 fugle. Til gengæld er flokkene mange, de største er (≥ 15): 9/6 16 rst (JSC), 13/6 21 (HLL), 14/6 34 (SSK), 15/6 25 (SSK), 16/6 24 (HLL), 22/7 30 (LBO), 13/8 16 (HLL), 19/8 29 (EDY m.fl.) og 22/8 15 1K (RSN). Største tælling fra andre lokaliteter er 28/8 10 rst **Drastrup Enge** (FNI). Efterårets sidste er 20/10 1 **Årslev Engso** (EDY), 24/10 1 og 23/10 7 **Hesselholm** (LEB). Desuden et par sene novemberfund 2/11 1 **Eskeplet** (HLL) og 7/11 3 **Alrø Strevelshoved** (ANB).

Total: 694 (219) Indsendere: 40 Observationer: 174 Lokaliteter: 18

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	-	18	75	221	95	203	49	29	4	-
2	-	-	-	5	27	34	30	29	8	7	3	-

Rødben *Tringa totanus* 05460

Efter sidste års rekordhøje antal er totalen i år mindre, men dog pænt over 10-års gennemsnittet.

Ynglepar: Antallet af ynglefund er igen dalet, således kun 44-71 par i alt, men der mangler også tal fra Alrø, der normalt huser en del ynglefugle. Årets par er følgende: 15-29 par **Mellempoldene** (LTP), 10-15 par **Eskeplet** (LTP), 10-15 par **Treskelbakkeholm** (PLA), 3-5 par **Overgårds Dige** (LTP), 3-4 par **Tjærby Enge** (LTP). Desuden enkeltpar ved **Sødringhøje**, **Kristrup Enge** og **Årslev Engso**.

Vinter/forår: Vinteren og forårstrækket giver ikke anledning til de helt store forekomster. Største obs er således (>30): 15/2 35 fou **Stavns Fjord** (MWH), 15/3 85 **Mariager Fjord**, fordelt på to flokke (TN), 20/4 30 rst **Mellempoldene** (LTP), 29/4 30 fou **Barnekold** (MWH), 3/5 35 rst **Eskeplet** (LPJ), 4/5 30 fou **Mellempoldene** + 45 rst **Eskeplet** (LTP), 5/5 50 **Årslev Engso** (BGO) og 12/5 90 rst **Mellempoldene** (LTP). Fra ultimo maj en række optællinger i yngleområderne, der formentlig drejer sig om ynglefugle, bl.a. 22/5 54 og 5/6 90 **Mellempoldene** (begge LTP).

Efterår/vinter: Gamle fugle indleder trækket allerede pri. juni, hvorfor de større flokke på dette tidspunkt dels kan være lokale ynglefugle og dels rastende trækfugle. Første større flokke i denne periode er 15/6 60 **Eskeplet** (LTP) og 27/6 50 fou **Alrø Alhale** (DSA). Efterårstrækket resulterer i flere større optællinger (≥ 100): 14/7 200 rst **Mellempoldene** (LTP), 16/7 100 rst **Sødringholm Strand** (CSS), 24/7 100 rst **Mellempoldene** + 27 rst **Sødringholm Strand** (LTP) og 17/8 150 rst **Eskeplet** (LTP). Som det fremgår er det udmundingen af Randers Fjord ved Sødringholm Vildtreservat, der dominerer billedet. En større flok fra Samsø skal desuden fremhæves, 24/10 76 rst **Kolderne** (MWH).

Af den islandske race af Rødben, *T.t.robusta*, rapporteres der om 671 fugle i perioden 5/1-7/3 og 26/10-30/12, flest 14/11 31 fou **Langør** og 46 fou **Barnekold** (begge MWH).

Total: 5447 (4619) Indsendere: 69 Observationer: 516 Lokaliteter: 80

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	172	370	247	395	550	337	705	807	610	371	630	253
2	20	35	85	30	90	90	200	150	60	76	39	29

Hvidklire *Tringa nebularia* 05480

Et år helt på højde med sidste års rekordstore forekomst i amtet. Som sædvanlig ses de største flokke nær Randers Fjord.

Forår: De første fugle dukker op til normal til ult. marts, 30/3 1 rst **Årslev Engso** (PLA,IZN), dernæst 3/4 2 rst på samme lokalitet (RSN,EDY m.fl.). Største flokke er (≥ 100): 30/4 100 og 1/5 123 **Årslev Engso** (ANB,EDY). Trækket ser ud til at kulminere pri. maj med følgende store tællinger: 3/5 650 rst **Mellempoldene** + 50 rst **Sødringholm Strand/Eskeplet** (LTP,LPJ). 4/5 noteres 300 rst **Treskelbakkeholm** (TN) – observatøren oplyser, at langs nordsiden af Mariager Fjord, i Nordjyllands Amt, sås yderligere 1200 Hvidklirer! Samme dag rapporteres om hele 1130 fugle i **Sødringholm Vildtreservat**, fordelt på bl.a. 460 **Eskeplet**

og 660 **Mellempoldene** (LTP) – så over 2500 fugle i det østjyske område denne dato! Af øvrige store tal kan nævnes 5/5 240 **Årslev Engsø** (BGO). Sidste større forekomst i foråret er 12/5 80 rst **Mellempoldene** (LTP).

Efterår: Der er observationer helt fra begyndelsen af juni måned, men først midt i måneden optræder tocifrede antal. Af store forekomster kan nævnes (≥ 100): 14/7 250 rst og 24/7 150 **Mellempoldene** (begge LTP) og 30/7 110 fou **Sødringholm Strand** (CSS). Også den nye **Årslev Engsø** bidrager med større antal, flest 11/8 80 (EDY). Sidste observationer er 2/11 2 rst **Århus Østhavn** (OGJ,IZN,FF,KEH,KOL), 2/11 3 **Eskeplet** (HLL), 4/11 1 **Årslev Engsø** (HLL) samt 5/11 1 og 9/11 1 **Horskær** (LLH,DSA).

Total: 7342 (4304) Indsendere: 64 Observationer: 450 Lokalteter: 65

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	1	575	3077	282	1805	1255	248	90	9	-
2	-	-	1	100	660	28	250	80	16	11	3	-

Svaleklire *Tringa ochropus* 05530

Uden **Årslev Engsø** ville året have været ganske ordinært. Men den nyoprettede lokalitet bidrager med så mange fugle, at det bliver til et rekordår, ikke mindst pga. et stort efterår. Sidste års høje antal overgås med næsten 50%! Fuglene ved **Årslev Engsø** udgør ca. 70% af det samlede materiale. Dog kan der pga. den meget fine dækning af lokaliteten være en del gengangere blandt observationerne. Der er et muligt ynglepar ved **Kærby Mølle** 14/6 (LPJ), men det kan også dreje sig om rastende fugle under træk.

Vinter/forår: Året indledes med et par vinterfund, 9/1 1 fou **Lading Sø** (PHJ) og 17/1 1 rst vandløb v. **Mørke Kær** (FNI). Første i foråret er 16/3 1 rst **Årslev Engsø** (GGU), 16/3 1 **Eskeplet** (HLL) og 18/3 1 rst **Årslev Engsø** (EDY). Første større obs (≥ 5) er: 14/4 5, 18/4 5, 22/4 6, 25/4 6, 29/4 6 **Årslev Engsø** (RSN,HLL,SSK,ANB), 20/4 7 **Gjerrild** (MHR) og 21/4 7 NØ **Gjerrild Nordstrand** + 6 NØ **Gjerrild by** (begge GGU) og 22/4 6 rst **Kristrup Enge** (LTP). I perioden 24/3-25/5 noteres 25 trk fugle. Forårets sidste er 10/5 1 **Stubbe Sø** (JPL) og 25/5 1 rst NØ **Bølling Sø** (MER).

Efterår/vinter: Første fugle på tilbagetrækket ses primo juni 5/6 3 of **Splidholm** (NH) og 6/6 3 **Årslev Engsø** (EDY). De største obs tegner **Årslev Engsø** sig for, flest (≥ 15): 27/6 15, 29/6 15, 19/7 15, 27/7 17, 10/8 15 og 19/8 20 (HLL,JSC,ANB,RSN). Største obs fra øvrige lokaliteter er 20/7 6 **Eskeplet** (HLL) og 3/8 6 fou **Åkær** (JOP). Langt hovedparten er rastende fugle, kun en håndfuld noteres på direkte træk i efteråret.

Efterårets sidste er sene: 2/11 1 fou **Kolindsund** (MST), 2/11 1 **Eskeplet** (HLL), 26/11 1 rst **Spørring Å** (ROR) og 29/11 1 **Eskeplet** (HLL).

Total: 669 (277) Indsendere: 51 Observationer: 223 Lokalteter: 57

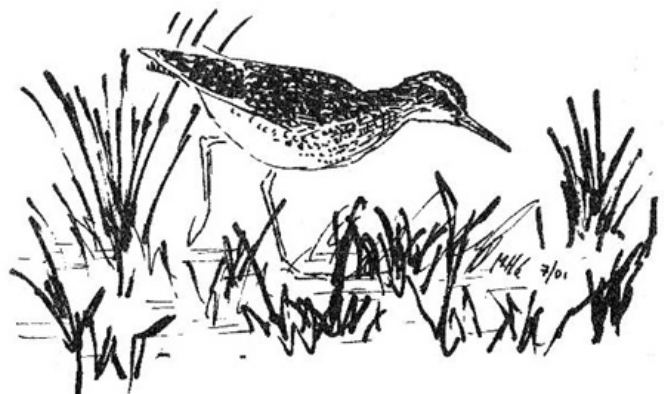
1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	2	-	9	100	9	103	218	202	18	4	4	-
2	1	-	2	7	1	15	15	20	4	1	1	-

Tinksmed *Tringa glareola* 05540

Dette års antal er mere end en fordobling i forhold til den hidtidige rekord i amtet. Det skyldes ikke mindst de mange observationer ved den nye **Årslev Engsø**, der helt og aldeles præger billedet. Maksimum i alle måneder er da også fra denne for amtet fremragende vadefuglelokalitet.

Forår: Første observationer er 23/4 1 og 24/4 2 **Årslev Engsø** (EDY), 26/4 1 fou **Trekanten**, Samsø (SDy) og 26/4 1 V **Beder Bymose** (OGJ). Største observatio-

ner i foråret er alle fra **Årslev Engso**, 4/5 72 rst (JHH,IZN m.fl.), 5/5 130 (BGO) og 7/5 70 (RSN). Største obs fra øvrige lokaliteter er 11/5 23 rst **Norsminde Fjord** (OGJ) + 25 rst **Kolindbro** (FNI). Forårets sidste er alle fra **Årslev Engso**, 19/5 2 (EDY), 20/5 3 (ANB) og 21/5 2 (HLL,SSK). En fugl set 2/6 ved **Kristrup Enge** (LTP) ses på et noget usædvanligt tidspunkt.

Efterår: Første fugle under efterårstrækket ses 11/6 1, 13/6 1 og 14/6 1 **Årslev Engso** (HLL,SSK). De største observationer er igen fra **Årslev Engso**, 27/6 93, 30/6 111, 2/7 91, 5/7 60, 18/7 51, 21/7 63, 24/7 61, 25/7 81, 27/7 50 og 28/7 93 (HLL,LLH,JSC m.fl.). Største antal fra andre lokaliteter er 5/7 19 **Eskeplet** (HLL). Sidste fugle i efteråret ses 12/9 1, 14/9 1 og 17/9 1 **Årslev Engso** (HLL,RSN).

Total: 2340 (686) Indsendere: 40 Observationer: 173 Lokaliteter: 24

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	-	43	613	321	1030	329	4	-	-	-
2	-	-	-	20	130	111	93	45	1	-	-	-

Mudderklire *Actitis hypoleucos* 05560

Omkring 2/3 af årstotalen skyldes iagttagelser fra **Årslev Engso**, der således er hovedårsagen til et nyt rekordår i Århus Amt. Ikke mindst efteråret er ganske imponerende med mange større tællinger.

Forår: De første fugle ses usædvanligt tidligt, 4/4 2 **Sminge Sø** (PEN) og 5/4 1 **Århus Østhavn** (FF). Pri. april gøres dog flere tidlige iagttagelser på landsplan ifølge DOFbasen. Den næste optræder mere normalt, 15/4 1 fou **Åkær** (JOP). Største antal ved **Årslev Engso** er følgende: 1/5 34 (EDY), 2/5 23 (SSK), 4/5 30 (GGU) og 5/5 36 (BGO). Ingen andre lokaliteter bidrager med flokke over 10. Sidste obs i foråret er 27/5 1 rst **Romalt Enge** (LTP), 30/5 1 rst **Sødringholm Strand** (LTP) og 1/6 3 **Årslev Engso** (JCS).

Efterår: Et par tidlige observationer kan evt. dreje sig om fugle på tilbagetræk, 6/6 1 rst **Romalt Enge** (JPL) og 9/6 1 **Årslev Engso** (HLL). Dernæst mere normalt 15/6 1 **Årslev Engso** (SSK). Først hen i juli optræder de helt store antal, bl.a. 20/7 60 rst **Sangstrup Klint** (BJS) og 28/7 76 **Årslev Engso** (HLL). Ved **Årslev Engso** følgende større tal: 6/8 51 (HLL), 8/8 57 (HLL), 11/8 59 (EDY), 13/8 81 (HLL), 18/8 71 (EDY), 19/8 50 (RSN) og 20/8 49 (HLL). Af større obs på øvrige lokaliteter skal fremhæves 31/7 23 rst **Glatved Strand** (PHA). Forholdsvis mange sene iagttagelser i oktober, flest 5/10 5 **Årslev Engso** (PEN). De sidste er 5/10 1 rst **Studstrup** (FNI) og 6/10-12/10 1 **Årslev Engso** (LLH,BGO,HLL,EDY,PFJ).

Total: 1925 (794) Indsendere: 58 Observationer: 290 Lokaliteter: 75

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	-	-	-	63	240	9	587	953	62	11	-	-
2	-	-	-	15	36	3	76	81	11	5	-	-

Stenvender *Arenaria interpres* 05610

Årets sum på 557 er mere end en fordobling i forhold til den hidtidige rekord fra 2001 (244). Forekomsten af Stenvender har været stigende de senere år i Århus Amt.

1. halvår: En stor vinterflok ses på Samsø, 24/1 17 fou **Lindholm** (MWH). Fra foråret et par større flokke, 11/4 10 rst **Draget Besser Rev** (MWH) og 26/4 18 rst **Brokold** (MWH,SDy) – Samsø er virkelig stedet, hvor man ser Stenvendere i amtet. Foråret slutter af med 21/5 3 fou **Treskelbakkeholm** (PLA) og 22/5 2 rst **Sødringholm Strand** (LTP).

Efterårets første trækfugle ses hen i juli måned, 20/7 1 **Årslev Engso** (FAJ,SSK). Første større antal er 29/7 9 rst **Sangstrup Klint** (UBM). Fra efteråret og vinteren foreligger 13 observationer af to cifrede antal, alle på nær en enkelt af disse iagttagelser er fra Samsø. Flest (>10): 17/8 45 fou **Draget Besser Rev** + 5 rst **Kolderne** (MWH), 24/8 14 **Fornæs** (HLL), 27/8 12 fou **Draget Besser Rev** (MWH), 1/9 32 rst + 3/9 20 fou **Vesborg Fyr** (MWH,SDy). Sidste større antal er 24/10 12 fou, 30/10 11 rst, 5/11 15 fou, 30/11 13 fou – alle **Draget Besser Rev** (MWH). Desuden 3/12 11 fou **Albuen Besser Rev** (MWH).

Total: 557 (180) Indsendere: 25 Observationer: 107 Lokalteter: 26

1) Månedstotal 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	23	7	6	31	7	-	30	158	122	40	78	55
2	17	2	2	18	3	-	9	38	32	12	15	11

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus* 05660

For første gang siden 1993 er Mellemkjovent ikke registreret i amtet. Over de sidste 10 år er der i gennemsnit set 3 fugle pr. år.

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus* 05670

Et rigtigt flot år pænt over 10-års gennemsnittet. Året udmærker sig endvidere ved et forårsfund og en lille håndfuld obs henover sommeren, inden vi ser et mere typisk mønster med hovedparten af fund i perioden august-september. Det er bemærkelsesværdigt, at blot 4 af årets fugle er set fra Kysing Næs, der (sammen med Fornæs og området omkring Sødringholm Strand) normalt plejer at dominere materialet.

Forårsobs: 10/5 1 ad mørk fou **Issehoved** (SDy).

Sommerobs: 29/6 1 ad lys S **Eskeplet** (HLL), 16/7 1 N **Eskeplet** (CSS) og 26/7 1 ad fou **Sødringholm Strand** (LTP).

Efterårsfugle ses i perioden 17/8-14/10 med i alt 30: **Fornæs**: 17/8 2 N (AR) og 24/8 3 ad mørke N (HLL). **Kysing Næs**: 18/8 2 ad mørke S (OGJ) og 9/9 2 SØ (HLÆ). **Øer/Hassensør**: 3/9 3 mørke + 1 lys fou, 6/9 2 mørke fou V og 25/9 2 fou (alle DD). **Grenå Strand**: 15/9 2 N og 23/9 4 N (begge AR). Øvrige lokaliteter: 3/9 1 mørk fou **Ebeltoft Færgehavn** (DD), 7/9 1 mørk fou **Sødringholm Strand** (LTP), 9/9 2 ad fou **Ebeltoft-Odden færgen** (AHA), 19/9 1 S **Albuen**, **Besser Rev** (MWH), 27/9 1 fou **Gåsehage** (DD) og 14/10 1 lys fou **Mellempoldene** (OLI).

Total: 34 (18) Indsendere: 11 Observationer: 19 Lokalteter: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	1	1	2	7	22	1	-	-

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus* 05680

Et enkelt fund fra Djursland udgør årets enlige obs af Lille Kjove i amtet. Gennem de sidste 10 år er der i snit set 1-2 fugle om året. Årets obs: 23/9 1 1K trk N **Grenå Strand** (AR).

Storkjove *Catharacta skua* 05690

Fra tidligere at have været meget ustadig gæst i Århus Amt, har Storkjoven siden 1999 vist stabil forekomst med minimum 3 fugle pr. år. De østjyske kyster bidrager i 2003 med 6 fugle til denne flotte statistik.

Årets obs: 17/8 1 N **Fornæs** (AR), 18/8 1 N **Kysing Næs** (OGJ), 28/9 1 N **Fornæs** (AR), 9/10 1 rst **Issehoved** (MWH) og 13/10 1 N + 1 fou på Sølvmåger/Suler **Gåsehage** (DD).

Kjove sp. *Stercorariini* 05709

Et enkelt fund af en fugl i efteråret: 9/10 1 mørk fou **Issehoved** (MWH,SDy).

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* 05750

Årets to fund er begge fra det tidlige forår: 8/3 1 2K fou **Århus Østhavn** (PGH) samt 22/3 1 **Årslev Engso** (FAJ) – sidstnævnte uden yderligere oplysninger.

Dværgmåge *Larus minutus* 05780

Observationer fra den nye **Årslev Engso** dominerer, idet ca. 2/3 af samtlige observationer er herfra, især takket være næsten daglige observationer i perioden 25/5-25/7! Årets total er lavere end sidste års, men dog stadigt pænt over gennemsnittet for 90'erne (35 fugle/år).

Forårets første obs er 9/4 1 trk **Grenå Strand** (TSK), 15/4 1 rst **Årslev Engso** (AMT) og 21/4 3 ad **S Issehoved** (SDy).

Årslev Engso dominerer det sene forår og sommeren. Udover ovennævnte dukker der igen Dværgmåger op ved søen 7/5 2 2K rst (HE) og fra 25/5 1 2K rst (IZN) er der næsten daglige observationer indtil slutningen af juli: 27/5-14/6 1 2K, 15/6-30/6 op til 3 ad og 5 2K, 2/7-25/7 jævnlige 1 ad og op til 5 imm (mange inds.). Herefter kun 6/8 1 Ø (SFP) og 11/9 1 1K (EDY).

De øvrige sommerfund er 2/6 og 8/6 1 2K **Brabrand Sø** (SSK,JSC), 10/6 1 fou **Stubbe Sø** (LN,HRS) og 8/7 1 ad **SØ Århus Havn** (HBP).

Fra efteråret foreligger der, udover ovennævnte fra **Årslev Engso**, 12 fund i perioden 17/8-10/11, max 17/8 5 S + 7/9 6 S, alle **Sødringholm Strand** (LTP), 9/9 10 **Kysing Næs** (HLÆ) og 9/11 6 trk **Kysing Næs** (OGJ).

Vinter: 4/1 1 2K rst **Norsminde** (HBØ), 5/1 1 **Kysing Næs** (FAJ), 1/12 1 1K **S Fornæs** (HLL).

Total: ca. 80 Indsendere: 38 Observationer: 104

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	-	-	8	6	12	8	6	22	6	9	1

Hættemåge *Larus ridibundus* 05820

Med enkelte undtagelser er der tilsyneladende status quo eller en lille tilbagegang de fleste steder, men f.eks. er kolonien i **Brabrand Sø** gået lidt frem efter mange års tilbagegang! Dette endda på trods af etableringen af **Årslev Engso**, hvor der også er opstået en hættemågekoloni. Den væsentligste undtagelse er vores største koloni på **Treskelbakkeholm**, som er gået tilbage med 1000 par, hvilket vejer tungt, når status gøres op.

Det må pointeres at der fra langt de fleste områder ikke vides noget om ynglesucces. Dog fik fuglene i **Brabrand Sø** for første gang i lang tid pænt med unger på vingerne, således tælles der 105 flyvefærdige unger på mågeøen ved Stautrup 30/6 (KEH).

Ynglelokaliteter (antal par/reder): **Knudsø** ved **Gjern** 10-25, **Treskelbakkeholm** 2900-3000, **Sem Sø** 165, **Dystrup Sø** 5, **Møgelose sydvest for Ramten** 4-10, **Huldremose** 75-100, **Bjerregrav mose** 5-10, **Birksom** 80-90, **Lillesø** 22-27, **Tjerrild Mose** 25-30, **Sengeløkke Mose** 23-30, **Alø i Julsø** 60-80, **Frederiksdal Hedesø** 50-75, **Skanderborg Lillesø** 75-100, **Brabrand Sø** 313, **Årslev Engso** 100-130. Hertil enkelte par eller territoriehævdende fugle på yderligere 3 lokaliteter. I alt min. 3915 par (5522 par i 2002!). Der savnes oplysninger fra bl.a. Stavns Fjord.

1. halvårs tre største ansamlinger er: 11/1 4500 rst **Århus Havn** (JTL), 23/3 3000 rst **Mellempoldene** + 2000 rst **Eskeplet** (LTP), 28/3 3000 **Årslev Enge** – få dage efter diget er åbnet! (EDY).

Fra 2. halvår er de store flokke ligesom sidste år mindre og færre, i år således kun to obs over 500, 6/9 550 **Barnekold** (SDy) og 13/9 1600 **Mariager Fjord** (LPJ).

Total: 49.440 Indsendere: 50 Observationer: 237

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7105	1405	18.304	11.008	2463	1585	1209	631	3107	736	1404	483

Stormmåge *Larus canus* 05900

Forekomsten har heldigvis rettet sig noget op efter sidste års bundskraber, hvilket især skyldes flere indberetninger af større flokke. Der er fremgang at spore på de to kendte ynglelokaliteter, hvorfra der foreligger tal, men der mangler oplysninger fra flere områder, f.eks. Alrø, Hjelm og Anholt.

Yngel, alle lok. nævnes (antal reder/par): **Treskelbakkeholm** 10-12 par (PLA), **Tunø Sønderklint** 57 par (SHØ), **Tunø Nørreklint** ca. 145 par (SHØ).

Første halvår bød på kun 4 obs over 500: 26/1 2000 **Fussing Sø** (TBR), 30/1 i alt 1300 fou området ved **Sødringholm** (LTP), 5/2 600 **Århus Havn** (KMO) samt 28/3 1200 **Årslev Engsø** (EDY).

Fra efteråret var de største optællinger 28/9 1100 **Lading Sø** (PGH), 7/10 710 **Årslev Engsø** (EDY), 26/10 540 **Kolindsund** (MST) og 3/12 600 fou **Gjern Ådal** (HST). Så er alle obs over 500 faktisk nævnt!

Total: 14.116 Indsendere: 33 Observationer: 147

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3873	661	3039	828	787	467	130	271	1603	1816	1298	2797

Sildemåge *Larus fuscus* 05910

Britisk sildemåge *L. f. graellsii* 05912

Tre fund i år ligger indenfor det normale for denne races meget fåtallige forekomst her i amtet, 8/8 1 ad rst **Grenå Havn** (SAL), 31/8 1 ad rst **Årslev Engsø** – set sammen med adulte intermedius (RSN), samt 1/11 (sent!) 1 4K+ rst **Norsminde Fjord** vestdel (OGJ).

Nordsøildemåge *L. f. intermedius* 05913

Ynglefuglene i Kattegat tilhører racen Nordsøildemåge og 5 observatører har indsendt sine fund som intermedius. Hovedparten af de Sildemåger der observeres i Østjylland formodes at tilhøre denne race, hvorfor alle ikke-racebestemte fund af Sildemåger behandles herunder.

Yngel: Der foreligger kun optælling fra en af ynglelokaliteterne, nemlig **Treskelbakkeholm** hvor der 21/5 bliver registreret 5-6 par (PLA). Der er dermed ingen oplysninger fra hverken Stavns Fjord, Anholt, Svanegrund eller Hjelm.

Der har i de seneste år hvert år været rapporteret fund af Sildemåge fra både februar, og november-december. Det skal understreges at normal forekomstperiode for arten i de Østjyske farvande er fra starten af marts, evt. med tidlige fund i de sidste dage af februar, og indtil midten af oktober, med enkelte fund indtil begyndelsen af november. Fund der ligger udenfor denne periode, accepterer vi kun, hvis der foreligger en beskrivelse og/eller fuglen(e) ses af flere erfarne observatører. Indtaster man sådanne tidlige eller sene fund bør de derfor som minimum forsynes med en grundig beskrivelse af omstændighederne m.v., det kan f.eks. ske i notefelterne i DOFbasen når fundet indtastes. Herved kan vi som udgangspunkt se, at der ikke er tale om en taste-fejl! I år er der fund af påståede Sildemåger fra hhv. 1/2 og 24/11, som uden nogen som helst ledsagende kommentarer er indtastet på DOFbasen! Den går altså ikke venner!

Normal ankomst medio marts, ja faktisk er ankomstdagen den samme som i 2002: 10/3 1 ad **Sletterhage** (APN), herefter 12/3 1 **Århus Havn** (EDY), og 13/3 1 ad **Dødeå-enge** (CHØ,RSN,SSK m.fl.). De eneste tocifrede antal udenfor yngleområderne er fra **Årslev Engsø**, hvor der gennem foråret og sommeren ses en del oversomrende (?) adulte Sildemåger. Max er 8/6 11 rst (AMT) og 16/6 14 (HLL) – alle **Årslev Engsø**.

Fra efterårstrækket skal nævnes 15/8 25 fou på marker ved **Tåstrup** vest for Århus (EO) – mange så langt inde i landet!, samt 10/9 65 rst **Anholt Nordstrand** (FNI), som godt kan være nogle af de lokale fugle?

Årets sidste, som vi vil være bekendt at nævne her, er 12/10 1 rst **Issehoved** (LEB), ovennævnte graellsii fra 1/11 samt 2/11 2 S **Fornæs** (GGU).

Total: 386 (alle racer) Indsendere: 26 Observationer: 130

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-*	13	90	50	39	47	70	80	8	3*	-

*Nogle fund i februar og november kræves dokumenteret før de kan tælles med.

Middelhavssølvmåge *Larus michahellis* 05915

I kraft af bedre feltkendskab blandt ornitologerne til denne form, der nu betragtes som en selvstændig art, optræder den hermed for første gang i rapporten med egen overskrift. Et fund fra januar 2001 formodes at være denne art. Hertil foreligger der gennem tiderne en række observationer af gulbenede sølvmåger, som

dog ikke er beskrevet eller omtalt nærmere i lokalrapporterne. Ligger man inde med ældre fund af denne eller andre af de "nye" mågearter, er man meget velkommen til at indsende disse, f.eks. ved at indtaste dem på DOFbasen. Bemærk dog at vi helst ser, at der følger en udførlig beskrivelse af fuglen og fundomstændighederne med! Brug notefeltet i DOFbasen hertil!

Årets tre fund er: 8/2 1 ad **Århus Havn** (JTL), 12/2 1 2K **Grenå Havn** (MHR,CO) og 1/11 1 ad **Århus Havn** (KOL).

Sølvmåge *Larus argentatus* 05920

Forekomsten af en række sjældne måger i **Århus Havn** har tilsyneladende haft den "sideeffekt" at man også har talt og indrapporteret de mange Sølvmåger fra havnen. Herved opnår vi en ganske pæn årssum.

Oplysningerne om yngel begrænser sig i år til: **Treskelbakkeholm** 400-420 par (PLA), **Tunø** 2 par (et par hhv. Nørreklint og Sønderklint) (SHØ). Der er desværre ingen oplysninger om de måger, der yngler på tagene i Århus og omegn.

Fra **Århus Havn** foreligger der en række store tal igennem januar og februar, med max 4/1 3000 (HBØ) og 14/1 ca. 2000 (skønnet antal) (CHØ). Det største tal fra 1. halvår udover ovennævnte er 24/3 650 **Norsminde Fjord** østdel (PHA). Fra 2. halvår kun én optælling over 225, 26/12 750 **Århus Havn** (TBN).

Total: 18.071 Indsendere: 39 Observationer: 164

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11.488	1916	971	440	557	90	380	234	523	375	248	849

Kaspisk Måge *Larus cachinnans* 05930

Jvf. bemærkninger under Middelhavssølvmåge, optræder også denne art nu her i rapporten under egen overskrift. Der foreligger dog et ældre fund fra 1953, samt et fund fra 1999, benævnte som "Middelhavssølvmåge", men med det korrekte latinske navn.

7/11 1 ad (KBF,RSN), 30/11 1 ad (KOL) og 26/12 1 ad (TBN) alle **Århus Havn**. Der er med stor sandsynlighed tale om den samme fugl.

Kaspisk Måge.
Århus Havn 7/11 2003.
Foto: Klaus Bertram Fries.

Hvidvinget Måge *Larus glaucoides* 05980

Et enkelt fund er godkendt af SU. Hvidvinget Måge er lokal SU-art i Århus Amt.

18/1-28/3 1 4K, **Århus Østhavn** (IZN,KOL,HBP m.fl.). Der er tale om amtets fjerde fund og det første godkendte fund i Århus Amt siden 1989.

Hvidvinget Måge.
Århus Østhavn 1/2 2003.
Foto: Carl Erik Mabeck.

Gråmåge *Larus hyperboreus* 05990

For 2. år i træk optræder arten i amtet, denne gang med hele to fugle: 7-8/2 1 2K **Grenå Havn** som 8/2 bliver fundet død i havnebassinet (AR,MHR) samt 16/12 1 1-2K **Århus Havn** (MO,SSL) – denne fugl bliver desværre ikke genfundet. I samme periode opholder der sig en leucistisk Sølvmåge på havnen, men observatørerne beretter om karakterer på Gråmågen, der udelukker forveksling.

Svartbag *Larus marinus* 06000

Yngel: **Treskelbakkeholm** 5 par (PLA), er alt. Der er ingen oplysninger fra hverken Stavns Fjord, Svanegrund, Anholt eller andre af de kendte ynglepladser.

Også den øvrige indrapportering er svag, således kun to obs over 15 fugle: 8/2 45 rst **Dronningborg Bredning** (LTP) og 15/8 38 fou **Jernhatten** (HST).

Total: 407 Indsendere: 38 Observationer: 107

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
37	96	43	18	23	19	36	59	41	18	9	8

Ride *Rissa tridactyla* 06020

En årssum på kun 145 Rider er ikke meget, men nok forventeligt, når man tager vejret i betragtning, idet 2003 vel må betegnes som et overvejende "roligt" år, med kun få af de rigtig voldsomme lavtrykspassager, som vi ved, at der skal til, for at der for alvor kommer Rider ind i Kattegat.

1. halvår er som vanligt en tam affære, med i alt 8 fund i perioden 17/1-12/3. Værd at nævne er 17/1 15 **Grenå Strand** (MHR) samt 29/1 19 N **Fornæs** (HLL).

Efterårets forekomst indledes med 24/8 5 N **Fornæs** (HLL), og frem til 16/12 foreligger der i alt 14 obs. **Fornæs** med 9 obsdage og **Kysing Næs** med 3 obsdage dominerer. De eneste tocifrede er 24/11 13 ad N **Fornæs** (HLL), 6/12 22 N **Kysing Næs** (OGJ) samt 16/12 29 ad N **Fornæs** (HLL).

Total: 145 Indsendere: 9 Observationer: 22

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
39	2	3	-	-	-	-	5	-	9	28	59

Rovterne *Sterna caspia* 06060

Med en total på 12 fugle siden 1988 forekommer Rovternen ret ustadigt i amtet med. Det sidste fund ligger tilbage i 2000, så det er glædeligt med en flot gammel fugl i år i den nyetablerede Årslev Engso: 20/7 1 ad sdr rst og fou **Årslev Engso** (OGJ,RDN,SSK,FAJ,SSL) raster midt i søen ud for det sydlige fugletårn. Kl. 11.50 trækker den sandsynligvis nord i stor højde.

Splitterne *Sterna sandvicensis* 06110

Intet mindre end et rekordår. De mange store forekomster fra blandt andet Samsø, Sødringholm området og Ebeltoft Færgenhavn giver en årstotal der er højere end de to totaler for 2001 og 2002 tilsammen! På yngleområdet er det som sædvanlig magert uden nogen sikre ynglefund i år. Ankomsten er pænt tidlig.

Yngel: 0-1 par **Treskelbakkeholm, Mariager Fjord** (PLA m.fl.) – en enkelt fugl i Hættemågekolonien.

Årets første fugle er små 14 dage tidligere end den gennemsnitlige ankomst: 12/3 2 fou **Lushage** Samsø, 13/3 2 of **Kolderne** (begge MWH) og 15/3 1 **Brokold** (MWH,SDy).

Største obs i 1. halvår (≥ 25): 5/4 148 N **Sødringholm Strand** (LTP), 17/4 30 fou **Brokold** (SDy), 21/4 93 **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK), 13/6 85 **Bønnerup Strand** (APN) og 29/6 46 S **Eskeplet** (HLL).

2. halvår (sum for nabolokaliteter ≥ 100): 18/8 70 rst **Ebeltoft Færgenhavn** + 60 fou **Øer/Hassensør** (DD), 23/8 102 rst **Ebeltoft Færgenhavn** (LPJ), 5/9 127 fou **Kolderne** (SDy,MWH), 6/9 230 rst **Ebeltoft Færgenhavn** + 60 fou **Øer/Hassensør** (DD), 7/9 155 rst **Ebeltoft Færgenhavn** + 50 fou **Øer/Hassensør** (DD), 12/9 152 rst **Kolderne** + 94 rst **Draget** samt 19/9 126 rst **Kolderne** (alle MWH), 21/9 185 rst **Brokold** (MWH), 24/9 119 rst **Ebeltoft Færgenhavn** (DD) og 5/10 110 rst **Ebeltoft Færgenhavn** (DD,CEM).

De sidste fugle forsvinder til normal tid, bortset fra en enkelt efternøler. Novemberfund findes dog også fra 1996 og 1999: 18/10 1 N **Kysing Næs** (OGJ), 19/10 2 fou **Gåsehage** (DD) og 2/11 1 1K S **Fornæs** (GGU).

Total: 4874 (1295) Indsendere: 36 Observationer: 246 Lokalteter: 48

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	15	440	34	203	475	1191	2157	358	1	-

Fjordterne *Sterna hirundo* 06150

En god dækning af trækket over Årslev Engso gør 2003 til et rekordår for Fjordternen. Småflokke af terner observeres i juli og august – evt. med korte fourageringsstop – trække forbi den nyetablerede sø. Derudover er der også store obs fra Kysing Næs og Salten Langsø, som antagelig er rekorder for lokaliteterne.

Yngel: 23-36 par. 15-20 par **Treskelbakkeholm, Mariager Fjord** (PLA m.fl.), 8-10 par **Sem Sø** (KEH,TN), 0-4 par **Rejstrup Enge** (PHJ), 0-1 par **Mørke Kær** (PLA) og 0-1 par **Alø** i Julsø (PLA,JKI).

Ankomst: 18/4 3 **Årslev Engso** (HLL), 26/4 1 **Ø Gudenåparken** (LTP), 27/4 3 **Fussing Sø** (BKR) og 1 N **Fløjstrup Strand** (OGJ,LAM,HLÆ).

Trækket ved **Årslev Engso** i perioden 21/7-20/8 omfatter 573 fugle med følgende dagsmax (≥ 25): 25/7 54 V (HLL), 26/7 22 V + 12 NV (JSC,JLY), 1/8 43 V (HLL), 2/8 59 V (RBøL,MHA,ALM), 8/8 28 V (HLL), 13/8 87 V (HLL), 17/8 min. 100 trk (FAJ,JSC,SHØ) og 20/8 46 V (HLL). Hertil kommer, at nogle fugle registreret som rastende, måske blot gjorde kort fourageringsstop jf. den indledende kommentar.

Årets største obs udover ovenstående (≥ 30): 8/8 30 rst **Årslev Engsø** (HLL), 16/8 40 V + 70 rst **Salten Langsø** (GGU), 18/8 130 S **Kysing Næs** (OGJ) og 20/8 60 V **Øer/Hassensør** (DD).

Sidste obs: 22/9 2 fou **Fussing Sø** (LTP), 24/9 1 1K fou **Sminge Sø** (SFP) og 28/9 2 V **Sletterhage** (JPL,JKL).

Total: 1338 (388) Indsendere: 53 Observationer: 146 Lokalteter: 38

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	19	36	54	228	969	32	-	-	-

Fjord-/Havterne *Sterna hirundo/S. paradisaea* 06159

15 obs af 261 fugle. Også ved de ubestemte terner noteres et træk igennem ådalen ved Årslev Engsø.

Største obs (≥ 25): 10/7 30 rst **Ebeltoft Færgenhavn** (LTP), 11/7 31 fou/trk, 7/8 63 V og 18/8 53 V alle **Årslev Engsø** (PLA,EDY).

Havterne *Sterna paradisaea* 06160

Lidt bedre end sidste år men alligevel lavere end 10-års gennemsnittet. Der er ynglefund fra blot 4 lokaliteter.

Yngel: 172-197 par fordelt på 4 lokaliteter: 100-120 par **Treskelbakkeholm** (PLA m.fl.), 70 par **Mellempoldene** (LTP,LPJ,PLA), 1-4 par **Mågeøen**, Følle Strand (PLA) og 1-3 par **Århus Østhavn** (CHØ,HBP).

De første fugle ankommer et par dage efter den gennemsnitlige ankomstdato (9/4) gennem de sidste 10 år: 12/4 2 fou **Yderfjorden**, Mariager Fjord (LPJ) samt 3 fou **Alrø Poldkrog** (OGJ), 17/4 2 **Hesselholm** (LEB) og 7 fou **Brokold** (SDy).

Største obs (inkl. ynglefugle) (> 75): **Barnekold**: 29/4 100 og 25/6 110 (SDy,MWH). **Mellempoldene**: 12/5 85, 22/5 110, 30/5 100 og 14/7 100 (LTP,LPJ,PLA). Endeligt ses 4/5 min. 75 Mellempoldene + min. 80 **Sødringholm Strand** (LTP).

De sidste Havterner forlader amtet meget tidligt, idet der mod sædvane ikke ses nogen i september: 16/8 1 ad sdr + 1 1K fou **Sminge Sø** (SFP) samt 12 trk **Fornæs** (HLL) og 20/8 3 V **Øer/Hassensør** (DD).

Total: 1264 (1326) Indsendere: 31 Observationer: 75 Lokalteter: 31

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	344	395	241	262	22	-	-	-	-

Dværgterne *Sterna albifrons* 06240

Et udmærket år, der ligger lidt over 10-års gennemsnittet. Et par optællinger fra Anholt er med til sørge for, at totalen ligger, hvor den gør. Beretninger om yngel er der desværre ikke mange af, men tallene fra Anholt rummer sikkert en del ynglefugle. Ankomsten rammer præcis den gennemsnitlige ankomstdato, mens de sidste fugle ses omtrent 14 dage tidligere end normalt.

Yngel: 0-1 par **Ebeltoft Færgenhavn** (JPL,JKL) og 1 par **Mellempoldene** (LTP,LPJ,PLA).

Første obs: 25/4 1 fou **Hesselholm** (SDy), 28/4 1 fou **Øster Hedekrog** (SDy,MWH) og 29/4 1 fou **Yderste Holm** (SDy).

Største obs (≥ 5): 7/5 11 + 8/5 26 **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR), 11/5 12 **Anholt** (TSK,MHR) og 20/7 9 trk **S Eskeplet** (HLL).

Indlandsobs noteres fra **Årslev Engsø**: 27/6 2, 5/7 1 og 20-24/7 op til 2 (HLL,AWM,FAJ m.fl.).

Sidste obs: 30/7 2 S **Eskeplet**, 30/7 2 fou + 2/8 4 fou **Sødringholm Strand** (alle LTP).

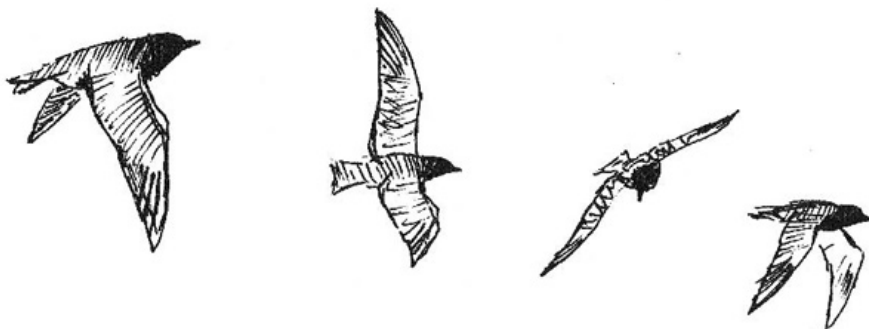
Total: 115 (108) Indsendere: 24 Observationer: 52 Lokalteter: 18

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	4	53	14	40	4	-	-	-	-

Sortterne *Chlidonias niger* 06270

Med 15-16 fugle er 2003 et rimeligt år lidt under 10-års gennemsnittet på 21 fugle.

Alle obs nævnes: 31/5 2 (muligvis 6) fou **Stubbe Sø** (PLA), 17/6 1 fou **Årslev Engsø** (JW,JØP,DSA), 1/7 4 **Årslev Engsø** (EDY), 2/7 1 **Årslev Engsø** (HLL), 5/7 2 **Årslev Engsø** (FAJ), 2/8 1 ad + 2 1K rst derpå trk **SØ Norsminde Fjord, østdelen** (OGJ), 17/8 2 1K S **Sødringholm Strand** (LTP) og 18/8 1 1K fou derpå trk **N Kysing Næs** (OGJ).

Lomvie *Uria aalge* 06340

Et dårligt år med kun 57 fugle mod et gennemsnit på ca. 130 fugle de seneste 10 år.

1. halvår: Lidt flere observationer end sædvanligt med 1/1-10/1 1 rst **Århus Østhavn** (APN,OGJ,CHØ), 25/1 1 S **Kysing Næs** (OGJ), 29/1 2 N **Fornæs**, 9/2 1 fou **Gjerrild Nordstrand** (RSA), 19/2 2 **Mols Hoved** (FH) og 19/2 1 **Fornæs** (MHR,TSK).

2. halvår: De første fugle ses primo oktober med 9/10 1 N **Fornæs** (HLL) og 9/10 5 rst/V + 11/10 6 V + 12/10 11 V **Issehoved**, Samsø (SDy,MWH), hvor sidstnævnte er eneste obs på mere end 10 fugle i år.

Største dage (>2 fugle) er i år 29/10 4 vdr rst **Kattegat** (Århus-Odden) (TVI,HHE), 1/11 4 S **Kysing Næs** (OGJ) og 2/11 5 S+1 N **Fornæs** (GGU).

Total: 57 (129) Indsendere: 11 Observationer: 24 Lokalteter: 8

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	4	-	-	-	-	-	-	-	27	19	3

Alk *Alca torda* 06360

Den ornitologiske aktivitet ved Fornæs har igen i år været relativt begrænset med 13 observationsdage fra 19. oktober til 27. december. Årstotalerne for 2003 for Alk/Alkefugl sp. ligger under de seneste 10 års niveau, se Figur 9, men bemærk to meget store år (1995 og 1999) med ca. 140.000 fugle. Årstotalen i amtet er således ikke kun afhængig af ornitologisk aktivitet ved Fornæs, men bestemt også hvorvidt ornitologerne "rammer en stor dag" ved Fornæs, hvor forekomsten kan variere meget fra dag til dag.

1. halvår: Der er set væsentligt flere Alke i 1. halvår end normalt. De største observationer (>20 fugle) er fra 29/1 89 N + 1/2 20 trk + 4/2 23 rst/trk + 9/2 32 S **Fornæs** (HLL,CO,FRO), 9/2 20 fou **Grenå Strand** (MHR), 9/2 32 S **Kysing Næs** (OGJ) og 12/2 180 S **Grenå Havn** (MHR,CO).

2. halvår: Første fugle ses lidt senere end normalt med 9/10 5 N + 13 S **Fornæs** (HLL), 11/10 2 V **Issehoved**, Samsø (SDy) og 12/10 15 **Fornæs** (FNI). Der er kun få større dage (>1000 ex) med 25/10 7696 trk, 5/11 4451 N + 25 S og 17/11 1996 N + 110 S alle **Fornæs** (alle HLL). Forekomsten ved Fornæs varierer meget fra dag til dag, således ses 26/10 blot 735 fugle ved Fornæs (HLL) efter knap 8000 fugle dagen før.

Fra december to større dage ved **Fornæs** med 1/12 307 S + 4 N og 16/12 135 N + 17 S (begge HLL).

Total: 17.826 (56.379) Indsendere: 34 Observationer: 72 Lokalteter: 24

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
125	417	9	-	-	-	-	-	-	8554	8246	475

Alk/Lomvie/alkefugl sp. *Alca torda/Uria aalge/Alcinae* 06369/06569

Kun 8 observationer i denne kategori i år.

1. halvår: Samlet 3 obs med et enkelt større fund med 16/2 35 fou **Issehoved**, Samsø (SDy).
2. halvår: 5 obs med kun en enkelt stor forekomst 2/11 3305 S +1164 N **Fornæs** (GGU).

Tejst *Cepphus grylle* 06380

Desværre endnu et år med mangelfulde oplysninger fra amtets ynglefuglelokalteter, således er der i år kun præcise optællinger fra Tunø.

Yngel: På **Tunø** er der i år optalt 54 par (SHØ,KNP) mod 62 par sidste år. Ved **Sangstrup Klint** er der flere observationer, flest 16/4 22 rst (HAC), dog foreligger ingen konkret optælling (sidste års 5-6 par her). Fra **Anholt** er der meldinger om ynglefugle med 5/5 4 + 13/5 4 **Anholt Havn** og 6/5 2 **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR). Fra Samsø-området er der i år kun meget få observationer, hvor eneste større observationer er fra 13/3 14 **Lindholm** (MWH). Fra yngletiden i øvrigt foreligger kun 8 observationer af 1-2 individer, hvilket forhåbentlig blot er udtryk for manglende ornitologisk aktivitet.

1. halvår: Tejsten er truffet ved de sædvanlige lokaliteter med flest fugle ved **Samsø**, 24/1 10 fou + 20/2 9 fou **Lindholm** (MWH). Desuden er der 4/2 til 14/3 set 1-2 fugle **Århus Havn** (RSN,KO,CEM m.fl.).
2. halvår: De første fugle udenfor ynglepladserne ses 24/8 1 S **Fornæs** (HAC) og 6-7/9 1 rst **Kysing Næs** (OGJ). Der er i år flere pæne observationer (>5 fugle) med 9/10 5 rst-trk og 11/10 6 V + 1 Ø **Issehoved**, Samsø (SDy,MWH), 2/11 3 S + 1 N (GGU) og 1/12 6 S **Fornæs** (HLL).

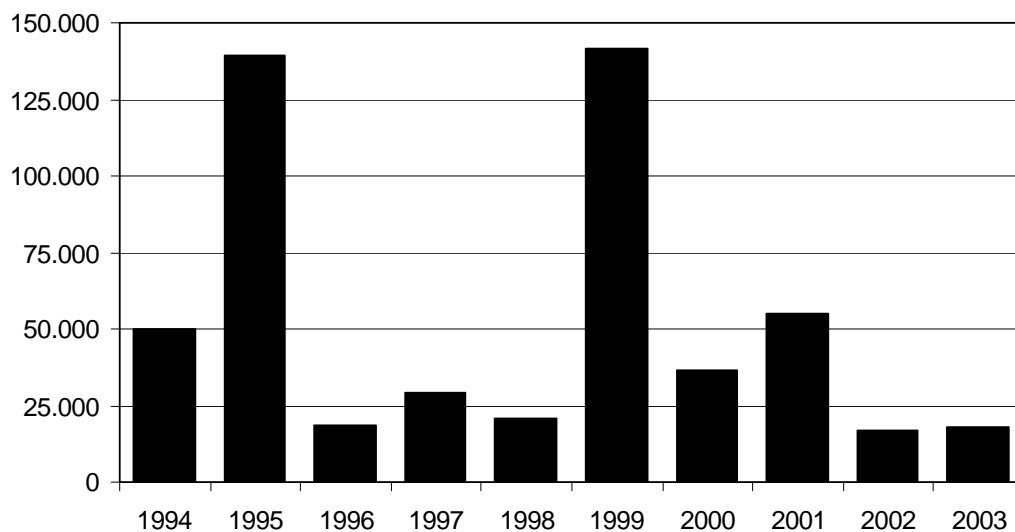
Total: 222 (174) Indsendere: 25 Observationer: 64 Lokalteter: 18

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
12	8	22	12	195	24	8	-	2	13	1	-

Søkonge *Alle alle* 06470

Et dårligt år med kun 9 fugle. Alle nævnes:

1. halvår: 1/2 1 S **Fornæs** (CO), 12/2 1 S->rst **Kysing Næs** (OGJ), 17/2 1 N + 1 rst **Grenå Havn** (MHR, TSK) og 28/2 2 fou **Sangstrup Klint** (AR,MHR).
2. halvår: 18/10 1 fou **Bønnerup Havn** (SFX), 5/11 1 S og 11/11 1 S **Fornæs** (HLL,CSS).

Figur 9. Årstotaler for Alk + Alkefugl sp. i perioden 1994-2003.

Lunde *Fratercula arctica* 06540

Med 8 fugle igen et år på samme lave niveau som de seneste 5 år, hvor årstotalen har været 6-9 fugle. Forekomsten er således under sidste 10-års gennemsnit på 10,8 fugle. Alle nævnes:

1. halvår: 29/1 1 N **Fornæs** (HLL), 9/2 2 N **Kysing Næs** (OGJ), 14/3 1 2K rst **Århus Østhavn** (CHØ m.fl.). Sidstnævnte fugl bliver meldt ud via DOFcall, hvorfor mindst 20 ornitologer når at se fuglen.
2. halvår: 2/11 3 S **Fornæs** (GGU) og 8/11 1 vdr N->rst **Kysing Næs** (OGJ).

Tamdue *Columba livia var. domesticus* 06650

Forvildede Tamduer er meldt fra 3 lokaliteter: 9/3 250 + 26/10 300 + 26/12 200 **Århus Østhavn** (HET, PPR,TBN), 3/5 4 **Tunø** (KNP) og 25/5 1 død **Århus Nord** (JLY).

En af fuglene fra **Tunø** melder KNP som rugende på **Sønderklint**, hvilket er det første indrapporterede ynglefund siden arten blev "optaget" i Lokalrapporten (1998).

Huldue *Columba oenas* 06680

Er arten i tilbagegang? – spørges der i 2002 årsrapporten. Det er der heldigvis ikke noget, der tyder på i år med den bedste årstotal i tre år. Der er set/hørt Hulduer på 63 lokaliteter, hvilket er rekord.

Yngel: Der er indsendt oplysninger om 13-17 ynglepar fra 9 lokaliteter: 2-3 par **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 2-3 par **Tinning Skov**, 2 par **Søbygård Skov**, 2 par **Nørreris Skov** (alle PHJ), 1-3 par **Hem Skov** (TN), 1 par **Fajstrup Krat**, 1 par **Houlbjerg Skov**, 1 par **Volstrup Skov** (alle PHJ), 1 par **Tivoli Friheden, Århus** (TK). Hertil kommer 46 syngende fugle, i perioden 7/3-25/8, fra 24 lokaliteter, flest 30/3 7 sy **Velling Skov** (AWM) og 16/3 6 sy **Fussingø Skov** (CSS). Der er ikke oplysninger om sikre ynglepar i **Fussingø Skov** i år (25 par i 2002).

1. halvår: De første fugle meldes 4/1 1 rst **Fussingø Skov** (CSS), 13/1 4 rst **Fornæs** (HLL) og 20/1 1 rst **Risskov Skov** (MHA). Der er noteret 105 trækkende Hulduer, flest 10/3 17 N + 16/3 12 N **Grenå Strand** (MHR,AR), 23/2 10 NØ **Gjerrild Nordstrand** (DD) og 18/3 7 N **Moesgård Strand** (HLL). Træksum for de største lokaliteter: 16 (23/2-21/4) **Gjerrild Nordstrand** (DD,GGU m.fl.), 16 (7/3-24/3) **Moesgård Strand** (HLL,JTL m.fl.), 38 (8/3-2/4) **Grenå Strand/By** (MHR,AR,TSK) og 11 (15/3-21/4) **Issehoved** (MWH, SDy). Øvrige obs (>10): 9/2 38 rst **Thorsø Nørre Djurs** (MHR) og 24/2 19 of **Hinnerup** (CBT).

2. halvår: Der er indsendt 14 trækkende fugle, heraf er de 13 fra **Samsø**. Alle nævnes: 4/9 2 S **Hesselholm** (SDy), 4/9 3 trk + 5/9 1 trk + 4/10 4 trk og 5/10 3 SV **Vesborg Fyr** (SDy,MWH) og 28/9 1 SV **Studstrup** (FNI). Årets sidste obs bliver 26/10 1 of **Kolindsund** (MST).

Total: 323 (379) Indsendere: 50 Observationer: 101 Lokaliteter: 63

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	73	137	27	23	15	7	13	14	8	-	-

Ringdue *Columba palumbus* 06700

En art der registreres i meget varierende antal. I 10-årsperioden således fra 8746 (1997) til 76.707 (2000). Årets sum er i den lave ende, hvilket nok især skyldes 2. halvårs magre trækobs.

Yngel: Der er indrapporteret 8 ynglepar, flest 3 par **Grenå By** (ABU). Desuden er der indsendt oplysning om 178 syngende fugle, i perioden 24/1-4/9, flest 29 **Hem Skov** og 21 **Nonneholt Plantage** (begge TN).

1. halvår: Der er talt 22.599 trækkende Ringduer. De første ses 6/1 200 S **Strandkær** (DD) – kuldeflugt? De næste ses 23/2 852 N **Moesgård Strand** (JTL). Øvrige flokke (>1000): 16/3 1800 N **Grenå Strand** (AR,MHR), 16/3 1008 N + 22/3 1315 N + 24/3 1479 N **Moesgård Strand** (JTL,HLL), 12/4 1500 trkf + 21/4 2650 Ø **Gjerrild Nordstrand** (PST,GGU) og 22/4 1250 trk **Gjerrild By/Marshøj** (AR,TSK,MHR). Træksum for de største lokaliteter: 5721 (23/2-24/3) **Moesgård Strand** (JTL,HLL m.fl.), 6530 (26/2-22/4) **Gjerrild** (GGU,PST m.fl.) og 3054 (9/3-16/3) **Grenå Strand/By** (AR,MHR,CO). De største rastende flokke

(>200): 12/1 200 **Hørret Skov** (FNI), 4/2 300 rst **Langemark Samsø**, 5/2 500 rst + 16/2 300 rst **Brattingsborg Skov** (alle MWH), 15/2 250 **Skødstrup/Løgten** og 23/3 200 of **Rosenholm Skov** (begge FNI).

2. halvår: Her registreres 2084 trækkende fugle, med den første 5/9 1 trk **Vesborg Fyr** (MWH). Øvrige trækkende flokke (>100): 28/9 330 SV + 5/10 130 SV **Gåsehage** (DD), 5/10 290 S **Ebeltoft Færgenhavn** (DD,CEM), 5/10 483 trk **Vesborg Fyr** (MWH), 12/10 185 trk **Alrø Egehoved** (JSC) og 12/10 420 SV **Feldballe** (DD). De største rastende flokke (>200): 2/10 285 fou **Kolindsund** (MST), 2/10 700 **Gyllingnæs** (EDY), 4/10 400 rst **Permelille Samsø** (MWH) og 9/10 400 fou **Bjørnedam Samsø** (SDy).

Total: 31.357 (39.601) Indsendere: 51 Observationer: 244 Lokalteter: 132

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1122	2774	15.192	7657	231	48	15	56	510	3599	289	164

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto* 06840

Et år noget under middel, men dog den højeste årstotal siden 2000. Eneste indsendte ynglepar er 6-7 par **Ryomgård** (UBM) og 12/5 1 K **Bryrup** (AWM). Derudover noteres 9 syngende fugle på 7 lokaliteter.

1. halvår (obs>3): 9/1 15 **Grenå** (BJS) og 28/3 4 **Brabrand Sø** (HST). Ikke imponerende!

2. halvår: Der er noteret 6 trækkende fugle: 1/9 1 trk + 5/9 1 trk + 5/10 4 SV **Vesborg Fyr** (MWH). Øvrige obs (>10): 2/7 15 + 6/9 11 + 12/11 20 + 22/11 50 **Århus Østhavn** (ANB,PPR,IZN), 14/12 30 **Lading** (HET), 29/12 16 **Tranebjerg by/agerland** (MWH), 29/12 12 **Nørreskifte** (MWH) og 31/12 22 **Ballen/Ballehage** (MWH).

Total: 260 (580) Indsendere: 21 Observationer: 49 Lokalteter: 29

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
24	7	13	10	4	6	18	-	15	7	61	95

Turteldue *Streptopelia turtur* 06870

I år er der ingen indsendte obs, hvilket er første gang siden 1988!

Gøg *Cuculus canorus* 07240

Årets antal ligger under niveauet for de sidste 10 år. Der er ikke noteret nogen ynglepar, men til gengæld mindst 124 kukkende fugle (summen af lok.max).

Første fugl noteres meget, meget tidligt, 17/4 1 FVF's reservat ved **Stubbe Sø** (JPL). Herefter mere normalt 30/4, **Årslev Engso** (ANB), **Lysbro Skov** (SFP) og **Bjerregrav Mose** (CSS,BKR) – hver med en enkelt fugl. Fra 1/5 er der næsten daglige observationer.

Største observationer i yngletiden er (>3): 11/5 4 sy **Rejstrup Enge** (PHJ), 23/5 4 **Gjerrild Nordstrand** (HAC), 30/5 6 sy **Ringkloster**, Skanderborg Sø (GGU), 30/5 5 sy **Fladbro Enge** (LTP), 1/6 8 sy **Bjerregrav Mose** (CSS) og 11/6 10 **Tåstrup Sø** (EO).

Årets sidste fugle noteres 9/9 1 of og 11/9 1-2 rst **Anholt** (FNI) samt 13/9 1 ad rst **Strandkær** (DD).

Total: 235 Indsendere: 47 Observationer: 161 Lokalteter: 95

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	3	149	68	5	5	5	-	-	-

Slørugle *Tyto alba* 07350

Tre obs og blot et enkelt indrapporteret ynglepar er ikke meget. Iflg. Grell *et al.* (2004) er der dog 2 ynglepar i amtet i 2003, hvilket skal ses i relation til en samlet landsbestand på 214 par. En enkelt observation af en vesttrækkende fugl ved højlys dag 12/3 **Brabrand Nord** (LBO) er ret usædvanlig. Fuglen bliver for øvrigt skarpt forfulgt at Solsorte. Husk at arten er DATSY-art.

Stor Hornugle *Bubo bubo* 07440

Frasorteret de mest oplagte gengangere er der kun tale om en forekomst på 11 fugle og 0-4 ynglepar. Der er ingen observationer af ungfugle i år, men flere af de gammelkendte ynglelokaliteter har muligvis rummet sikre ynglepar. Iflg. Grell *et al.* (2004) er der 3 par i amtet i 2003. Da arten er DATSY-art skal der nok en gang opfordres til at sende alle obs ind.

Kirkeugle *Athene noctua* 07570

6 ynglepar og 2 enlige fugle er en lille fremgang for arten i forhold til sidste år. Der er igen i år meldt om et nyt par, som dog ifølge lokale har været på lokaliteten i flere år. Arten er DATSY-art, så husk at sende evt. obs ind til koordinatoren.

Natugle *Strix aluco* 07610

Et ganske fint år, der ligger lidt over 10-års gennemsnittet. Den totale ynglebestand er uden tvivl langt større, men kræver en mere målrettet optællingsindsats end andre arter, hvis den reelle bestand skal anslås.

Yngel: Der er meldt om 58-60 syngende/yngepar fra i alt 46 lokaliteter, heraf 10 par med observation af unger. Tudende fugle høres hele året men i år især i februar, marts og maj.

Årets største obs inkl. ynglefugle er (≥ 5): 12/2 5 sy + 18/3 6 hørt **Velling Skov** (AWM), 13/4 8 **Hestehave Skov** (LPJ) og 27/8 5 sy/kald **Hinnerup** (APN).

Total: 155 (138) Indsendere: 45 Observationer: 118 Lokaliteter: 68

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11	23	22	15	33	17	5	7	12	3	4	3

Skovhornugle *Asio otus* 07670

Igen et år med en lav årstotal, men yngletallet er dog øget i forhold til sidste år. Det er endvidere meget bemærkelsesværdigt med en stribe trækobs fra Djursland, hvor fuglene er set trække i skumringen.

Yngel: 15 syngende/yngepar fra 12 lokaliteter heraf 7 par med observation af unger. To lokaliteter har mere end ét muligt ynglepar: 20/2 3 sy **Rye Sønderskov** (HST) og 13/6 2 ynglepar **Fuldbro Mølle** (GGU). De resterende lokaliteter har et enkelt par: **Stjær Bakkeskov** (PLA), **Skørring** (FNI), **Funderholme** (MER,SFP,EBJ), **Egå Enge** (KEH,SHC), **Søskov** v. Brabrand Sø (JTL,LBO,CHØ), **Bryrup Langsø** (AWM,Rikke Smed), **Emborg Odde** (GGU), **Stubbe Sø** (JPL,JKL), **Brunholm Mose** (JPL,JKL) og **Bratningsborg Skov** (MWH).

Trækobs: **Grenå Strand**: 24/2 1 N (MHR), 14/3 1 N (MHR), 15/3 3 NØ (AR,MHR) og 12/4 1 trk (AR,MHR,TSK). **Fuglsang Hede**: 28/3 2 trk Ø (AR,MHR,TSK).

Sovepladser er der kun to obs fra: 1/1 4 og 10/2 4 **Grenå Kommune Plantage** (BJS,AR).

Total: 58 (77) Indsendere: 28 Observationer: 39 Lokaliteter: 28

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	8	11	6	13	10	4	-	2	-	-	-

Mosehornugle *Asio flammeus* 07680

Et rigtigt fint år med 20-21 fugle, hvilket er dobbelt så mange som 10-års gennemsnittet, men der er stadig et godt stykke op til de 30 fugle, som sås i 1989. Alle obs nævnes.

1. halvår: 22/1 **Grenå Enge** (MHR), 18/2 1 **Grenå Strand** (AR), 23/2 1 Ø **Fuglsang Hede** (MHR,TSK), 9/3 1 N samt 15/3 1 begge **Grenå Strand** (AR,MHR), 15/3 1 **Årslev Enge** (KKK), 16/3 1 **Nørre Klitsø** (AR), 27/3 1 **Fuglsang Hede** (MHR,TSK), 29/3 1 rst/trkf **Gjerrild Nordstrand** (JPL,KEH), 12/4 1 trk **Grenå**

Strand (AR,TSK,MHR), 21/4 1 N **Issehoved** (SDy,MWH), 23/4 1 **Sværsm**, Samsø (BSN via MWH), 25/4 1 N **Hesselholm** (SDy) samt (samme?) 1 N **Issehoved** (MWH), 8/5 1 fou **Bjerregrav Mose** (CSS), 10/5 1 indtrk til rst **Issehoved** (SDy), 13/5 1 fou **Øer Maritime Feriecenter** (HST), 18/5 1 N **Gjellerup Egekrat** (AHO) samt 29/5 1 N derpå rst **Dragsmur** (JTL).

2. halvår: Blot en enkelt fugl 11/10 1 indtrk **Grenå Strand** (AR).

Natravn *Caprimulgus europaeus* 07780

I år er der 4 obs af 7 fugle (alle fra den vestlige del af amtet), hvilket desværre er et normalt lavt antal.

Ved den landsdækkende inventering af Natravne i 1992-96 bliver der fundet 6 spillende fugle i amtet (Anholt og Midtjylland). Her blev Natravnen angivet som forsvundet fra Djursland samt store dele af Østjylland (Jensen og Jacobsen 1996). Men sidste år blev der meldt om et ynglepar på Djursland, og selvom den ikke er genfundet, på trods af flere besøg på lokaliteten i år, så det er bare med at holde øjne og især ører åbne.

Alle obs nævnes: 9/7 2 **Hjøllund** (EDY), 17/7 1 **Gludsted Plantage**, 17/7 3 sy **Store Hjøllund Plantage** og 17/7 1 sy **Vrads Sande** (alle PLA).

Mursejler *Apus apus* 07950

Betydeligt flere fugle end sidste år, men alligevel den næstlaveste årstotal siden 1994. En enkelt obs udgør 42% af årstotalen.

Der er i år indkommet følgende oplysninger om ynglende Mursejlere i amtet: 20-30 par **Randers** (EVL), 6 par **Gammel Estrup** (PLA), 1-2 par **Vorup By** (BKR), 1 par **Feldballe Kirke** (JPL,JKL) og 1 par **Århus Midtby** (JLY). Mon ikke der er overset enkelte par rundt om i amtet!

1. halvår: Den hidtil tidligste ankomst af Mursejler i amtet er 24/4 (1993) hvor en fugl ses ved **Gudenå vest for Randers**. Men i år bliver der sat ny ankomstrekord med en ekstrem tidlig obs 13/4 2 **Solbjerg** (JSW) – både set og hørt. Det er samtidig de første Mursejlere i Danmark i 2003. De næste ses til mere normal tid 27/4 1 **Randers Kommune** (LAM,TEP) og 28/4 1 **Brabrand Sø** (RSN).

Den nye **Årslev Engsø** bliver flittigt brugt af Mursejlere som fourageringsområde. De største flokke her er: 14/6 600 (SSK), 24/6 2000 (PLA) og 25/6 800 (KBF,RSN). Fra øvrige lokaliteter i amtet er de største forekomster: 20/5 200 rst **Brabrand Sø** (RSN), 23/5 70 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HAC) og 22/6 50 fou **Dronningborg Bredning** (LTP).

2. halvår: De største fouragerende flokke (>40): 2/7 700 + 5/7 100 + 6/7 400 + 7/7 400 **Årslev Engsø** (HLL,JSC,IZN,LLH,KBF), 13/7 50 **Ryomgård** (ABU), 27/7 150 **Hornbæk Enge** (LTP) og 8/8 40 **Pindstrup** (ABL). Trækobs: De første trækkende fugle meldes 16/7 4 S **Sødringholm Strand** (LTP) og 20/7 4 S **Eskeplet** (HLL), øvrige trækobs (>50): 26/7 560 S + 18/8 63 S **Øer/Hassensør** (DD), 26/7 85 S **Sødringholm Strand** (LTP), 26/7 60 S **Alrø Vadegrund** (JOP) og 14/8 140 V **Dronningborg Bredning** (LTP). Årets to sidste obs bliver: 16/9 1 rst **Århus Midtby** (RSN) og 19/9 2 S **Sletterhage** (JPL,JKL).

Total: 4699 Indsendere: 43 Observationer: 104 Lokaliteter: 62

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	20	414	2115	1654	393	103	-	-	-

Isfugl *Alcedo atthis* 08310

Frasorteret oplagte gengangere bliver årets sum på 196 fugle mod 200 i 2002 og 248 i 2001.

Yngel: Der er indsendt oplysninger om 9-10 par på 7 lokaliteter, hvilket er en pæn fremgang mod sidste års 7-8 par på 6 lokaliteter: 2-3 par **Borre Sø** (FNI), 2 par **Fussingø Mølledam** (BKR), samt 1 par på følgende lokaliteter: **Gelbæk** (HST), **Funder Å** (HST), **Dronningborg Bredning** (LTP), **Haraldslund Skov** (APN), **Årslev Engsø** (LBO m.fl.).

De største obs er (>2): 18/1 5 + 22/1 5 + 22/3 5 **Funder Å** (EDY), 16/3 3 **Bjerregrav Mose** (CSS), 20/3 3 **Århus Å** (EDY), 17/5 4 **Borre Sø** (FNI), 10/8 6 (2 ad + 4 juv) **Haraldslund Skov** (APN), 26/8 7 **Gudenåen, Langå** (ROR) og 12/12 3 **Årslev Engsø** (HLL).

Total: 196 Indsendere: 75 Observationer: 160 Lokalteter: 80

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
17	9	29	14	13	12	10	24	12	20	20	16

Biæder *Merops apiaster* 08400

For andet år i træk gæster denne smukke fugl amtet.

29/5 1 hørt **Mårup Østerstrand, Samsø** (CKP) og 29/6 1 fou **Silkeborg** (HBA, Kirsten Laursen).

Fuglen fra Silkeborg bliver hørt og set fouragerende med en flok svaler og Mursejlere ved havnen i ca. 5 min, inden den tabes af syne over Papirfabrikken.

Hærfugl *Upupa epops* 08460

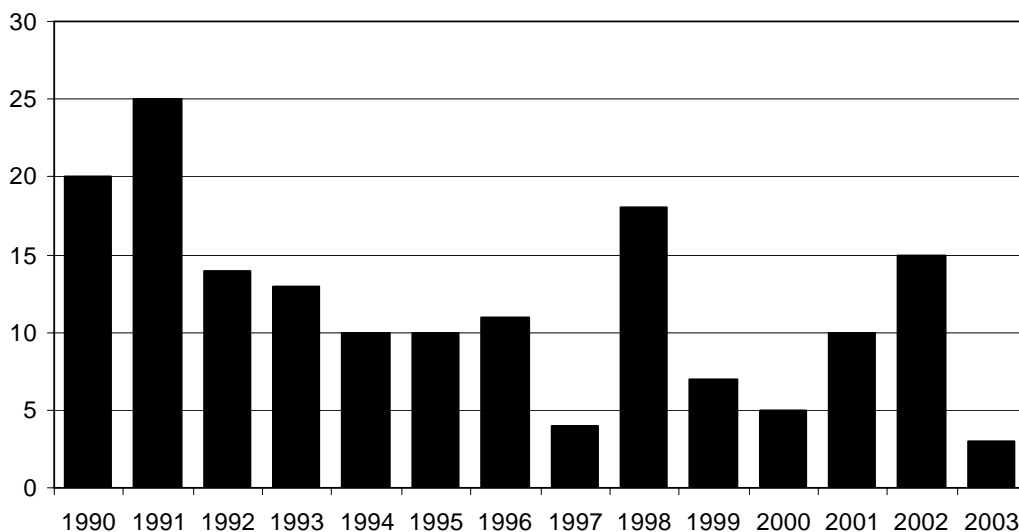
Med 4 fund tangeres rekordårene 1989 og 2001.

22/4 1 trkf **Dragsmur** (DD), 23/4 1 fou **Sælvig** (MWH), 13/5 1 rst **Anholt By** (FSV) og 26/10 1 rst **Brattingsborg Gods** (Michael Rasmussen via MWH).

Om fuglen ved **Dragsmur** skriver DD: "Turde ikke forcere tangen og gik sydvestover." Denne fugl kan måske være identisk med den der ses den følgende dag på Samsø.

Vendehals *Jynx torquilla* 08480

Antallet af indrapporterede fugle har altid ligget på et lavt niveau, men årets 3 obs er bundskraberen. Selv om arten "går stille med dørene" især i yngletiden, tyder meget alligevel på, at den er i voldsom tilbagegang (Figur 10). Alle obs nævnes.: 1/5 1 **Brabrand Sø** (RSN, Stephan Lund), 19/6 1 of **Salten Langsø** (PEN) og 4/9 1 **Vorre v. Skødstrup** (FNI).

Figur 10. Årstotaler for Vendehals i perioden 1990-2003.

Grønspætte *Picus viridis* 08560

Der er indsendt 133 observerede fugle, eller lidt flere end sidste år, men stadig langt fra antallet først i 90'erne. Som sædvanligt er de fleste registreringer af enkeltfugle, selv om der er undtagelser. Det er vanskeligt at få sig et indtryk af artens status, da de indsendte oplysninger ikke svarer til den reelle forekomst. De få observationer fra yngleperioden vidner om, at den ikke gør meget væsen af sig i den periode. Arten forekommer spredt over det meste af amtet i mange blandingskove.

Yngel: Der er kun indsendt 6 ynglefund: 2 par **Alstrup Krat**, 2 par **Skrødstrup Skov**, Hadsund, 1 par **Hou Skov**, Hadsund, 1 par **Nonneholt Plantage** (alle TN), 1 par **Torskov** (FFA) og 1 par **Sødringholm Skov** (LTP). Hertil en række mulige ynglepar.

1. halvår: Enkelte obs af mere end én fugl (>1): 23/2 2 **Moesgård Storskov** (KBF), 14/3 2 **Velling Skov** (AWM), 14/3 3 **Fussingø Skov** (BKR), 15/3 **Sødringholm Skov** (LTP), 23/3 2 **Enemærket Skov**, Veng Sø (JKI), 26/3 3 sy **Silkeborg Østerskov** (EBJ) og 9/4 4 of **Ildal Skov** (NPB).

2. halvår: Blot 15 obs fra 12 lokaliteter, og der ses kun 1-2 fugle pr. obs (>1): 16/7 2 **Torskov** (FFA) og 17/9 2 **Silkeborg Vesterskov** (SFP).

Total: 133 (170) Indsendere: 43 Observationer: 108 Lokaliteter: 59

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	9	52	34	10	4	3	3	6	1	4	2

Sortspætte *Dryocopus martius* 08630

Arten der i amtet først fik fodfæste i skovene omkring Silkeborg og senere i Løvenholmskovene, findes efterhånden i alle amtets større skove. Den optræder mere solitær end de andre spætter.

Yngel: Der er oplysning om ynglefund på 6 lokaliteter: 2 par **Hem Skov**, 1 par **Skrødstrup Skov**, Hadsund (begge TN), 1 par **Søbygård Skov** (JW,JØP), 1 par **Søby Lunde** (CHØ) og 1 par **Frijsenborg Lystskov** (PHJ). Kedeligt at der mangler konkrete oplysninger fra artens kerneområder. Der er dog oplysninger om syngende fugle herfra og fra andre potentielle ynglelokaliteter.

1. halvår: (>1): 22/2 2 **Salten Langsø** (PEN), 25/2 2 fou **Fussingø Skov** (PST) og 26/3 2 sy **Silkeborg Østerskov** (EBJ) samt 14/3 + 30/3 4 **Velling Skov** (AWM),

2. halvår: Blot 15 obs af 15 fugle på 13 lokaliteter fordelt over hele amtet, men ingen obs fra december.

Total: 105 (106) Indsendere: 41 Observationer: 90 Lokaliteter: 52

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	15	34	24	7	5	1	1	5	4	4	-

Stor Flagspætte *Dendrocopos major* 08760

Langt den almindeligste af vore spætter, men ligesom dem, ses den ofte alene, selv om det er knapt så udtalt, som med de øvrige. Antallet af indrapporterede fugle stiger stadigt, så vi nu er ved at være tilbage på antallet fra 90'erne. Der foreligger i år optællinger foretaget af TN af ynglefugle fra nogle af skovene i den nordlige del af amtet – bliv ved med det, og andre må gerne tage idéen op!

Yngel: Der er indsendt oplysninger om 40 ynglepar fra 10 lokaliteter: 13 par **Hem Skov**, 11 par **Skrødstrup Skov**, Hadsund, 4 par **Hou Skov**, 3 par **Alstrup Krat**, 2 par **Nonneholt Plantage** (alle TN), 2 par **Sødringholm Skov** (LTP), 2 par **Stavtrup Skov** (LLH), 1 par **Hørret Skov**, 1 par **Amstrup Enge** (begge DSA) og 1 par **Lunden Skov** s.f. Herskind (PGH). Hertil en række lokaliteter med syngende fugle.

1. halvår: Der træffes i år enkelte større forekomster også udenfor yngletiden. Vinterperiodens største forekomster er (lok.max >2) : 4/1 3 **Dyrehaven**, Rugård (JKL,JPL), 4/1 7 **Århus Å** (EDY), 15/2 3 **Mejlgård Overskov** (LPJ), 16/2 7 **Brattingsborg Skov** (MWH,SDy) og 23/2 8 **Løvenholm Skov** (JPL). I det tidlige forår ses stadig ansamlinger (lok.max >4): 9/3 5 **Rugård Sønderskov** (JPL,JKL), 14/3 16 **Kongsdal Skov** (TN), 16/3 9 **Tårup Skov** (JPL,JKL), 18/3 5 **Moesgård Strand** (RDN), 23/3 8 **Amstrup Enge** (GGU) og 29/3 14 **Løvenholm Skov** (JPL).

2. halvår (træk): 25/9 2 SV **Sødringholm Strand** (LTP), 28/9 1 trkf **Gåsehage**, Mols (DD) og 30/9 1 SV **Sødringholm Strand** (LTP). Øvrige blot (lok.max >2): 13/11 3 **Brattingsborg Skov** (MWH).

Total: 428 (485) Indsendere: 44 Observationer: 191 Lokalteter: 108

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
37	41	141	68	44	21	2	15	25	13	9	12

Lille Flagspætte *Dendrocopos minor* 08870

Arten har tilsyneladende etableret sig på to lokaliteter henholdsvis nord og syd i amtet.

Observationerne tyder på et ynglepar fra den sydlige lokalitet, **Amstrup Enge**, hvorfra der i perioden 14/3-1/5 gøres 9 obs (OGJ,HLÆ,AWM,GGU,SSK,TBN,DSA,MML). Hertil 2 obs fra **Fussingø Skov**: 7/3 1 fou (PST) 6/4 1 of (CSS).

Toplærke *Galerida cristata* 09720

Til stor glæde for hitjægerne og andet godtfolk er Toplærken nu tilbage i Århus Amt igen. På Brendstrupgårdsvej ved parkeringspladsen til EDB-gruppen i **Skejby** holder en Toplærke til i perioden 11/6-28/7 (se foto). Toplærken ses af mere end 12 observatører (IHS,TH,APN,ABU m.fl.). Den synger ivrigt og hævder territorium over for Sanglærkerne, men der findes ikke egentlige tegn på yngel.

Herudover indrapporteres 2/12 1 rst **Grenå By** (AR), der ses omkring busstationen, trods eftersøgning kan den dog ikke genfindes dagen efter.

Toplærke. Skejby 15/6 2003.

Foto: Peter Nielsen.

Hedelærke *Lullula arborea* 09740

Der er i år indrapporteret 9 syngende fugle på 8 lokaliteter, alle nævnes: 14/3 2 rst sy **Sondrup Plt** (OGJ), 24/3, 20/5 og 30/5 1 sy **Strandkær** (DD,CSS), 31/3 1 sy **Mols Bjerger** (CAN), 8/5 1 sy **Søholm Skov** (DSA), 24/5 1 sy **Frederiksdal Hede** (SFP), 5/6 1 sy **Sødringholm Skov** (LTP), 29/6 1 fou sy **Vrads Sande** (KJ) og 3/7-17/7 1 sy **Feldballe** (DD).

Forår: Første obs: 11/3 1 rst **Issehoved** (MWH) og 13/3 1 N **Dragsmur** (DD). Træk: 15 trækkende i perioden 13/3-28/4, flest (lok.max >1): 18/3 3 N **Moesgård Strand** (HLL,RDN), 23/3 2 SØ **Sødringholm Strand** (LTP) og 24/3 4 N **Dragsmur** (DD,AGN).

Efterår: 18 trækkende i perioden 22/9-16/11, flest (lok.max >1): 28/9 2 V og 5/10 6 SV **Gåsehage** (begge DD), 12/10 2 trk **Alrø Egehoved** (JSC) og 16/10 2 SV **Feldballe** (DD). Sidste obs: 16/11 1 trk **Hesselholm** (SDy) og 16/11 1 SV **Vesborg Fyr** (SDy,MWH).

Total: 48 (67) Indsendere: 20 Observationer: 39 Lokalteter: 21

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	20	1	3	2	2	-	5	13	2	-

Sanglærke *Alauda arvensis* 09760

Antallet af lokaliteter hvorfra Sanglærken er indrapporteret er øget med 50 %, hvilket har resulteret i en fordobling af det totale antal fugle til lidt over gennemsnitsniveauet for de foregående 10 år. 7-9 indrapporterede ynglepar er langt under det reelle antal, så lad dette være en opfordring.

Ynglepar: 7-9 indrapporterede ynglepar på 2 lokaliteter. 5-7 par **Mellempoldene** (LTP) og 2 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA). Herudover er der 228 syngende fugle på 59 lokaliteter i perioden 17/2-3/8, flest (lok.max >9): 8/3 12 sy **Sødringholm Strand** (LTP), 16/4 10 rst sy **Marshøj**, Gjerrild (LPJ), 22/4 10 sy **Bjerregrav Mose** (BKR), 14/5 15 sy **Øer/Hassensør** (HST), 31/5 10 sy **Vitved** (OJE).

Forår: 2936 trækkende i perioden 16/1-7/5, kulminerer pri. marts **Sødringholm Strand**: 240 trækkende i perioden 13/2-30/3, flest 8/3 197 trk (LTP). **Issehoved**: 110 trækkende i perioden 5/3-21/4, flest 15/3 86 trk (SDy). **Moesgård Strand**: 418 trækkende i perioden 7/3-16/3, flest 7/3 318 N (JTL). 23/2 140 N **Veggerslev** (MHR,TSK), 26/2 100 trkf **Gjerrild Nordstrand** (MHR), 8/3 250 N **Grenå Strand** (AR), 8/3 250 N **Fuglsang Hede** (MHR), 9/3 500 trk **Grenå Strand** (AR) og 10/3 105 N **Dragsmur** (DD). Større rastende flokke (>75): 8/3 150 rst **Assendrup Enge** (PEØ), 12/3 250 rst **Enslev** (AR,MHR), 12/3 350 rst **Sælvig Havn** (MWH), 14/3 400 rst **Skindbjerg** (AR). Øvrige større obs: 7/3 350 **Fuglsang Hede** (MHR) og 10/3 150 of **Gjerrild Bakken** (FNI).

Efterår: 939 trækkende i perioden 15/9-28/11, kulminerer sep-okt Største obs (lok.max ≥45): 28/9 45 V **Gåsehage** (DD), 10/10 50 trk **Vesborg Fyr** (SDy,MWH), 12/10 93 trk **Alrø Egehoved** (JSC), 12/10 145 SV **Feldballe** (DD), 12/10 220 SV **Issehoved** (SDy). Øvrige større obs: **Kolindsund**: 20/9 125 fou, 2/10 450 fou, 5/10 820 fou, 10/10 150 fou (alle MST).

Total: 8468 (7806) Indsendere: 49 Observationer: 298 Lokalteter: 134

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
153	691	4453	70	147	74	12	15	494	2261	59	39

Bjerglærke *Eremophila alpestris* 09780

Tilbagegangen for Bjerglærken fortsætter til nu før 1993-niveauet. Er det en tendens der fortsætter?

1. halvår: Alle nævnes: 12/1 4 SV **Sødringholm Strand** (LTP), 19/1 13 of **Råby Kær** (CSS), 9/2 7 of **Demstrup Vase** (LTP), 13/2 14 fou og 5/4 3 rst **Sødringholm Strand** (begge LTP).

2. halvår: Alle nævnes: 19/10 1 N **Fornæs**, 2/11 2, 22/11 3 **Eskeplet** (alle HLL), 29/11 15 **Mellempoldene** (SHØ) og 28/12 1 rst **Sødringholm Strand** (CSS).

Total: 63 (138) Indsendere: 4 Observationer: 10 Lokalteter: 6

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
17	21	-	3	-	-	-	-	-	1	20	1

Digesvale *Riparia riparia* 09810

Et pænt år med en tredobling af indrapporterede fugle og en tidobling af indrapporterede ynglepar.

Ynglepar: 1028-1470 ynglepar på 8 lokaliteter. 0-90 par **Birkesig Råstofgrave**, 0-170 par **Glatved Kalkbrud**, 0-150 par **Glatved Strand** (alle JPL,JKL), 50-60 par **Stjær Grusgrav** (PLA), 340 par **Nørreklit** og 530 par **Sønderklit** begge Tunø (SHØ), 100-120 par **Nordsamsø** (MWH) og 8-10 par **Porskær** v. Gudenåen (HST). Herudover er der meddelt 58 huller i **Hoed Grusgrav** og 32 huller i **Balle Grusgrav**.

1. halvår: Første obs: 15/4 3 rst **Mørke Kær** (GGU) samt 16/4 6 of **Hinnerup** (APN), 1 S **Gjerrild Nordstrand** (BJS) og 1 of **Bjerregrav Mose** (CSS). Træk: 30 trækkende i perioden 16/4-4/5, største obs (>4): 21/4 13 N **Issehoved** (MWH,SDy). Større rastende flokke (lok.max >50): 3/5 100 rst **Tunø** (KNP) og 20/5 100 rst **Brabrand Sø** (RSN), 24/6 100 fou **Stubbe Sø** (DD), 6/7 100 fou **Årslev Engso** (JSC).

2. halvår: Træk: 1686 trækkende i perioden 30/7-30/9, kulminerer 13/8-31/8, flest (lok.max ≥60): 13/8 180 SV **Øer/Hassensør** (DD), 14/8 340 V **Dronningborg Bredning** (LTP), 23/8 150 V **Gjerrild Nordstrand** (HAC), 31/8 540 V **Gudenåparken** (LTP), 6/9 60 trk **Vesborg Fyr** (MWH,SDy). Større rastende flokke (>50): 31/7 52 fou **Karlby Klint** (UBM), 22/8 400 rst **Årslev Engso** (RSN,KBF), 1/9 550 rst **Stubbe Sø Enge** ø.f. **Stubbe Sø** (ABU) og 7/9 100 fou **Årslev Engso** (PLA).

Total: 5296 (4705) Indsendere: 37 Observationer: 97 Lokaliteter: 50

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	104	1624	284	422	2064	798	-	-	-

Landsvale *Hirundo rustica* 09920

Et gennemsnitsår også hvad ynglefund angår, selvom det reelle antal ynglepar er langt højere.

Ynglepar: 22-28 ynglepar på 5 lokaliteter: 15-20 par **Pindstrup** (ABL), 4 par **Alrø** (NH), 1-2 par **Issehoved** (MWH), 1 par **Ryomgård** (UBM) og 1 par **Søbygård Gods** (CHØ).

1. halvår: Første obs: 14/4 1 N **Feldballe** (DD), 2 rst **Langør** (Connie Jensen via DD) og 15/4 indrapporteres der fra 7 lokaliteter. Træk: 303 trækkende i perioden 14/4-25/5 kulminerer ult. april, flest (lok.max >10): 27/4 19 trk **Grenå Strand** (AR,MHR,TSK), 28/4 13 Ø **Øster Hedekrog** (SDy), 29/4 100 N **Feldballe** (DD) og 30/4 20 N **Dragsmur** (DD). Større rastende flokke (>125): **Brabrand Sø**: 29/4 500, 20/5 800 rst og 25/5 1000 (alle RSN). 10/5 200 fou **Dystrup Sø** (ABU), 24/6 500 fou **Stubbe Sø** (DD) og 6/7 200 fou **Årslev Engso** (JSC).

2. halvår: Træk: 5591 trækkende i perioden 26/7-17/10 kulminerer ult. aug-sep **Vesborg Fyr**: 776 træk/7 obs i perioden 1/9-8/10, flest 28/9 310 S (MWH). **Alrø Egehoved**: 408 trk/4 obs i perioden 7/9-12/10, flest 20/9 159 SV (JSC). **Sødringholm Strand**: 331 trk/5 obs i perioden 26/7-30/9, flest 14/9 185 SV (LTP). **Sletterhage**: 790 trk/3 obs i perioden 13/9-28/9, flest 19/9 600 S (JPL,JKL). **Gåsehage/Øer/Hassensør**: 920 trk/7 obs i perioden 20/8-17/10, flest 28/9 400 V (DD). Desuden 23/8 500 V **Gjerrild Nordstrand** (HAC), 6/9 350 S **Hesselholm** (SDy), 17/9 400 SV og 18/9 600 S **Strandkær** (begge DD). Større rastende flokke (lok.max >400): 6/9 500 fou **Bølling Sø** (MER), 7/9 500 fou **Årslev Engso** (PLA) og 28/9 500 fou **Feldballe** (DD). De sidste svaler ses 19/10 6 fou **Gåsehage** (DD), 22/10 1 of **Hinnerup** (APN) og 26/10 1 **Bønnerup Havn** (HLL).

Total: 17.524 (23.291) Indsendere: 63 Observationer: 349 Lokaliteter: 139

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	1448	2637	814	490	2027	9811	297	-	-

Bysvale *Delichon urbica* 10010

Årets sidste enlige Bysvale ses 18/11 – mere end en måned efter de forrige Bysvaler. Mon den er kommet sikkert frem til sit vinterkvarter?

Ynglepar: 274-281 ynglepar på 7 lokaliteter, alle nævnes: 16 par **Glatved Strand** (JPL,JKL), 23 par **Søbygård Gods** (CHØ), 127 par **Bjerre** (LTP), 2-3 par **Kolind** (ABU), 3-4 par **Ryomgård** (UBM), 30-35 par **Pindstrup** (ABL) og 73 par **Karlby Klint** (UBM).

1. halvår: Første obs: 16/4 2 **Tåstrup** (EO), 19/4 1 fou **Bjerregrav Mose** (CSS) og 20/4 2 **Mørke Kær** (SHØ). Træk: 322 trækkende i perioden 21/4-25/5, flest 23/5 300 Ø **Gjerrild Nordstrand** (HAC). Større rastende flokke (lok.max >20): 29/4 50 **Brabrand Sø** (RSN), 2/5 30 **Årslev Engsø** (SSK), 22/5 25 fou **Bjerregrav Mose** (BKR) og 2/7 30 **Århus Østhavn** (ANB).

2. halvår: Træk: 929 trækkende i perioden 18/8-9/10 kulminerer ult. aug/pri. sep, flest (lok.max >20): 23/8 100 fou trk **Stubbe Sø** (PLA), 23/8 80 V **Gjerrild Nordstrand** (HAC), 1/9 400 V **Vesborg Fyr** (MWH,SDy), 3/9 30 SV **Øer/Hassensør** (DD), 19/9 45 S **Sletterhage** (JPL,JKL). Større rastende flokke (lok.max >50): 31/7 60 rst **Glatved Strand** (PHA), 6/8 400 rst **Besser** (MWH), 6/8 67 rst **Ballen** (MWH), 23/8 450 fou **Kolindsund** (MST), 24/8 100 **Strandkær** (DD) og 30/8 200 fou **Sødringkær** (LTP). Sidste obs: 2/10 1 S **Øer/Hassensør** (RSN,KBF,KKK), 9/10 1 indtrk **Fornæs** (HLL) og 18/11 1 fou **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (ABU).

Total: 3823 (5384) Indsendere: 45 Observationer: 141 Lokalteter: 76

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	122	449	322	139	1789	998	2	1	-

Svaler sp. *Hirundinidae* 10019

Der er i år 2 store observationer: 2/5 2000 fou og 11/9 2000 rst nat **Lading Sø** (begge HET).

Markpiber *Anthus campestris* 10050

Markpiberen, som ikke observeres hvert år i Århus Amt, og som kun findes regelmæssigt på Anholt, er i år repræsenteret med én observation: 12/5 2 rst **Anholt Flyveplads** (TSK,MHR).

Skovpiber *Anthus trivialis* 10090

Antallet er svagt faldende, men dog ikke langt under gennemsnittet for de foregående 10 år.

Ynglepar: 1-2 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA). 53 syngende fugle på 21 lokaliteter i perioden 22/4-22/7, flest (lok.max >2): 4/5 7 sy **Sødringkær** (LTP), 16/5 8 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 1/6 8 sy **Strandkær** (DD), 5/6 4 sy **Sødringholm Skov** (LTP) og 14/6 3 sy **Vrads Sande** (PLA).

1. halvår: Første obs: 15/4 1 N **Beder** (OGJ), 16/4 1 **Gjerrild Bakken** (MHR) og 17/4 1 N **Issehoved** (MWH,SDy). Træk: 110 trækkende i perioden 15/4-11/5, kulminerer ult. april, flest (>6): 21/4 15 Ø **Gjerrild Nordstrand** (GGU), 21/4 37 trk **Issehoved** (SDy,MWH), 22/4 7 N **Dragsmur** (DD), 25/4 19 trk **Hesselholm** (SDy) og 28/4 12 NØ **Issehoved** (SDy). Ingen større rastende flokke.

2. halvår: Træk: 74 trækkende i perioden 13/8-5/10, kulminerer pri. september flest (lok.max >3): 17/8 4 SV **Øer/Hassensør** (DD), 5/9 36 trk **Vesborg Fyr** (SDy,MWH), 14/9 5 trkf **Sønderbjerg**, Anholt (FNI), 20/9 4 SV **Mols Hoved** (FNI). Større rastende flokke (lok.max): 12/9 43 **Anholt**, 12/9 10 of **Anholt Havn**, 12/9 15 of **Nordbjerg**, Anholt og 13/9 5 **Sønderbjerg**, Anholt (alle FNI). Sidste obs: 21/9 1 SV **Alrø Egehoved** (JSC), 28/9 1 SV **Gåsehage** (DD) og 5/10 1 SV **Ebeltoft Færgehavn** (DD).

Total: 365 (831) Indsendere: 27 Observationer: 82 Lokalteter: 46

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	108	58	27	5	14	152	1	-	-

Engpiber *Anthus pratensis* 10110

De pæne tal skyldes en kraftig aktivitet i september, oktober og til dels i april. Antallet af ynglepar er igen oppe på et mere normalt niveau.

Ynglepar: 32-40 ynglepar på 7 lokaliteter, alle nævnes: 2 par **Treskelbakkeholm** (PLA), 7-10 par **Overgårds Dige** (LTP), 15-18 par **Mellempoldene** (LTP,LPJ,PLA), 3-4 par **Langør** (MWH), 3 par **Bølling Sø** (MER), 1-2 par **Århus Østhavn** (CHØ) og 1 par **Skejby** (KEH). Syngende fugle: 40 syngende fugle på 20 lokaliteter i perioden 8/3-2/7, flest (lok.max >2): 14/3 4 sy **Ajstrup Bugt** (TN), 15/3 3 sy **Sødringholm**

Strand (LTP), 4/5 3 sy **Bølling Sø** (MER), 7/6 3 sy **Alrø Egehoved** (NH), 7/6 3 sy **Alrø Poller** (NH), 22/6 3 sy **Langør** (MWH) og 2/7 4 sy **Århus Østhavn** (ANB).

1. halvår: Træk: 2260 trækkende i perioden 7/3-27/4, kulminerer ult. apr, flest (>40): **Issehoved**: 20/4 350 trk, 21/4 835 N og 22/4 129 N (SDy,MWH). 21/4 100 Ø **Gjerrild Nordstrand** (GGU), 22/4 400 N **Dragsmur** (DD) og 25/4 180 trk **Hesselholm** (SDy). Større rastende flokke (lok.max >70): 20/4 140 **Gjerrild Bakken** (MHR,HAC,TSK), 21/4 80 fou **Kragemosen** (SDy), 26/4 75 rst **Kolind** (FNI), 28/4 100 rst **Bjerregrav Mose** (BKR), 28/4 250 fou **Issehoved** (SDy), 5/5 250 rst **Anholt By** (TSK,MHR), 6/5 254 rst **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR), 10/5 160 rst **Anholt Sønderstrand** (TSH,MHR).

2. halvår: Træk: 22.081 trækkende i perioden 28/8-8/12 kulminerer ult. sep/pri. okt, flest: **Ebeltoft Fægehavn**: 4800 trækkende i perioden 24/9-5/10, største enkeltobs: 5/10 2000 V (DD). **Gåsehage**: 7620 trækkende i perioden 27/9-5/10, flest 28/9 5500 V (DD). 24/9 4500 V **Øer/Hassensør** (DD). **Strandkær**: 540 trækkende i perioden 17/9-8/10, flest 17/9 200 SV (DD). **Fornæs**: 3268 trækkende i perioden 28/9-5/11 flest 28/9 3000 indtrk (AR). 17/9 200 S **Århus Østhavn** (RDN), 28/9 110 SV **Skødstrup** (FNI). **Alrø Egehoved**: 644 trækkende i perioden 15/9-4/12, flest 21/9 216 SV (JSC). Større rastende flokke (>75): 27/9 250 fou **Kolindsund** (MST) og 5/10 200 fou **Skaføgård** (MST).

Total: 28.194 (9372) Indsendere: 62 Observationer: 307 Lokalteter: 106

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
31	43	209	3403	870	82	33	99	19.933	3355	80	56

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* 10120

Ingen observationer i år!

Skærpiber *Anthus petrosus* 10135

På **Århus Østhavn** er der 2-3 ynglepar (HBP), hvor voksenfuglene er set flyve med føde i næbbet. Derudover er der følgende sommerobs: 8/7 5, 14/7 2 og 24/7 1 alle **Århus Østhavn** (HBP,KFB,RSN).

1. halvår: Større rastende flokke (>8): 4/1 10 rst **Norsminde** (HBØ), 19/2 11 rst **Fornæs** (MHR,TSK), 22/2 14 **Sangstrup Klint** (ABU) og 28/2 10 rst **Sangstrup Klint** (AR,MHR). Sidste obs: 6/4 1 rst **Sangstrup Klint** (PST), 11/4 1 **Årslev Enge** (EDY) og 18/5 2 **Århus Østhavn** (CHØ).

2. halvår: Første obs: 7/9 1 S **Sødringholm Strand** (LTP), 11/9 1 **Besser Rev** (LEB) og 13/9 1 S **Lushage**, **Helgenæs** (LBO). Træk: 45 trækkende i perioden 7/9-25/10, flest (>1): 25/10 39 trk **Fornæs** (LLH,HLL). Større rastende flokke (>9): **Fornæs**: 19/10 13, 2/11 28 og 10/11 14 (HLL,GGU,OEH).

Skærpiber.

Tangkrogen, Århus 12/1 2003.

Foto: Carl Erik Mabech.

Skærpiber. CEM

Total: 593 (382) Indsendere: 46 Observationer: 190 Lokalteter: 42

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
134	123	32	6	2	-	9	-	38	112	120	17

Bjergpiber *Anthus spinoletta* 10140

Den nyeste viden har vist, at Bjergpiberen i vinterdragten er meget mere karakteristisk og unik i forhold til, hvad felthåndbøgerne illustrerer. Efterårets første obs er i Danmark allerede 15/10 på Rømø (se Fugle i felten april 2004). I december er der invasionsagtige tilstande i landet. Efter en kraftig udtynding i årets indrapporteringerne fra Århus Amt lyder totalen på min. 4 fugle i 1. halvår og 18 fugle i 2. halvår.

1. halvår: 1/1-21/2 1 **Århus Havn/-Østhavn** (OGJ,APN,MEC m.fl.), 11/1-16/1 1 **Tangkrogen** (OGJ,TBN, OJE m.fl.) – nok samme som ved Østhavnen, 5/2-28/2 1 **Brabrand Sø** (SSK,KBF,RDN,LBO). Desuden 7/1 2 fou **Moesgård Strand** (ANB) og 19/1 1 rst **Sødringholm Strand** (CSS). Sidste obs: 21/2 1 rst **Århus Østhavn** (PEC), 26/2 1 **Brabrand Sø** (RDN) og 28/2 1 rst **Brabrand Sø** (LBO).

2. halvår: Årets første er alle fra **Årslev Eng sø**: 12/11 7 rst (RSN,KBF), 13/11 5 fou (RBØL,SSK) og 14/11 9 fou (ANB). **Årslev Eng sø**: 16 obs i perioden 12/11-21/12, flest 28/11 12 (RSN,KBF). 28/11 2 **Brabrand Sø**, vestenden (KBF,RSN), 18/11 1 **Kolindsund** (EDY), 14/12 1 rst **Sødringholm Strand** (CSS), 21/12 1 rst **Grenå Strand** (AR) og 30/12 1 rst **Norsminde Fjord**, vestenden (OGJ).

Total: 21 Indsendere: 25 Observationer: 62 Lokalteter: 13

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	15	10

Gul Vipstjert *Motacilla flava* 10170

Der er indrapporteret 666 fugle, hvilket er et meget lavt antal, sammenlignet med de foregående år. Det skal dog tilføjes, at 333 fugle er overflyttet til Nordlig Gul Vipstjert, da observatørerne har racebestemt dem i bemærkningsfeltet i DOFbasen. Derfor kære observatører, når I har racebestemt Gul Vipstjert, så indtast dem venligst under racen! Der er i år indsendt oplysninger om yngel på 7 lokaliteter – det må nødvendigvis være fugle af arten Almindelig Gul Vipstjert og omtales derfor under denne art.

1. halvår: Ankomst som normalt 26/4 1 fou **Tranebjerg by/agerland** (SDy), 29/4 5 rst **Langør** (MWH), 2 trk **Brokold** og 4 trk **Øster Hedekrog** (begge SDy). Der er indrapporteret 141 trækkende fugle i perioden 29/4-11/5, flest: 9/5 80 NV **Stubbe Sø** Fugleværnsfondens reservat og 11/5 36 trk **Issehoved** (SDy).

2. halvår: Der ses 155 trækkende fugle i perioden 10/8-28/9, flest: 13/8 27 SV **Strandkær/Molslaboratoriet/Øvre Strandkær** (DD), 17/8 14 SV **Øer/Hassensør** (DD) og 5/9 19 trk **Vesborg Fyr** (MWH, SDy). Årets sidste observation er 28/9 1 trk **Vesborg Fyr** (MWH).

Total: 665 Indsendere: 34 Observationer: 115 Lokalteter: 57

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	43	265	8	25	187	137	-	-	-

Almindelig Gul Vipstjert *Motacilla flava flava* 10171

Antallet af indrapporterede Almindelig Gul Vipstjert er mere end fordoblet i forhold til 2002. Det skyldes dog udelukkende nogle pæne observationer af rastende fugle på **Anholt** i træktiden.

Yngel: Der er heller ikke i 2003 indrapporteret ynglepar, men der er indsendt observationer af 13-14 ynglepar under ikke-racebestemt Gul Vipstjert, flest: 4 par **Bjerre/Byvejle/Tuerne/Syften** (CSS), 3 par **Overgårds Marker** (LTP) og 2-3 par **Sødringkær/Under Bakken** (LTP). Det må utvivlsomt også dreje sig om racen Almindelig Gul Vipstjert.

1. halvår: Ankomst lidt tidligere end normalt 18/4 1 rst **Norsminde Fjord vestdel** (OGJ). Forårets største observationer er 5/5 26 rst **Anholt By**, 6/5 36 rst **Anholt Flyveplads** og 26 rst **Anholt Engen** (alle TSK,MHR). Eneste større observation uden for Anholt er 26/4 11 rst **Norsminde Fjord vestdel** (OGJ).

2. halvår: Kun 1 observation fra efteråret 29/7 3 of **Alrø Egehoved** (SFP).

Total: 162 Indsendere: 6 Observationer: 16 Lokalteter: 10

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	13	145	1	3	-	-	-	-	-

Nordlig Gul Vipstjert *Motacilla flava thunbergi* 10173

Et meget dårligt år for racen med bare 367 fugle. Som sædvanligt ligger alle observationer i foråret.

Årets første obs er 26/4 1 rst **Norsminde Fjord** (OGJ), 28/4 1 han rst **Brabrand Sø**, østenden (RSN) og 29/4 2 rst **Langør** (MWH). Årets største obs: 5/5 126 rst **Anholt By** (TSK,MHR), 8/5 86 rst **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR) og 19/5 45 fou **Issehoved** (MWH). Årets sidste obs 25/5 6 **Hesselholm** (LEB).

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea* 10190

Årstotalen på 354 fugle gør 2003 til det bedste år for arten, i den tid årsrapporten er udgivet. Det ser ud til, at alle egnede lokaliteter er indtaget af denne smukke fugl, men derimod ser det ud til, at der observeres færre og færre trækkende fugle.

Yngel: Antallet af sikre/sandsynlige ynglepar er faldet til 13-14 par og der er ingen lokaliteter med mere end 1 par. Der er dog indrapporteret rigtig mange fugle i yngletiden fra egnede lokaliteter, så mon ikke der er mange ynglepar gemt her.

1. halvår: Som det har været tilfældet de senere år, er der mange overvintrende fugle i amtet. Det gør det vanskelig at afgøre, hvornår trækfuglene ankommer, men antallet af observationer stiger markant omkring 14-15/3. Der er kun indsendt observationer af 4 trækkende fugle i perioden 7/3-16/3. Forårets største observationer er 20/3 11 **Århus Å**, 22/3 17 **Funder Å/Ådal** og 25/3 12 **Århus Å** (alle EDY).

2. halvår: Efterårstrækket i perioden 14/9-19/10 er på sølle 13 fugle, flest: 14/9 2 SV **Sødringholm Strand** (LTP) + 2 V **Årslev Engso** (RSN) og 20/9 2 S **Kysing Næs** (OGJ). De største observationer 1/8 2 ad + 3 juv fou **Labing Mølle** (JW) og 8/8 6 **Årslev Engso** (SSK).

Vinterfund: Der er 13 observationer på 9 lokaliteter i vinterperioden. 2 observationer er særlig bemærkelsesværdige 18/1 + 22/1 9 **Funder Å/Ådal** (begge EDY), det ser ud til at lokaliteten er stedet for overvintrende Bjergvipstjert.

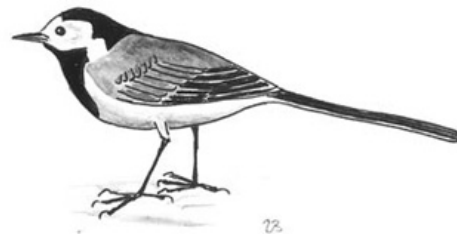
Total: 354 Indsendere: 59 Observationer: 210 Lokalteter: 82

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
21	3	85	40	21	27	27	50	49	21	13	9

Hvid Vipstjert *Motacilla alba* 10200

Med en årstotal på 3807 fugle er året på det jævne, men dog langt bedre end 2002. Der er indrapporteret 18-20 ynglepar fra 15 lokaliteter, hvilket naturligvis ikke giver noget reelt billede af artens ynglestatus i amtet.

1. halvår: De første fugle ankommer 7/3 1 of **Pindstrup** (ABL) + 1 N **Moesgård Strand** (JTL) og 9/3 1 N **Årslev Enge** (BGO). Forårstrækket er på beskedne 61 fugle i perioden 7/3-21/4, flest: 15/3 10 trk **Issehoved** (MWH, SDy) og 24/3 9 N **Moesgård Strand** (HLL). Forårets største observationer 5/4 50 rst **Gjerrild Nordstrand** (PST), 7/4 115 **Årslev Engso** (RSN) og 8/5 34 rst **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR).

2. halvår: Efterårstrækket er på 735 fugle i perioden 20/7-4/11. De største obs: 13/9 200 S **Sletterhage** (JPL,JKL), 24/9 50 V **Øer/Hassensør** (DD) og 28/9 70 V **Gåsehage** (DD). Efterårets øvrige største observationer 2/9 94 rst + 16/9 100 fou **Kolindsund, Midtdjurs Kommune** (begge MST) og 12/9 118 **Norsminde by/havn** (EDY). Årets sidste fugle ses 13/11 3 fou (RBØL) + 14/11 2 (HLL,ANB) begge **Årslev Engso**.

Vinterfund: I år kun en enkelt observation 1/2 1 **Århus Havn** (EDY).

Total: 3807 Indsendere: 73 Observationer: 413 Lokalteter: 142

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	1	317	398	148	58	430	479	1737	230	9	-

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii* 10202

Det ser ud til at racen har fået fodfæste i amtet, idet 2003 med 5-6 fugle er endnu et godt år. Der er også i år oplysninger om ynglende Sortrygget Hvid Vipstjert, idet der 29/5 ved **Silkeborg sydby (s.f. søerne)** er set en 2K+ han der indsamlede føde til unger (JMU).

Der er 15 observationer fra 7 lokaliteter: 19/3-13/4 8 observationer fra **Brabrand Sø/Dødeå Enge** af 2 fugle – 1 2K han og 1 2K hun (RDN,CHØ,ANB,KBF,KKK m.fl.). Yderligere er der en observation 22/3 1 **Årslev Engso** (FAJ), der kunne være en af ovenstående fugle. 10/5 + 11/5 1 hun fou **Mårup/Samsø** (SDy), 25/5 1 han rst **Nordsamsø** (MWH), 28/5 1 han fou **Silkeborg nord (n.f. søerne)** (MER) – det kunne være samme fugl som ses 29/5 ved **Silkeborg sydby (s.f. søerne)**. Endelig en enkelt efterårsobservation 27/9 2 rst **Århus Havn** (HBP).

Total: 9 Indsendere: 10 Observationer: 15 Lokalteter: 7

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	3	2	4	-	-	-	2	-	-	-

Silkehale *Bombycilla garrulus* 10480

1. halvår: Sidste efterårs sene influx slår for alvor igennem i løbet af januar måned, hvor især Samsø huser mange Silkehaler, således 11/1 350 **Tranebjerg**, 15/1 200 **Brundby** og 22/1 125 **Ballen** (alle MWH). Herefter spredes fuglene lidt mere ud i det østjyske landskab, og frem til begyndelsen af marts ses følgende større tal: 18/1 180 **Tangkrogen** (IZN), 29/1 120 **Århus N** (KBF,EDY), 23/2 150 **Brabrand Sø** (KEE,EO), 4/3 120 **Hornbæk Enge** (LTP), 9/3 110 **Grenå** (AR) og 16/3 160 **Århus V** (JLY). Sidste fugle ses helt normalt 22/4 1 **Issehoved**, Samsø (SDy) og 4/5 1 **Sødringholm** (LTP).

2. halvår: Første fugle ses 16/10 3 **Grenå** (AR) og første større flok på 100 ses samme sted 29/10 (AR). Herefter dukker der Silkehaler op næsten overalt i amtet, og frem til december ses følgende store antal: 6/11 300 **Grenå** (AR), 16/11 350 **Ryomgård** (ABU), 24/11 250 **Hasle** (RSN), 3/12 700 **Brabrand** (RSN,JI), 4/12 520 **Sølyst** (BGO), 15/12 317 **Åbyhøj** (LBO) og 19/12 200 **Hasle** (LLH).

De mange villahaver omkring Århus udøver en næsten magnetisk tiltrækning på Silkehaler grundet det store udbud af bær- og frugttræer, og der gemmer sig med sikkerhed en del gengangere i materialet herfra, selvom de mest oplagte er blevet siet fra i totaltallet!

Silkehale. Tangkrogen 16/1 2003. Foto: Carl Erik Mabech.

Total: 15.221 (5216) Indsendere: 70 Observationer: 481 Lokalteter: 96

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3686	2045	1371	40	1	-	-	-	-	862	4903	2313

Vandstær *Cinclus cinclus* 10500

Vandstæren er igen fundet ynglende i amtet i 2003, og der er flotte optællinger fra en række vandløb.

Yngel: Der foreligger et sikkert ynglefund på en tidligere benyttet ynglelokalitet, idet en fugl 3/6 ses flyve med føde til unger i reden (PLA). 7/5 ses en Vandstær i **Ørum Å** ved **Fannerup**, unægtelig et noget "skummelt" tidspunkt, men der er ikke fundet rede eller set yngleaktivitet i området (APN). Vandstæren registreres bedst på ynglepladsen omkring 1. maj, hvor ungerne i reden afsløres ved høje tiggelyde og de voksne fodrer i døgndrift. Normal udflyvning i Danmark (udfra ca. 10 ynglefund) ligger omkring 20. maj, hvorefter Vandstærene oftest "forsvinder" fra ynglestedet.

1. halvår : De største optællinger er alle fra EDY: 4/1 14 **Århus Å**, fra Gl. Harlev Mølle til Hørning (EDY), 18/1 23 **Funder Å**, fra det første dambrug efter **Ørnsø** til Herningvejen (EDY), 22/1 17 **Funder Å** (EDY), 1/2 7 **Giber Å** (EDY), 8/2 10 **Lystrup Å** (EDY), 8/2 5 **Salten Å** (EDY), 13/2 6 **Lyngbygårds Å** (EDY), 25/3 16 **Århus Å** (EDY). Hertil 23/2 19 rnk **Lystrup Å** (MIK). Fra den lidt mere kuriøse afdeling bør nævnes 12/1 1 S **Risskov Strand** ved badeanstalten! (MHA) samt en fugl der raster i det lille vandløb ved Kunstmuseet i **Universitetsparken**, Århus februar-marts (RDN,RSN,JPL,MHH,PGH).

Forårets sidste observationer bortset fra ynglefuglene er 3/4 1 **Fussingø Mølledam** (CSS) og 7/4 1 **Mariager Fjord** (LHAN).

2. halvår: Efterårets første dukker op 21/10 1 **Giber Å** (LLH) og 26/10 1 **Illerup Ådal** (KEH) samt 26/10 6 rnk **Lystrup Å** (MIK). EDY har traditionen tro ikke været særligt aktiv i efteråret, hvorfor tallene er meget små, sammenlignet med 1. halvårs. Her skal nævnes 1/11 3 rnk **Ulstrup Å** ved Stubbe Sø, heraf en aflæst med polsk ring (MIK), 8/11 4 rnk **Giber Å** (MIK) 5/12 10 **Århus Å** (EDY), 16/12 3 **Spørring Å** (EDY) samt 23/12 i alt 6 **Giber Å** – hele stræk. fra Vilhelmsborg til havet (LLH).

Total: 154/63 (sum af lok.max pr. måned hhv. første- og andet halvår) Indsendere: 46 Observationer: 170

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
48	53	48	2	1	2*	-	-	-	10	21	32

Månedsfordeling beregnet som sum af lokalitetsmax. *Ynglefund regnet som to fugle.

Gærdesmutter *Troglodytes troglodytes* 10660

Endnu et godt år for arten trods lidt færre fugle end sidste år. Året gør sig særlig bemærket med nogle imponerende antal syngende fugle fra optællinger i nogle af amtets skove.

Yngel: Baseret på antallet af syngende fugle, er der optalt 256-277 ynglepar. Årets bedste lokaliteter er 25/4 24 sy **Nonneholt Plantage**, 16/5 23 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** og 29/5 43 sy **Hem Skov** (alle TN).

1. halvår: De største observationer bortset fra syngende fugle: 22/1 63 **Funder Å/Ådal** (EDY) og 25/4 20 **Årslev Engsø** (ANB).

2. halvår: Der er i år ingen større observationer af rastende fugle og efterårets største observationer er 17/10 9 rst **Gåsehage** (DD) og 25/10 8 fou **Linå Vesterskov** (HST).

Total: 581 Indsendere: 37 Observationer: 224 Lokalteter: 100

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
81	13	105	136	180	26	4	11	43	49	20	11

Jernspurv *Prunella modularis* 10840

Efter flere års tilbagegang, er der fremgang i antallet af indrapporterede Jernspurve. Antallet af meddelte ynglefugle er steget markant, mens antallet af trækkende fugle stadig er meget lavt.

Yngel: Der er indsendt observationer af 137-143 syngende fugle på 47 lokaliteter, flest (lok.max): 27/3 9 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 28/3 9 sy **Søby Lunde** (CHØ), 9/4 15 sy **Brabrand Sø, vestende** (RSN,KBF) og 25/4 11 sy **Nonneholt Plantage** (TN).

1. halvår: Der er obs af 43 trækkende fugle i perioden 15/3-25/4, flest: 15/3 8 trk **Issehoved** (SDy,MWH), 16/4 7 trk **Gjerrild, Bakken v. Overskov** (MHR,TSK,AR,HAC) og 21/4 13 N **Issehoved** (SDy,MWH).

2. halvår: Efterårstrækket er også i 2003 meget skuffende med kun 53 trækkende fugle, ligesom der heller ikke er større observationer af rastende fugle. Der er indsendt observationer af trækkende fugle i perioden 28/8-10/10, flest: 20/9 12 rst/trkf **Mols Hoved** (FNI) og 28/9 15 V **Gåsehage** (DD).

Total: 381 Indsendere: 40 Observationer: 192 Lokalteter: 84

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
9	9	121	108	70	7	3	5	74	3	4	5

Rødhals *Erithacus rubecula* 10990

Igen et middelår for arten med en årstotal på 663 fugle, hvilket skyldes, at der i år ikke er flere større observationer af rastende fugle under trækket. Der er bl.a. ingen observationer fra Anholt, hvor der i 2002 var over 500 rastende fugle. Der er til gengæld indsendt observationer af mange syngende fugle, der viser at på de rette biotoper, kan der være en meget stor bestand. Syngende fugle er dog ikke ensbetydende med ynglende fugle, idet der ofte høres sang fra rastende fugle under trækket.

Yngel: Der er obs af 219-240 syngende fugle i yngletiden, flest (lok.max): 24/4 13 sy **Vallum Sø** (ABU), 25/4 53 sy **Nonneholt Plt**, 16/5 23 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** og 29/5 74 sy **Hem Skov** (alle TN).

1. halvår: Fra forårstrækket er der kun nogle få større observationer, flest: 25/4 100 rst **Hesselholm+Hesselholm Made** (SDy) + 100 rst **Issehoved** (MWH) og 28/4 40 fou **Issehoved** (SDy).

2. halvår: I år er der ingen større observationer fra efteråret. De største 1/10 6 fou **Skærbøge Plantage v. Linå** (HST), 10/10 11 fou **Vesborg Fyr** (SDy) og 17/10 10 rst **Gåsehage** (DD).

Total: 663 Indsendere: 35 Observationer: 147 Lokalteter: 72

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
38	10	61	350	160	25	5	-	22	43	13	3

Nattergal *Luscinia luscinia* 11030

Årets total ligger på niveau med sidste år, men igen i år ses en stigning i antal lokaliteter. Nattergalen registreres næsten altid på dens sang og der er i år kun obs fra dens sangperiode maj-juni og en enkelt i august.

Yngel: Der er i yngletiden registreret 273-281 syngende fugle, flest (lok.max): 19/5 10 **Kasted-Geding Mose** (SHØ), 30/5 16 sy **Ringkloster v. Skanderborg sø** (GGU) + 10 sy **Kastbjerg Å- Kærby Mølle-Kastbjerg** (LTP) og som sædvanlig amtets bedste lokalitet 1/6 47 sy **Bjerregrav Mose** (CSS).

1. halvår: Årets første fugle ankommer som normalt 5/5 2 sy **Bjerregrav Mose** (CSS), 8/5 1 sy **Enslev by/agerland** (BJS) + 3-5 sy **Bjerregrav Mose** (BKR,CSS) + 1 sy **Brabrandstien, Århus-3-Broer** (KEH) + 1 sy **Årslev Engso** (EDY,BGO,JLY).

2. halvår: Årets sidste fugle registreres i amtet 27/6 1 sy **Tanderup Samsø** (SDy) + 1 **Årslev Engso** (HLL) og årets sidste 7/8 2 rst **Drastrup Enge m. slambede** (FNI).

Total: 295 Indsendere: 49 Observationer: 173 Lokalteter: 85

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	202	145	-	2	-	-	-	-

Blåhals *Luscinia svecica* 11060

Blåhalsen er under indvandring som dansk ynglefugl i Sønderjylland, hvilket dog ikke kan ses her i amtet, hvor den er en sjælden, men dog nu årlig gæst. I år en enkelt observation af arten 13/9 1 han rst **Sletterhage** (JPL,JKL) – set sidde frit fremme på 7-8 m afstand.

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros* 11210

Der er i år kun halvt så mange indsendte observationer som sidste år, hvilket bl.a. skyldes, at der i år er meget få observationer fra Randers-området, der ellers plejer at være et kerneområde for arten. Der er i år ingen vinterfund af arten i amtet.

Yngel: 5-6 sikre/sandsynlige ynglepar, alle nævnes: 1 par **Skt. Mortens Kirke, Randers** (JKE), 0-1 par **Pindstrup** (ABL), 1 par **Råd & Dåd Byggemarked, Vorup** (BKR), 1 par **Århus Østhavn** (APN), 1-2 par **Skanderborg industriområde ved Danmarksvej** (BKR). Yderligere observationer af 27 syngende fugle, flest 22/4 5 sy **Grenå Havn** (AR).

1. halvår: Ankomst som normalt 28/3 2 fou **Tåstrup Århus** (EO), 29/3 1 hun rst **Mårup Skov** (MWH) og 31/3 1 hun fou **Grenå Havn** (MHR,TSK).

2. halvår: Efterårets største observationer 20/9 5 fou + 22/9 4 + 30/9 6 rst alle **Århus Østhavn** (IZN,RSN, TUS,DKJ). Årets sidste fugle ses 5/11 1 sy **Marstrandsgade Århus** (GGU), 7/11 1 rst **Århus Østhavn** (RSN,KBF) og 1 han sy **Samoavej/Århus Østhavn** (APN).

Total: 82 Indsendere: 31 Observationer: 50 Lokalteter: 21

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	4	16	12	3	12	4	19	9	3	-

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus* 11220

Et rigtig godt år for arten med en årstotal på 272 fugle, især når det tages i betragtning, at der i år ikke er større observationer af rastende fugle i træktiden.

Yngel: 8-9 par på 8 lokaliteter: 1 par **Langballe Krat** (KEH), 1 par **Assens, Slesvig** (TN,Karen Grønberg), 1 par **Silkeborg sydby (s.f. søerne)** (HST), 1 par **Georgsminde** (FNI), 1 par **Fussingø Gods** (TBR), 1-2 par **Stubbe Sø, Fugleværnsfondens reservat** (PLA), 0-1 par **Ryomgård** (UBM) og 1 par **Gjerrild Nordstrand** (PST). Yderligere er der i yngletiden registreret 50-52 syngende fugle, flest (lok.max): 2/5 4 sy **Strandkær/Molslaboratoriet/Øvre Strandkær** (DD), 23/5 10 sy **Gjerrild Nordstrand** (HAC) og 25/5 4 sy **Mårup Skov** (MWH).

1. halvår: Ankomst til normal tid 15/4 1 sy **Salten Langsø østdel** (PEN) og 18/4 1 han rst **Norsminde Fjord vestdel** (OGJ). Der er ingen større observationer af rastende fugle i foråret – den største er 6/5 14 rst **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR).

2. halvår: Kun få større observationer fra efteråret, flest: 31/8 12 rst (MWH) + 4/9 21 fou (SDy) begge **Vesborg Fyr** og 11/9 9 rst **Anholt** (FNI). Årets sidste observationer 10/10 1 rst **Vesborg Fyr** (MWH) + 1 1K han fou **Torskov, Marselisborg Skov** (IZN) og 18/10 1 1K+ rst **Norsminde Fjord østdel** (OGJ).

Endvidere en Rødstjert/Husrødstjert 27/3 1 hun **Ny Mølle, Egåen** (LBØ) (ikke med i totalen).

Total: 271 Indsendere: 47 Observationer: 140 Lokalteter: 80

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	35	100	28	5	25	77	7	-	-

Bynkefugl *Saxicola rubetra* 11370

Årstotalen ligger på niveau med sidste år, men antallet af ynglepar viser til gengæld en moderat stigning. Anholt udmærker sig igen i år med nogle pæne observationer af rastende fugle, der dog slet ikke når op på antallet fra 2002.

Yngel: 7-10 par på 6 lokaliteter: 3-4 par **Bølling Sø** (MER), 1-2 par **Vrads Sande** (CHØ,EDY), 1 par **Bjerregrav Mose** (BKR), 1 par **Selling by/agerland** (LUR,SMJ), 1 par **Kalsemade** (DSA) og 0-1 par **Årslev Engso** (PLA).

1. halvår: Årets første fugle ses 25/4 2 rst **Kragemosen** (MWH,SDy) og 26/4 1 rst **Issehoved** (MWH). Forårets største observationer: 5/5 34 rst **Anholt By**, 6/5 42 rst **Anholt, flyvepladsen** og 6/5 21 rst + 8/5 36 rst **Anholt Nordstrand** (alle TSK,MHR). Største obs uden for Anholt er 7/5 10 fou **Fannerup Mark** (APN).

2. halvår: Der er kun få observationer af rastende fugle i efteråret, de største: 24/8 8 rst **Fornæs** (HAC) og 25/8 15 rst **Brattingborg Gods** (MWH). Årets sidste observationer 12/9 1 rst **Nordbjerg, Anholt** + 13/9 1 rst **Sønderbjerg, Anholt** (begge FNI) og 21/9 2 rst mark ved **Storring By** (PGH).

Total: 389 Indsendere: 33 Observationer: 104 Lokalteter: 57

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	11	261	16	13	62	26	-	-	-

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata* 11390

Desværre er der for første gang i flere år ingen observationer af arten.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe* 11460

Efter nogle meget magre år for arten er 2003 meget flot med en årstotal, der ligger væsentligt over gennemsnittet for de sidste 10 år. Det skyldes bl.a. nogle pæne observationer af rastende fugle på Anholt under forårstrækket. Desværre er der heller ikke i år tegn på ynglende fugle i amtet.

1. halvår: Årets første observationer: 17/4 4 fou (SDy) + 2 (LEB) begge **Hesselholm+Hesselholm Made** + 1 **Kasted-Geding Mose** (SHØ). Forårets største observationer: 6/5 52 rst **Anholt Nordstrand** + 26 rst **Anholt flyvepladsen**, 8/5 42 rst **Anholt Nordstrand** og 12/5 26 rst **Anholt flyvepladsen** (alle TSK,MHR). Største observation uden for Anholt er 8/5 18 rst **Årslev Engso** (EDY,JLY).

2. halvår: Efteråret største observationer: 24/8 18 rst **Fornæs** (HAC), 11/9 30 rst **Anholt**, flyvepladsen (FNI) og 13/9 15 rst **Ørkenen, Anholt** (FNI). Årets sidste fugle ses 30/9 3 rst **Draget Besser Rev** (MWH) og 25/10 1 1K rst **Kysing Næs** (OGJ).

Total: 687 Indsendere: 40 Observationer: 162 Lokalteter: 71

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	32	437	3	-	64	150	1	-	-

Ringdrossel *Turdus torquatus* 11860

Vi skal tilbage til 1988 for at se en større årstotal end i år. Dette kan skyldes den større aktivitet blandt indsenderne, eller at man tilfældigvis lige har været ude på de gode trækdage.

1. halvår: Første obs: 12/4 1 Ø **Gjerrild Nordstrand** (PST), 13/4 2 rst **Anholt** (HHA) og 14/4 1 rst **Marshøj** (AR,HAC,TSK,MHR). Træk: 71 trk/4 obs i perioden 12/4-25/4, flest (lok.max >6): 25/4 32 trk **Hesselholm** (SDy) og 25/4 32 N **Issehoved** (MWH) – der er stor tidsforskel mellem de to obs, så det er nok forskellige fugle. Større rastende flokke: **Marshøj**: 15/4 14 fou, 17/4 15 fou og 18/4 19 fou (alle RSA) og 25/4 22 rst **Nordby** (MWH,SDy). Sidste observationer: 5/5 1 rst **Anholt By**, 11/5 2 rst **Anholt** og 13/5 2 rst **Anholt Havn** (alle TSK,MHR).

2. halvår: Alle obs nævnes: 28/9 1 han **Årslev Engso** (FAJ), 9/10 1 rst **Issehoved** (SDy,MWH) og 19/10 1 rst **Toftebjerg, Samsø** (MWH).

Total: 199 (66) Indsendere: 18 Observationer: 46 Lokalteter: 20

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	187	9	-	-	-	1	2	-	-

Solsort *Turdus merula* 11870

Der er blevet indrapporteret en hel del flere syngende fugle i dette gennemsnitsår. Et pænt arbejde.

Ynglepar: 23-24 par på 3 lokaliteter, bl.a. 17 par **Ryomgård** (UBM) og 5-6 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA). Herudover er der 279 syngende på 49 lokaliteter, flest (lok.max >9): 14/3 25 sy **Kongsdal Skov** (TN), 11/5 25 rst sy **Funderholme** (ERH), 19/5 11 rst sy **Lysbro** (ERH), 27/5 14 sy **Ryomgård** (UBM), 29/5 72 sy **Hem Skov** (TN) og 29/5 12 sy **Skærbøge Plt** (HST).

1. halvår: Største obs (lok.max >25): 1/1 37 fou **Blegmose** (ABU), 6/1 40 fou **Grønfeld** (DD), 6/1 35 fou **Fussingø Skov** (LTP), 7/1 120 fou **Brabrand Nord** (KBF), 8/1 65 rst **Århus Midtby** (CHØ) og 28/3 31 fou **Brabrand Sø** (HST).

2. halvår: Største obs (lok.max ≥10): 29/10 10 fou **Silkeborg sydby** (HST), 13/11 14 **Brattingsborg Skov** (MWH), 22/11 12 fou **Hesselholm** (SDy), 26/12 15 fou **Århus Østhavn** (TBN), 27/12 10 fou **Ballen** (MWH), 30/12 10 **Århus Å** (PPR) og 31/12 25 rst **Mindeparken** (FNI).

Total: 1778 (1172) Indsendere: 38 Observationer: 245 Lokaliteter: 113

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
799	109	241	40	291	59	5	6	21	35	56	116

Sjagger *Turdus pilaris* 11980

Der er et ynglepar i **Stjær Stenskov** (PLA) og et par med udfløjne unger er set i **Knudådalen** (JKL,OFN).

1. halvår: Træk: 2131 trækkende i perioden 6/3-25/4 kulminerer ult. apr, flest (lok.max >50): **Issehoved**: 1359 trk/11 obs, flest 21/4 700 N (MWH,SDy). **Hesselholm**: 677 trk/2 obs, flest 21/4 370 trk (MWH,SDy). Større rastende flokke (lok.max >650): 8/1 1500 fou **Brattingsborg** (MWH), 10/1 1500 **Fornæs** (MHR) og 22/4 2000 rst **Thorsø** (AR). Sidste større obs: 29/4 200 fou **Emmelev** (TQA). Sidste obs: 6/5 15 rst **Anholt Flyveplads**, 11/5 4 rst **Anholt** og 13/5 3 rst **Anholt Havn** (alle TSK,MHR).

2. halvår: Første obs: 15/9 1 S **Ballen** (MWH), 17/9 40 fou **Gjern Å** (HST) og 22/9 1 rst **Kare** (FNI). Første større obs: 18/10 140 V **Feldballe** (DD). Træk: 309 trækkende i perioden 15/9-16/12 kulminerer okt, flest (>35): 18/10 140 V **Feldballe** (DD). Større rastende flokke (>200): 26/10 250 of **Skivholme** (ABU), 26/10 500 rst **Grimhøj** (RSN), 27/10 400 fou **Skibby** (HST), 8/11 225 rst **Rodskov** (FNI), 12/11 335 rst **Kragemosen** (MWH), 13/11 260 fou **Brattingsborg Skov** (MWH) og 21/11 400 rst **Ballen** (MWH).

Total: 38.157 (31.734) Indsendere: 67 Observationer: 383 Lokaliteter: 158

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
18.321	3007	1515	7000	59	2	-	-	50	2808	4108	1287

Sangdrossel *Turdus philomelos* 12000

Fremgangen i år skyldes besøg på flere lokaliteter og flere aktive indsendere, men til trods for dette er antallet af indrapporterede ynglepar ikke tilsvarende stigende.

Ynglepar: 2-5 ynglepar på 3 lokaliteter. 0-3 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA), 1 par **Ryomgård** (UBM) og 1 par **Bøjstrup Skov** (ABU). Herudover er der 346 syngende fugle på 80 lokaliteter i perioden 12/3-2/7, flest (lok.max >10): 27/3 27 sy **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** (TN), 29/3 15 sy **Løvenholm Skov** (JPL), 30/3 50 fou sy **Velling Skov** (AWM), 4/4 11 sy **Hou Skov** (TN), 5/4 13 sy **Sødringholm Skov** (LTP), 14/4 45 sy **Hem Skov** (TN), 19/4 16 sy **Alstrup Krat** (TN), 25/4 23 sy **Nonneholt Plt** (TN) og 19/5 11 rst sy **Lysbro** (ERH).

Forår: Første obs: 10/3 2 rst **Hornbæk Enge** (LTP), 11/3 1 rst **Kysing Næs** (OGJ), 12/3 1 rst **Feldballe** (DD) og 1 sy **Salten Langsø** (GGU). Træk: Kun et forårstræk: 21/4 30 N **Issehoved** (MWH,SDy). Større rastende flokke (>16): 20/4 50 rst **Gjerrild Bakken** (MHR,TSK,HAC,JDK), 21/4 30 fou **Issehoved** (SDy), 25/4 100 fou **Hesselholm** (SDy), 28/4 30 fou **Issehoved** (SDy) og 29/4 110 fou **Armhoved** (SDy).

Efterår: Træk: 38 trk på 6 lokaliteter, flest 10/10 15 trk **Vesborg Fyr** (MWH) og 12/10 15 SV **Feldballe** (DD). Større rastende flokke (≥10): 28/9 30 rst **Sletterhage** (JPL,JKL), 29/9 10 rst **Skramsø Plantage** (DD), 6/10 20 rst **Feldballe** (DD), 8/10 15 rst **Strandkær** (DD) og 10/10 13 fou **Vesborg Fyr** (SDy). De sidste observationer: 28/11 1 **Forstbotanisk Have** (RDN), 29/11 1 rst **Alrø Strevelshoved** (OGJ) og 1/12 1 rst hørt **Brabrand Nord** (RSN).

Total: 1138 (4162) Indsendere: 46 Observationer: 209 Lokalteter: 114

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	229	586	118	28	1	7	74	92	2	1

Vindrossel *Turdus iliacus* 12010

Der er i år indberetninger fra dobbelt så mange observatører og lokaliteter som sidste år. Derudover er der indberettet to slags Vindrossler, som er beskrevet under ét, da det vurderes at være fejlindtastninger. Hvis man i DOFbasen under kortnavn indtaster "VINDRO" efterfulgt af et tryk på "Enter", bliver Vindrossel af racen "Vindrossel (*iliacus*) 12011" valgt.

1. halvår: Træk: 261 trk/9 obs kulminerer medio april, flest (>13): **Issehoved**: 252 trk/7 obs, flest 13/4 93 N, 21/4 102 N (MWH,SDy). Større rastende flokke: 29/3 200 rst **Amstrup Enge** (EO), 12/4 200 rst **Ramten Sø** (JPL,JKL), 18/4 200 rst **Thorsø** (AR), 18/4 400 rst **Gjerrild Overskov** (RSA), 18/4 1000 rst **Marshøj** (AR,HAC) og 20/4 450 rst **Gjerrild Bakken** (MHR,TSK,HAC,JDK). Sidste obs: 26/4 3 rst **Gudenåparken** (LTP), 26/4 20 rst og 27/4 30 **Feldballe** (begge DD).

2. halvår: Første obs: 29/9 6 of **Skramsø Plt** (DD), 1/10 1 fou **Skærbøge Plt** (HST) og 1/10 3 rst **Åby** (KEH). Træk: 792 trk/9 obs kulminerer pri.-med. oktober, flest (lok.max >6): 10/10 32 trk **Vesborg Fyr** (SDy,MWH), 12/10 580 SV **Feldballe** (DD) og 15/10 8 S **Ballen** (MWH). Større rastende flokke: 17/10 40 rst **Strandkær** (DD), 21/10 100 of **Øster Bjerregrav** (BKR), 23/10 40 **Brabrand Nord** (KBF), 25/10 75 rst **Kolind** (FNI), 26/10 75 rst **Grimhøj** (RSN) og 28/10 50 **Norsminde Fjord**, østdelen (CEM). Større vinterforekomst: 27/12 25 rst **Barnekold** (MWH).

Total: 6113 (14.813) Indsendere: 46 Observationer: 175 Lokalteter: 86

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
111	33	360	4090	-	-	-	-	6	1355	113	45

Misteldrossel *Turdus viscivorus* 12020

Årets total er fordoblet i forhold til sidste år, men der er også obs fra langt flere lokaliteter i år.

Ynglepar: 9-20 par på 7 lokaliteter, alle nævnes: 1-3 par **Stubbe Sø** (PLA), 1-4 par **Hou Skov** (TN), 2-6 par **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** (TN), 2 par **Hem Skov** (TN), 1-2 par **Nonneholt Plt** (TN), 1 par **Bøjstrup Skov** (ABU) og 1-2 par **Mårup Skov** (MWH). Herudover er der 29 syngende fugle på 21 lokaliteter i perioden 8/3-25/5, flest (>1): 14/3 2 sy **Kongsdal Skov** (TN), 28/4 2 sy **Østerhede** (MWH), 11/5 2 sy **Sødringholm Skov** (LTP), 11/5 5 rst sy **Funderholme** (ERH) og 25/5 2 rst sy **Skummelvad** (LPJ).

1. halvår: Større vinterobs (lok.max >5): 25/1 6 fou **Sødringholm Strand** (LTP), 28/1 9 rst **Strandkær** (DD), 9/2 9 **Stubbe Sø** (RSN,KBF), 24/2 45 rst **Gjerrild Sø** (RSA) og 25/2 6 rst **Fussing Enge** (PST). Træk: 263 trk/21 obs i perioden 7/3-25/4, flest (lok.max >8): 7/3 12 N **Moesgård Strand** (JTL), 20/4 11 trk **Issehoved** (SDy), 21/4 20 Ø **Gjerrild Nordstrand** (GGU) og 21/4 116 N **Issehoved** (MWH,SDy). Øvrige større antal i træktiden, 17/4 80 fou **Gjerrild** (RSA) og 18/4 200 rst **Gjerrild Overskov** (RSA).

2. halvår: Træk: 39 trk/9 obs i perioden 25/9-15/10, flest (>3): 25/9 12 SV **Sødringholm Strand** (LTP), 28/9 9 SV **Studstrup** (FNI), 28/9 5 V **Gåsehage** (DD) og 7/10 5 S **Strandkær** (DD). Større rastende flokke (lok.max >8): 13/9 30 **Salten Langsø** (GGU), 18/9 12 of **Pindstrup** (MST), 7/10 20 fou **Østerhede** (SDy), 24/10 10 rst **Ballen** (MWH) og 26/10 13 rst **Fornæs** (HLL). Større vinterforekomst (>2): 24/11 7 fou **Kallemade** (DSA) og 24/11 4 rst **Onsbjerg** (MWH).

Total: 1443 (736) Indsendere: 53 Observationer: 272 Lokalteter: 100

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
75	122	210	740	47	11	-	-	98	96	28	16

Græshoppesanger *Locustella naevia* 12360

Desværre er der tilbagegang i forhold til sidste år – både i totalen, antal indrapporterede ynglepar og antal syngende fugle, selvom der er knap 40 % flere indsendere.

Ynglepar: 0-2 par **Kristrup Enge** (LTP), desuden 40 syngende fugle fra 29 lokaliteter. Største obs af syngende fugle (lok.max >3): 1/6 6 sy **Bjerregrav Mose** (CSS).

Første obs: 30/4 1 sy **Bjerregrav Mose** (CSS,BKR), 4/5 1 sy **Norsminde Fjord**, østdel (OGJ) og 4/5 1 sy **Årslev Engso** (JSC).

Sidste obs: 22/7 1 sy **Tvede å/ådal** og 2 sy **Dronningborg Bredning** (alle LTP), 28/7 1 sy **Årslev Engso** (HLL) samt 29/7 1 på samme lokalitet (EDY).

Total: 57 (106) Indsendere: 33 Observationer: 68 Lokaliteter: 33

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	1	31	20	5	-	-	-	-	-

Flodsanger *Locustella fluviatilis* 12370

Der observeres 2 forskellige fugle i år: 25/5-15/6 1 sy i området **Nørreris Skov, Sabro** (SMJ,HET) samt 1/6-6/6 1 sy i området **Dronningborg Bredning, Kristrup Enge** og **Romalt Enge** (HRS,NPB,LTP m.fl.). Sidstnævnte fugl høres igen syngende 22/7 **Dronningborg Bredning** (LTP).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* 12430

Antallet er halveret i forhold til sidste år og ligger langt under gennemsnittet fra de foregående 10 år. Også antallet af indberettede ynglepar og af syngende fugle er faldet betydeligt. Men der har været svingninger i antallet før, og det er ikke muligt at se en tendens.

Ynglepar: 0-3 par **Dronningborg Bredning** (LTP) samt 13 syngende fugle fra 10 lokaliteter. Der er ingen lokaliteter med mere end 2 syngende fugle.

Første obs: 3/5 1 sy **Mørke Kær** (LPJ), 4/5 1 rst og 6/5 2 sy alle **Brabrand Sø** (JHH,RSN).

Sidste obs: 30/7 4 rnk, 31/7 3 rnk og 1/8 3 rnk alle **Brabrand Sø** (MIK).

Total: 31 (60) Indsendere: 12 Observationer: 35 Lokaliteter: 13

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	14	7	7	3	-	-	-	-

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum* 12480 SU-art

Denne art, som yngler i det sydøstlige Finland, i Baltikum og længere østover, er en meget sjælden gæst i Danmark. En Buskrørsanger er godkendt af SU: 25/6-6/7 1 sy **Filipsdal, Barnekold, Samsø** (MWH,MBH, Rikke W.M.Lauridsen m.fl.). Årets observation er kun andet fund i Århus Amt.

Kærsanger *Acrocephalus palustris* 12500

Totalen er gået tilbage og ligger nu under gennemsnittet for de sidste 10 år. Det lave antal af indberettede ynglepar, 0-1 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA) og 1 par **Vængso**, Helgenæs (KNP), kan ikke være et reelt billede af artens yngleforekomst i amtet. 189 syngende fugle fra 66 lokaliteter betyder et kraftigt fald i forhold til 2002. Største obs af syngende fugle (lok.max >15): 1/6 19 sy **Årslev Engso** (JSC), 5/6 18 sy **Bjerregrav Mose** (GGU).

Første obs: 4/5 1 sy **Hørret Skov** (PHA) – en af de første i landet i 2003. Dernæst 10/5 1 sy **Pannerup Mose** (KEH) og 11/5 1 sy **Kysing Næs** (OGJ).

Sidste obs: 31/7 11 rnk **Brabrand Sø** (MIK), 31/7 1 sy **Årslev Engso** (FNI) og 1/8 7 rnk **Brabrand Sø** (MIK).

Total: 270 (302) Indsendere: 40 Observationer: 137 Lokaliteter: 75

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	87	129	47	7	-	-	-	-

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* 12510

Efter de seneste års stigende tendens er der et fald i totalantallet, som dog stadigvæk er større end i 2001. Antallet af indrapporterede ynglepar er gået stærkt tilbage, sikkert grundet manglende ynglefugletællinger.

Ynglepar: 2-3 par **Stubbe Sø**, FVF's Reservat (PLA), desuden 241 syngende fugle fra 53 lokaliteter, flest (lok.max ≥ 20): 27/5 31 sy **Dronningborg Bredning** (LTP), 13/6 20 sy **Brabrand Sø**, vestende (GGU).

Første obs: 24/4 1 er ret tidlig. Dernæst 28/4 1 sy og 29/4 1 sy alle **Brabrand Sø** (EDY,LBO,RSN).

Sidste obs: 12/9 3 rst **Hornbæk Enge** (LTP), 24/9 1 **Lading Sø** (PGH) og 3/10 1 rst **Sminge Sø** (SFP).

Total: 407 (634) Indsendere: 41 Observationer: 122 Lokaliteter: 62

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2	191	118	41	43	11	1	-	-

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus* 12530

En fugl observeres syngende i perioden 30/5-16/6 ved **Brabrand Sø** udfor Søholm kolonihaverne (RSN,KBF,JSC,MDI,EDY m.fl.). Endvidere en syngende 1/6 **Sletterhage** (PHJ), hørt på få meters afstand ved nogle vandhuller en halv km nord for fyret.

Gulbug *Hippolais icterina* 12590

Det meget pæne antal af indrapporterede Gulbuge fra 2002 bliver ikke nået i år. Men totalantallet er dog større end i årene 1997-2001, i alt en positiv tendens.

Der er ingen oplysninger om ynglepar, men om 82 syngende fugle fra 46 lokaliteter. Største obs af syngende fugle (lok.max >6): 24/5 9 sy **Gjerrild Nordstrand** (HAC) og 15/6 12 sy **Overgårds Marker** (LTP).

Første obs: 5/5 1 sy **Ballen/Ballehage** (MWH), 10/5 1 sy **Råby By** (TN) og 10/5 1 sy **Issehoved** (SDy).

Sidste obs: 16/7 2 sy **Bjerre/Byvejle** (LTP) og 1 sy **Udbyneder** (CSS), 20/7 1 rst **Katbjerg Odde** (CSS) samt 30/7 1 sy **Overgårds Marker** (LTP).

Total: 111 (100) Indsendere: 27 Observationer: 85 Lokaliteter: 55

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	57	37	17	-	-	-	-	-

Gærdesanger *Sylvia curruca* 12740

Totalantallet af indrapporterede fugle er en del mindre end sidste år. Men tager man tællingerne på Anholt fra 2002 i betragtning, er antallet forholdsvis stabilt de sidste tre år.

Der er næsten ingen ynglefugletællinger, så det bliver kun til én indberetning af ynglepar: 3 par **Ryomgård** (UBM). 68 syngende fugle fra 48 lokaliteter er et lille fald i forhold til 2002. Største obs af syngende fugle (lok.max >4): 28/4 5 sy **Bjerregrav Mose** (BKR) og 23/5 7 sy **Gjerrild Nordstrand** (HAC).

Første obs: 22/4 1 sy **Grenå By** (DN) og samme dag 1 sy **Århus Nord** (KEH) samt 23/4 1 sy **Viby** (GGU) og 1 sy **Århus Midtby** (PGH). En større obs i foråret: 9/5 12 rst **Anholt Sønderstrand** (TSK,MHR).

Sidste obs: 11/9 1 rst **Anholt flyvepladsen**, 14/9 1 rst **Anholt** og 20/9 1 rst **Mols Hoved** (alle FNI).

Total: 167 (202) Indsendere: 40 Observationer: 113 Lokaliteter: 63

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	22	84	12	2	33	14	-	-	-

Tornsanger *Sylvia communis* 12750

Der er i forhold til sidste år en stigning i såvel antal indsendere, i totalantallet og i antal indrapporterede ynglepar. Tallene er dog langt fra virkeligheden for denne ret almindelige ynglefugl.

Ynglepar: 5-10 par fra 4 lokaliteter, flest 3 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA), desuden 339 syngende fugle fra 76 lokaliteter, flest (lok.max >36): 8/5 63 sy **Bjerregrav Mose** (BKR).

Første obs: 28/4 2 **Grimhøj** (RSN). Den 30/4 vælter det ind med observationer. Større obs i foråret: 6/5 og 7/5 26 rst **Anholt** (TSK,MHR) samt 29/5 26 **Tunø** (SHØ).

Sidste obs: 13/9 2 rst og 19/9 1 rst alle **Sletterhage** (JPL,JKL) samt 24/9 1 rst **Øer/Hassensør** (DD).

Total: 678 (749) Indsendere: 39 Observationer: 183 Lokaliteter: 96

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	10	404	149	24	73	18	-	-	-

Havesanger *Sylvia borin* 12760

Totalantallet fra sidste år nås ikke, men det ligger dog højere end i årene 1999-2001.

Der er kun oplysninger om et eneste muligt ynglepar **Vedelslund Skov** (PGH). Selv de 142 syngende fugle fra 55 lokaliteter tegner ikke et realistisk billede af artens yngleforekomst i amtet. Største obs af syngende fugle (>10): 23/5 12 sy **Gjerrild Nordstrand** (HAC) og 15/6 11 sy **Overgårds Marker** (LTP).

Første obs: 30/4 2 sy **Højkol Skov** (ERH). Den 4/5 vælter det ind med observationer.

Sidste obs: 7/9 1 rst **Vesborg Fyr** samt 11/9 3 fou og 12/9 1 fou **Ballen/Ballehage** (alle MWH).

Total: 169 (254) Indsendere: 33 Observationer: 96 Lokaliteter: 61

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2	109	47	5	1	5	-	-	-

Munk *Sylvia atricapilla* 12770

Tendensen siden 1999 med et stigende antal fugle fortsætter i år. Men antallet af indrapporterede ynglepar er igen gået tilbage. Vær opmærksom på hanner, der synger i længere perioder på samme sted. Det er tegn på et muligt ynglepar.

Ynglepar: Der er kun oplysninger om 0-11 par fra 4 lokaliteter, desuden 244 syngende fugle fra 65 lokaliteter. Største obs af syngende fugle (lok.max >14): 29/5 57 sy **Hem Skov** (TN) og 14/6 18 sy **Brattingsborg Skov** (MWH).

Året indledes med 3 vinterobs: 7/1 1 rst **Højbjerg** (AAR), 9/2 1 hun fou **Besser-Sildeballe** (MWH) og 15/3 1 ad hun rst **Viby** (GGU).

Første forårsobs: 4/4 1 han fou **Hinnerup** (APN), 5/4 1 hun **Ry** (TSJ) og 18/4 1 han trk **Hesselholm** (SDy). De to førstnævnte obs er så tidlige, at de muligvis kan være overvintrende fugle.

Sidste obs: 11/10 1 rst **Issehoved** (MWH,SDy), 17/10 1 rst **Gåsehage** og 30/10 1 rst **Knudsminde Mose** (begge DD). I december observeres 3 overvintrende fugle: 5/12 1 han fou **Spentrup** (OEH), 6/12 1 han fou **Århus Nord** (FBC) og 26/12 1 han rst **Åbyhøj** (JSC).

Total: 547 (521) Indsendere: 49 Observationer: 205 Lokaliteter: 104

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1	1	55	360	43	18	3	48	14	-	3

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix* 13080

Der er kun 9 indsendere mod de 21 fra 2002, og totalantallet af indrapporterede fugle er mere end halveret i forhold til 2002. Det gælder også for antallet af syngende fugle.

Ynglepar: 1 par **Silkeborg Vesterskov** (SFP) og 1 par **Strandkær** (DD), desuden 14 syngende fugle fra 10 lokaliteter. Største obs syngende fugle (>2): 25/5 3 sy **Silkeborg Vesterskov** (SFP).

Første obs: 22/4 1 sy **Stjær Stenskov** (PLA), 23/4 1 **Årslev Enge** (SSK) og 24/4 1 sy **Vallum Sø** (ABU).

Sidste obs: 15/6 1 sy **Silkeborg Vesterskov** (SFP) samt 19/6 1 og 28/6 2 **Strandkær** (begge obs DD). Den sidste fugl observeres to måneder tidligere end i det forgangne år. Men det er ikke usædvanligt med denne lille sanger, at den forbliver ubemærket om efteråret.

Total: 21 (67) Indsendere: 9 Observationer: 28 Lokalteter: 11

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	5	12	4	-	-	-	-	-	-

Gransanger *Phylloscopus collybita* 13110

Der fortegnes en stigning i totalantallet, som ligger lidt over de sidste 10 års gennemsnit.

Ynglepar: 11-18 par fra 3 lokaliteter, flest 6-8 par **Ryomgård** (UBM). I perioden 1/5-31/7 observeres 299 syngende fugle fra 66 lokaliteter, flest (lok.max >28): 8/5 29 sy **Bjerregrav Mose** (BKR).

Første obs: 14/3 1 sy **Amstrup Enge** (OGJ) og 15/3 1 rst **Issehoved** (MWH,SDy) samt flere obs 16/3.

Større obs i foråret: 3/5 30 **Tunø** (SHØ). Desuden indberettes en stor flok *Phylloscopus*-sangere: 25/4 70 fou **Hesselholm** (SDy). Tallet indgår ikke i totalen.

Større obs i efteråret (>15): 24/9 30 rst **Øer, Hassensør** (DD). Sidste obs: 15/10 1 rst **Ballen/Ballenhage** (MWH), 17/10 5 rst **Gåsehage** (DD) og 23/10 1 **Årslev Engso** (RSN).

Total: 1003 (966) Indsendere: 62 Observationer: 343 Lokalteter: 140

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	169	214	283	65	28	14	180	50	-	-

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* 13120

Et pænt antal af indberettede Løvsangere! Totalantallet er steget meget i forhold til årene 1999-2001. Det store antal i 2002 skyldes fugletællinger på Anholt. Der er lidt flere oplysninger om ynglepar end sidste år, men tallet er alligevel langt fra artens virkelige yngleforekomst i amtet.

Ynglepar: 10-15 par fra 3 lokaliteter, flest 8-10 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA), desuden 268 syngende fugle fra 50 lokaliteter i perioden 1/5-31/7. Største obs syngende fugle (lok.max): 25/4 20 sy **Nonneholt Plantage** (TN), 8/5 85 sy **Bjerregrav Mose** (BKR) og 29/5 15 sy **Hem Skov** (TN).

Første observationer: 13/4 1 sy **Årslev Skov** (KEH), 17/4 1 sy **Hesselholm** (SDy) og samme dag 1 sy **Frederiksdal Hede** (SFP).

Største obs af rastende fugle på Anholt i foråret: 5/5 120 rst, 7/5 120 rst og 11/5 260 rst (alle TSK,MHR). Fra efteråret fremhæves 18/8 150 rst **Øer/Hassensør** (DD).

Sidste observationer: 24/9 1 rst **Øer/Hassensør** (DD) og 3 rst **Vesborg Fyr** (MWH) samt 2/10 1 rst **Elløv Småskove** (LPJ).

Total: 1255 (2105) Indsendere: 43 Observationer: 192 Lokalteter: 89

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	159	667	65	9	253	101	1	-	-

Fuglekonge *Regulus regulus* 13140

Totalantallet er mere end tre gange så stort som i 2002 og ligger også en del over gennemsnittet fra de foregående 10 år. Antallet af registrerede syngende fugle er næsten seksdoblet i forhold til sidste år.

Ynglepar: 3-8 par fra 4 lokaliteter, flest 3-4 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA). I perioden 14/3-30/6 observeres 229 syngende fugle fra 38 lokaliteter. Største obs af syngende fugle (>27): 14/3 40 sy **Kongsdal Skov**, 14/4 30 sy **Hem Skov** og 25/4 34 sy **Nonneholt Plantage** (alle TN).

En stor flok observeres i det sene efterår: 14/11 200 fou **Ahl Hage og Plantage** (SUT).

Total: 1306 (1005) Indsendere: 32 Observationer: 146 Lokalteter: 89

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
90	94	160	116	88	14	-	31	91	252	312	58

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapillus* 13150

Der er observeret 4 forskellige fugle: 9/4 1 sy **Velling Skov** (LN,NPB), 13/4 og 17/4 1 sy **Gjerrild Nedskov** (TSK,OGJ), 28/5 og 15/6 1 sy **Bøjstrup-Margrethelund** (UBM,ABU) samt 18/6 1 fou sy ved **Årslev Engso** (AWM).

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata* 13350

Sammenlignet med 2002 er totalen gået tilbage, men ligger dog over 10-års gennemsnittet og over antallet fra årene 1997-2001. Antallet af indberettede ynglepar er næsten uforandret, men der indrapporteres flere syngende fugle end sidste år.

Ynglepar: 1-2 par **Mols Bjerge** (KNP,DD) og 1 par **Silkeborg sydby** (SFP), desuden 18 syngende fugle fra 6 lokaliteter. Største obs af syngende fugle (>2): 17/5 3 sy **Gammelhaven** (BKR), 18/5 6 sy **Fussingø Skov** (CSS) og 29/5 5 sy **Hem Skov** (TN).

Første obs: 26/4 1 rst **Hørret Skov** (PHA), 30/4 1 fou **Issehoved** (APN) og 4/5 1 fou **Lystrupminde** (AWM). En større obs i foråret indberettes: 11/5 56 rst **Anholt** (TSK,MHR).

Sidste obs: 14/9 1 rst **Anholt** (FNI), 17/9 1 fou **Silkeborg Nord** (MER) og 20/9 1 fou **Mols Hoved** (FNI).

Total: 167 (140) Indsendere: 27 Observationer: 66 Lokalteter: 39

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	2	93	15	27	15	15	-	-	-

Lille Fluesnapper *Ficedula parva* 13430

Bortset fra invasionsårene 1987 med 28 og 1988 med 12 observationer er Lille Fluesnapper en sjælden gæst, og i de forgangne 10 år er det største antal 4 fugle i 1993. Med 5 forskellige observationer er 2003 derfor et usædvanlig godt år for Lille Fluesnapper, alle nævnes: 30/4 1 3K fou **Issehoved** (APN), 28/5 og 31/5 1 sy **Bøjstrup-Margrethelund** (UBM,ABU), 29/5 1 2K sy **Strandkær** (DD), 1/6 og 3/6 1 3K+ sy **Gyllingnæs Skove** (OGJ,HLÆ) samt 1/6-11/6 1 sy **Brattingsborg Skov** (MWH).

1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
2	6	3	4	3	28	12	2	2-3	2	3	4
1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003		
2	1	3	-	1-2	2	1	1	-	5		

Tabel 10. Forekomsten af Lille Fluesnapper i Århus Amt 1982-2003.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis* 13480

En han observeres syngende i perioden 30/5-8/6 **Strandkær**, Molslaboratoriet (DD,CSS,HAC m.fl.). Takket være DOFbasen og Internettet pådrager fuglen sig stor opmærksomhed og mange observatører er så heldige at se den. Det er kun 5. fund af arten i amtet. Tidligere fund var 1977 1 Sønderby Skov og 1 Anholt, 1978 1 Lisbjerg Skov samt 1989 1 Moesgård.

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca* 13490

Den stigende tendens i totalen fra de sidste 3 år fortsætter, og samme tendens ses også med syngende fugle.

Der er oplysninger om 2-7 ynglepar fra 3 lokaliteter, flest 2-5 par **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA), desuden om 32 syngende fugle fra 16 lokaliteter, flest (lok.max >3): 11/5 4 sy **Stubbe Sø**, Fugleværnsfondens Reservat (PLA), 2/6 og 11/6 5 sy **Strandkær** (DD) samt 8/6 4 sy **Mols Bjerger** (HHN).

De tre første obs: 21/4 1 han rst **Gjerrild Nordstrand** (PST) og 1 han ved **Årslev Eng Sø** (SSK,FAJ) samt 23/4 1 rst **Ballen**, Ballehage (MWH). En større forårsobs: 6/5 18 rst **Anholt Nordstrand** (TSK,MHR).

Sidste obs: 5/9 1 rst **Vesborg Fyr** (MWH,SDy), 6/9 1 fou **Vesborg Fyr** (SDy) og 12/9 2 rst **Anholt** (FNI).

Total: 128 (147) Indsendere: 34 Observationer: 107 Lokaliteter: 43

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	29	68	18	2	7	4	-	-	-

Skægmejse *Panurus biarmicus* 13640

Yngel: Mulige ynglefugle er i perioden maj-august noteret på 5 lokaliteter (lok.max): 8/5 4 **Flakket, Anholt** (TSK,MHR), 10/5 4 **Dronningborg Bredning** (LTP) – måske tre par, 25/5 14 **Brabrand Sø** (BGO), 20/7 4 **Årslev Eng Sø** (FAJ) og 16/8 1 **Stubbe Sø/Fugleværnsfonden** (LTP). I juli og august har MIK ringmærket i alt 53 fugle ved **Brabrand Sø**, flest 31/7 22 rnk (MIK).

1. halvår: De største obs frem til maj er (>5): 7/1 9 **Brabrand Sø** (SSK), 10/1 9 **Århus Å ml. Brabrand Sø og Trebroer** (BGO) og 11/1 15 **Grenå Enge** (MHR).

2. halvår: Et par småflokke noteres på træk 30/9 6 N **Sødringholm Strand** (LTP) og 5/10 20 trkf **Ebeltoft Færgenhavn** (DD,CEM). De største forekomster er i øvrigt (lok.max >5): 24/9 10 **Lading Sø** (PGH), 14/10 6 **Dødeå Enge** (KEH), 24/10 6 **Dronningborg Bredning** (LTP), 25/10 7 **Norsminde Fjord** (OGJ), 6/11 10 **Gudenåen vest for Randers** (LTP) samt 12/11 10 **Brabrand Sø** (TVI,HHE,PL).

Total: 347 (329) Indsendere: 26 Observationer: 85 Lokaliteter: 18

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
48	3	15	26	28	18	68	14	26	52	44	5

Halemejsle *Aegithalos caudatus* 14370

Et utrolig flot år med det højeste antal i 10 år! Man skulle tro, at der har været invasion nordfra, men det er næppe sandsynligt, idet ingen trækfugle er noterede, og langt de fleste racebestemte fugle er af den sydlige race – også meget usædvanligt. Hele 196 fugle er racebestemte (vist rekord), heraf 149 (76%) sydlige race *A.c.europaeus* og 39 (20%) nordlig race *A.c.caudatus*, resten blandingsfugle.

Yngel: Der er meldt om 10-11 ynglepar samt enkelte syngende fugle fra i alt 15 lokaliteter, flest 27/3 8 + 16/5 8 (2-4 par) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN). Herudover i maj-juli fugle på 3 andre lokaliteter.

1. halvårs største forekomster er (≥ 15): 4/1 19 **Århus Å** (EDY), 10/1 25 **Gudenåen, Sminge Sø-Alling Å** (HST), 29/1 15 **Skanderborg Dyrehave** (HYD) og 26/3 16 **Silkeborg Østerskov** (EBJ).

De største forekomster ses i 2. halvår (≥ 15): 18/8 27 (flere sydlige) **Eskelund** (JLY), 25/8 15 nordlige **Brattingsborg Skov** (MWH), 20/9 15 **Moegård Park** (KBF,AWF), 29/9 16 **Funder Ådal** (SFP), 3/10 16 **Lindholm Hoved** (PEN,BRS), 30/10 15 sydlige **Brabrand Sø** (RSN,JJI), 13/11 22 sydlige **Brattingsborg Skov** (MWH), 4/12 15 **Årslev Engsø** (RSN,JJI) samt 11/12 24 **Marselisborg Skov** (KEE).

Total: 826 (499) Indsendere: 55 Observationer: 144 Lokaliteter: 91

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
128	65	118	32	22	11	-	65	99	117	77	92

Sumpmejsle *Parus palustris* 14400

Et ganske pænt resultat efter en række dårlige år. Sangen høres i år overvejende 26/1-14/6. I perioden registreres 17 ynglepar og 60 syngende fra i alt 19 lokaliteter, flest (lok.max ≥ 6): 19/3 10 sy **Fussingø Skov** (BKR), 27/3 16 (8 sy) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 14/4 17 sy **Hem Skov** (TN) og 19/4 12 (min. 6 par) **Alstrup Krat/Skov** (TN).

Øvrige større forekomster er alle fra vinterhalvåret, især første halvår (≥ 7): 15/1 + 18/1 8 **Strandkær** (DD), 23/2 8 **Moegård Storskov** (KBF), 16/3 8 **Tåstrup Mose** (RSN) og 21/12 12 **Gjerrild Nordstrand** (EVL).

Total: 300 (223) Indsendere: 43 Observationer: 105 Lokaliteter: 68

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
40	29	76	47	22	7	5	7	10	2	24	31

Topmejsle *Parus cristatus* 14540

Som ved de fleste øvrige mejsler en stor total ovenpå tre magre år.

Yngel: Hele 20-23 ynglepar og cirka 35 syngende fra i alt 17 lokaliteter, flest 4/4 6 par **Hou Skov** (TN), 14/4 7 sy + 29/5 6 par **Hem Skov** (TN) og 5/4 9 sy **Sødringholm Skov** (LTP). Sangen høres især 16/1-1/6.

De største forekomster er fra vinterhalvåret (≥ 7): 14/2 20 **Sostrup Hede Skov** (RSA), 19/2 8 **Gjerrild Nordstrand** (LPJ), 2/3 8 **Stubbe Sø FVF's reservat** (ABU), 14/3 10 **Kongsdal Skov** (TN), 1/10 8 **Skærbøge Plantage v. Linå** (HST), 26/10 16 **Lystrup Å** (AWM), 29/10 12 **Skramsø Plantage** (DD) samt 18/11 9 **Stubbe Sø FVF's reservat** (ABU).

Total: 301 (231) Indsendere: 34 Observationer: 117 Lokaliteter: 55

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
20	43	50	45	29	3	2	7	10	48	27	17

Sortmejsle *Parus ater* 14610

Yngel: En flot ynglerapportering med 6-7 ynglepar og hele 200 syngende fra i alt 34 lokaliteter, flest (lok.max ≥ 10): 9/3 15 sy **Skramsø Plantage** (DD), 14/3 28 sy **Kongsdal Skov** (TN), 27/3 16 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 5/4 24 sy **Sødringholm Skov** (LTP), 14/4 27 sy **Hem Skov** (TN), 25/4 18 sy **Nonneholt Plantage** (TN). Sangen er især hørt 18/1-6/6.

1. halvår: Der er ikke meldt om trækforekomster. De største obs er (>10): 19/1 20 + 24/1 25 **Skræmsø Plantage** (DD), 26/1 14 **Løvenholm Skov** (JPL,JKL) og 27/3 32 **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN).

2. halvår: Der er blot noteret 37 trk, max 5/10 21 trk **Vesborg Fyr** (MWH). Der har dog nok været trækbevægelser inden da, FNI noterer 11/9 fra **Anholt**: ”Der ser ud til at være mange Sortmejser på øen ... de ses spredt over det hele, hvor der er nåletræer”. Øvrige forekomster >10 fugle i efteråret er: 1/10 15 fou **Skærbøge Plt v. Linå** (HST), 26/10 12 fou **Hårup Sande** (HST) og 24/11 33 fou **Mårup Skov** (MWH).

Total: 579 (647) Indsendere: 24 Observationer: 127 Lokalteter: 61

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
88	35	138	88	40	1	-	11	25	94	48	11

Blåmejse *Parus caeruleus* 14620

Årstopotalerne svinger meget fra år til år hos denne art – alt afhængigt af trækforekomsterne. I år en høj total som følge af et pænt efterårstræk.

Yngel: 13-15 ynglepar og 154 syngende fra i alt 36 lokaliteter. Flest (≥10) er noteret 14/3 29 sy **Kongsdal Skov** (TN), 28/3 28 sy **Brabrand Sø** (HST), 16/5 15 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN) og 29/5 16 sy **Hem Skov** (TN). Sangen er i år hørt 1/1-28/6.

1. halvår: I januar-februar ses enkelte større flokke (≥15): 4/1 20 **Fussingø Skov** (OEH), 18/1 15 **Ørnbjerg Mølle ved Ulstrup Å** (JPL,JKL), 18/1 25 **Brattingsborg Skov** (MWH) og 5/2 16 **Brattingsborg Skov** (MWH). Endvidere én trækobs fra foråret 15/3 13 trk **Issehoved** (SDy).

2. halvår: Trækket observeres 24/9-15/10 med i alt 875 trk/13 dage. De fleste noteres ved **Vesborg Fyr** 4/10-10/10 med i alt 449 trk, flest 5/10 325 SV og 8/10 41 SV (begge MWH). Fra andre dele af amtet kan nævnes (≥40): 28/9 92 V **Gåsehage**, 29/9 80 trkf **Øer/Hassensør**, 13/10 65 SØ **Gåsehage** (alle DD) og 15/10 40 trk **Nordsamsø** (MWH). Efterårets største rasteobs er (≥40): 17/8 50 rst **Øer/Hassensør**, 7/9 40 **Strandkær**, 17/10 60 rst **Gåsehage** (alle DD) og 13/11 126 **Brattingsborg Skov** (MWH).

Total: 2033 (1189) Indsendere: 37 Observationer: 216 Lokalteter: 98

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
138	74	139	33	75	26	28	72	367	793	197	91

Musvit *Parus major* 14640

Et normalt år. Mange yngleoptællinger i skove ved Mariager (TN) løfter dog totalen over gennemsnittet.

Yngel: 21-28 ynglepar og 313 syngende fra i alt 41 lokaliteter. De største yngleobs (≥15): 14/3 65 sy **Kongsdal Skov/Simonshøj** (TN), 27/3 168 (84 sy) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 29/3 16 sy **Gudenåparken/Vasen** (LTP), 19/5 15 sy **Lysbro** (ERH), 29/5 23 sy **Hem Skov** (TN) og 12-19 par **Stubbe Sø FVF's reservat** (PLA).

1. halvår: Intet nævneværdigt træk i foråret, men flere fouragerende småflokke m.v. (>20): 1/1 25 **Skæring Hede/Strand** (FNI), 4/1 26 **Fussingø Skov** (OEH), 18/1 31 + 5/2 25 **Brattingsborg Skov** (MWH), 9/2 25 **Ørnsø** (EBJ), 9/3 50 **Tåstrup**, Århus (EO) og 22/3 24 **Fussingø Skov** (JKE).

2. halvår: Et beskedent træk noteres 28/9-10/10 med i alt 96 trk/4 dage, flest 28/9 20 trkf **Sletterhage** (JPL,JKL) og 8/10 26 trk **Vesborg Fyr** (MWH), på sidstnævnte lokalitet også 28/9 92 rst (MWH). Øvrige større obs (>20): 8/9 21 **Mols Hoved** (ABU), 13/11 38 **Brattingsborg Skov** (MWH) og 11/12 40 **Feldballe** (DD).

Total: 1541 (1186) Indsendere: 35 Observationer: 238 Lokalteter: 107

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
207	165	405	39	144	22	3	13	168	151	107	117

Spætmejse *Sitta europaea* 14790

Et normalt år efter tre magre år. Som hos Musvit er totalen præget af mange ynglefugleoptællinger.

Yngel: 34-37 ynglepar og 84 syngende fordelt på 33 lokaliteter med flest (≥ 7): 9/3 9 sy **Rugård Sønderkov** (JPL,JKL), 14/3 7 sy **Kongsdal Skov** (TN), 14/3 7 sy **Fussingø Skov** (BKR), 15/3 7 sy **Rugård Nørreskov** (JPL,JKL), 27/3 22 (min. 11 yp) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 14/4 11 sy **Hem Skov** (TN) og 19/4 18 (min. 9 yp) **Alstrup Krat/Skov** (TN). Sangen høres 26/1-23/6.

Øvrige større forekomster er alle fra årets første tre måneder (≥ 7): 4/1 26 **Fussingø Skov** (OEH), 6/1 10 **Fussingø Skov** (LTP), 9/2 12 **Giber Å Skovmøllen-havet** (RDN,Chalotte Poulsen), 15/3 7 **Lillering Skov** (KBF), 18/3 12 **Moesgård Strand** (RDN) samt 26/3 7 (heraf 3 sy) **Silkeborg Østerskov** (EBJ).

Total: 387 (359) Indsendere: 41 Observationer: 113 Lokaliteter: 77

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
70	28	121	82	16	10	8	4	18	9	12	9

Træløber *Certhia familiaris* 14860

Efter en stribe magre år er totalen atter på 10-årsgennemsnittet, dog "kunstigt" løftet af ynglefugletællinger ved Mariager.

Yngel: 30 ynglepar og 52 syngende fra samlet 31 lokaliteter, flest (≥ 5): 14/3 5 sy **Fussingø Skov** (BKR), 27/3 12 (6 sy) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 14/4 20 (min. 10 yp) **Hem Skov** (TN), 19/4 14 (min. 7 yp) **Alstrup Krat/Skov** (TN) og 27/4 5 sy **Strandkær** (DD). Sangen høres i år overvejende 11/1-29/5.

Arten putter sig let i træerne, når den ikke synger. De største obs af fugle uden yngleangivelser er (≥ 5): 20/3 12 **Århus Å** (EDY), 22/3 6 **Fussingø Skov** (JKE) og 13/11 5 **Brattingsborg Skov** (MWH).

Total: 234 (225) Indsendere: 40 Observationer: 101 Lokaliteter: 65

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
16	20	82	77	17	1	3	1	8	1	7	1

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla* 14870

Hidtil højeste total. Arten udvider konstant sit territorium i amtet. I år er der obs fra nye nordlige lokaliteter.

Iblandt årets indsendte 62 syngende/yngepar er der flere gengangere. Disse samt øvrige obs fra første halvår indikerer samlet set mindst 41 ynglepar på 28 lokaliteter. Heriblandt kan fremhæves 4/1 3 fou **Fussingø Skov** (OEH), 16/2 5 sy/kald **Havreballe Skov** (MHA,RBØL), 16/3 4 sy **Amstrup Enge** (OGJ) og 23/3 4 **Enemærket Skov** v. Veng Sø (JKI).

Særlig opmærksomhed tiltrækker sig dog tre observationer fra den nordlige og nordøstlige del af amtet: 15/3 1 sy **Rugård Nørreskov** (JPL,JKL) er ny lokalitet for arten, 20/4 1 **Dyrby Krat** (OEH) er kun anden obs herfra (første i 2001) samt 21/6 1 **Mariager Kirke** (CSS) er også ny lokalitet og hidtil nordligste i amtet. Måske er der tale om spredning langs fjorden fra Hobro (Nordjyllands Amt), hvor der siden 1998 har været observeret Korttået Træløbere (NOK 1999).

Langt de fleste obs er fra sø- eller kystnære lokaliteter. De eneste undtagelser er ovennævnte fra **Dyrby Krat** samt 15/3 1 **Lillering Skov** (KBF). Er der nogen, der har lyst til at tjekke indlandslokaliteterne Skørring Overskov, Vedellslund Skov og Skivholme Skov, hvorfra der kun foreligger mere end 10 år gamle obs?

Total: 100 (64) Indsendere: 37 Observationer: 74 Lokaliteter: 32

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11	14	33	17	8	9	2	2	-	-	1	3

Pungmejse *Remiz pendulinus* 14900

En helt flot år set i lyset af de senere års bekymrende lave årstotaler.

Observationer fra yngleperioden indikerer 6-10 ynglepar på 7 lokaliteter: 2 yp **Bjerregrav Mose**, 0-1 yp **Dronningborg Bredning**, 1 yp **Tebbestrup Kær**, 0-1 yp **Mørke Kær**, 2-3 yp **Brabrand Sø**, 0-1 yp **Århus Å v. Eskelund** og 1 yp **Tåstrup Sø**.

Årets største fund inkl. ynglefuglene (≥ 3): 8/5 3 **Bjerregrav Mose** (BKR), 23/7 8 (2 ad + 6 juv) **Tebbestrup Kær** (LTP), 31/7 9 (heraf 3 ringmærket) **Brabrand Sø** (MIK). Endvidere er der en helt usædvanlig observation vel af en trækrastende fugl 7/5 1 rst **Anholt, Engen** (TSK,MHR). Der er ikke i ældre lokalrapporter tilbage til i hvert fald 1986 meldt om Pungmejsler på Anholt.

Total: 55 (61) Indsendere: 15 Observationer: 37 Lokalteter: 12

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	10	9	7	23	4	2	-	-	-

Pirol *Oriolus oriolus* 15080

Efter at arten for første gang sidste år ikke blev registreret i amtet, er der i år 3 observationer af 2 fugle: 21/5 + 23/5 1 han **Årslev Engsø** (JTL) og 30/5 1 hørt **Strandkær**, Mols (DD).

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio* 15150

Yngel: 19-21 par er meldt ind, hvilket ligger på linje med de senere års antal. Tyngdepunktet findes stadig på det sydøstlige Djursland med **Glatved Strand** (4-5 par) og **Stubbe Sø** (3 par) som største lokaliteter.

1. halvår: De første tornskader ses til normal tid 8/5 4 **Anholt** (MHR,TSK) og her ses også forårets eneste større trækansamling 11/5 12 (MHR,TSK). Anholt udmærker sig ofte med større fald af tornskader om foråret, mens gennemtrækket i den øvrige del af amtet mere er præget af en stille gennemsvivning uden de store koncentrationer af fugle.

2. halvår: Sidst på sommeren ses de lokale ynglefugle ofte i blandede familieflokke med deres afkom, hvilket 6/8 10 **Mols Bjerger** (APN), 8/8 8 **Skærsø Plantage** (FF) og 13/8 12 **Glatved Strand** (APN) vidner om.

Egentligt efterårstræk ses kun i beskedent omfang, med sidste fugle 14/9 3 **Ørby**, Helgenæs (KEH) og 19/9 1 **Sletterhage** (JPL,JKL), hvilket er normalt.

Total: 214 (167) Indsendere: 36 Observationer: 100 Lokalteter: 49

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	-	-	-	72	38	24	65	15	-	-	-

Stor Tornskade *Lanius excubitor* 15200

Årets total, der er forsøgt rensset for gengangere, markerer en pæn fremgang for Stor Tornskade, der gennem 90'erne var nede i en bestandsmæssig bølgedal. Samtidig er der kommet øget fokus på arten gennem DOF-Ribe's forsøg på at kortlægge den danske vinterbestand.

Yngel: Set omkring de gamle ynglepladser i Midtjylland, men dog ingen helt sikre ynglefund. Observationerne kan tyde på et enkelt ynglepar i år.

1. halvår: 23 lokaliteter huser vinter-tornskader i år, flest ses 24/1 2 **Salten Langsø** (BRS,PEN) og 12/2 3 **Gjerrild**-området (AR,MHR). Fra forårstrækket kan nævnes 23/2-25/4 8 fugle på **NØ-Djursland** (MHR,TSK,AR,RSA,PST). Sidste er 25/4 1 **Veggerslev** (MHR,TSK).

2. halvår: Første fugle dukker op til sædvanlig tid 25/9 1 **Ebeltoft Færgehavn** (DD,AGN) og 29/9 1 **Pindstrup** (MST). Steder med mere end én fugl er 15/11 2 **Kolindsund** (MST), 29/11 2 **Bølling Sø** (MER) og 10/11 2 **Gjerrild Overskov** (AR). I december er 10 lokaliteter jævnt fordelt i amtet vært for tornskader.

Total: 92 (38) Indsendere: 54 Observationer: 105 Lokalteter: 51

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
15	16	11	13	2	1	1	-	2	9	12	10

Skovskade *Garrulus glandarius* 15390

Stor årstotal denne gang, hvilket skyldes en række fine tal fra både forår og efterår. Efteråret byder på en del trækbevægelser af Skovskader, især omkring Gåsehage og Øer. Falsterbo i Skåne, der normalt registrerer

invasionsfugle i stort tal, melder dog ikke om udtrækkende Skovskader dette efterår, hvilket sandsynligvis betyder, at de mange Skovskader i Østjylland i september og oktober i bund og grund er af lokal oprindelse. En god ynglesæson med et stort overskud af ungfugle, mangel på føde eller en kombination af begge dele kan være mulige forklaringer på de rejselystne Skovskader dette efterår.

Yngel: 7 ynglepar indrapporteret.

1. halvår: 12/2 25 **Gjerrild Nordstrand** (AR), 14/3 40 **Kongsdal Skov** (TN), 27/3 16 **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 14/4 44 **Hem Skov** (TN) og 25/4 16 **Nonneholt Plt** (TN).

2. halvår: I perioden 13/9 til 13/10 noteres 424 på træk gennem landskabet, flest ses omkring **Gåsehage/Øer** hvor i alt 218 trækkende/trækforsøg bogføres med største dag 28/9 60 (DD). Derudover noteres bl.a. 19/9 47 og 28/9 45 trk **Sletterhage** (JPL,JKL) og 28/9 55 trkf **Fornæs** (AR). Største rasttal i øvrigt er 15/10 50 **Femmøller** (DD).

Total: 1296 (512) Indsendere: 46 Observationer: 190 Lokalteter: 76

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
30	47	155	98	29	7	6	9	586	238	63	28

Husskade *Pica pica* 15490

Yngel: 12 par indrapporteret!

Fra 1. halvår skal nævnes 6/5 2 **Anholt** (MHR,TSK), hvor arten kun ses sparsomt.

To store observationer fra 2. halvår er med til at presse totaltallet helt i top i år: 23/11 153 **Galten Gammelose** (PGH) og 31/12 100 **Tåstrup Sø** (EO) begge formodentlig i forbindelse med kollektiv overnatning.

Total: 807 (620) Indsendere: 29 Observationer: 148 Lokalteter: 74

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
100	41	75	24	37	21	4	1	28	46	211	223

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes* 15570

De 22 fugle i månedskemaet dækker reelt over blot 17 Nøddekriger, hvilket er laveste total siden 1993.

Som sædvanligt er det oktober, der giver flest fugle, og som så ofte før er oplysningerne fra de potentielle ynglelokaliteter ved Silkeborg yderst sparsomme. Findes der overhovedet en stabil ynglebestand her, eller er det bare et ornitologisk evighedsrygte, der stadig cirkulerer. Oplysninger modtages med tak!

1. halvår: 1/2-28/4 1 **Grenå Strand** (MHR,TSK,AR) og 25/2 1 **Mårup Skov** (MWH) er alt!

2. halvår: Foruden den efterhånden berømte Nøddekrige, der holdt DD beskæftiget i perioden 30/9-15/12 og fik placeret **Feldballe** på landkortet, ses følgende: 17/9 1 NV **Århus midtby** (GGU), 4/10 1 **Beder** (OGJ), 5/10 1 **Ebeltoft Færgenhavn** (DD,CEM), 5/10 1 **Gåsehage** (DD), 6/10 1 **Glesborg** (AR), 9/10 1 **Hinnerup** (APN), 11/10 2 N **Grenå** (AR), 16/10 1 **Skramsø Plt** (DD), 17/10 1 **Fogstrup** (JDK), 21/10-7/11 1 **Brand** (HLL m.fl.), 9/11 1 **Fruerlund Plt** (JSC), 20/11 1 **Hasle** (RSN,JJL,ANB) og 25/11 1 **Ørnsø** (SFP).

Total: 22 (58) Indsendere: 17 Observationer: 39 Lokalteter: 16

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	2	1	1	-	-	-	-	2	10	5	1

Allike *Corvus monedula* 15600

Traditionen tro svinger Allike-tallet fra år til år, og 2003 er ingen undtagelse i den henseende. Sidste års lave indrapportering er i år afløst af en høj ditto, hvilket især skyldes en række store rastetal og flere tal fra de klassiske forårstræklokaliteter for arten.

Yngel: 10-11 par indrapporteret er alt for lidt.

1. halvår: Største rastetal ses på NØ-Djursland, hvor Allike-flokkene ofte koncentrerer inden de vælger at trække ud: 16/2 1300 **Grenå Enge** (AR), 12/3 1100 **Enslev** (MHR,AR), 26/3 3000 **Thorsø** (MHR,TSK) og 31/3 2000 **Veggerslev** (MHR,TSK). Træk: **NØ-Djursland**: 20/2-28/3 ses 4084 trk, med flest 24/3 1037 N **Grenå** (AR,MHR,TSK,HLL m.fl.). **Moegård**: 23/2-24/3 ses 1694 trk, med flest 656 N (HLL,JTL m.fl.).

2. halvår: En enkelt obs dominerer billedet, 22/11 2500 **Hjortholm** i forbindelse med overnatning (SDy).

Total: 24.225 (11.686) Indsendere: 38 Observationer: 156 Lokalteter: 52

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
969	2493	13.515	96	73	26	26	610	374	1461	3498	983

Råge *Corvus frugilegus* 15630

Yngel: 1174 reder optalt er laveste tal i mange år, men dette afspejler næppe den reelle ynglesituation i amtet. I Grenå fortsætter kommunen sin kamp mod de lokale Råger med både nedspuling af reder i det tidlige forår og nedskydning af redeunger i maj som redskaber (AR).

1. halvår: Største tal fra vinteren og det tidlige forår er 27/1 600 og 13/2 400 **Studstrup** (PBC) – begge i forbindelse med overnatning, 4/3 800 **Storring** (PLA) og 12/3 1800 **Enslev**, Grenå (MHR,AR).

2. halvår: 6/11 700 **Grenå Enge** (AR) er eneste store rastetal fra efteråret! Desuden ses 12/10 110 indtræk **Fornæs** (FNI), hvilket vidner om, at trækket af Råger gennem amtet sikkert er væsentligt større end det normalt fremgår af tallene i lokalrapporten!

Total: 10.005 (12.090) Indsendere: 30 Observationer: 102 Lokalteter: 61

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1553	619	3007	637	337	-	100	1000	612	365	1079	696

Sortkrage *Corvus corone corone* 15671

Stor årstotal der følger det gammelkendte mønster med flest fugle fra 1. halvår, men i modsætning til det sidste par år er der denne gang obs fra ganske mange lokaliteter, bl.a. er Samsø fint repræsenteret.

Yngel: 1 ex i par med Gråkrage ved **Ajstrup** er eneste ynglefund af formen i år (TN).

Største tal er 16/2 2 **Thorsø** (MHR), 20/4 2 **Sødringholm Strand** (LTP) og 15/10 5 **Nordsamsø** (MWH).

Total: 41 (25) Indsendere: 26 Observationer: 36 Lokalteter: 33

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	9	6	6	5	1	-	1	1	8	1	1

Gråkrage *Corvus corone cornix* 15673

Yngel: Blot 3 ynglepar er sendt ind.

1. halvår: De fleste større tal stammer fra vinteren og det tidlige forår, nemlig 19/1 200 og 25/1 175 **Sødring Kær** (LTP), 27/1 187 **Mariager Vesterskov** (IBG), 5/2 175 **Brattingsborg Gods** (MWH) og 13/2 400 **Studstrup** (PBC). Ingen træktaal af betydning er meldt ind!

2. halvår: Efteråret bæres primært igennem af en række rastetal fra **Kolindsund**, bl.a. 13/9 278, 16/9 250, 8/11 285 og 7/12 250 (alle MST). Derudover 25/10 250 **Brattingsborg Gods** (MWH) og 22/11 600 **Hjortholm**, Samsø (SDy).

Total: 8742 (5537) Indsendere: 44 Observationer: 240 Lokalteter: 98

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1293	1210	593	192	180	182	66	444	927	979	1620	1003

Ravn *Corvus corax* 15720

Stor årstotal, faktisk den største i lokalrapportens historie!

Yngel: Kun 25 ynglepar er indsendt, så den gamle opfordring om at indrapportere ynglende Ravne for at få vurderet bestandens størrelse lidt nøjere, bliver desværre ikke fulgt i særligt stort omfang. Derfor er der al mulig grund til endnu engang at gentage den, hvilket hermed er gjort igen!

1. halvår: 16/2 20 **Frijsenborg** (FRO), 16/2 13 **Thorsø**, NØ-Djursland (MHR), 22/3 65 **Nødager** (FNI), 13/4 14 **Koed** (KTR) og 3/5 65 **Feldballe** (DD) er største observationer fra den sene vinter og det tidlige forår. Nødager viser sig igen som et vigtigt samlingspunkt for Ravne, og mon ikke der et eller andet sted på det centrale Djursland gemmer sig en større overnatningsplads, der indtil videre har undgået opmærksomhed !

2. halvår: 13/9 30 **Salten Langsø** (GGU), 17/10 24 **Fogstrup** (JDK), 8/10 14 **Bøjstrup** (ABU), 10/10 13 **Tjerrild** (AR), 2/11 80 **Fjeld Skov** (MST), 29/11 20 **Bølling Sø** (MER), 15/12 23 **Feldballe** (DD) og 27/12 13 **Fajstrup Krat** (JOA). Det flotte tal fra Fjeld Skov lugter af en ny amtsrekord, og den midterste del af Djursland er i det hele taget (igen) pænt repræsenteret med større Ravne-tal.

Total: 1104 (622) Indsendere: 82 Observationer: 377 Lokalteter: 185

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
67	100	220	83	102	29	22	57	87	101	130	106

Stær *Sturnus vulgaris* 15820

Igen et år over det normale for amtet. Antal ynglepar når kun op på 46-52, flest 12-14 par **Lading** (HET). Halvdelen af årstotalen gælder fugle på overnatningssteder, særligt i april ses mange fugle flyve til overnatning i rørskovene. Kun 2843 fugle ses på direkte træk, Stærene trækker hovedsageligt om natten. Gennem hele året noteres 25 flokke med fire- eller femcifrede antal.

1. halvår: Allerede i januar ses der større antal på **Århus Østhavn**, flest 22/1 100 (CHØ), og antallet stiger 1/2 til 350 (RDN). Det store rykind sker i marts-april. Første tusindtallige observation registreres 9/3 1000 rst nat og 24/3 5000 trk nat **Tebbestrup Kær** (LTP) samt 26/3 1000 **Årslev Enge** (SSK). De største observationer i perioden er (≥ 3000): 3/4 3000 rst **Bjerregrav Mose** (CSS), 5/4 10.000 rst **Silkeborg sydbj** (SFP), 5/4 4500 rst nat **Lading Sø** (HET), 7/4 7500 trk nat **Ørnsø** (EBJ) og 9/4 15.000 rst nat **Silkeborg sydbj** (SFP), 12/4 3000 trk nat **Ramten Sø** (JPL) og 13/4 11.000 rst nat **Ørnsø** (SFP), der samtidig er forårets sidste store observation. Træk ses i perioden 9/3-21/4, flest 24/3 337 N **Moesgård Strand** (HLL). Allerede pri. juni ses der igen større ansamlinger, 1/6 5000 trk nat **Dronningborg Bredning** (LTP,BKR).

2. halvår: Efterårets største forekomster (≥ 2000) er 11/9 5000 rst nat og 15/9 10.000 rst nat **Lading Sø** (HET) samt 16/9 2000 fou **Kolindsund** (MST). Kun få trækobs i efteråret, flest 4/9 1250 SV **Hesselholm** (SDy) – evt. fra overnatning – og 10/10 250 trk **Vesborg Fyr** (MWH). Så sent som i december ses fortsat større flokke, 12/12 300 trk nat og 30/12 200 **Sminge Sø** (PEN).

Total: 123.110 Indsendere: 64 Observationer: 387 Lokalteter: 135

1) Total: 2) Største obs

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	979	2118	13.811	56.176	741	10.012	4812	5882	25.280	2242	252	805
2	100	350	5000	15.000	300	5000	1000	1500	10.000	250	150	300

Gråspurv *Passer domesticus* 15910

En total på niveau med de senere år, men væsentlig lavere end i atlasårene. En reel tilbagegang er der dog også tale om. Punkttællingsindeksene viser en stødt tilbagegang for arten igennem de seneste par årtier. Der er indsendt 7 ynglepar.

De største obs (≥ 20): 15/2 42 **Åby** (JLY), 19/3 34 **Ryomgård** (ABU), 19/8 45 **Kanehave Kanal** (MWH), 23/10 60 **Feldballe** (DD), 10/11 36 på foderbræt **Åby** (KEH) – der må have været trængsel, samt 8/12 70 **Feldballe** (DD).

Total: 417 (717) Indsendere: 17 Observationer: 36 Lokalteter: 18

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
21	47	42	3	36	19	-	45	14	60	45	85

Skovspurv *Passer montanus* 15980

Den højeste total siden 1996. Ifølge punkttællingsindeksene klarer Skovspurv sig også ganske godt. Der er indsendt 21 ynglepar, flest 14 yp **Ryomgård** (ABU).

Træk: Der er indsendt en enkelt trækobs 20/9 16 (5 trk + 8 trkf + 3 rst) **Alrø Egehoved** (JSC). 1/9 + 5/9 20 fou **Vesborg Fyr** (SDy,MWH) er måske også mere eller mindre trækforsøgende fugle.

De største flokke (lok.max ≥ 30): Første halvår: 2/1 45 **Linå By** (HST), 3/1 41 **Ryomgård** (UBM), 4/2 30 **Barnekold** (MWH), 18/2 45 **Ballen/Ballehage** (MWH), 19/2 30 **Brundby** (MWH), 22/2 50 **Fornæs** (ABU) og 28/3 30 **Brabrand Sø** (HST). Andet halvår: 16/11 45 **Linå By** (HST), 27/12 35 **Ballen/Ballehage** (MWH) og 31/12 42 **Linå By** (HST).

Total: 875 (815) Indsendere: 16 Observationer: 66 Lokalteter: 31

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
170	209	57	30	32	7	-	4	82	71	71	142

Bogfinke *Fringilla coelebs* 16360

Bogfinketotalerne svinger voldsomt op og ned i takt med trækkets omfang, men også efter hvor stor en andel af finkerne, der er blevet af artsbestemt. Nedenfor gennemgås kun rasteforekomster, mens trækket beskrives i næste afsnit.

Yngel: Der er indsendt intet mindre en 986 syngende fugle og 12-19 ynglepar fra 53 lokaliteter! Sangen er hørt 16/2-29/6. De mange syngende fugle skyldes omfattende kortlægninger i den nordlige del af amtet. De største yngleflokke (≥ 30): 14/3 130 sy **Kongsdal Skov** (TN), 26/3 50 sy **Silkeborg Østerskov** (EBJ), 27/3 225 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 5/4 34 sy **Sødringholm Skov** (LTP), 8/5 45 sy **Bjerregrav Mose** (BKR) og 29/5 215 sy **Hem Skov** (TN).

1. halvår: De fleste større rasteforekomster ses i januar (≥ 100): 1/1 100 **Georgsminde** (JPL,JKL), 1/1 100 **Pilbrodalen** (OJE), 2/1 100 fou **Skærbøge Plantage v. Linå** (HST), 22/1 150 fou **Besser Made** (MWH) og 31/1 150 fou **Toftebjerg, Samsø** (MWH). Forårets sidste flok på mere end 20 fugle ses 6/4 25 rst **Brattingborg Skov** (MWH).

2. halvår: Efterårets første flok (>20) ses 3/9 40 fou **Nordby** (SDy), men ellers byder halvåret kun på få rasteflokke, de to største er 2/10 61 rst **Elløv småskove** (LPJ) og 7/10 625 fou **Vesborg Fyr** (SDy).

Total: 14.883 (19.280) Indsendere: 40 Observationer: 261 Lokalteter: 118

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
994	274	3386	615	524	59	1	6	7464	1304	116	140

Tabellen er inkl. bogfinketrækket, som er beskrevet under 'Finketrækket'.

Finketrækket

Den samlede finketotal på cirka 1,6 millioner finker har aldrig været højere!! De hidtil højeste finketotaler i mands minde (i hvert fald siden 1982) har "kun" været på godt en kvart million finker. De store tal afspejler sig dog bestemt ikke i træktallene, så hvordan de mange fugle smutter tilbage nordpå igen, er uvist. I det følgende beskrives det aktive finketræk (med adfærds-koder trk, N, S etc.). Overflyvende fugle (of) samt en række kuldebetingende trækbevægelser i starten af året er omtalt under de respektive arter.

1. halvår: Forårstrækket ses primært 10/3-28/4 med i alt 27.024 trk, heraf 2912 Bf, 202 Kf og 23.640 Sp. De største trækdage er 13/4 6500 trk, 14/4 4620 trk 16/4 3960 trk og 21/4 6325 trk. Obs ≥ 500 nævnes.

Issehoved: 4045 trk/10 obsdage, flest: 15/3 1025 Bf + 8 Kf trk, 16/3 500 Sp N og 21/4 1040 Sp trk + 260 Bf + 170 Kf trk (alle SDy,MWH).

Gjerrild-området: 19.300 trk/6 obsdage, alle: 13/4 6300 Sp trk (HAC), 14/4 4000 Sp trk (AR,TSK,MHR,HAC), 16/4 3800 Sp trk (AR,TSK,MHR,HAC) og 21/4 4850 Sp Ø (GGU).

Øvrige obs: 24/3 640 Bf N **Moegård Strand** (HLL) og 14/4 620 Sp NØ **Feldballe** (DD).

2. halvår: Efterårstrækket noteres 5/9-25/10 med i alt 68.283 trk, heraf 7788 Bf, 607 Kf, 59.888 Sp. De største trækdage er 17/9 3501 trk, 24/9 7165 trk, 28/9 40.540 trk og 5/10 13.425 trk. Obs ≥ 500 nævnes.

Ebeltoft Havn-Gåsehage: 56.805 trk/7 obsdage, flest 24/9 5400 Bf V (DD) i et kort tidsrum over middag, så der er trukket betydeligt flere, 27/9 550 Sp V (DD), 28/9 37.000 Sp V (DD), 2/10 1200 Sp (flest Kf) SV (RSN,KBF,KKK) samt 5/10 12.000 Sp V (DD,CEM).

Vesborg Fyr: 3554 trk/7 obsdage, flest 28/9 1750 Sp SV (MWH), 5/10 825 Sp SV (MWH) og 10/10 300 Bf + 250 Kf trk (MWH,SDy).

Øvrige obs: 17/9 3500 Sp SV, 24/9 1500 Bf SV begge **Strandkær** (DD), 28/9 1150 Sp (flest Bf) SV **Sletterhage** (JPL,JKL) og 28/9 500 Sp SV **Skødstrup/Løgten** (FNI).

Bemærk, at de mange fugle 28/9 ved Gåsehage ikke ses ved hverken Sletterhage eller Vesborg Fyr. Ved Sletterhage var observatørerne imidlertid gået hjem, inden trækket for alvor satte ind. DD noterer, at ved Gåsehage starter finketrækket ofte først langt op ad formiddagen, sikkert fordi finkerne først skal nå at ankomme fra Anholt/Sverige. Husk i DOFbasen at angive tidsrum for trækobs.

	Februar		Marts		April		Maj		September		Oktober	
Bf	-	77	1186	1528	50	418	-	10	13	7218	557	-
Kf	-	-	8	9	-	185	-	-	-	23	578	6
Sp	-	-	400	850	11.220	11.170	-	-	-	45.360	14.528	-
Sum	-	77	1594	2387	11.270	11.773	-	10	13	52.601	15.663	6

Tabel 11. Finketrækket i Århus Amt 2003. Månederne er opdelt i første og anden halvdel. Bf = Bogfinke, Kf = Kvækerfinke, Sp = uspecificerede fugle.

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla* 16380

En historisk total! De mange fugle ses stort set alle i januar og februar.

Januar: Primo januar opleves i Århus-området helt enorme flokke! Det starter blidt 2/1 3500 **Marselisborg Skov** (IZN), men i forbindelse med en temperaturstigning sker der herefter et stort indryk sydfra: 6/1 60.000 NV **Sølyst naturcenter** (BGO), 6/1 27.300 VNV **Brabrand Nord** (KBF,JJI) – antageligt samme fugle, 7/1 2000 V **Brabrand Nord** (KBF), 7/1 200.000 fou **Moegård Strand** (ANB), 8/1 20.000 fou **Moegård Storskov** (DD), 9/1 30.000 **Mindeparken** (SSK), 9/1 250.000 **Marselisborg Skov** (SSK), 9/1 4500 NV **Viby** (BGO), 10/1 1600 **Risskov By** (HLL) og 11/1 4000 fou syd **Århus Østhavn** (JTL). Herefter er fuglene stort set væk fra Århus.

De mange fugle bevæger sig meget rundt, og er vanskelige at få tal på. BGO vurderer, at der 6/1 i **Marselisborg Skovene** er samlet 1,2 millioner Kvækerfinker langs kysten! Men der er meldinger om flere flokke i skovene længere mod syd. Altså blot et minimumstal!

De store forekomster er tankevækkende set i lyset af, at der i Nordjylland hverken i 2002 eller 2003 ses forekomster >10.000 finker (NOK 2003, NOK 2004). Men måske har fuglene forbindelse til en forekomst ved Hohøj, Mariager i november/december 2002. Her havde der ifølge lokale borgere været flere hundrede tusinde fugle (via TN). Måske sendte et temperaturfald medio december dem (ganske upåagtet!) sydpå, hvorfra de i januar 2003 vender tilbage i forbindelse med en temperaturstigning.

Januar bød også på flokke andre steder i amtet, om end i en noget mindre skala (≥ 1500): 8/1 1500 **Havknu-de** (MHR), 8/1 10.000 rst **Fussingø Skov** (PST), 18/1 2000 of **Silkeborg sydby** (SFP), 24/1 7000 **Rye Sønderskov** (BGO), 24/1 10.000 of **Salten Langsø** (PEN,BRS), 27/1 1500 of **Strandkær** (DD) og 30/1 1500 NV **Mariager** (IBG).

Februar-maj: I starten af februar ses igen fugle i forbindelse med et temperaturfald (≥ 1000): 5/2 25.000 **Brabrand Sø** (SSK), 5/2 10.000+ of syd **Løgten** (FNI), 5/2 1400 of **Feldballe** (DD), 6/2 8000+ of syd

Løgten (FNI), 6/2 1200 of **Feldballe** (DD), 7/2 50.000+ SØ **Århus Havn** (HBP) og 11/2 1000 rst **Gjerrild Overskov** (AR,MHR,CO). Herefter er der stille frem til forårstrækperioden: 2/3 2000 fou **Løvenholm Skov** (JPL,JKL), 3/3 1000 rst **Fussingø Skov** (PST) og 14/4 1170 fou **Hem Skov** (TN). Forårets sidste Kvækerfinker noteres 28/4 2 trk **Issehoved** (SDy) og 16/5 1 rst **Marselisborg Skov** (IZN).

2. halvår: De første noteres på amtets forpost: 11/9 1 rst **Anholt** (FNI), 12/9 7 of **Anholt** (FNI) og 17/9 2 rst **Sandmark Skov**, Rosenholm (LPJ) + 1 trk **Lysbro Skov** (SFP) + 1 rst **Forstbotanisk Have**, Århus (RDN,MO). Men ellers er det et magert halvår. De største obs er 10/10 80 fou **Mårup Havn** (SDy), 30/10 80 fou **Knudsminde Mose, Feldballe** (DD), 19/11 200 **Feldballe** (DD) og 24/11 200 **Bølling Sø** (OH).

Total: 1.479.814 (27.635) Indsendere: 56 Observationer: 203 Lokalteter: 103

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1,38 mio	99.456	5527	2404	1	-	-	-	67	792	440	176

Tabellen er inkl. kvækerfinketrækket, som er beskrevet under 'Finketrækket'.

Bogfinke/Kvækerfinke *Fringilla coelebs*/*F. montifringilla* 16388

Langt hovedparten af fuglene i denne kategori er noteret trækkende og derfor behandlet under Finketrækket. De største obs blandt rastende fugle og fugle med uspecificeret adfærd er: 20/4 2500 **Gjerrild, Bakken v. Overskov** (MHR,TSK,HAC,JDK) og 21/4 830 **Gjerrild Nordstrand** (MHR,TSK).

Total: 86.580 (30.423) Indsendere: 15 Observationer: 48 Lokalteter: 25

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
322	230	1250	24.890	-	-	-	-	45.360	14.528	-	-

Tabellen er inkl. finketrækket, som er beskrevet under 'Finketrækket'.

Gulirisk *Serinus serinus* 16400

Sidste år syv fugle, i år blot en enkelt: 19/4 1 NV **Hesselholm** (SDy,LEB). Observationen falder fint i tråd med artens normale forekomst i amtet.

Grønirisk *Carduelis chloris* 16490

Siden 1998 har bestanden (årstotalen) været stødt stigende, men det må være et lokalt fænomen (eller trækgæster), for de landsdækkende punkttællinger viser ingen bemærkelsesværdige ændringer. Samsø bidrager med 54% af årets total. I år er der en hel del småflokke i vinterperioden. Notér gerne hvad fuglene fouragerer på!

Yngel: Der er indsendt 54 syngende/unglefugle fra 25 lokaliteter. Sangen høres primært 16/2-15/6.

1. halvår: De største forekomster ses især i februar (≥ 50): 5/2 60 rst + 6/2 80 fou **Feldballe** (DD), 23/1 75 rst + 6/2 130 rst + 14/2 80 fou + 17/2 175 rst **Langør** (MWH,SDy), 8/2 50 rst **Dronningborg Bredning** (LTP), 27/2 65 fou **Salten Langsø vest** (AWM), 27/2 120 rst **Botanisk Have** (MHA). Sidste flok ≥ 20 fugle er også den eneste nævneværdige trækobs 16/3 35 N **Moesgård Strand** (JTL).

2. halvår: Trækket iagttages 28/9-17/10 med i alt 215 trk, flest 28/9 65 SV **Vesborg Fyr** (MWH) og 12/10 56 trk **Alrø Egehoved** (JSC). Den første flok ≥ 20 fugle ses 17/8 35 rst **Løgten** (FNI). I efteråret noteres (≥ 60): 18/9 75 fou **Ørby, Samsø** (MWH), 2/10 60 fou **Årslev Engsø** (LLH), 5/10 60 rst **Øer/Hassensør** (CEM), 12/11 70 rst **Årslev Engsø** (RSN,KBF). Resten af året domineres af Samsø: 30/10 62 rst, 5/11 150 rst, 19/11 75 rst, 20/11 100 fou, 3/12 120 rst og 16/12 60 rst alle **Draget, Besser Rev** (alle MWH).

Total: 3503 (3038) Indsendere: 35 Observationer: 202 Lokalteter: 88

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
330	807	145	36	50	9	12	41	259	512	698	604

Stillits *Carduelis carduelis* 16530

Denne smukke fugl har siden begyndelsen af 1990'erne oplevet en kraftig bestandsfremgang i Danmark. I Århus Amt har vi kunnet opleve en tilsvarende stigning i indrapporteringerne (se Figur 11). Men årsagen er stadig uklar. Introduktionen af brakmarker i 1993 forbedrede givetvis vinteroverlevelsen, men da var fremgangen allerede sat i gang.

Yngel: Der er meldt om ca. 60 ynglepar/syngende fugle fordelt på 26 lokaliteter. Flest noteres 15/3 6 sy **Beder** (PEØ), 30/4 8 sy + 5/6 8 sy **Fussingø Skov** (BKR,PHJ). Sangen høres i år primært 13/2-19/6.

Figur 11. Årstotal for Stillits (fed kurve) og DOF's ynglefuglepunkttællingsindex (stiplet kurve). De to kurver følges påfaldende pænt ad. Atlasprojektet gav naturligt en øget indrapportering i perioden 1993-1995.

1. halvår: Der er i halvåret 12 forekomster af min. 20 fugle, flest (≥ 50): 1/1 100 **Georgsminde** (JPL,JKL), 3/1 60 **Edwin Rahrs Vej, Brabrand** (JW) og 20/2 53 **Draget, Besser Rev** (MWH). Den sidste større flok ses 14/4 40 **Årslev Engso** (RSN). Intet nævneværdigt træk i foråret.

2. halvår: Der noteres i perioden 5/9-26/10 i alt 290 trk, flest 5/9 35 trkf **Vesborg Fyr** (SDy), 28/9 22 **V Gåsehage** (DD) + 22 **SV Sletterhage** (JPL,JKL) + 100 trk **Fornæs** (AR) samt 5/10 24 **SV Gåsehage** (DD). Endvidere registreres ca. 14 rasteforekomster á min. 20 fugle, hvor den første ses 5/9 30 **Vesborg Fyr** (MWH). De største forekomster (≥ 50) er 26/9 60 **Årslev Engso** (EDY), 30/10 75 **Årslev Engso** (CEM) og 28/12 65 **Barnekold** (MWH).

Total: 2348 (2113) Indsendere: 62 Observationer: 285 Lokaliteter: 106

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
391	234	125	131	48	38	36	80	532	303	230	200

Grønsiken *Carduelis spinus* 16540

I fortsættelse af vinteren 2002 er der mange fugle i årets første måneder. Samlet set er det den næsthøjeste total i 15 år.

Yngel: Der er et muligt ynglepar 2/3 1 par **Stubbe Sø, FVF's reservat** (ABU) hvor magesfodring observeres. Der ses også fugle på stedet i maj. Sommerfund i juni-juli kan også være ynglefugle: 5/6 1 of **Sødringholm Skov** (LTP) og 15/7 2 of **Årslev Engso** (HKA).

1. halvår: Der er i perioden 13/2-28/4 noteret i alt 3084 trk, de fleste medio marts og igen medio/ultimo april. De fleste ses ved **Issehoved** med 1046 trk/7 obsdage, flest 15/3 160 N og 21/4 667 N (MWH,SDy), samt ved **Dragsmur** 536 trk/8 obsdage, flest 17/3 165 N (DD) og 17/4 180 N (FNI). Øvrige lokaliteter (≥ 150): 16/3 375 N **Grenå Strand** (AR,MHR), 16/3 235 N **Moesegård Strand** (JTL) og 14/4 220 NØ **Feldballe** (DD). De største rasteflokke ses i januar samt i forbindelse med trækket (≥ 150): 7/1 200 rst **Gudenåparken/Vasen** (LTP), 11/1 300 rst **Langemark**, Samsø (MWH), 24/1 150 **Årslev Skov** (ANB), 2/3 200 fou **Løvenholm Skov** (JPL,JKL), 11/3 170 of **Hinnerup** (APN), 14/3 200 **Kongsdal Skov** (TN), 4/4 190 **Hou Skov** (TN), 14/4 290 **Hem Skov** (TN) samt 20/4 240 **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK,HAC,JDK). Forårets sidste fugle (udover sommerfund) ses 28/4 1 NV **Øster Hedekrog** (SDy), 4/5 2 **Stubbe Sø FVF's reservat** (ABU) og 4/5 1 of **Sødringholm Strand** (LTP), hvor de sidste to kan være lokale ynglefugle.

2. halvår: Efteråret indledes 29/8 8 **Årslev Engso** (HLL), 30/8 1 **Stubbe Sø FVF's reservat** (ABU) og 30/8 20 V **Beder** (PEØ). I perioden 30/8-16/10 noteres 3569 trk, med et tydeligt peak ultimo september. De tre hyppigst besøgte lokaliteter: **Ebeltoft Havn-Gåsehage** i alt 745 trk/5 obsdage, flest 28/9 435 V (DD), **Vesborg Fyr** i alt 523 trk/9 obsdage, flest 28/9 238 SV (MWH) samt **Strandkær** i alt 440 trk/7 obsdage, flest 17/9 150 SV (DD). Øvrige lokaliteter (≥ 150): 19/9 200 SV **Sletterhage** (JPL,JKL) og 25/9 945 SV **Sødringholm Strand** (LTP). Fuglene forsvinder hurtigt væk fra amtet, efteråret/vinteren byder kun på få større flokke, hvor den største er 27/12 100 fou **Lyngbygårds Å** (JW).

Total: 11.756 (6855) Indsendere: 47 Observationer: 281 Lokaliteter: 100

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1507	535	2622	2220	3	1	2	30	3313	701	278	544

Tornirisk *Carduelis cannabina* 16600

Tornirirken fluktuerer op og ned, men har det generelt svært i Danmark (Jacobsen 2002). Den har tilsyneladende ikke haft gavn af brakmarkerne, men er jo også stort set ude af landet i vintermånederne.

Yngel: Der er indsendt 36 ynglepar/syngende fugle fra 15 lokaliteter, flest 12/4 7 sy **Rugård Strand** (JPL,JKL). Sangen især hørt 23/3-13/6.

1. halvår: Der er enkelte vinterfund og nogle tidlige forårstrækkere 23/2 2 rst + 3 N **Moesegård Strand** (JTL). Men ellers er det først i marts med 8/3 2 N **Dragsmur** (DD), at arten for alvor ankommer. Herefter og frem til 28/4 noteres i alt 164 trk, flest 15/3 23 trk + 20/4 25 trk **Issehoved** (SDy,MWH). I foråret noteres enkelte store rasteflokke (≥ 20): 15/3 50 **Brabrand Sø** (RSN), 27/3 75 + 4/4 110 **Kragemosen** (MWH). De sidste småflokke ses på amtets øer: 3/5 20 **Tunø** (KNP,SHØ m.fl.) og 6/5 24 + 11/5 24 **Anholt** (TSK,MHR).

Familieflokke/ikke-ynglende fugle fra sommeren (≥ 20): 22/6 25 **Glatved Strand** (JPL,JKL), 6/8 32 fou **Besser Rev** (MWH) og 9/8 40 **Barnekold** (MWH).

2. halvår: Trækket forløber 3/9-12/10 med i alt 642 trk, flest (≥ 50): 6/9 73 S **Hesselholm** (SDy), 6/9 51 trk **Vesborg Fyr** (MWH,SDy), 28/9 140 V **Gåsehage** (DD) og 10/10 80 trk **Vesborg Fyr** (SDy,MWH). Der ses 18 rasteforekomster af min. 20 fugle, men kun en enkelt stor (≥ 50): 8/9 75 + 9/9 62 **Ballehage** (MWH), 17/9 60 **Århus Østhavn** (RDN,MO), 17/9 50 + 21/9 50 + 28/9 50 **Løgten** (FNI), 20/9 60 **Mols Hoved** (FNI), 25/9 87 **Besser-Sildeballe** (MWH) og 30/9 125 **Havnehagen, Samsø** (MWH). Årets sidste er 16/10 11 **Norsminde Fjord** (JLY), 26/10 2 **Viby** (GGU) og 28/11 35 **Årslev Engso** (RSN,KBF) – mange så sent.

Total: 2425 (3638) Indsendere: 42 Observationer: 187 Lokaliteter: 75

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	5	303	262	167	52	26	130	1093	352	35	-

Bjergirisk *Carduelis flavirostris* 16620

Den højeste total i 10 år. Året byder på et par helt store observationer.

1. halvår: De to vigtigste lokaliteter er **Århus Havn** (25 obs) med flest 2/1 650 of syd (HBP), 19/1 120 (FH), 8/2 120 (APN) og 18/3 105 (EDY) samt **Stavns Fjord** (8 obs) med flest 12/1 150 **Yderste Holm** (MWH) og 21/1 75 **Brokold** (MWH). Øvrige lokaliteter (lok.max ≥ 40): 4/1 90 **Norsminde havn** (HBØ), 9/2 40

Eskeplet (LTP) og 17/2 80 **Sødringholm Strand** (CSS). Trækket er beskedent. Forårets sidste ses 3/4 27 **Århus Havn** (HE) og 17/4 8 **Brokold** (SDy).

2. halvår: Efteråret indledes lidt tidligt 11/9 2 **Århus Nord** (FBC) i en have. Herefter et spring til de næste 5/10 2 V **Gåsehage** (DD). I perioden 5/10-17/11 noteres 394 trk, flest 11/10 150 trk **Grenå Strand** (AR) og 17/10 62 NV **Gåsehage** (DD). Den vigtigste lokalitet er **Stavns Fjord** (17 obs) med flest 24/10 34 **Draget** + 85 **Hønsepold**, 26/10 75 **Brokold**, 29/10 250 **Draget**, 5/11 120 **Albuen** + 31 **Hønsepold**, og 14/11 85 **Barnekold** (alle MWH). Øvrige lokaliteter (lok.max ≥ 40): 15/10 80 **Mellempoldene/Sødringholm Strand** (OLI), 5/11 400 **Horskær** (DSA), 16/11 75 **Eskeplet** (HLL), 12/12 43 **Årslev Engso** (HLL) og 20/12 125 **Århus Østhavn** (GGU,JTL).

Endvidere er der en observation af Tornirisk/Bjergirisk 17/10 500 til overnatning **Hevring Strand** (MAA), som mest sandsynligt drejer sig om Bjergirisk.

Total: 5153 (3988) Indsendere: 35 Observationer: 112 Lokalteter: 32

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1286	395	303	35	-	-	-	-	2	1549	1119	464

Tabellen er inkl. de uspecificerede Tornirisk/Bjergirisk.

Gråsiken sp. *Carduelis flammea*/C. cabaret 16630/16631/16635

Gråsikenforekomsterne hopper meget op og ned – i år meget ned trods mange flere indsendere! Artsfordelingen blandt årets fugle er 19% Lille Gråsiken (LG) *C.cabaret* 16635 og 15% Stor Gråsiken (SG) *C.flammea* 16631 (navnet 'Nordlig Gråsiken' er nu reserveret underarten *C.f.flammea*), mens 65% ikke er artsbestemte. Lille Gråsiken ses året rundt.

Yngel: Der er indsendt hele 100 syngende/yngepar fra 43 lokaliteter, flest 5/5 8 LG sy **Bjerregrav Mose** (BKR) og 14/3 20 LG (heraf 10 sy) **Kongsdal Skov** (TN). Sangflugten er overvejende registreret 14/3-9/7.

1. halvår: Beskedent træk, største obs 16/4 20 trk **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK,AR,HAC). Der er blot 5 flokforekomster af min. 20 fugle, flest (≥ 50): 1/1 100 **Georgsminde** (JPL,JKL), 11/1 65 of **Tåstrup Mose** (CHJ) og 20/2 50 **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK). Forårets sidste Stor Gråsiken ses 15/4 1 **Viby** (FF).

2. halvår: Efterårstrækket er en bagatel, flest 2/10 25 SV **Øer/Hassensør** (RSN,KBF,KKK). Første Stor Gråsiken noteres 1/10 1 fou **Silkeborg sydb** (SFP). Eneste flok ≥ 20 fugle er 28/10 25 **Feldballe** (DD).

Total: 821 (1939) Indsendere: 44 Observationer: 186 Lokalteter: 87

1) Total: 2) Stor Gråsirken 3) Lille Gråsirken

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	205	161	91	47	63	27	7	12	21	104	34	49
2	24	81	2	1	-	-	-	-	-	1	-	16
3	2	9	48	12	40	16	4	12	-	2	12	2

Hvidsisken *Carduelis hornemanni* 16640

Denne art optræder uregelmæssigt i amtet, men ofte i forbindelse med store forekomster af gråsirken. Sidste år med hele 12 fugle faldt dog udenfor rytmen, og det gør årets enlige fugl sådan set også.

Årets observation: 26/1 2 fou **Norsminde Fjord** (PGH).

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera* 16650

Med ca. 45 fugle er 2003 det hidtil bedste år i rapportens historie! Rekordåret falder sammen med store forekomster af "vingebånd" generelt i Danmark. Således er det også rekordår i Nordjylland med 483 fugle (NOK 2004). Årets observationer ligger i forlængelse af forekomsterne i vinteren 2002, alle ses i årets første tre (fire) måneder. Alle nævnes.

4/1 1 rst **Fussingø Skov** (CSS), 19/1 13 fou **Silkeborg Vesterskov** (SFP), 24/1 2 han + 1 hun og 31/1 2 han + 2 hun **Fjellerup Mark** (begge VFR), 24/1 1 of **Skramsø Plt** (DD), 11/2 5 rst + 12/2 2 rst **Gjerrild Overskov** (AR,MHR,CO,APN), 12/2 3 rst **Gjerrild Nordstrand** (AR), 20/2 6 fou **Gjerrild, Bakken** (AR), 23/2 1 fou **Sødringhølm Skov** (APN), 23/2 1-2 N (heraf 1 2K) **Moesgård Strand** (JTL), 2/3 1 rst **Sødringhølm Skov** (CSS), 6/3 6 of **Sminge Sø** (SFP), 9/3 2 rst **Grenå Strand** (AR), 17/3 2 N **Dragsmur** (DD), 27/3 2 han + 2 hun **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN) – den ene han i sang, samt den sidste 9/4 1 rst **Grenå Strand** (TSK).

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra* 16660

I fortsættelse af 2002 er 2003 et rigtig flot år. Den samlede korsnæbttotal er på godt 8000 fugle, hvoraf 98% ses i første halvår. I sidste års rapport stod der i øvrigt noget vrøvl, korsnæbttotalen for 2002 var knap 6000 fugle (og ikke 12.000) og det hidtil bedste år 1991 havde knap 13.000 fugle (og ikke 25.000).

Yngel: Der ser ud til være mange ynglepar i år ovenpå sidste efterårs invasion. Det indsendte materiale antyder "slag på tasken" 10-50 par, flere syngende fugle kan dog være trækgæster. Men den reelle bestand i amtet har naturligvis været noget højere. Lokalteter med mere end ét par: 2-10 par **Silkeborg Vesterskov** (SFP), 0-7 par **Hem Skov** (TN), 0-2 par **Nonneholt Plantage** (TN), min. 2 par **Sødringhølm Skov** (LTP), 1-6 par **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN). Endvidere uden parangivelse: 18/1 35 "flere sang og fløj parvis" **Ørnbjerg Mølle** (JPL,JKL), 14/3 66 "parvis eller i småflokke, flere syngende" **Kongsdal Skov** (TN) og 29/3 9 "set og hørt synge spredt i skoven" **Løvenholm Skov** (JPL). Fremhæves skal også 22/5 31 fou "næsten alle 1K-fugle" **Sødringhølm Skov** (LTP), der så sent dog kan være tiltræk fra andre dele af amtet.

1. halvår: Trækket er overvejende iagttaget 10/3-30/3 med i alt 580 trk (primært Samsø) og igen 14/4-25/4 (primært Gjerrild) med i alt 1141 trk. De største dage (≥ 150) er på **Issehoved**: 15/3 236 N og 16/3 254 N (begge SDy,MWH), samt ved **Gjerrild** (Bakken eller Marshøj): 16/4 210 trk (begge MHR,TSK,AR,HAC), 18/4 150 trk (AR,HAC), 19/4 240 trk (HAC) og 20/4 210 trk (MHR,TSK,HAC,JKD).

Store flokke af fouragerende fugle ses især medio februar til primo marts og de største i **Gjerrild Overskov/Bakken** (16 obs), max (≥ 300) 11/2 325 rst (AR,MHR,CO) og 2/3 300 rst + 3/3 300 rst (RSA). Fra samme område bør nævnes 12/2 350 **Gjerrild Nordstrand** (AR) og 14/2 200 fou **Sostrup Hede Skov** (RSA). Flokkene er mere beskedne af størrelse i den øvrige del af amtet (lok.max ≥ 150): 11/1 165 **Løvenholm Skov** (JPL,JKL), 17/2 100 **Sødringhølm Skov** (CSS), 7/3 150 rst **Fuglsang Hede** (MHR) og 10/3 125 rst **Grenå Strand** (MHR,AR). Fra ultimo april ses kun små flokke, halvårets sidste ses 30/5 4 fou **Sødringhølm Skov** (LTP), 27/6 1 of **Issehoved** (APN) og 28/6 1 hørt **Mols Bjerger** (KNP).

2. halvår: Det bliver et stille efterår. De første fugle noteres 2/8 2 of **Sødringholm Strand** (LTP) og 21/8 2 of **Hinnerup** (APN). Trækket er ubetydeligt, og den eneste flok ≥ 20 fugle er 2/11 30 fou **Vallum Sø** (MST).

Der foreligger endvidere 5 obs af i alt 176 ubestemte korsnæb. Disse tal indgår ikke i månedstabellen.

Total: 7865 (1601) Indsendere: 49 Observationer: 287 Lokalteter: 101

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1149	2701	2396	1369	128	2	-	4	14	44	55	3

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus* 16680

For femte år i træk ses der mange Store Korsnæb i amtet. Også på landsplan er der konstateret en stigning. Årsagen må vel være en kombination af hyppigere invasioner og stigende opmærksomhed på arten? En del af fuglene i første halvår opdages nok i forbindelse med eftersøgning af de hvidvingede, mens efterårets forekomst må være en regulær invasion. Alle obs af mere end én fugl nævnes.

1. halvår: 7/1 3 fou **Skramsø Plantage** (DD), 25/1 2 rst **Stubbe Sø FVF's reservat** (MHA), 26/1 10 **Klemstrup Skov** (ABU), 12/2 2 hørt **Gjerrild Overskov** (APN), 20/2 2 rst + 26/2 2 rst **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK,AR), 23/2 2 rst + 24/2 2 rst **Veggerslev** (MHR,TSK), 18/3 5 fou **Bidstrup Gods** (APN), 21/3 2 rst **Gjerrild Nordstrand** (APN) og 28/3 2 rst **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK). Forårets sidste er 16/4 2 rst + 19/4 3 rst **Gjerrild, Bakken** (MHR,TSK,AR,HAC) og 21/4 7 Ø **Gjerrild Nordstrand** (GGU).

2. halvår: De første invasionsfugle ses normalt ult. september (Olsen 1992), og det er også tilfældet i år: 27/9 10 N **Sødringholm Skov** (CSS). I øvrigt noteres 7/10 5 of **Skramsø Plantage** (DD), 9/10 2 rst **Ballen/Ballehage** (MWH), 29/10 2 fou **Skramsø Plantage** (DD), 20/11 5 han + 7 hun **Stubbe Sø FVF's reservat** (DSA), 24/11 2 **Strandkær** (DD) og 29/12 10 **Trekanten** (MWH).

Total: 86 (46) Indsendere: 12 Observationer: 27 Lokalteter: 13

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
15	7	12	10	-	-	-	-	10	7	15	10

Karmindompap *Carpodacus erythrinus* 16790

Et skræmmende dårligt år! Det er den laveste total siden 1988, og et voldsomt dyk i forhold til sidste år med 56 fugle. Efter i Danmark at have været i fremgang siden det første ynglefund i 1972, vendte billedet sidst i 1990'erne, i Nordjylland er forekomsterne faldet drastisk (Christophersen 2003). Tilbagegangen er dog især konstateret i vore nordiske nabolande. I Århus Amt har der hidtil ikke været nedgang at spore. Dog var sidste års total undtagelsesvist under 10-års gennemsnittet – det var åbenbart det første tegn. Det kan blive (uhygge- ligt) spændende at følge udviklingen i de kommende år.

Der er i alt 10-17 fugle fra 7 lokaliteter i perioden 25/5-5/7, hvoraf kun to obs er fra efter midten af juni, så det tyder ikke på noget godt yngleresultat. Alle obs nævnes. Der er ingen obs fra Gjerrild i år (!), Nordsamsø dominerer materialet: **Issehoved**: 25/5 2 sy + 1 hun, 27/5 1 sy, 5/6 1 sy (alle MWH) og 27/6 1 sy (APN, SDy). **Nordsamsø uspec.** 28/5 1 sy, 2/6 1 sy og 3/6 2 sy (alle MWH). Endvidere 27/5 1 sy **Kragemosen** (MWH) og 5/7 1 sy **Langdal** (SDy). Fra Djursland: 25/5 1 sy **Vedø Plantage** (LPJ), 31/5 1 2K sy + 3/6 1 sy **Rugård Nørreskov** (FLU,OGJ,BJS) og 1/6 2 sy **Bønnerup Strand** (BGO).

Dompap *Pyrrhula pyrrhula* 17100

Et normalt år, dog præget af en række optællinger i skove ved Mariager. Trækket er ubetydeligt.

Yngel: 53 syngende og 3-28 ynglepar fra 32 lokaliteter, flest 14/3 12 sy **Kongsdal Skov**, 4/4 12 (0-6 par) **Hou Skov**, 25/4 12 (0-6 par) **Nonneholt Plantage** og 16/5 14 (0-7 par) **Skrødstrup Skov, Hadsund** (alle TN). Den diskrete sang høres primært 18/1-31/5.

1. halvår: Største forekomster udover opgjorte ynglepar (≥ 10): 9/1 12 + 5/2 11 **Brattingsborg Skov** (MWH), 13/2 10 **Grimhøj** (RSN), 15/3 12 **Moegård Strand** (JTL), 14/4 12 **Hem Skov** (TN) og 19/4 10 **Alstrup Krat/Skov** (TN).

2. halvår: Største forekomster (≥ 10): 26/10 12 of **Lystrup Å** (AWM), 30/10 10 **Skramsø Plantage** (DD) og 22/11 15 **Knudsminde Mose v. Feldballe** (DD).

Total: 640 (610) Indsendere: 50 Observationer: 250 Lokalteter: 103

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
114	97	103	67	36	8	4	11	41	69	45	45

Kernebidder *Coccothraustes coccothraustes* 17170

Mange småflokke rundt om i amtets skove giver en rekordhøj total. Men optællinger i skove ved Mariager bidrager også godt. Også i Nordjylland er 2003 et rekordår (NOK 2004). Trækket er til gengæld ubetydeligt.

Yngel: Kun få syngende fugle, men til gengæld nogle flotte optællingsresultater: 4/4 14 (0-7 par) **Hou Skov**, 19/4 24 (0-12 par) **Alstrup Krat/Skov**, 16/5 18 (0-9 par) **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** og 29/5 40 (2-20 par) **Hem Skov** (alle TN).

1. halvår: De største forekomster ses især i marts (≥ 10): 6/1 25 **Fussingø Skov** (LTP), 23/2 15 **Feldballe** (DD), 2/3 16 **Bryrup** (JBA), 14/3 60 **Kongsdal Skov** (TN) – fou sammen med Kvækerfinker, 15/3 12 **Lillering Skov** (KBF), 16/3 10 **Tårup Skov** (JPL,JKL), 24/3 15 **Strandkær** (DD,AGN), 27/3 50 **Skrødstrup Skov**, **Hadsund** (TN) – spredte obs, samt 9/4 12 of **Skærbækdalen** (LN,NPB).

2. halvår: Der er kun få flokke (> 5): 17/10 9 of **Fogstrup** (JDK), 3/11 11 of **Hinnerup** (APN) og 20/11 6 **Hasle** (RSN,JI,ANB).

Total: 631 (239) Indsendere: 42 Observationer: 141 Lokalteter: 74

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
55	66	237	113	79	5	6	2	2	18	30	18

Laplandsværting *Calcarius lapponicus* 18470

Efter en række gode år, er vi næsten i bund. Der er i år et enkelt fund: 18/2 1 **Karlby Klint** (MHR,TSK) rastende med Kornværtinger.

Snespurv *Plectrophenax nivalis* 18500

Et lidt magert år, dog noget bedre end sidste år.

1. halvår: En enkelt stor flok ses ved Randers Fjord, men ellers er det mest små flokke (≥ 20): 12/1 60 rst senere SV **Mellempoldene** (LTP), 24/1 23 fou **Draget, Besser Rev** (MWH), 14/2 160 fou **Mellempoldene** (LTP), 16/2 29 **Kalø slotshalvø** (FNI) og 17/2 150 fou/of **Råby Kær** (CSS) – lå og krydsede frem og tilbage mellem Mellempoldene og Råby Kær. Der er kun få trækobs, bl.a. 13/2 16 trkf **Havnehagen** (MWH). Forårets sidste ses 15/3 3 rst **Sødringholm Strand** (LTP) + 3 fou **Besser Rev** (MWH), 9/4 4 rst **Grenå Strand** (TSK) samt temmelig sent 29/4 1 S **Yderste Holm** (SDy).

2. halvår: De første fugle noteres 25/9 1 rst **Grenå Havn** (AR) og 9/10 1 rst **Kysing Næs** (CEM) + 1 rst **Sælvig Havn** (SDy,MWH). Der er blot to større (≥ 20) obs 5/11 42 fou **Draget, Besser Rev** (MWH) og 17/11 28 rst/of **Grimhøj** (RSN,KBF). Sidstnævnte fløj forvirrede rundt, til tider i selskab med Silkehaler! Endvidere kan nævnes en trækobs 3/12 18 indtrk **Havnehagen** (MWH).

Total: 629 (755) Indsendere: 28 Observationer: 72 Lokalteter: 26

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
116	244	48	5	-	-	-	-	1	30	145	40

Gulspurv *Emberiza citrinella* 18570

En rekordhøj total, der er næsten dobbelt så høj som sidste års! Det aktive træk er ubetydeligt, men store vinterflokke trækker totalen op. Hvilke marker fouragerer vinterflokkene på? Notér det gerne.

Yngel: 196 ynglepar/syngende fugle fra lokaliteter 56 lokaliteter, flest 14/3 13 sy **Kongsdal Skov** (TN), 4/5 10 sy **Bølling Sø** (MER), 16/5 12 sy **Skrødstrup Skov, Hadsund** (TN), 29/5 10 sy **Hem Skov** (TN) og sent 16/7 17 sy i området **Sondrup-Spåkær-Bilsbæk-Hundslund** (NH). Sangen høres primært 23/2-20/7, men også enkelte syngende i august og i oktober.

1. halvår: De fleste og største flokke ses på Samsø (≥ 50): 1/1 68 + 3/1 200 + 7/1 110 **Langemark**, 7/1 150 **Nordby**, 5/2 75 **Brattingsborg Gods** og 6/2 150 **Kragemosen** (alle MWH). På fastlandet ses tre flokke med min. 50 fugle: 18/1 50 **Dronningborg Bredning** (LTP), 1/2 100 **Grenå Enge** (ABU) og 4/2 65 **Tåstrup Sø** (CHJ). Forårets sidste flok ≥ 10 fugle ses 22/4 30 **Bjerregrav Mose** (BKR).

2. halvår: Efterårets første flok ≥ 10 fugle ses 30/8 14 **Søholt Skov n.f. Stubbe Sø** (ABU), men ellers noteres kun få store flokke, til gengæld er en af dem særdeles stor (≥ 50): 29/11 **300 Eskeplet** (HLL), 20/12 70 **Ko-lindsund** (MST), 30/12 68 **Kragemosen** (MWH) og 31/12 50 **Tåstrup Sø** (EO). Det er yderst sjældent, at der meldes om flokke på mere end 200 individer.

Total: 2764 (1629) Indsendere: 42 Observationer: 251 Lokaliteter: 105

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
827	481	137	107	109	31	32	20	65	58	432	435

Hortulan *Emberiza hortulana* 18660

For første gang i 15 år er der ingen observationer af denne dejlige fugl. Årets ornitologiske aktivitet på Anholt har været koncentreret til den vestlige del. Totten er ellers altid god for Hortulaner i maj...

Rørspurv *Emberiza schoeniclus* 18770

En fin total, som vi skal tilbage til 1995 for at finde lige. Arten observeres i alle vintermåneder.

Yngel: 331 ynglepar/syngende fugle på 47 lokaliteter, flest (lok.max ≥ 15): 6/5 17 sy **Gudenåparken** (LTP) 8/5 50 sy **Bjerregrav Mose** (BKR), 19/5 17 sy **Tebbestrup Kær** (LTP), 27/5 26 sy **Dronningborg Bredning** (LTP) og 15/6 17 sy **Overgårds Marker** (LTP). Sangen høres i år 12/3-11/7.

Rørspurv 25/6 2003.
Foto: Carl Erik Mabech.

1. halvår: Trækket observeres 10/3-28/4 med i alt 81 trk, flest 15/3 21 trk og 21/4 19 N **Issehoved** (begge MWH,SDy). De største obs af ikke-syngende fugle er fra to lokaliteter (≥ 30): **Årslev Eng sø**: 29/3 93 (EDY), 7/4 60 (RSN), 10/4 35 (BGO) og 11/4 32 (BGO,OBV), samt **Flakket, Anholt**: 6/5 36 rst, 8/5 52 rst og 11/5 38 rst (alle TSK,MHR). Udenfor disse lokaliteter kan nævnes (≥ 20): 21/3 27 **Brabrand Sø** (SSK), 26/3 24 fou **Langør** (MWH) og 22/4 22 **Bjerregrav Mose** (BKR).

2. halvår: Den første forekomst af mere end 10 fugle ses samtidig med trækkets start 13/9 12 fou **Kolindsund** (MST). Trækket noteres 13/9-12/10 med i alt 168 trk, flest 20/9 24 S **Alrø Egehoved** (JSC), 28/9 66 V **Gåsehage** (DD) og 12/10 20 trk **Alrø Egehoved** (JSC). Men ellers er halvåret magert med 2/10 20 rst **Kolindsund** (MST), som den største rasteflok. Efter trækkets ophør ses kun få fugle i amtet.

Total: 1371 (994) Indsendere: 52 Observationer: 246 Lokalteter: 77

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	8	336	266	321	91	30	6	191	92	14	3

Kornværting *Miliaria calandra* 18820

Årets total er vanvittig høj, næsten 40% højere end den hidtidige rekord! Så er der endda kun indregnet månedsmax fra Kolindsund og Langemark, hvorfra der foreligger hyppige optællinger. Trækket som vanligt ubetydeligt.

Bestanden af Kornværtinger er vokset meget i Århus Amt i de senere år. På Samsø er vinterflokkene blevet stadig større. Også omkring Odde er der observeret en markant fremgang, hvilket afspejler sig i en stadig voksende vinterflok ved Norsminde Fjord, i år rekordstor. Gyllingnæs hører man til gengæld kun lidt om. Er der for lidt vinterstub/brak her til at bære større flokke? På NØ-Djursland er der muligvis også sket en stigning, men her har arten altid været talrig. Ved Randers Fjord er der til gengæld kun en begrænset udvikling. Her er der ikke set påfaldende flere eller større flokke i de senere år, hverken nord eller syd for fjorden. I år er der dog en markant stor flok ved Enslev, ligesom der er et par pæne vinterflokke ved Allingåbro, så måske noget er ved at ske her også. Punktællingerne viser, at arten på nationalt plan er gået meget frem siden midten af 1990'erne, pudsig nok samtidig med etableringen af brakmarker. Notér meget gerne hvilke marker fuglene fouragerer på om vinteren.

Yngel: 150 ynglepar/syngende fugle fra 41 lokaliteter, alle større optællinger fra samme region: 30/5 12 sy **Sødringkær/Under Bakken**, 15/6 11 sy + 16/7 ca. 10 sy **Bjerre/Byvejle** og 30/7 19 sy **Udbyneder** (alle LTP). Sangen høres 25/1-31/7.

1. halvår (lok.max ≥ 50): Artens klassiske højborg på NØ-Djursland bidrager i år med 2/1 190 **Kolindsund** (BGO), 22/1 75 **Grenå Enge** (MHR), 10/2 90 **Gjerrild Sø** (RSA), 11/2 70 **Voldby** (AR), 16/2 130 **Thorsø** (MHR), 18/2 60 **Karlby Klint** (MHR,TSK), 23/2 70 **Sangstrup** (FNI), 4/3 110 **Veggerslev** (AR) og 12/3 95 **Enslev** (AR,MHR). Fra Samsø 3/1 174 **Langemark** og 4/2 195 **Tranebjerg** (begge MWH). Endvidere 1/1 **210 Norsminde Fjord** (OGJ), 13/2 **230 Enslev, Mariager** (TN) og udenfor kernelokaliteterne 4/2 70 **Stjær** (PLA). Forårets sidste flok ≥ 20 ex ses 26/4 40 of **Emmelev** (TQA).

2. halvår: Efterårets første flok (≥ 20) iagttages 14/8 33 + 19/8 305 **Kolindsund** (begge MST). Det er meget usædvanligt med flokke så tidligt som i august-september og i særdeleshed så stor en flok. Efterårets store flokke ses de forventede steder (lok.max ≥ 50): 10/10 **354 Kolindsund** (MST), 25/10 170 **Norsminde Fjord** (OGJ), 31/10 112 **Tranebjerg** (MWH), 21/11 75 **Bode** (FNI), 21/11 64 **Ballen/Ballehage** (MWH), 12/12 120 **Herredsenge** (FNI), 28/12 **212 Langemark** (MWH) samt udenfor kernelokaliteterne 29/12 70 **Balle/Hoed** (JPL,JKL).

Total: 4969 (1728) Indsendere: 40 Observationer: 184 Lokalteter: 78

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
752	1205	321	60	47	49	64	306	138	638	585	804

LITTERATUR

- Christophersen, H. (2003): Karmindompap – en art på vej ud? *Riden* 29:3 side 3-9.
- Eskildsen, J. (2003): Skarver 2003. Naturovervågning. Arbejdsrapport fra DMU nr. 172.
- Ettrup, H., F. H. Nielsen og O. Lilleør (2001): Fugle i Århus Amt 2000. Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdelingen i Århus Amt.
- Grell, M. B., H. Heldbjerg, B. Rasmussen, M. Stabell, J. Tofft og T. Vikstrøm (2004): Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 1998-2003. DOFT 98: 45-100.
- Jacobsen, E. M. (2002): Punkttælling af ynglefugle i 2001 i eng, by og skov. Arbejdsrapport fra DMU nr. 169. Danmarks Miljøundersøgelser, Kalø.
- Jensen, N. O. og L. B. Jacobsen (1996): Ynglebestanden af Natravn i Danmark 1992-95. DOFT 90: 93-98.
- Meltofte, H. (1993): Vadefugletrækket gennem Danmark. DOFT 87: 1-180.
- NOK (1999): Fugle og dyr i Nordjylland 1998. Rapport nr. 35 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek.
- NOK (2003): Fugle og dyr i Nordjylland 2002. Rapport nr. 39 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek.
- NOK (2004): Fugle og dyr i Nordjylland 2003. Rapport nr. 40 fra Nordjysk Ornitologisk Kartotek.
- Olsen, K. M. (1992): Danmarks fugle – en oversigt. Dansk Ornitologisk Forening.

FORKORTELSER

Alder

pull: Pullus, fra klækning til flyveevne opnås.

juv: Juvenil, fra første rigtige fjerdragt til første vinterdragt.

imm: Immatur, ikke-ynglende fugl fra første vinterdragt til kønsmodenhed.

subad: Subadult, ynglende fugl, der endnu ikke har fuld udfarvet voksendragt. F.eks. kan de store måger yngle med brune fjer i dragten.

ad: Adult, kønsmoden fugl i fuldstændig voksendragt.

1K, 2K, 3K...: Alder i kalenderår. En fugl er i sit 1. kalenderår fra klækning til førstkommende nytår, derefter i 2. kalenderår hele næste år osv. Se også DOFT 74, 1980, s. 89 om aldersangivelser i foreningens publikationer.

Tidsangivelser

pri.: Primo, fra d. 1. til d. 10. i måneden.

med.: Medio, fra d. 11. til d. 20. i måneden.

ult.: Ultimo, fra d. 21. til d. 31. i måneden.

Dragt

sdr: Sommerdragt

odr: Overgangsdragt

vdr: Vinterdragt

Adfærd

N, Ø, S, V, SV...: Trækretning

fou: Fouragerende, fødesøgende

indtrk: Indtrækkende

krds: Kredsende

of: Overflyvende

ret: Returtrækkende

rst: Rastende

sy: Syngende

th: Territoriehævdende

trk: Trækkende

trkf: Trækforsøg

yp: Ynglepar

Øvrige forkortelser

ex: Eksemplar (-er)

h: Hørt

lok.max (>n): Lokalitetsmaksima, største obs på lokaliteten (større end det angivne antal n).

medd: Meddelt, meddeler

obs: Observation

plt: Plantage

rmk: Ringmærket

MEDARBEJDERE VED RAPPORTEN

Ursula Burmann UBM

Axel Munchs Vej 67, 8550 Ryomgård
ubm@djurs.net
Falke, sangere, fluesnappere

Jørgen S. Christensen JSC

Carl Plougs Vej 4, 8230 Åbyhøj, 86 25 45 26
connie.m@christensen.mail.dk
Lappedykkere, Strandskade-Vibe, alkefugle

Mogens Erlandsen MER

Højmarksvænget 83, 8600 Silkeborg, 86 80 49 06
merlandsen@tdcadsl.dk
Dykænder, skalleslugere

Henning Ettrup HET

Holmevej 108B, 8270 Højbjerg, 86 94 96 06
heetrup@post6.tele.dk
Lommer, svaner, gæs, Krikand, Atingand, Skeand, kærhøge, spætter, Pirol, ringmærkning

Ole Gylling-Jørgensen OGJ

Byagervænget 48, 8330 Beder, 86 93 00 26
ogylling@mail.dk
Korrektur, fotos

Carsten Høeg CHØ

Wilstersgade 26, 1.TH, 8000 Århus C, 86 11 45 59
carsten.hoeg@teliamail.dk
Ryler, kjoer, terner, ugle

Erik Hørning EHØ

Godthåbsgade 17, 8000 Århus C, 86 13 51 94
hoerning@privat.dk
Hønsefugle, tranefugle

Peter Lange PLA

Thujavej 16, 8464 Galten, 86 95 03 41
peterlan@post6.tele.dk
Skarv, storkefugle (Rørdrum-Flamingo), Gråand, Spidsand, glenter, måger, Vandstær, pattedyr, krybdyr, padder, sommerfugle, DOFbasestatistik

Arne Bo Larsen ABL

Axel Munchs Vej 67, 8550 Ryomgård
abl@djurs.net
Stormfugle, Rustand-Knarand, våger, høge, svaler, lærker-pibere, store drosler

Ole Lilleør OLI

Baldersvej 19, 8800 Viborg, 86 62 80 32
ole.lilleor@get2net.dk
Mejser, spurve-værlinger, vejr, layout, korrektur

Flemming H. Nielsen FNI

Humlevej 24, 8543 Hornslet, 86 97 96 91
flemming.holmslykke@get2net.dk
Brushane-Thorshane, Gøg, Stær, korrektur

Anders Rasmussen AR

Solskrænten 40, 8500 Grenaa, 87 58 02 56
skua@ofir.dk
Havørn, Kongeørn, Fiskeørn, Silkehale, tornskader, kragefugle

Jan Sielemann JSI

Hulvejen 21, Højbjerg, 8500 Grenaa, 86 33 14 49
jan.sielemann@mail.dk
Vipstjerter, smådrosler

Henrik Stenholt HST

Linåtoften 20, 8600 Silkeborg, 86 84 17 36
henrik.stenholt@mail.dk
Duer, Natravn, sejlere, skrigefugle

BIDRAGYDERE 2003

ABL	Arne Bo Larsen, Ryomgård	FSV	Frank Svensson, Anholt	JTL	Jørgen Terp Laursen, Brabrand
ABU	Arne Bo Larsen & Ursula Burmans, Ryomgård	GGU	Georg Guldvang, Viby J	JW	Jesper Windeløw, Galten
AGD	Anne Grete Dylmer, Ryomgård	GRO	Gert Rosenlund, Højbjerg	KA	Kaj Abildgaard, Sønderborg
AGN	Allan Gudio Nielsen, Københav n	HAC	Hans Christophersen, Skørping	KBF	Klaus Bertram Fries, Brabrand
AHA	Anders Hammergart	HAS	Hans Skov, Søvind	KEE	Knud Erik Ebbesen, Brabrand
AHO	Anders Horsten, Brabrand	HBA	Henrik Gerner Baark, Sorø	KEF	Knud E. Fredsøe, Haderslev
AKV	Allan Kjær Villesen, Lemvig	HBP	Hans Jørgen Bruun Pedersen, Risskov	KEH	Keld Henriksen, Åbyhøj
AMT	Århus Amt Natur & Miljø	HBØ	Henrik Böhmer, Barrit	KES	Kurt Evald Scheel, Højbjerg
ANB	Anders Bojesen, Åbyhøj	HC	Hans Christensen, Tønder	KF	Kim Frost, Højbjerg
AnS	Anders Sjøgaard	HE	Henning Elgaard, Tranbjerg	KFL	Klaus Flemløse
APN	Anni & Peter Nielsen, Hinnerup	HET	Henning Ettrup, Højbjerg	KIA	Kield Andersson, Skjern
AR	Anders Rasmussen, Grenå	HHA	Henrik Hansen	KJ	Kjeld Hansen
AS	Albert Schmidt, Frøstrup	HHe	Henning Heldbjerg, København	KKK	Klaus Kevin Kristensen, Ringkøbing
AWF	Andreas W. Fries	HHL	Hans Henrik Larsen, Hjørring	KLa	Kristian Laustsen
AWM	Andreas W. Mønsted, Bryrup	HHN	Henrik Haaning Nielsen, Frøstrup	KM	Klaus Mortensen, Århus
BGO	Bjarne Golles, Brabrand	HKA	Hanne Kapala, København	KMO	Klaus Malling Olsen
BHJ	Bjarke Huus Jensen, Hjørring	HLL	Henning Lykke Larsen, Sabro	KNP	Knud Pedersen, Skagen
BJS	Bjarne Boye Sørensen, Grenå	HLÆ	Henrik Læssøe, Odder	KOL	Kent Olsen, Århus
BKR	Benny Kristensen, Øster Bjerregrav	HMA	Henrik Madsen, Skanderborg	KTR	Kristian Torben Rasmussen, Århus
BRS	Bo Ryge Sørensen, Silkeborg	HOK	Henning Klejs	LAM	Lars H. Mortensen
BSN	Birgitte Skjold Nielsen, Samsø	HP	Hans Pinstrup, Horsens	LBO	Lars Borup, Brabrand
CAn	Carsten Andersen, Hasle	HRS	Henning R. Sørensen, Vinderup	LBØ	Lars Bøgh, Århus N
CBT	Claus Boe Tøndering, Vejle	HST	Henrik Stenholt, Linå	LEB	Leif Brauer, Skodsborg
CEM	Carl Erik Mabech, Højbjerg	HYD	Henriette Yde, Skanderborg	LFN	Lars Fenger Nielsen, Vejle
CH	Christian Hjorth, Sevel	IBG	Inge B. Gudnitz, Mariager	LHAN	Lars Hansen
CHE	Christian Elbek	IHS	Iben Hove Sørensen, Århus	LLH	Leo L. Hansen, Højbjerg
CHJ	Christian A. Jensen, Tåstrup	IK	Ina Kempel	LMR	Lars Maltha Rasmussen, Vester Vedsted
CHØ	Carsten Høeg, Århus	IZN	Inger & Ivan Zink-Nielsen, Højbjerg	LN	Leif Novrup, Sevel
CKP	Carsten Krog Pedersen	JaKi	Jan Kiel	LPJ	Lars P. Johansson, Ommestrup
CO	Carsten Olsen, Grenå	JBA	Jørgen Ballegaard, Bryrup	LTP	Lars Tom-Petersen, Randers
CS	Christian Strunge, Vejle	JBP	Jens Bonde Poulsen, Hevring	LUR	Lars Ulrich Rasmussen, Foldby
CSS	Carsten S. Sørensen, Hobro	JDK	Jan Drachmann Kristensen, Fogstrup	MBH	Morten Bentzon Hansen, København
DB	Dan Blohm, Odder	JE	Jørn Eskildsen, Horsens	MD	Mogens Damm
DD	Morten D. D. Hansen, Feldballe	JG	Jens Gregersen, Vorsø	MDI	Morten Dige, Viby J
DN	Dennis Broe Nielsen	JHH	Jens Hjerrild Hansen	MEC	Marie Engkjær Christensen, Højbjerg
DOF	DOF Fuglenes Hus	JJM	Jesper Johannes Madsen, København	MER	Mogens Erlandsen, Silkeborg
DSA	Dubbeld Samplonius, Tranbjerg	JKE	Jan Eskildsen, Randers	MHA	Mark Hammond, København
EBA	Erik Balle, Silkeborg	JKI	Jens Kirkeby, Ry	MHH	Martin Høj Hansen, Århus
EBJ	Erik Bisballe Jensen, Silkeborg	JLO	Jørgen Lodberg, Silkeborg	MHO	Margit Hove, Hinnerup
EDY	Hans Erik Dylmer, Åbyhøj	JLY	Jørn Lykkegård, Århus	MHR	Mikkel Rasmussen, Års
EIL	Eigil Larsen	JMU	Jens Muff Hansen, Bryrup	MHS	Martin H. Svendsen, Hjortshøj
EO	Erik Overgaard, Tåstrup	JOA	John Andersen, Viby J	MIK	Michael Anker, Åbyhøj
ERH	Ernst Hjøllund, Silkeborg	JOG	John Graversgaard, Århus	MJH	Morten Jenrich Hansen, Viby J
ESS	Erling Sørensen, Århus	JOL	Jon Lehmsberg	MKH	Morten Kofoed-Hansen
EVL	Eva Lauridsen, Randers	JOP	Jørgen Pedersen, Århus	MO	Mads Olsen, Risskov
FAJ	Finn A. Jensen, Århus	JPL	Jens Peter Lomholt, Feldballe	MOH	Mogens Hansen, Tåstrup
FBC	Freddy Christiansen, Århus	JRP	Jens Ryge Petersen, Silkeborg	MOK	Morten Kattenhøj, Brabrand
FF	Finn Frandsen, Århus	JSA	Jacob Sterup, Gislev	MST	Mogens S. Jensen, Rønde
FFA	Flemming Falk, Floes	JSC	Jørgen S. Christensen, Åbyhøj	MW	Mick Woods, Odder
FH	Flemming Hørsted, Lystrup	JSH	Jens Sjøgaard Hansen	MWH	Mogens Wedel-Heinen, Samsø
FLU	Flemming Lundberg, Viby J	JSI	Jan Sielemann, Grenå	MAA	Marianne Aamann, Højbjerg
FNI	Flemming Nielsen, Hornslet	JSW	Jørgen Wiwe, Solbjerg	NBJ	Niels Bomholt Jensen, Ulbølle
FOL	Frede Olsen, Grund	JT	Jesper Tofft, Åbenrå	NH	Niels Hannow, Søvind
FRO	Frits Rost, Viborg				
FSH	Freddy Hansen, Fåborg				

NPB	Niels Peter Brøgger, Ikast	SSL	Stephan Lund, Risskov
OEH	Ole Emil Hansen, Spentrup	ST	Søren Tanderup
OF	Ole Frimer, Århus	STA	Stinne Aastrup, Viborg
OFR	Ole Frederiksen, Grenå	SUT	Søren Ulrich Thomsen, Ålestrup
OGJ	Ole Gylling-Jørgensen, Beder	SVI	Simon Vikstrøm
OH	Ove Hestehave	SØM	Søren Meinert
OJE	Ole Jensen, Hasselager	SØP	Søren Poulsen, Århus
OKL	Ole Klottrup	TA	Tim Andersen, Brøndby Strand
OLH	Ole Hansen	TBN	Thomas Buus Nielsen, Viborg
OLI	Ole Lilleør, Viborg	TBR	Thorkil Brandt, Tindbæk
OZG	Ole Zoltan Göller, Esbjerg	TC	Tscherning Clausen, Klarup
PALJ	Peter Andreas Lund Jacobsen, Ålborg	TH	Torben Hvid, Risskov
PB	Preben Bach, Silkeborg	TK	Tommy Kaae, Løsning
PBC	Palle Carlsen, Skødstrup	TN	Torben Nielsen, Hadsund
PEC	Peter Christiansen	TQA	Torben Quist Andersen, Grenå
PEN	Poul Erik Niebuhr, Silkeborg	TSJ	Thomas Secher Jensen, Ry
PEØ	Poul Erik Østergaard, Beder	TSK	Thomas Siig Kristensen
PFJ	Peter Funch Jensen, Århus	TSØ	Thomas Søby
PGH	Per G. Henriksen, Herskind	TVI	Thomas Vikstrøm, Farum
PHA	Peter Hahn, Mårslet	UBM	Ursula Burmann, Ryomgård
PHJ	Peter Hjeds, Foldby	UEM	Ulf Eschou Møller, Ringkøbing
PHO	Peter Overgaard, Galten	VFR	Verner Frandsen, Nimtofte
PLA	Peter Lange, Stjær	VHJ	Verner Højgaard Jensen, Hillerød
PM	Per Møller Madsen, Brabrand	AAR	DOF Århus Amt
PPO	Per Poulsen, Esbjerg		
PPR	Philippe Provencal, Århus		
PRJ	Peter Pade Ramsøe Jacobsen, Århus		
PSC	Peter Staarup Christensen		
PSP	Per Seier-Petersen, Risskov		
PST	Peter Styrbæk, Nr. Ålum		
PTO	Peter Thomsen, Århus		
RBØL	Rasmus Bøgeskov Larsen, København		
RDN	Rasmus Due Nielsen, Viby J		
RoC	Rolf Christensen, Skagen		
ROR	Ronni Røjgaard, Spørring		
RPA	Rune Palmqvist		
RSA	Regnar Samsø, Gjerrild		
RSN	Rune Søj Neergaard, Brabrand		
SAL	Svend Aage Linderstrøm		
SDB	Stefan Darlan Boris, Århus		
SDy	Svend Dybkjær, København		
SEJ	Steen E. Jensen		
SEM	Svend Erik Mikkelsen		
SFP	Stig Frøjk Pedersen, Silkeborg		
SFX	Steen Flex, Mørkøv		
SGL	Steen G. Larsen, Viby J		
SHC	Steen Holger Christensen, Risskov		
SHØ	Søren Højager, Tilst		
SKI	Lars Skipper, Alling		
SLA	Steffen Larsen		
SLM	Simon Lægsgaard Madsen, Hinnerup		
SMJ	Svend Møller Jensen, Søften		
SOT	Svenning Ottesen, Skanderborg		
SSC	Simon S Christiansen, Ålborg		
SSK	Søren Skrivers, Viby J		

ARTSINDEX

Fuglearter og racer omtalt i denne rapport. Ved andre arter omtalt i de seneste 10 år angives et årstal for, hvornår en observation senest har været omtalt (ved SU-arter kun godkendte observationer, undslupne burfugle frasorteret). Se også artslisten på DOF-Århus Amts hjemmeside: www.dofaarhus.dk.

Aftenfalk 39	Fløjlsand 31	Høgesanger (1995)
Agerhøne 40	Fuglekonge 89	Indisk Gås (2000)
Alk 64	Fuglekongesanger (1996)	Isabellatornskade (1994)
Allike 96	Gransanger 89	Isfugl 69
Almindelig Gul Vipstjert 77	Gravand 23	Islandsk Ryle 47
Almindelig Kjøve 57	Græshoppesanger 85	Islom 11
Almindelig Ryle 49	Grønbenet Rørhøne 42	Jagtfalk (1997)
Almindelig Skråpe 15	Grønirisk 101	Jernspurv 80
Amerikansk Krikand 26	Grønsisken 102	Karmindompap 106
Amerikansk Skarveand 32 (2001)	Grønspætte 71	Kaspisk Måge 60
Amerikansk Sortand 31	Grå Fluesnapper 90	Kernebider 107
Atlingand 27	Gråand 26	Kirkeugle 68
Biæder 70	Grågås 20	Klyde 43
Bjergand 29	Gråkrage 97	Knarand 25
Bjergirisk 103	Gråmåge 61	Knopsvane 18
Bjerglærke 73	Gråsisken 104	Knortegås 22
Bjergpiber 77	Gråspurv 98	Kongeederfugl 30
Bjergvipstjert 78	Gråstrubet Lappedykker 12	Kongørn 38
Blisgås 20	Gul Vipstjert 77	Kornværbling 109
Blishøne 42	Gulbug 87	Kortnæbbet Gås 19
Blå Kærhøg 35	Gulirisk 101	Korttået Lærke (2001)
Blåhals 81	Gulspurv 108	Korttået Træløber 94
Blåmejse 93	Gærdesanger 87	Krikand 25
Bogfinke 99	Gærdesmutte 80	Krumnæbbet Ryle 49
Bomlærke -> Kornværbling	Gøg 67	Kuhls Skråpe (2001)
Bramgås 21	Halemejse 92	Kvækerfinke 100
Broget Fluesnapper 91	Halsbåndstroland (2000)	Kærløber 50
Brushane 50	Havesanger 88	Kærsanger 86
Buskrørsanger 86	Havlit 30	Landsvale 74
Bynkefugl 82	Havterne 63	Laplandsværbling 107
Bysvale 74	Havørn 34	Lille Flagspætte 72
Canadagås 21	Hedehøg 36	Lille Fluesnapper 91
Damklire (2001)	Hedelærke 72	Lille Kjøve 57
Digesvale 74	Hjejle 45	Lille Kobbersneppe 52
Dobbeltbekkasin 51	Hjelmskallesluger 31	Lille Korsnæb 105
Dompap 106	Hortulan 108 (2002)	Lille Lappedykker 11
Drosselrørsanger 87	Huldue 66	Lille Præstekrave 44
Duehøg 36	Husrødstjert 82	Lille Regnspove 52
Dværgfalk 39	Husskade 96	Lille Skallesluger 31
Dværgmåge 58	Hvæpsevåge 33	Lille Skrigeørn (2002)
Dværgryle 48	Hvid stork 17	Lille Stormsvalde (1997)
Dværgterne 63	Hvid Vipstjert 78	Lomvie 64
Ederfugl 29	Hvidbrynet Løvsanger (2001)	Lunde 66
Engpiber 75	Hvidhalset Fluesnapper 91	Lundsanger (2002)
Engsnarre 41	Hvidklire 54	Lysbuget Knortegås 23
Enkeltbekkasin 51	Hvidnæbbet Lom 11	Lærkefalk 39
Europæisk Flamingo 17	Hvidsisken 105	Løvsanger 89
Fasan 41	Hvidvinget Korsnæb 105	Mallemuk 15
Fiskehejre 16	Hvidvinget Måge 61	Mandarinand 24
Fiskeørn 38	Hvidvinget Terne (1999)	Markpiber 75
Fjeldvåge 37	Hvinand 31	Mellemkjøve 57
Fjordterne 62	Hærfugl 70	Middelhavssølvmåge 59
Flodsanger 86	Hættemåge 58	Misteldrossel 85

Mosehornugle 68
 Mudderklire 56
 Munk 88
 Mursejler 69
 Musvit 93
 Musvåge 37
 Mørkbuget Knortegås 22
 Nathejre (1998)
 Natravn 69
 Nattergal 81
 Natugle 68
 Nilgås 23
 Nordisk Lappedykker 13
 Nordlig Gul Vipstjert 78
 Nøddekrige 96
 Odinshane (2000)
 Perleugle (1999)
 Pibeand 24
 Pibesvane 18
 Pirol 95
 Plettet Rørvagtél 41
 Pomeransfugl 45
 Pungmejse 94
 Ravn 98
 Ride 61
 Ringdrossel 83
 Ringdue 66
 Rosenstær (1997)
 Rovterne 62
 Rustand (2001)
 Rød Glente 33
 Rødben 54
 Rødhals 81
 Rødhovedet And (1999)
 Rødrygget Svale (1997)
 Rødrygget Tornskade 95
 Rødstjert 82
 Rødstrubet Lom 10
 Rødstrubet Piber 76 (2002)
 Rødtoppet Fuglekonge 90
 Rørdrum 16
 Rørhøg 35
 Rørsanger 87
 Rørspurv 108
 Råge 97
 Sabinemåge (2001)
 Sandløber 48
 Sangdrossel 84
 Sanglærke 73
 Sangsvane 18
 Savisanger (2002)
 Sildemåge 59
 Silkehale 79
 Silkehejre (1997)
 Sivsanger 86
 Sjagger 84
 Skarv 15
 Skeand 28
 Skestork 17
 Skovhornugle 68
 Skovpiber 75
 Skovsanger 88
 Skovskade 95
 Skovsneppe 52
 Skovspurv 99
 Skrigeørn sp. 37
 Skægmejse 91
 Skærpiber 76
 Slangeørn (1996)
 Slørugle 67
 Smålom 10
 Snespurv 107
 Sodfarvet Skråpe 15
 Solsort 83
 Sort Glente 33
 Sort Ibis (1995)
 Sort stork 17
 Sort Svane 18
 Sortand 30
 Sortbuget Knortegås 23
 Sortgrå Ryle 49
 Sorthalset Lappedykker 14
 Sorthovedet Måge 57
 Sortklire 53
 Sortkrage 97
 Sortmejse 92
 Sortrygget Hvid Vipstjert 79
 Sortspætte 71
 Sortstrubet Bynkefugl 83 (2002)
 Sortstrubet Lom 10
 Sortterne 64
 Spidsand 26
 Splitterne 62
 Spurvehøg 36
 Spætmejse 93
 Stellersand 30
 Stenpikker 83
 Stenvender 56
 Steppehøg 36
 Stillits 102
 Stor Flagspætte 71
 Stor Hornugle 68
 Stor Kobbersneppe 52
 Stor Korsnæb 106
 Stor Præstekrave 44
 Stor Regnspove 53
 Stor Skallesluger 32
 Stor Stormsvale (1995)
 Stor Tornskade 95
 Storkjove 57
 Stormmåge 58
 Storpiber (2001)
 Strandhejle 46
 Strandskade 42
 Stribet Ryle (2000)
 Stær 98
 Sule 15
 Sumpmejse 92
 Svaleklire 55
 Svartbag 61
 Sædgås 19
 Søkonge 65
 Sølvhejre (1998)
 Sølvmåge 60
 Taffeland 28
 Tamdue 66
 Tejst 65
 Temmincksryle 49
 Thorshane (1997)
 Tinksmed 55
 Toplærke 72
 Topmejse 92
 Toppet Lappedykker 12
 Toppet Skallesluger 32
 Tornirisk 103
 Tornsanger 87
 Trane 42
 Tredækker 51
 Triel (2001)
 Troldand 29
 Træløber 94
 Turteldue 67 (2002)
 Tyrkerdue 67
 Tårnfalk 38
 Vagtél 40
 Vandrefalk 70
 Vandrikse 41
 Vandstær 80
 Vende-hals 70
 Vibe 47
 Vindrossel 85

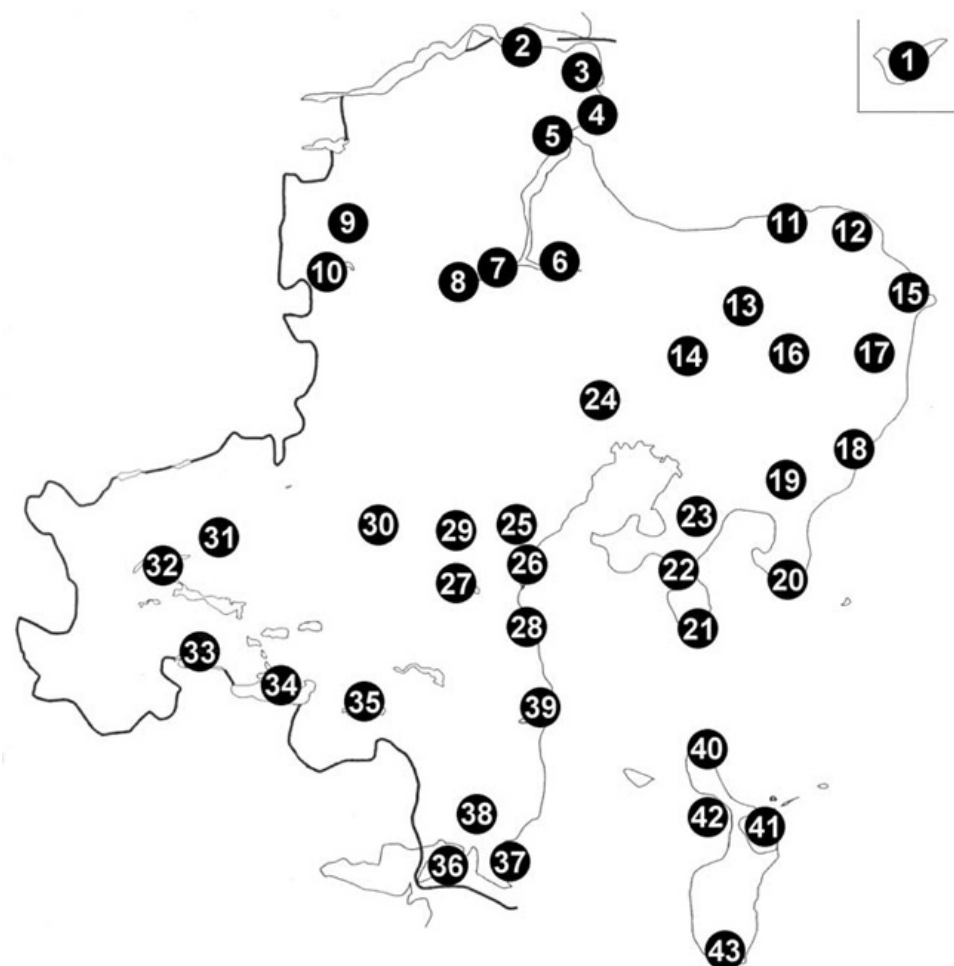
TILLÆG

Efter udgivelsen af papirudgaven af Fugle i Århus Amt 2003 er der indkommet følgende tilføjelse:

[Indisk Gås *Anser indicus 01620]*

23/4 1 **Årslev Engsø** (SSK,EDY,OJE) og 11/5 2 rst **Stubbe Sø** (PLA).

HVOR LIGGER DET?

Et udpluk af amtets fuglelokaliteter: 1) Anholt 2) Mariager Fjord, Treskelbakkeholm 3) Overgårds marker/dige, Bjerre Byvejle, Hulmade 4) Eskeplet, Sødringholm Strand, Mellempoldene 5) Råby Kær/Odde, Demstrup Vase 6) Grund Fjord, Hollandsbjerg 7) Drastrup Enge, Dronningborg Bredning 8) Randers, Gudenåparken/Vasen, Hornbæk Enge 9) Bjerregrav Mose 10) Fussingø 11) Bønnerup Strand 12) Gjerrild Nordstrand 13) Dystrup-Ramten Søer 14) Vallum Sø 15) Fornæs, Karlby/Sangstrup Klint 16) Kolindsund 17) Grenå Enge 18) Glatved Strand, Rugård 19) Stubbe Sø 20) Ahi Hage, Øer/Hassensør, Gåsehage 21) Helgenæs, Sletterhage 22) Begtrup Vig 23) Mols Bjerge, Strandkær 24) Mørke Kær 25) Egå Enge 26) Århus, Risskov 27) Brabrand Sø, Dødeå Enge, Årslev Engsø 28) Moesgård 29) Kasted-Geding Mose 30) Lading Sø 31) Sminge Sø 32) Silkeborg Vesterskov 33) Salten Langsø 34) Mossø 35) Skanderborg Sø 36) Alrø, Lerdrup Bugt 37) Gyllingnæs, Kalsemade 38) Åkær, Amstrup Enge 39) Assedrup Enge, Norsminde Fjord, Kysing Fjord, Kysing Næs 40) Issehoved, Kragemosen 41) Stavns Fjord, Hesselholm, Barnekold, Besser Rev, Øster Hedekrog 42) Vester Hedekrog 43) Vesborg Fyr, Brattingsborg Skov.